

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
EĞİTİM DAİRESİ BAŞKANLIĞI

YARGI MEVZUATI BÜLTENİ

Bültenin Kapsadığı Tarihler 08 - 28 Nisan 2008	Yayımlandığı Tarih 29 Nisan 2008	Sayı 371
--	--	--------------------

İÇİNDEKİLER

- [3/4/2008 Tarih ve 5752 Sayılı Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun \(R.G. 15 Nisan 2008 – 26848\)](#)
- [“Resmi İstatistik Programı \(2007-2011, Revize\)”nın Kabul Edilmesi ve 20/12/2006 Tarihli ve 2006/11446 Sayılı Kararnamenin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında 2008/13472 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı \(R.G. 19 Nisan 2008 – 26852\)](#)
- [Adalet Bakanlığında 7 Adet Atama Kararı \(R.G. 15 Nisan 2008 – 26848\)](#)
- [Adalet Bakanlığında Atama Kararı \(R.G. 17 Nisan 2008 – 26850\)](#)
- [Tarım ve Köyişleri Bakanlığında Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Görevlilerin İslahçı Hakkından Yararlanmasına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 10 Nisan 2008 – 26843\)](#)
- [Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 15 Nisan 2008 – 26848\)](#)
- [Memurların Hastalık Raporlarını Verecek Hekim ve Sağlık Kurulları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 15 Nisan 2008 – 26848\)](#)
- [Adalet Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 17 Nisan 2008 – 26850\)](#)
- [Adalet Bakanlığı Memur Sınav, Atama ve Nakil Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 16 Nisan 2008 – 26849\)](#)
- [Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile İdari Yargı Hâkim Adaylarının Meslek Öncesi Hazırlık ve Son Dönem Eğitimlerinin Yaptırılmasına Dair Yönetmelik \(R.G. 27 Nisan 2008 – 26859\)](#)
- [Başbakanlıktan “Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Sosyal Tesisleri” Konulu,](#)

- [2008/5 Sayılı Genelge \(R.G. 24 Nisan 2008 – 26856\)](#)
- [Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından 3 Adet İlke Kararı \(R.G. 25 Nisan 2008 – 26857\)](#)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2007/21, K: 2008/40 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 8 Nisan 2008 – 26841\)](#)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/38, K: 2008/53 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 8 Nisan 2008 – 26841\)](#)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/96, K: 2008/65 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 10 Nisan 2008 – 26843\)](#)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2005/25, K: 2008/57 Sayılı Kararı \(R.G. 15 Nisan 2008 – 26848\)](#)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2006/71, K: 2008/69 Sayılı Kararı \(R.G. 16 Nisan 2008 – 26849\)](#)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2003/71, K: 2008/79 Sayılı Kararı \(R.G. 16 Nisan 2008 – 26849\)](#)
 - [Anayasa Mahkemesinin E: 2004/93, K: 2008/73 Sayılı Karar Özeti \(R.G. 24 Nisan 2008 – 26856\)](#)
 - [Yargıtay 7. Hukuk Dairesinden 2 Adet Karar \(R.G. 16 Nisan 2008 – 26849\)](#)
 - [Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R.G. 16 Nisan 2008 – 26849\)](#)
 - [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 5 Adet Karar \(R.G. 16 Nisan 2008 – 26849\)](#)
 - [Yargıtay 20. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R.G. 16 Nisan 2008 – 26849\)](#)
 - [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R.G. 11 Nisan 2008 – 26844\)](#)
 - [Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R.G. 18 Nisan 2008 – 26851\)](#)
 - [Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R.G. 24 Nisan 2008 – 26856\)](#)
 - [Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden 1 Adet Karar \(R.G. 24 Nisan 2008 – 26856\)](#)
 - [Yüksek Seçim Kurulunun 145 Sayılı Kararı \(R.G. 8 Nisan 2008 – 26841\)](#)
 - [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Uyanık/Türkiye\)](#)
 - [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Hıdır Durmaz/Türkiye\)](#)
 - [İnsan Hakları Mahkemesi Kararı \(Kavak/Türkiye Davası\)](#)
 - [Maliye Bakanlığından Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği \(Sıra No: 5\) \(R.G. 9 Nisan 2008 – 26842\)](#)
 - [Üsküdar Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığından İlân \(R.G. 9 Nisan 2008 – 26842\)](#)
 - [Adalet Bakanlığından 2 Adet İlân \(R.G. 12 Nisan 2008 – 26845\)](#)
 - [Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğünden İhalelere Katılmaktan Yasaklama Kararı \(R.G. 13 Nisan 2008 – 26846\)](#)
 - [Adalet Bakanlığından İlân \(R.G. 26 Nisan 2008 – 26858\)](#)
 - [Babaeski Sulh Hukuk Hakimliğinden İlân \(R.G. 26 Nisan 2008 – 26858\)](#)

Kanun

TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ, TUZ VE ALKOL İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN YENİDEN YAPILANDIRILMASI İLE TÜTÜN VE TÜTÜN MAMULLERİNİN ÜRETİMİNE, İÇ VE DIŞ ALIM VE SATIMINA, 4046 SAYILI KANUNDA VE 233 SAYILI KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMEDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN

Kanun No. 5752

Kabul Tarihi: 3/4/2008

MADDE 1 – 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Genel Müdürlüğünün Yeniden Yapılandırılması ile Tütün ve Tütün Mamullerinin Üretimine, İç ve Dış Alım ve Satımına, 4046 Sayılı Kanunda ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanununun 4 üncü maddesinin başlığı "Kurum personelinin atanma usulü, statüsü ve özlük hakları", birinci fıkrasının ikinci cümlesi "Başkan yardımcıları ve Daire Başkanları Başkanın önerisi ile Kurul tarafından, diğer personelin ataması ise Başkan tarafından yapılır." olarak ve üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"Kurul Başkan ve üyeliklerine atananlar ile ekli (I) sayılı cetvelde gösterilen kadrolarda bulunan Kurum personeli, 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabidir. Emeklilik yönünden, Kurul Başkanına bakanlık müsteşarı, Kurul üyelerine bakanlık müsteşar yardımcısı, Kurum başkan yardımcılarında bakanlık genel müdürü, I. hukuk müşavirine bakanlık I. hukuk müşaviri, daire başkanlarına bakanlık genel müdür yardımcısı ve Kurum meslek personeline kazanılmış hak dereceleri itibarıyla karşılık gelen Başbakanlık Uzmanı ve Başbakanlık Uzman Yardımcıları için tespit edilen ek gösterge ve makam tazminatı uygulanır. Bu görevlerde 1 inci derece için belirlenmiş olan ek göstergelerin uygulanması suretiyle geçirilen süreler makam tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır. Diğer personel hakkında ise genel hükümler esas alınır."

"Meslek personeli; başuzman, uzman ve uzman yardımcılardan oluşur. Uzman yardımcılığına atanabilmek için adaylarda 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara ek olarak;

a) En az dört yıllık eğitim veren; tıp, hukuk, iktisat, işletme, siyasal bilgiler, iktisadi ve idarî bilimler fakülteleri ile makine, endüstri, kimya, gıda, ziraat, tütün teknolojisi mühendisliği veya fen edebiyat fakültelerinin biyoloji veya kimya bölümlerinden veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış yurt dışındaki fakülte veya yüksek okullardan mezun olmak,

b) Yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak,

c) Sınavın yapıldığı yılın Ocak ayının ilk gününde otuz yaşını doldurmamış olmak,

d) Daha önce uzman yardımcılığı yarışma sınavına iki defadan fazla katılmamış olmak,

şartları aranır. Uzman yardımcılığına atananlar, üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak kaydıyla Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) düzeyinde veya buna denk kabul edilen uluslararası geçerliliği bulunan yabancı dil puanı alması, hazırlayacakları uzmanlık tezinin oluşturulacak jüri tarafından kabul edilmesi ve yeterlik sınavında başarılı olması halinde uzman olarak atanır ve bunlara bir defaya mahsus olmak üzere bir derece yükseltilmesi uygulanır. Mazereti olmaksızın tez hazırlamayan veya sınava

girmeyen ya da sınavda iki defa başarısız olanlar, Kurumda durumlarına uygun kadrolara atanırlar. Kurumun meslek personelinin yarışma ve yeterlik sınavları, çalışma usul ve esasları ile ilgili diğer hususlar Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Kurumda istihdam edilecek personele ilişkin kadro, sınıf, unvan ve dereceleri ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu Kanun ekindeki (I) sayılı cetvelde yer alan toplam kadro sayısı geçilmemek ve mevcut kadro unvanları ile 14/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin eki cetvellerde yer alan kadro unvanlarıyla sınırlı olmak üzere, kadro, sınıf, unvan ve derecelerinin değiştirilmesi ile boş kadroların iptali Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılır.

Kurum personeli, ilişkili Bakanlık haricinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarında geçici olarak görevlendirilemez."

MADDE 2 – 4733 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Kurumun hizmet birimleri

MADDE 4/A – Kurumun hizmet birimleri ile görev ve yetkileri şunlardır:

a) Tütün Piyasası Daire Başkanlığı; Tütün tohumunun taşınması, ithali ve ihracı, tütün üretimi, üretici tütünlerinin alım satımı, tütünlerin işlenmesi, depolanması, iç ve dış ticareti ile tütün fireleri, tütün işleme tesislerinin kurulması, üretim izni, proje tadilatı, yer değişikliği, kapatılması, her türlü devir işlemleri ile tüm bu işlemlerin teknik kontrolüne ilişkin çalışmaları yürütmek.

b) Tütün Mamulleri Piyasası Daire Başkanlığı; Tütün mamullerinin üretimi, iç ve dış ticareti ile tütün mamulleri üretim tesislerinin kurulması, üretim izni, proje tadilatı, kapatılması, her türlü devir işlemleri ile tüm bu işlemlerin teknik kontrolüne ilişkin çalışmaları yürütmek.

c) Alkol Piyasası Daire Başkanlığı; Etil alkol ve metanolün üretimi, iç ve dış ticareti, denatürasyonu, ambalajlanması, dağıtımı, üretimde kullanılması amacıyla elde bulundurulması, depolanması, geri kazanımı, işlenmesi, üretim tesislerinin kurulması, üretim izni, proje tadilatı, kapatılması ve her türlü devir işlemleri ile 8/6/1942 tarihli ve 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İhisarı Kanununun uygulanmasına yönelik işlemlere ve tüm bu işlemlerin teknik kontrolüne ilişkin çalışmaları yürütmek.

d) Alkollü İçkiler Piyasası Daire Başkanlığı; 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümleri hariç olmak üzere, alkollü içkilerin iç ve dış ticareti, dağıtımı, depolanması, geri kazanımı; üretim tesislerinin kurulması, işletilmesi, proje tadilatı, kapatılması ve her türlü devir işlemleri ile 4250 sayılı Kanunun uygulanmasına yönelik işlemlere ve tüm bu işlemlerin teknik kontrolüne ilişkin çalışmaları yürütmek.

e) Sektörel Rekabet ve Tüketici Hakları Daire Başkanlığı; 5179 sayılı Kanun hükümleri hariç olmak üzere, Kurumun yetki alanına giren ürünlerin satış ve sunum faaliyetlerine ilişkin izin ve yetki belgelerinin verilmesi, bu faaliyetlere ilişkin piyasa takip ve kontrolünün sağlanması, tütün ve alkol piyasalarına ilişkin düzenlemeler ve uygulamalar konusunda kamuoyunda tüketici bilinci oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılması ve tüketicilerin seçeneklerini azaltabilecek rekabet ve reklam koşullarının belirlenmesi çalışmaları ile bu Kanun kapsamındaki ürünlerde bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretlerin kullanımına ilişkin çalışmaları gerektiğinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde yürütmek.

f) Tütün ve Alkol Kontrolü Daire Başkanlığı; Tütün ve alkol tüketiminden kaynaklanan kamusal veya tıbbi nitelikteki zararlı etkilerin önlenmesi amacıyla, Dünya Sağlık Örgütü Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesinin ve 7/11/1996 tarihli ve 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunun uygulamasına yönelik çalışmaların yapılması, tütün ve alkol tüketimini teşvik edecek faaliyetleri ve yasadışı ticareti önleyecek çalışmaların ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde yürütülmesi, 5179 sayılı Kanun hükümleri hariç olmak üzere tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler

konusunda analizlerin yapılması veya yaptırılması ile insan sağlığına zarar verebilecek maddelerin belirlenmesini sağlamak.

g) Denetim Daire Başkanlığı; Kurumun düzenlediği piyasalarda faaliyet gösteren gerçek ve tüzel kişilerin işlem ve hesaplarını incelemek ve denetlemek, gerektiğinde bu hususlarda yetkili kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği yapmak, piyasalarda görülen aksaklıklara ilişkin çözüm önerilerinde bulunmak.

h) Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Daire Başkanlığı; 5/5/1969 tarihli ve 1173 sayılı Milletlerarası Münasebetlerin Yürütülmesi ve Koordinasyonu Hakkında Kanun çerçevesinde, görev alanına giren konularda, Avrupa Birliği müktesebatına uyum sağlamak amacıyla gerekli çalışmaları yapmak, uluslararası ve yabancı kuruluşlar ile ilgili işlemleri yürütmek, bu kuruluşlarla yapılacak müzakereleri koordine etmek ve istişarelerde bulunmak, gerektiğinde bu kuruluşlara Kurumun üye olması ile ilgili çalışmaları yürütmek.

ı) Başkanlık Müşavirliği; Kurul Başkan ve üyelerine, Kurumun görev alanıyla ilgili konularda danışmanlık ile Kurul Başkan ve üyeleri tarafından verilecek diğer görevleri yapmak.

j) Hukuk Müşavirliği; Kurumun taraf olduğu işlemlerin veya Kurumu ilgilendiren uyuşmazlıkların takibi ve çözülmesi amacıyla adli ve idarî davalarda gerekli bilgileri hazırlamak, taraf olduğu davalarda Kurumu temsil etmek veya Kurumca hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilen davaları takip ve koordine etmek, Kurul Başkanına, Kurula ve hizmet birimlerine danışmanlık hizmeti yapmak, Kurumun görev alanına giren hususlarda mevzuat çalışmalarında bulunmak, hizmet birimleri veya diğer kurum ve kuruluşlarca hazırlanarak Kuruma gönderilen kanun, tüzük ve yönetmelik tasarıları ile diğer hukukî konular hakkında görüş bildirmek, Kurumun menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak.

k) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği; Kurumun faaliyet alanı ile ilgili konularda yazılı ve görsel basını takip ederek gerekli dokümantasyonu sağlamak, Kurumun basın ve yayın kuruluşları ile ilişkilerini planlamak ve kamuoyunda tanıtılmasına ilişkin yayın ve faaliyetleri yürütmek, 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununa göre yapılacak bilgi edinme başvurularını etkin, süratli ve doğru sonuçlandırmak üzere gerekli tedbirleri almak.

1) İnsan Kaynakları ve Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı; Kurumun işgücü planlaması, personelin ücret ve diğer malî ve sosyal hakları ile yurt içi ve yurt dışı eğitimine ilişkin olarak eğitim planını hazırlayarak uygulanmasını sağlamak, değerlendirmek, performans kriterleri ve meslek ilkelerinin tespiti ile ilgili çalışmaları yürütmek, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu kapsamındaki görevlerin ifası ile Kurumun ihtiyacı olan her türlü yapım, satın alma, kiralama, bakım ve onarım, arşiv, sağlık ve benzeri idarî ve malî hizmetleri yürütmek, taşınır ve taşınmaz mal kayıtlarını tutmak, sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini plânlamak ve yürütmek.

m) Bilişim Daire Başkanlığı; Kurum bilişim stratejisini hazırlamak ve uygulanmasını takip etmek, yazılım ve donanım alt yapısı ile ilgili tüm işleri koordine etmek ve yürütmek.

n) Kurul Özel Büro Müdürlüğü; Kurul ve Kurul üyelerinin sekretarya hizmetlerini yürütmek ve protokol işlerini düzenlemek.

o) Başkanlık Özel Büro Müdürlüğü; Kurul Başkanının sekretarya hizmetlerini yürütmek ve her türlü protokol işlerini düzenlemek.

Hizmet birimlerinin faaliyet alanı, yukarıda belirtilen görev ve fonksiyonlara uygun olarak Kurumun teklifi ve Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir."

MADDE 3 – 4733 sayılı Kanununun 8 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 8 – Ticari amaç olmaksızın, kendi ürettiği ürünleri kullanarak elli kilogramı aşmayan sarmalık kıyılmış tütün elde eden veya üçyüzelli litreyi aşmayan fermente alkollü içki imal edenler haricinde, Kurumdan tesis kurma ve faaliyet izni almadan; tütün işleyenler

veya tütün mamulleri, etil alkol, metanol ya da alkollü içki üretmek üzere fabrika, tesis veya imalathane kuran ve işletenler bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin günden onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarına aykırı hareket edenler ile tesislerinde izin verilen kategori dışında faaliyette bulunanlara da aynı ceza verilir.

Tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin ambalajlarına kamu kurumlarınca uygulanan bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretleri; ilgili mevzuatta belirlenen şekilde temin etmesine rağmen belirlenen ürünlerde kullanmaksızın bedelli veya bedelsiz olarak yayanlar, bunları alma veya kullanma hakkı olmadığı halde sahte evrak veya dokümanlarla veya herhangi bir biçimde ilgili kurum ve kuruluşları yanıltarak temin edenler, bunları taklit veya tahrif ederek ya da konulduğu üründen kaldırarak, değiştirerek ya da her ne suretle olursa olsun tedarik ederek amacı dışında kullananlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

İkinci fıkrada belirtilen bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaretlerin taklitlerini imal eden veya taklitlerini ülkeye sokanlar ile bunları bilerek bulunduran, nakleden, satan ya da kullananlar üç yıldan beş yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır.

Ambalajlarında bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan ürünleri ya da taklit veya niteliğine uygun olmayan işaretleri taşıyan ürünleri ticari amaçla bulunduran, nakleden, satışa arz eden veya satanlar iki yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu fıkrada belirtilen ürünlere el konulması, muhafazası ve tasfiyesi ile bunları ihbar edenlere ve yakalayan kamu görevlilerine ikramiye ödenmesi hususlarında 21/3/2007 tarihli ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda kaçak eşya için öngörülen usuller uygulanır. Bu ürünlere el konulduğu tarihten itibaren onbeş gün içinde, numune alınarak ve gerekli tespitler yapılarak, soruşturma evresinde hâkim, kovuşturma evresinde mahkeme tarafından imha suretiyle tasfiye kararı verilebilir.

Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idarî yaptırımlar uygulanır:

a) Bu Kanun veya ilgili mevzuat gereğince Kurum tarafından istenilen ticari faaliyetlerini gösterir satış veya faaliyet raporlarını veya bilgi, belge ve numuneleri yazılı uyarıya rağmen belirlenen süre içinde vermeyenlere, yanlış veya yanıltıcı bilgi veya belge verenlere, gerekli tesis ve yerleri incelemeye açmayanlara ellibin Yeni Türk Lirasından ikiyüzellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

b) Üreticiden satın aldıkları tütünleri satış merkezlerine veya Kuruma tescil ettirmeyenlere, yazılı sözleşme yapma tarihine uymayanlara, işleme açılış ve kapanışları ile tütün stoklarını ve tütün depolarını süresi içinde bildirmeyenlere, izinsiz standart dışı işleme yapanlara, bu Kanunda tütün eksperine unvanına sahip olanlar tarafından yapılması öngörülen işleri yetkisiz kişilere yaptıranlara, yazılı sözleşme esaslı veya açık artırma yöntemi ile yapılan alım satım kapsamındaki yükümlülüklerini süresi içinde yerine getirmeyenlere onbin Yeni Türk Lirasından ellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Bu hüküm Kurumdan izin almadan bir yere mahsus tütün çeşidinin tohum veya fidelerini başka çeşitlere ayrılmış olan yerlere ekenler, dikenler veya bu amaçlarla taşıyanlar hakkında da uygulanır.

c) İzin almadan veya güncelleme yapmadan, ana girdilerde veya ürün ambalajında değişiklik yaparak ürünleri piyasaya arz edenlere ellibin Yeni Türk Lirasından beşyüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

d) Kurumdan izin almaksızın işleme veya üretim tesislerinde proje tadilat kapsamındaki işlemleri yapan, kurulu makinelerini ülke içerisinde kısmen veya tamamen aynı firma tarafından kurulan yeni veya eski bir fabrikaya nakleden, başka bir firmaya devreden ya da ülke dışına çıkaranlara veya bildirimde bulunmaksızın faaliyetini sona erdirenlere ellibin Yeni Türk Lirasından beşyüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

e) Kurumdan izin almadan veya bildirimde bulunmadan dökme alkollü içkileri piyasaya arz eden, sevkiyatını yapan veya izin verilen yerlerden farklı yerlerde depolayanlara ikiyüzbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

f) Kurumdan belge almamış kişilerden ürün alan veya bu kişilere ürün satan ya da belgesinde belirtilen işyeri dışında satış yapan toptan veya perakende tütün mamulü, etil alkol, metanol veya alkollü içki satıcıları ya da açık içki satıcılarına bin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

g) Kurumdan satış belgesi almadan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin toptan satışını yapanlara ellibin Yeni Türk Lirası; perakende satışını yapanlara ise beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

h) Kurumdan yetki belgesi almadan veya bildirimde bulunmadan tütün ticareti yapanlara ellibin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

ı) Kurumdan uygunluk belgesi almadan enfiye, çiğneme, nargile tütünü veya yaprak sigara kâğıdı ya da makaron üretenler ile satan veya satışa arz edenlere, ticari amaçla sarmalık kıyılmış tütün üretenler ile satan veya satışa arz edenlere beşbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

j) Yetkili olmadıkları halde, açık olarak içki satışı veya sunumu yapanlar ile satışa sunulan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkileri arz ambalajlarını bozmak veya bunları bölmek suretiyle satanlara bin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

k) Tütün mamulleri veya alkollü içkilerin tüketicilere satışını; izinsiz olarak veya Kurum düzenlemelerine aykırılık oluşturacak şekilde internet, televizyon, faks ve telefon gibi elektronik ticaret araçları ya da posta ile sipariş yöntemi kullanarak yapmak üzere satış sistemi kuran veya faaliyette bulunanlara yirmibin Yeni Türk Lirasından yüzbin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

l) Tütün mamulleri veya alkollü içkileri satış yerlerindeki raf veya standlara, her türlü teşhir ünitesine, reklam ve tanıtımına ilişkin mevzuata ve Kurum düzenlemelerine aykırılık oluşturacak veya herhangi bir firmaya üstünlük sağlayacak şekilde yerleştirenlere otuzbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

m) Tütün mamulleri veya alkollü içkilerin kullanımını ve satışını özendirici veya teşvik edici kampanya, promosyon, reklam ve tanıtım yapılmasını önlemek amacıyla Kurum tarafından bu Kanun uyarınca yapılan düzenlemelere aykırı hareket edenlere otuzbin Yeni Türk Lirası idarî para cezası verilir.

n) Tütün mamulleri veya alkollü içkileri; otomatik satış makinesi ile satanlara veya bahis oynatmak veya ödül vermek gibi yollarla verenlere, fiilleri suç oluşturmadığı takdirde ellibin Yeni Türk Lirasından ikiyüzellibin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.

Yukarıda sayılan fiiller dışında, bu Kanun ile 4250 sayılı Kanuna veya bu kanunlara göre yürürlüğe konulmuş yönetmeliklere ya da Kurumca verilen belgelerde yer alan şartlara uyulmadığının tespiti halinde, ilgili gerçek ve tüzel kişiler uyarılır ve aykırılığın giderilmesi için uygun bir süre verilir. Her işlem için verilecek süre Kurumca belirlenir. Verilen süre sonunda aykırılığın devam etmesi halinde veya aykırılığın giderilmesinin mümkün olmadığı hallerde süre verilmeksizin Kurumca verilen belgeler iptal edilir.

İdarî para cezaları, fiillerin tekrarı halinde, bir önceki cezanın iki katı olarak verilir. Beşinci fıkranın (c) bendinde sayılan fiillerin tekrarı halinde ayrıca ihlale konu ürünün piyasaya arzının bir yıla kadar durdurulmasına; (a), (b), (d), (e), (f), (j), (k), (l), (m) ve (n) bentlerinde sayılan fiillerin, ilk fiilin işlenmesinden sonraki beş yıl içinde üçüncü defa işlenmesi halinde ise belgelerin iptaline karar verilir. Satış belgesi iptal edilen satıcılar, satış belgesi iptaline konu işyerinde aynı işletme adı altında faaliyette bulunan üçüncü kişiler ile satış belgesi iptal edilen satıcılarca belge iptaline konu işyerinin farklı işletme adı altında fiilen işletilmesi halinde, bu işletme üzerine kayıtlı görünen üçüncü kişiler adına iki yıl süreyle yeni belge başvurusunda bulunulamaz.

Bu Kanuna, 4250 sayılı Kanuna veya 5607 sayılı Kanuna aykırılıktan dolayı yargılanması devam edenler ile mahkum olanlara veya aynı kanunlara aykırılıktan dolayı iki defadan fazla ön ödemede bulunması nedeniyle haklarında kamu davası açılmamış ya da düşmüş olanlara satış, dağıtım veya uygunluk belgesi verilmez; verilmiş olanlar da iptal edilir.

Beşinci fıkranın (f), (g), (h), (ı) ve (j) bentlerinde yazılı fiiller hakkında idarî yaptırım uygulamaya ve bu fiillerin konusunu oluşturan her türlü eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararını vermeye mahalli mülkî amirler, diğer bentlerde yazılı fiiller hakkında idarî para cezası vermeye Kurum yetkilidir. Mahalli mülkî amirlerce uygulanan idarî yaptırımlar onbeş gün içinde Kuruma iletilir.

Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.

İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

MADDE 4 – 4733 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

"EK MADDE 2 – İlgili mevzuatta Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumuna yapılmış olan atıflar Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumuna; Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kuruluna yapılmış olan atıflar Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kuruluna yapılmış sayılır."

MADDE 5 – 4733 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 5 – Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte, Kurumda grup başkanı, sektör uzmanı, denetim uzmanı ve kurum uzmanı kadrosunda bulunanlar uzman kadrosuna, kadro ve görev unvanları değişmeyenler aynı unvanlı yeni kadrolara, başka bir işleme gerek kalmaksızın atanmış sayılırlar. Diğer personelden kadro ve görev unvanları değişenler veya kaldırılanlar, bu Kanunla ihdas edilen kadrolardan, derecelerine uygun kadrolara üç ay içinde atanırlar. Bunlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, her türlü zam ve tazminat ile diğer malî haklarını almaya devam ederler. Bunların yeni kadrolarında alacakları aylık ile diğer malî hakları toplamı net tutarının eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık ile diğer malî hakları toplamı net tutarından az olması halinde aradaki fark, farklılık giderilinceye kadar atandıkları kadrolarda kaldıkları sürece herhangi bir kesintiye tabi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir. Atandıkları kadro unvanlarında isteğe bağlı olarak herhangi bir değişiklik olanlar ile başka kurumlara geçenlere fark tazminatı ödenmesine son verilir.

Yeterlik sınavında başarılı olup Kurumda uzman unvanını almaya hak kazandığı halde, uzman kadrosuna ataması yapılamayan uzman yardımcıları, başka bir işleme gerek kalmaksızın uzman unvanını almaya hak kazandıkları tarih itibarıyla durumlarına uygun uzman kadrosuna atanmış sayılırlar.

11/8/2004 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar, Kurum personelinin kazanılmış hak aylığı ve emekli keseneğine esas aylığın belirlenmesinde değerlendirilmemiş olan hizmet süreleri, öğrenim durumu itibarıyla yükselebilecekleri dereceyi aşmamak koşuluyla 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 64 ve 68 inci maddeleri ile 2/2/2005 tarihli ve 5289 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerine Bir Derece Verilmesi Hakkında Kanun hükümleri dikkate alınarak kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinin tespitinde değerlendirilir. Ayrıca Kurumda makam, temsil veya görev tazminatı ödenmesini gerektiren kadrolara atanmış bulunan personelin, 11/8/2004 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar söz konusu kadrolarda geçirdikleri süreler makam, temsil veya görev tazminatı ödenmesini gerektiren görevlerde geçmiş sayılır.

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde, bu Kanuna ekli (I) sayılı cetvelde yer alan uzman kadro sayısının yüzde yirmisini geçmemek üzere, uzman yardımcılığı sınavına giriş için aranan öğrenim şartını taşımak ve başvuru tarihinde kırk yaşını doldurmamış olmak şartıyla;

a) Mesleğe özel yarışma sınavı ile giren ve meslek içi eğitim sonrasında yapılan yeterlik sınavında başarılı olup, kamu kurum ve kuruluşlarında vergi, hukuk, uluslararası ilişkiler, gümrük, dış ticaret alanlarında çalışmakta olanlar,

b) Yükseköğrenim kurumlarında araştırma görevlisi veya öğretim elemanı olarak çalışmış olanlardan, gıda ve kimya mühendisliği alanında doktora çalışmalarını tamamlayanlar,

c) Sigara üretimi alanında beş kişiden, yaprak tütün alımı ve işleme alanında beş kişiden ve pazarlama alanında da beş kişiden fazla olmamak üzere, Genel Müdürlük ve bağlı kuruluşlarında en az on yıldır çalışmakta olanlar,

Kurum tarafından yapılacak mülakatta başarılı olmaları halinde uzman kadrosuna atanabilir."

"GEÇİCİ MADDE 6 – Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Anonim Şirketi, ülke genelinde ürün arzının devamlılığını sağlamayı ve yerli tütünden yapılan sigaraların harman reçetelerinde kullanılan tütün çeşitlerinin geleceğini güvence altına almayı teminen, 2007 ürün yılı için sözleşme imzalanan üreticiler ile anılan yılda sözleşme yapılan miktarları aşmamak koşuluyla 2008 ürün yılı için Tütün Üretim ve Alım-Satım Sözleşmesi imzalar. Satın alınacak tütün miktarı, her bir üretici ile imzalanan sözleşme miktarının % 10 fazlasını aşamaz.

Şirketin, Tütün Üretim ve Alım-Satım Sözleşmesi imzalayacak olduğu tütünlerin satın alınabilmesi ve satın alınan tütünler için işleme, nakliye, ilaçlama, bakım ve depolama gibi giderler Hazine Müsteşarlığının 2009 yılı bütçesine bu amaçla konulacak ödenekten karşılanır. Bu kapsamda satın alınan tütünlerin 2009 yılı sonuna kadar kullanılamaması veya satılamaması durumunda bu tütünlerin işleme, nakliye, ilaçlama, bakım ve depolama hizmetleri için ihtiyaç duyacağı kaynak müteakip yıllarda Hazine Müsteşarlığı bütçesine bu amaçla tefrik edilen ödenekten karşılanır.

Bu tütünlerin satışından elde edilecek hâsılat, Tütün, Tütün Mamulleri, Tuz ve Alkol İşletmeleri Anonim Şirketince tahsilatı takip eden ayın on beşine kadar genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere hazine hesaplarına aktarılır.

2008 ürünü olarak satın alınacak tütünler, destekleme stoku tütünlerin satışında uygulanan usul ve esaslar dâhilinde satılabilir.

Bu madde kapsamında şirket tarafından yapılacak alımlar ile alınan tütünlere ve yapılan giderlere ilişkin denetim Yüksek Denetleme Kurulunca yapılır."

MADDE 6 – a) 4733 sayılı Kanunun;

1) Adı "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun",

2) 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunun" ibaresi "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun", ikinci fıkrasında tanımlar kısmında yer alan "Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulunu" ibaresi "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulunu" ve "Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunu" ibaresi "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunu",

3) 2 nci maddesinin başlığı "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu ve Kurulu", aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu" ibaresi "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu" ve "Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurulu" ibaresi "Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurulu",

4) Ek 1 inci maddesi "Kurum, bu Kanunun uygulamasında gerekli koordinasyonun sağlanması ve yasadışı faaliyetlerin önlenmesi amacıyla, bu Kanunun uygulamasına ilişkin denetimlerin kendi adına yapılması, yetki devri suretiyle idari yaptırımların uygulanması ve satış belgelerinin verilmesi konularında ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla, ayrıca satış belgelerinin verilmesi konusunda kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla protokoller yapabilir",

olarak değiştirilmiştir.

b) 4207 sayılı Tütün Ürünlerinin Zararlarının Önlenmesi ve Kontrolü Hakkında Kanunun 3/1/2008 tarihli ve 5727 sayılı Kanun ile değişik 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası "Tütün ürünlerinin satışının serbest olduğu yerlere "Yasal Uyarı: 18 yaşını doldurmamayanlara sigara ve diğer tütün ürünleri satılamaz; satanlar hakkında yasal işlem yapılır." ibaresi Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumunca belirlenen usullere uygun olarak yazılarak, rahatlıkla görülebilen ve okunabilen yerlere asılır." şeklinde değiştirilmiş," 5 inci maddesinin sekizinci, dokuzuncu ve onüçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış ve üçüncü fıkrasında yer alan "ve onbirinci" ibaresi metinden çıkarılmıştır.

MADDE 7 – Bu Kanunun;

- a) 3 üncü maddesi yayımı tarihinden bir ay sonra,
 - b) 6 ncı maddesinin (b) fıkrası 19/5/2008 tarihinde,
 - c) Diğer maddeleri yayımı tarihinde,
- yürürlüğe girer.

MADDE 8 – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

14/4/2008

(I) SAYILI CETVEL
KURUMU: TÜTÜN VE ALKOL PİYASASI DÜZENLEME KURUMU
KADRO CETVELİ

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	<u>KADRO</u> <u>ADEDİ</u>
GİH	Başkan Yardımcısı	1	2
GİH	Başkanlık Müşaviri	1	8
GİH	I. Hukuk Müşaviri	1	1
GİH	Daire Başkanı	1	10
GİH	Başuzman	1	25
GİH	Müdür	1	5
GİH	Hukuk Müşaviri	1	5
GİH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1
GİH	Uzman	1	50
GİH	Uzman	2	20
GİH	Uzman	3	15
GİH	Uzman	4	15
GİH	Uzman	5	20
GİH	Uzman	6	5
GİH	Uzman	7	5
GİH	Uzman Yardımcısı	8	20
GİH	Uzman Yardımcısı	9	40
AH	Avukat	1	1
AH	Avukat	3	4
AH	Avukat	4	4
AH	Avukat	5	4
GİH	Programcı	1	1
GİH	Programcı	5	2
GİH	Çözümleyici	2	1
GİH	Çözümleyici	4	1
TH	Mühendis	1	5
TH	Mühendis	4	5
SH	Doktor	1	1
SH	Hemşire	7	1
SH	Laborant	3	4

SH	Laborant	5	3
TH	Teknisyen	2	1
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	3	10
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	4	4
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	5	2
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	6	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	7	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	8	3
GİH	Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	9	3
GİH	Şoför	5	9
GENEL TOPLAM			322

[R.G. 15 Nisan 2008 – 26848]

 [İçindekilere dön](#)

Bakanlar Kurulu Kararı

Karar Sayısı : 2008/13472

Ekli “Resmî İstatistik Programı (2007-2011, Revize)”nın kabul edilmesi ve 20/12/2006 tarihli ve 2006/11446 sayılı Kararnamenin yürürlükten kaldırılması; Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığının 21/2/2008 tarihli ve 136 sayılı yazısı üzerine, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 21/3/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

C. ÇİÇEK

H. YAZICI

N. EKREN

M. S. YAZICIOĞLU

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bakanı V.

M. BAŞESGİOĞLU

M. BAŞESGİOĞLU

N. ÇUBUKÇU

M. ŞİMŞEK

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı V.

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

M. S. YAZICIOĞLU

M. A. ŞAHİN

M. V. GÖNÜL

B. ATALAY

Devlet Bakanı

Adalet Bakanı

Millî Savunma Bakanı

İçişleri Bakanı

A. BABACAN

K. UNAKITAN

H. ÇELİK

F. N. ÖZAK

Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı

Millî Eğitim Bakanı

Bayındırlık ve İskân

R. AKDAĞ

B. YILDIRIM

M. M. EKER

F. ÇELİK

Sağlık Bakanı

Ulaştırma Bakanı

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

Çalışma ve Sos. Güv.

Bakanı

M. Z. ÇAĞLAYAN

M. H.GÜLER

E. GÜNAY

V. EROĞLU

Sanayi ve Ticaret Bakanı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Kültür ve Turizm Bakanı Çevre ve Orman Bakanı

RESMİ İSTATİSTİK PROGRAMI (2007-2011, REVİZE)

Kısaltmalar Listesi

AB	Avrupa Birliği
ADNKS	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AWOS	Automatic Weather Observation System (Otomatik Hava Gözlem Sistemi)
BDDK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
BIS	Bank for International Settlements (Uluslararası Ödemeler Bankası)
BM	Birleşmiş Milletler
BOTAŞ	Boru Hatları ile Petrol Taşıma Anonim Şirketi
CGS	Consolidated Government Sector (Konsolide Kamu Sektörü Dengesi)
CHP	Combined Heat and Power (Birleşik Isı ve Güç)
ÇEF	Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar
ÇKS	Çiftçi Kayıt Sistemi
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
ECE	United Nations Economic Commission For Europe (Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu)
EDP	Excessive Deficit Procedure (AB- Mali Bildirim Tabloları)
EGM	Emniyet Genel Müdürlüğü
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
ESSPROS	The European System of Integrated Social Protection Statistics (Avrupa Sistemine Göre Bütünleştirilmiş Sosyal Koruma İstatistikleri)
EUROSTAT	Statistical Office of the European Commission (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi)
EÜAŞ	Elektrik Üretim Anonim Şirketi
FADN	Farm Accountancy Data Network (Çiftlik Muhasebe Veri Ağı)
FAO	Food and Agriculture Organization (Gıda ve Tarım Örgütü)
GFS	Government Finance Statistics (Genel Yönetim Mali İstatistikleri)
GSYH	Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
IATA	International Air Transport Association (Uluslararası Hava Ulaştırma Birliği)
ILO	International Labour Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)
IMF	International Monetary Fund (Uluslararası Para Fonu)
IPCC	The Intergovernmental Panel on Climate (Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli)
ISBN	International Standard Book Number (Uluslararası Standart Kitap Numarası)
ISSN	International Standard Serial Number (Uluslararası Standart Süreli Yayın Numarası)
İLSİS	İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi
İMKB	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
KİK	Kamu İhale Kurumu
KİT	Kamu İktisadi Teşebbüsleri
MAP	The Mediterranean Action Plan (Akdeniz Eylem Planı)
MERNİS	Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi
OECD	Organization For Economic Co-Operation and Development (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı)
OECD-DAC	OECD-Development Assistance Committee (Kalkınma Yardımları Komitesi)
POLNET	Polis Bilgi Sistemi
PTT	Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü
RİP	Resmi İstatistik Programı
RİSS	Resmi İstatistik Sınıflama Sunucusu
SEÇSİS	Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü Sistemi

SGP	Satınalma Gücü Paritesi
SHS	Sağlık Hesapları Sistemi
SPK	Sermaye Piyasası Kurulu
TARİŞ	İncir, Üzüm, Pamuk ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası
TEDAŞ	Türkiye Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi
TEİAŞ	Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketi
TETAŞ	Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi
TİKA	Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı
TMSF	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
TNSA	Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
TOBB	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyatları Endeksi
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UAKS	Ulusal Adres Kayıt Sistemi
UAVT	Ulusal Adres Veritabanı
UNEP	United Nations Environment Programme (Birleşmiş Milletler Çevre Programı)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü)
U-NET	Kara Ulaştırması Otomasyon Sistemi
UNSD	United Nations Statistics Division (Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü)
UNWTO	United Nations World Tourism Organization (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü)
URVKE	Uluslararası Resmi Veri Kullanıcı Envanteri
USH	Ulusal Sağlık Hesapları
UVYT	Ulusal Veri Yayımlama Takvimi
UYAP	Ulusal Yargı Ağı Projesi
ÜFE	Üretici Fiyatları Endeksi
WHO	World Health Organization (Dünya Sağlık Örgütü)
YSK	Yüksek Seçim Kurulu

BİRİNCİ BÖLÜM

RESMİ İSTATİSTİK PROGRAMI GENEL BİLGİLER

1. Giriş

Resmi İstatistik Programı (RİP), resmi istatistiklerin üretimine ve yayımına ilişkin temel ilkeler ile standartları belirlemek, ulusal ve uluslararası düzeyde ihtiyaç duyulan alanlarda güncel, güvenilir, zamanlı, şeffaf ve tarafsız veri üretilmesini sağlamak amacıyla 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanununa dayanılarak beş yıllık bir dönem için hazırlanmıştır. “**Resmi İstatistik Programı 2007-2011**” ile Türkiye istatistik sisteminde programlı döneme geçilmiştir.

Bu Programla, resmi istatistiklerin üretiminde ve yayımında karşılaşılan mükerrerlikler önlenecek, cevaplayıcı yükü azalacak, kamuda insan gücü ve kaynak tasarrufu sağlanacak ve resmi istatistiklere olan güven daha da artacaktır. Ayrıca, resmi istatistikler bir standarda

kavuşturulmuş, sorumlu ve ilgili kurumlar tanımlanmış, hangi verinin hangi kurum tarafından, hangi yöntemle derleneceği ve hangi dönemler için ve ne zaman yayımlanacağı konularına açıklık getirilmiştir.

Programın yürürlüğe girmesiyle birlikte, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)'in yayınladığı verilerin yanı sıra, RİP'te diğer kurum ve kuruluşlar tarafından üretilmesi öngörülen veriler resmi istatistik olarak kabul edilecektir. Böylece ihtiyaç duyulan her alanda güvenilir tek bir resmi istatistik üretilmesi sağlanmış olacaktır.

Program dönemi için öngörülmemiş, ancak dönem içinde kurum/kuruluşlarca üretilmesine ihtiyaç duyulan istatistiklerin yıllık güncelleme tarihine kadar TÜİK ile işbirliği yapılmak suretiyle resmi istatistik niteliği kazanması sağlanabilir.

“Resmi İstatistik Programı 2007-2011” hazırlık çalışmaları kapsamında, 28 çalışma grubu oluşturulmuş, bu gruplar tarafından toplam 108 toplantı gerçekleştirilmiş ve bu toplantılara 193 kurum ve kuruluştan 906 temsilci katılmıştır. Toplantılarda, paydaş kurumlarca üretilen istatistiki bilgilerin mevcut durumu, veri kaynakları, veri derleme yöntemleri, kullanılan sınıflamalar, resmi istatistiklerin hangi kurum tarafından ve ne zaman yayınlanacağıının belirlenmesine yönelik değerlendirmeler yapılmıştır.

Toplantılar sonucunda alınan kararlar çerçevesinde ilgili çalışma grubu üyeleri tarafından hazırlanan raporlar, ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilerek görüş ve önerileri yazılı olarak alınmıştır. Kurum ve kuruluşlardan gelen raporlar doğrultusunda oluşturulan taslak Program, İstatistik Konseyi'nin 29/11/2006 tarihinde yapılan toplantısında görüşülmüş ve oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından hazırlanan “Resmi İstatistik Programı (2007-2011)” nin kabul edilmesi; Devlet Bakanlığının 14/12/2006 tarihli ve 858 sayılı yazısı üzerine, 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 20/12/2006 tarihinde kararlaştırılmış ve 30/12/2006 tarih ve 26392 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Resmi İstatistik Programı kapsamında yer alan kurumlardan gelen görüş ve öneriler doğrultusunda, Program 2008 yılında Bakanlar Kurulu kararıyla revize edilmiştir.

2. Resmi İstatistik Programı'nın Kapsamı ve Uygulama Birimleri

Program, verilerin, hangi tanım, yöntem, kapsam ve sınıflama kullanılarak hangi kurum tarafından, hangi sıklıkta derleneceği ve yayınlanacağı ile ilgili bilgileri kapsamaktadır.

Resmi istatistikler, TÜİK Başkanlığı ve Programda belirtilen kurum ve kuruluşlar tarafından üretilir ve yayımlanır. Kurum ve kuruluşların, görev alanları ile ilgili resmi istatistiklere ilişkin veri derleme, değerlendirme ve yayımlama görevi Program'da yer almaktadır. Resmi istatistiklerin üretim ve yayımının koordinasyonundan sorumlu olan TÜİK Başkanlığı, programda görev verilen kurum ve kuruluşlar tarafından derlenen resmi istatistikleri de yayımlayabilir ve dağıtabilir. Bu kurum ve kuruluşlar, talep edilmesi durumunda, derlenen verileri istenilen zamanda TÜİK Başkanlığına vermekle yükümlüdürler. Diğer yasal düzenlemelerdeki gizlilik hükümleri belirtilerek TÜİK Başkanlığı'na iletilen veri ve bilgilerin korunmasında ve saklanmasında söz konusu gizlilik hükümleri aynen uygulanır.

Resmi istatistik üretiminde aşağıda belirtilen kurum ve kuruluşlar görev alır:

- Başbakanlık ve bakanlıklar ile bunların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları,
- Mahalli idareler ve bunların bağlı ve ilgili kuruluşları ile birlik ve şirketleri,

- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) ve üniversiteler de dahil olmak üzere, tüzel kişiliğe haiz enstitü, teşebbüs, teşekkül, birlik, döner sermaye, fon ve sair adlarla kurulmuş olan kurum ve kuruluşlar,
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları.

3. Resmi İstatistik İlkeleri

Program kapsamında resmi istatistik üretecek tüm kurum ve kuruluşlar görevlerini aşağıdaki ilkeler çerçevesinde yürütmekle yükümlüdürler:

- İstatistiki Gizlilik
- Tarafsızlık
- Şeffaflık
- Kullanıcı Odaklılık
- Doğruluk ve Güvenilirlik
- Güncellik
- Zamanlılık
- Karşılaştırılabilirlik
- Açıklık
- Kolay ve Eşit Erişilebilirlik

RİP, bu ilkelerin hayata geçirilmesini sağlamayı amaçlar. Her bir kurum bu kapsamda gerekli tedbirleri alır.

4. Resmi İstatistik Programının İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

Program uygulamalarının değerlendirilmesi amacıyla TÜİK Başkanlığı tarafından her yıl “Resmi İstatistik Programı Yıllık İzleme Raporu” hazırlanacaktır.

Yıllık İzleme Raporunda, sorumlu ve ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından program çerçevesinde yürütülen faaliyetlerin ne ölçüde gerçekleştirildiği tespit edilecek ve varsa aksaklıkların giderilmesi için alınması gereken tedbirler belirtilecektir. İzleme raporları İstatistik Konseyinde görüşülerek değerlendirilir.

Programda yer alan kurum ve kuruluşlar, kendi çalışmaları ile ilgili değerlendirmeleri içeren raporlarını her yıl düzenli olarak TÜİK Başkanlığı'na iletmekle sorumludurlar.

TÜİK Başkanlığı tarafından ülkemizde üretilen resmi istatistiklerin veritabanını oluşturmak ve bu bilgilerin güncellenmesini sağlamak amacıyla “Resmi İstatistik Programı Bilgi Sistemi” geliştirilmiştir. RİP çerçevesinde yapılan tüm çalışmalar bu sistem üzerinden izlenebilecektir.

5. Resmi İstatistiklerde Veri Kalite Kontrolü

Resmi istatistik üretiminde görev alan kurum ve kuruluşlar, Programda belirtilen sınıflama ve kalite standartlarına uygun veri üretimi için her türlü tedbiri almak ve veri toplamadan yayın aşamasına kadar her düzeyde gerekli kalite denetimini yapmakla yükümlüdürler. Resmi istatistik üretiminde bu standartlara uyulup uyulmadığının kontrolü, 5429 sayılı kanunla kurulan Veri Kalite Kontrol Kurulu tarafından yapılır. Kurum ve kuruluşlar, bu kapsamda Kurul veya Kurul tarafından ilgili yönetmelik çerçevesinde oluşturulan çalışma gruplarının her türlü talebini belirlenen zamanda karşılar.

6. Veri Yayın ve Dağıtım

Resmi İstatistik Dağıtım İlkeleri: Program kapsamında üretilen istatistiklerin yayın ve dağıtımına ilişkin ilke, standart ve usullerin belirlenmesi ve uygunluğunun izlenmesi Yayın ve Dağıtım Kurulu tarafından yapılır. Programda yer alan kurum ve kuruluşlar yayım ve dağıtımlarında bu amaçla hazırlanan Resmi İstatistik Dağıtım İlkeleri'ne uymakla yükümlüdürler. Bu ilkeler şunlardır:

- **Herkesin aynı anda ve kolay erişimi:** Resmi istatistikler, tüm kullanıcılara aynı zamanda ve eşit erişim şartlarında dağıtılır. Dağıtımda, her kullanıcının kolayca erişebileceği araçlar (basılı ortam, medya araçları, internet vb.) kullanılır. Temel hedef her türlü veriyi, ilgili metaveri ile birlikte web üzerinden ücretsiz olarak dağıtmaktır.
- **Kullanıcı odaklılık:** Resmi istatistikler, kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde açık ve anlaşılır olarak düzenlenir. Basım ve yayımda kullanıcının ihtiyaçları ve beklentileri izlenerek, farklı kullanıcı grupları için uygun sunum biçimleri geliştirilir.
- **Tarafsızlık:** Resmi istatistiklerin içeriği ile yayım ve dağıtım zamanı ve şeklinde herhangi bir grup veya kişinin yararı gözetilemez.
- **Şeffaflık:** Resmi istatistik üretim aşamalarında kullanılan verinin derlenme şekli, zamanı, uygulanan metodoloji, örneklem araştırmaları için örnekleme hacmi ve yöntemi kullanıcıların erişimine açıktır.
- **Zamanlılık:** Dağıtım, kullanıcıların hangi veriye, ne zaman ulaşabileceklerini belirten bir takvimle yapılır. Ulusal Veri Yayınlama Takvimi her yıl başında ilan edilir. Teknik imkansızlıklardan dolayı zamanında yayımlanamayacak olan verilerle ilgili olarak yayım zamanından önce uygun araçlarla kamuoyu bilgilendirilir.

Bireysel veri (Mikro veri) kullanımı: Resmi istatistiklerin üretiminde kaynak teşkil eden bireysel veriler, istatistiki gizlilik prensipleri çerçevesinde ücretli olarak dağıtılabılır. Veri sağlayıcıların kendi verilerini talep etmeleri durumunda, talepleri ücretsiz olarak karşılanır. Resmi istatistiklerin üretiminden sorumlu kuruluşlar, gizlilik hükümleri çerçevesinde kendi bünyelerinde bireysel veriyi gerekli güvenlik tedbirlerini almak şartıyla ücretsiz olarak kullanabilirler.

Ücretlendirme: İnternet üzerinden kullanıma açılan verilerden ücret alınmaz. Basılı olarak dağıtılan veri ve bilgiler ile, ilgili diğer dokümanlar, üretim maliyetlerinden bağımsız olarak makul düzeyde ücretlendirilebilir. Resmi istatistik üretimine katkı sağlayacağı düşünülen veya eğitim amacıyla yapılan çalışmalarda kullanılacak veri ve bilgi ücretlerinde indirim uygulanabilir. Basılı yayınlar, tüm kamu kuruluşlarına, üniversite kütüphanelerine ücretsiz olarak gönderilir. Resmi istatistik üretiminde görev alan kuruluşlar, bu çerçevede oluşturacakları ücret politikalarını kamuoyuna uygun araçlarla duyururlar.

Ulusal Veri Yayınlama Takvimi (UVYT): Verilerin hangi kurum tarafından, ne zaman ve ne şekilde yayımlanacağını gösteren (UVYT), TÜİK Başkanlığı tarafından her yılın başında kamuoyuna açıklanır. Programda görev alan kurum ve kuruluşlar, bir sonraki yılın veri yayın tarihlerini belirleyerek UVYT'de yer almak üzere her yıl 15 Aralık tarihine kadar TÜİK Başkanlığı'na iletirler. Verilerin yayım tarihinde meydana gelebilecek değişiklikler, UVYT'de öngörülen tarihten en geç iki gün önce gerekçesiyle birlikte kamuoyuna açıklanmak üzere, TÜİK Başkanlığı'na bildirilir.

Uluslararası Resmi Veri Kullanıcı Envanteri (URVKE): Kurum ve kuruluşların yurt dışı kurumlar ve uluslararası kuruluşların istatistiki yayınlarında yer almak üzere istatistiki veri gönderimi, TÜİK Başkanlığı tarafından hazırlanacak olan URVKE vasıtasıyla yapılır.

İKİNCİ BÖLÜM

İSTATİSTİK ÇALIŞMALARI

ANA KONU 1. İSTATİSTİKSEL ALTYAPI

- 1.1. [ULUSAL ADRES KAYIT SİSTEMİ \(UAKS\)](#)
- 1.2. [ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ \(ADNKS\)](#)
- 1.3. [İŞ KAYITLARI SİSTEMİ](#)
- 1.4. [TARIMSAL İŞLETME KAYIT SİSTEMİ](#)
- 1.5. [SINIFLAMALAR](#)

1.1. ULUSAL ADRES KAYIT SİSTEMİ (UAKS)

Ülkemizde adreslerin bir standarda kavuşturulmasını, adres niteliklerinin güncel olarak takibini ve adrese dayalı kamu hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere Ulusal Adres Kayıt Sistemi (UAKS) kurulmaktadır. Öncelikli olarak bir standardı olmayan adres bilgisi için Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türk Standardları Enstitüsü işbirliği ile ulusal adres standardı oluşturulmuştur. Tüm yerleşim yerlerinde numaralama çalışmaları bu standarda göre yapılmakta ve adres bilgileri UAKS'nin kamu kurum ve kuruluşları arasında paylaşımına imkan sağlamak üzere TÜİK tarafından geliştirilen Ulusal Adres Veritabanı (UAVT)'ye web ortamında işlenmektedir.

UAVT'de mahalle ayrıntısında cadde, sokak ve binaların içkapı numaraları dahil olmak üzere, ülkemizdeki tüm adresler kaydedilmiş olacaktır. Adres bilgisi kullanılan tüm çalışmalarda, ulusal adres veritabanı temel altyapıyı oluşturacaktır. Bir çok kamu kurumunun farklı yapılarda tuttuğu adres bilgileri bir standarda kavuşmuş ve adres karmaşasına son verilmiş olacaktır.

Veritabanındaki her bir mahalle, cadde ve sokağa tek bir sabit tanııtım numarası verilecek, böylece bu adres bileşenlerindeki değişikliklerin (isim değişikliği, bölünme, birleşme, v.b.) geçmişe dönük takibi mümkün olacaktır. Her adresin tek bir tanııtım numarası olacak ve Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)'nin temeli oluşturulacaktır.

Sisteme veri akışı, belediye olan yerlerde belediyeler, köylerde ise il özel idareleri tarafından yapılmaktadır. İnşa edilen her yeni bina, adı değişen ve yeni kurulan her mahalle, cadde ve sokak sisteme anında aktarılacak ve bu yolla adres veritabanı sürekli güncel tutulacaktır.

Belediyeler ve il özel idareleri kendi yetki alanlarındaki adres bilgisi değişikliklerini UAVT'ye işleyecekler ve sistemin güncelliğini sağlayacaklardır. Yapı izin ruhsatları ile yanan-yıkılan yapılara ilişkin belgeler bu veritabanı üzerinden verilecektir.

Adrese dayalı kamu hizmeti veren özel ve tüzel kişi kaydı tutan tüm kurum ve kuruluşlar (işyeri kayıtlarını tutan Maliye Bakanlığı, nüfus kütüğü bilgilerini tutan Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, belediyeler, T.C. Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü, v.b.) adres bilgilerini bu sisteme dayalı olarak oluşturacak, idari işlemlerini bu sistem üzerinden gerçekleştirerek, sistemde olmayan bir adrese kamu hizmeti verilemeyecektir.

UAKS'nin kurulumu 2007 yılı içerisinde TÜİK tarafından tamamlanarak, İçişleri Bakanlığı'na devredilecektir. Sistemin yönetimi, güncellenmesi ve burada yer alan bilgilerin ilgili kurum ve kuruluşlarla paylaşımı İçişleri Bakanlığı'nca sağlanacaktır.

1.2. ADRESE DAYALI NÜFUS KAYIT SİSTEMİ (ADNKS)

Ülkemizde yerleşim yeri nüfus bilgilerinin güncel olarak tutulması ve nüfus hareketlerinin izlenebilmesi için Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) kurulmaktadır. ADNKS, Ulusal Adres Veritabanı (UAVT)'nin kurularak Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS) kayıtlarının Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası esasına göre eşleştirilmesiyle oluşturulacaktır. Türkiye'de yaşayan yabancı uyruklu kişilerin ikamet adresleri ile yurt dışında yaşayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının yaşadıkları ülke ve il bilgileri de sistemde kapsanacaktır.

ADNKS, adrese dayalı kamu hizmetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesinin yanı sıra, sokağa çıkma yasağına gerek kalmadan ve mükerrerlik riski olmaksızın nüfusun güncel olarak tespit edilmesine imkan sağlayacaktır.

Sistemin hayata geçmesiyle;

- Kamuda bürokratik işlemler azaltılarak, hem kaynak, hem de zaman tasarrufu sağlanacaktır.
- Adrese dayalı nüfus kayıt sistemindeki bilgilerin tüm kamu kurum ve kuruluşları tarafından kullanılması ile bir çok kurum tarafından yapılan mükerrer çalışmalar sona erecektir.
- Farklı kurumlardan alınan hizmetler, nüfus kayıt sistemi veritabanının tüm kurumlar tarafından kullanılması sonucunda tek bir başvuru sayesinde gerçekleştirilecektir.
- Belediyelerin bütçe payları, milletvekillerinin illere dağılımları gibi nüfus büyüklüğüne bağlı düzenleme içeren kanunların yürütülmesinde bu sistemdeki güncel bilgiler temel alınacaktır.
- Ülkemizde yaşanan yoğun göç ve nüfus hareketleri güncel olarak takip edilebilecek, daha etkin sosyal, ekonomik ve idari politikalar uygulanabilecektir.
- Yerleşim yeri bazında nüfus büyüklüğü, cinsiyet ve yaş niteliklerine ilişkin temel istatistikler ayrıntılı olarak üretilmiş olacaktır.

UAVT'deki adreslerle kişileri eşleştirmek amacıyla TÜİK tarafından 2007 yılında alan uygulaması yapılacak ve ADNKS oluşturulacaktır. Uygulama sonrasında kayıtların kesinleşmesi için listeler mahalle ve köy muhtarlıklarında askıya çıkartılarak iki aylık sürede kontrol edilecek ve çalışma tamamlandıktan sonra sistem Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü'ne devredilecektir. Sonraki aşamalarda sistemin güncelliği Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından sağlanacaktır.

Sistemin güncelliğinin sağlanması kapsamında, kişiler ikamet adresi değişikliklerini en geç 20 gün içerisinde adrese dayalı hizmet alınan kamu kurum ve kuruluşlarına, ilçe nüfus müdürlüklerine veya muhtarlıklara bildireceklerdir. Tüm adli ve idari işlemlerde kişilerin ADNKS'deki adresleri esas alınacaktır.

1.3. İŞ KAYITLARI SİSTEMİ

İş kayıtları, ülkemizde faaliyet gösteren ve gayri safi milli hasılaya katkıda bulunan işletmelere ait adres, kimlik, faaliyet, tabakalama (ciro, çalışan sayısı) ve bağlantı değişkenlerini içinde bulunduran bir sistemdir.

İş kayıtları sistemi idari kayıtlara dayalı kurulmaktadır. Sistem ile, kamu kurum ve kuruluşlarına ait kayıtlardan yararlanılarak istatistiki amaçlı güncel ve güvenilir bilgiler istatistik birim tanımlamalarına uygun tutulmaktadır. İş kayıtları, iş istatistikleri kapsamında yapılacak olan araştırmalar için bir çerçeve oluşturulmaktadır.

İş kayıtları sistemi, sadece kamu kurum ve kuruluşlarının resmi kayıtlarında yer alan işletmeleri kapsar. İdari kayıtlardan alınan veriler, yasal birim (YB) olarak değerlendirilerek istatistiki çalışmalar için girişim (G), yerel birim (YeB), yerel faaliyet türü birimi (YFTB) v.b. istatistik birimler haline getirilmektedir.

İş kayıtlarının ana veri kaynağı, Gelir İdaresi Başkanlığının sicil kayıtlarıdır. Uyumlu olması halinde diğer kurum ve kuruluşlara (Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), v.b.) ait kayıtlar da güncelleme amacı ile kullanılacaktır.

İş kayıtlarında faaliyet sınıflaması olarak NACE, bölge sınıflaması olarak da İBBS kullanılmaktadır. Adres bilgisi ise ulusal adres standardına uygun olarak tutulmaktadır.

İş kayıtlarının oluşturulması ve güncellenmesi çalışmalarında standardın sağlanabilmesi için, başta Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve TOBB olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları Ulusal Adres Kayıt Sistemi'nde yer alan adresleri kullanacaklardır.

Sistemin sağlıklı işleyebilmesi için, kamu kurum ve kuruluşları idari kayıtlarında vergi kimlik numarası ve Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasını da kapsayacak düzenlemeleri yapacaklardır. Bu kayıtlarda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından belirlenen birim, kavram ve ulusal sınıflamalar kullanılacaktır.

İş kayıtlarından doğum, ölüm, birleşme, bölünme gibi iş demografisine yönelik olarak istatistikler üretilecektir. Bu amaçla, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile TOBB kayıtları iş demografisine uygun olarak düzenlenecektir.

1.4. TARIMSAL İŞLETME KAYIT SİSTEMİ

1. Kapsam

Tarımsal İşletme Kayıtları, tarımsal işletmelerin (hanehalkı ve kurumsal) adres, kimlik bilgileri, işletme büyüklük ve işletme tipi ve diğer ilgili özelliklerin yer aldığı bir veri tabanıdır. Bu veri tabanı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Türkiye İstatistik Kurumu'nun işbirliğiyle oluşturulacak, sürekli güncellenecek ve yapılacak tarımsal araştırmalar için çerçeve olarak kullanılacaktır.

Tarımsal İşletme Kayıtlarının ana güncelleme kaynağını Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından kurulan Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) ve Hayvan Kimlik Sistemi (HKS) oluşturacaktır.

İstatistiki amaçlara hizmet edecek Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi, 2011 yılında yapılacak olan Genel Tarım Sayımına kadar tamamlanacaktır.

1.5. SINIFLAMALAR

1. Kapsam

Ülkelerin ekonomik ve sosyal yapı özelliklerinin incelenmesinde istatistiki bilgilere ihtiyaç vardır. Farklı dilleri konuşan, farklı amaçlara sahip kullanıcıların sağlıklı iletişimi, sınıflamalar ve kodlama sistemlerinden oluşan ortak bir dil aracılığıyla mümkündür.

Sınıflamaların ana çatısı, Birleşmiş Milletler İstatistik Bölümü (United Nations Statistics Division-UNSD), Avrupa Birliği İstatistik Ofisi (Statistical Office of the European Commission-EUROSTAT), Uluslararası Çalışma Örgütü (International Labour Organization-ILO), Uluslararası Para Fonu (The International Monetary Fund-IMF), İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (Organization for Economic Co-Operation and Development-OECD), Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization-UNESCO) gibi özel konularda uzmanlık faaliyeti yürüten yetkili uluslararası kuruluşlar tarafından geliştirilmektedir. Bununla birlikte, uluslararası kabul gören sınıflamalara geçiş sağlanması koşulu ile ülkeler kendi ihtiyaçları doğrultusunda ulusal sınıflamalarını oluşturabilirler.

Sınıflamalar için genellikle kısaltılmış bir isim kullanılmaktadır. Örneğin; Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması, Üçüncü Revizyon'u yerine ISIC Rev.3; Merkezi Ürün Sınıflaması 1.0 Versiyonu yerine ise CPC V1.0 kullanılmaktadır.

Sınıflama birimi, sınıflamada sınıflandırılan en temel birimdir (örneğin; sınıflama birimi bir faaliyet sınıflamasında kuruluş veya girişim iken, mesleki bir sınıflamada iştir).

Dönüşüm tabloları, sınıflamalar arası bir bağlantı aracıdır. Bir dönüşüm tablosu, bir sınıflamadaki kategorilerin başka bir sınıflamada, ya da, aynı sınıflamanın daha önceki sürümlerinde nerede ve ne kadar bulunabileceğini açıklar. Uluslararası sınıflamaların geliştirilmesi ve uyumlaştırılmasında bu dönüşüm tablolarının önemi büyüktür.

Tablo 1. Sınıflamalar Listesi

Sınıflama Kodu	Sınıflama Türü	Kısaltma	Sınıflama Adı
1.1	Faaliyet	ISIC Rev.2	Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması, Revize 2 International Standard Industrial Classification of all Economic Activities, Revision 2
1.2	Faaliyet	ISIC Rev.3	Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması, Revize 3 International Standard Industrial Classification of all Economic Activities, Revision 3
1.3	Faaliyet	ISIC Rev.3.1	Tüm Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflaması, Revize 3.1 International Standard Industrial Classification of all Economic Activities, Revision 3.1
1.4	Faaliyet	NACE Rev.1	Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması, Revize 1 Statistical Classification of Economic Activities in the European Community, Revision 1

Sınıflama Kodu	Sınıflama Türü	Kısaltma	Sınıflama Adı
1.5	Faaliyet	NACE Rev.1.1	Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiksel Sınıflaması, Revize 1.1 Statistical Classification of Economic Activities in the European Community, Revision 1.1
2.1	Ürün	CPA 2002	Avrupa Ekonomik Topluluğunda Faaliyete Göre Ürünlerin İstatistiksel Sınıflaması, 2002 Statistical Classification of Products by Activity in the European Economic Community, 2002
2.2	İnşaat	CC	İnşaat Tipleri Sınıflaması Classification of Types of Constructions
2.3	Ulaştırma	NST 2000	Ulaştırma İstatistikleri İçin Standart Mal Sınıflaması, 2000 Standart Goods Classification for Transporting Statistics, 2000
2.4	Ulaştırma	NST /R	Ulaştırma İstatistikleri İçin Standart Mal Sınıflaması/Revize edilmiş, 1967 Standart Goods Classification for Transporting Statistics/Revised,1967
2.5	Ürün	PRODTR 2004	Türkiye Sanayi Ürün Listesi , 2004 ¹ List of Industrial Product of Turkey 2004
2.6	Ürün	PRODTR 2005	Türkiye Sanayi Ürün Listesi , 2005 ¹ List of Industrial Product of Turkey 2005
2.7	Ürün	CPA 2002	Türkiye Tarım Ürünleri Sınıflaması - Tarım Classification of Agriculture, Hunting and Forestry Products of Turkey
2.8	Ürün	US-97	Ulusal Faaliyet ve Ürün Sınıflaması, 1997 National Classification of Activities and Products, 1997
3.1	Dış Ticaret	BEC Rev.3	Standart Uluslararası Ticaret Sınıflamasına Dayalı Geniş Ekonomik Gruplara Göre Sınıflama Revize 3 Classification by Broad Economic Categories, Defined in Terms of Site, Revision 3
3.2	Dış Ticaret	CN 2005	Birleştirilmiş Mal Sınıflaması, 2005 ¹ Combined Nomenclature, 2005
3.3	Dış Ticaret	CN 2006	Birleştirilmiş Mal Sınıflaması, 2006¹ Combined Nomenclature, 2006
3.4	Dış Ticaret	GTİP 2004	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Cetveli, 2004 ¹
3.5	Dış Ticaret	GTİP 2005	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Cetveli, 2005 ¹
3.6	Dış Ticaret	GTİP 2006	Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonu Cetveli, 2006 ¹
3.7	Dış Ticaret	HS 2002	Uyumlaştırılmış Mal Tanım ve Kod Sistemi, 2002 Harmonized Commodity Description and Coding System, 2002
3.8	Dış Ticaret	SITC Rev.2	Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması, Revize 2 Standard International Trade Classification, Revision 2

Sınıflama Kodu	Sınıflama Türü	Kısaltma	Sınıflama Adı
3.9	Dış Ticaret	SITC Rev.3	Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması, Revize 3 Standard International Trade Classification, Revision 3
4.1	Harcama	COFOG	Devlet Fonksiyonlarının Sınıflandırılması Classifications of the Functions of Government
4.2	Harcama		Amaca Göre Harcama Sınıflamaları Classifications of Expenditure According to Purpose
4.3	Harcama	COICOP/HI CP 2000	Amaca Göre Bireysel Tüketim Sınıflaması Uyumlaştırılmış Tüketici Fiyatları Endeksine Uyarlanmış Olan, 2000 Classification of Individual Consumption by Purpose / Adapted to the Needs of Harmonized Indices of Consumer Prices
4.4	Harcama	COPNI	Hanehalklarına Hizmet Veren Kar Amacı Olmayan Kuruluşların Amaca Göre Sınıflaması Classification of the Purposes of Non-Profit Institutions Serving Households
4.5	Harcama	COPP	Üreticilerin Giderlerinin Amaca Göre Sınıflaması Classification of the Outlays of Producers According to Purpose
5.1	Coğrafi		Ülkelerin Coğrafi Grup ve Ülke Kodları - 2005
5.2	Coğrafi		Ülkelerin Ekonomik Grup ve Ülke Kodları – 2005
5.3	Coğrafi	İBBS 2005	İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflaması Nomenclature of Territorial Units for Statistics, 2005
5.4	Coğrafi		İdari Bölünüş-2005
5.5	Coğrafi		Ülke Kodları – 2005 Standard Country or Area Codes for Statistical Use, Revision 4
6.1	Çevre	CEPA 1994	Çevre Koruma Faaliyetleri ve harcamaları Sınıflaması, 1994 Classification of Environmental Protection Activities and Expenditure
6.2	Çevre	CEPA 2000	Çevre Koruma Faaliyetleri ve harcamaları Sınıflaması, 2000 Classification of Environmental Protection Activities and Expenditure
6.3	Çevre	EWC Rev.3	Avrupa Atık Sınıflaması Revize 3 European Waste Catalogue
7.1	Eğitim	FOET 1999	Eğitim ve Öğretim Alanları Sınıflaması, 1999 Fields of Education and Training Classification, 1999
7.2	Eğitim	ISCED-97	Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması, 1997 International Standard Classification of Education, 1997
8.1	Sağlık	ICD-10	Uluslararası Hastalıklar Sınıflaması International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems,10
8.2	Sağlık	ESOD	Avrupa Meslek Hastalıkları Listesi European Schedule of Occupational Diseases

Sınıflama Kodu	Sınıflama Türü	Kısaltma	Sınıflama Adı
8.3	Sağlık	COD	Avrupa Ölüm Nedenleri Listesi European Shortlist for Causes of Death
8.4	Sağlık	ICF 2001	Uluslararası İş Görebilirlik, Maluliyet ve Sağlık Sınıflaması,2001 International Classification of Functioning, Disability and Health, 2001
9.1	Meslek	ISCO-88	ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflaması International Standard Classification of Occupations, 88
10.1	Milli Gelir	BOP	Ödemeler Dengesi Balance of Payments
10.2	Milli Gelir	EBOPS	Ödemeler Dengesi Hizmet Sınıflaması Extended Balance of Payments Services Classification
10.3	Milli Gelir	ESA 95	Avrupa Hesaplar Sistemi 1995 European System of Accounts 1995
10.4	Milli Gelir	SNA 93	Ulusal Hesaplar Sistemi 93 System of National Accounts 1993
11.1	Tarım	CLUSTERS	Toprak Kullanım Sınıflaması Classification for land use Statistics
11.2	Tarım	CORINE	Arazi Örtüsü Sınıflaması Corine (Coordination of Information on the Environment) Land Cover Classification
11.3	İşteki Durum	ICSE-93	Uluslararası İşteki Durum Sınıflaması, 1993 International Classification of Status in Employment, 1993
11.4	Yaş Grupları		Uluslararası Standart Yaş Sınıflaması Standard International Age Classification
11.5	Patent	IPC	Uluslararası Patent Sınıflaması International Patent Classification
12.1	Bütçe		Analitik Bütçe Sınıflaması

¹ Bu sınıflamalar yıllık olarak revize edilmektedir.

Resmi istatistiklerin üretiminde kullanılacak olan sınıflamalar ulusal ve uluslararası ihtiyaçlar doğrultusunda Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından belirlenir. Kurumlar, kendi ihtiyaçları için oluşturdukları sınıflamaları kullanmaları halinde, belirlenen sınıflamalara geçişi TÜİK Başkanlığı ile işbirliği içinde sağlamakla yükümlüdürler.

Kamu kurum ve kuruluşları ile diğer kullanıcılar tarafından ihtiyaç duyulan sınıflamaların uygulanmasını kolaylaştırmak, her bir alan için tek bir sınıflamanın etkin şekilde kullanılmasını sağlamak, Avrupa Birliği (AB) ülkelerinin kullandıkları sınıflamaları ve uluslararası sınıflamaların ulusal sınıflamalarla olan dönüşüm çalışmalarını kolaylaştırmak amacıyla Resmi İstatistik Sınıflama Sunucusu (RISS) TÜİK web sayfası üzerinde kullanıma açılmış olup sürekli güncellenmektedir. RİSS'e ulaşılacak web adresi <http://tuikapp.tuik.gov.tr/DIESS/> 'dir.

Uluslararası standartta herhangi bir sınıflama kullanmayan ilgili kurum ve kuruluşlar RİSS’de yer alan sınıflamalara geçmek için gerekli altyapıyı oluşturacaklardır.

2. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Sınıflamalara ilişkin değişiklikler ve düzenlemeler takip edilerek, bunların ışığında RİSS ile ilgili güncelleme çalışmalarına devam edilecektir. Revize edilen sınıflamalarla ilgili olarak ulusal kodların açılması, bu kodlarla ilgili açıklayıcı notların hazırlanması, eski sınıflamalarla yeni sınıflamalar arasındaki dönüşüm tablolarının oluşturulması, zaman serilerinin dönüşümü için kullanılacak kaynak ve yöntemlerin belirlenmesi, bu sınıflamaların yayınlanması ve sınıflama sunucusuna yüklenmesi çalışmaları yürütülecektir. Yapılan bu çalışmalar belirli aralıklarla toplanan Ulusal Sınıflama Komitesi’ne aktarılarak komite bilgilendirilecek, gerekirse alt komitelerin kurulup çalışmalara son şeklinin verilmesi sağlanacaktır. Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamındaki kurum ve kuruluşların ilgili personeline TÜİK Başkanlığı tarafından bir program çerçevesinde gerekli eğitimler verilecektir.

NACE Rev.2’nin Ocak 2007’de, CPA 2008’in Temmuz 2007’de ve PRODCOM 2007’nin Aralık 2007’de uyarlama çalışmaları bitirilecektir.

ANA KONU 2. SOSYAL VE DEMOGRAFİK İSTATİSTİKLER

- [2.1. NÜFUS VE DEMOGRAFİ İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.2. İŞGÜCÜ PIYASASI İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.3. EĞİTİM İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.4. KÜLTÜR VE SPOR İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.5. SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.6. TÜKETİM HARCAMALARI, YOKSULLUK VE GELİR DAĞILIMI İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.7. SOSYAL KORUMA İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.8. TOPLUMSAL CİNSİYET İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.9. YAŞAM MEMNUNİYETİ ARAŞTIRMASI](#)
- [2.10. SUÇ VE ADALET İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.11. SEÇİM İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.12. TURİZM İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.13. ULUSLARARASI GÖÇ İSTATİSTİKLERİ](#)
- [2.14. ZAMAN KULLANIM İSTATİSTİKLERİ](#)

2.1. NÜFUS VE DEMOGRAFİ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Nüfus ve demografi istatistikleri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından üretilen hayati istatistikler, idari kayıtlara dayalı nüfus istatistikleri, nüfus ve konut sayımı, nüfus projeksiyonları ile Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü tarafından yapılan Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA)'dan oluşmaktadır.

Hayati istatistikler, belli bir yılda meydana gelen doğum, evlenme, boşanma, ölüm ve intihar olaylarına ilişkin sosyal ve demografik bilgileri kapsamaktadır.

İdari kayıtlara dayalı nüfus istatistikleri, ülkemizde ikamet eden Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları ve yabancı uyruklu tüm kişilere ilişkin nüfus büyüklüğü, yaş, cinsiyet ve iç göçe ilişkin bilgileri içermektedir.

Nüfus ve konut sayımlarında, ülke sınırları içerisinde yaşayan nüfusun idari bölünüşe göre demografik, sosyal ve ekonomik niteliklerine ilişkin bilgiler derlenmektedir.

Nüfus projeksiyonları, idari ve planlama çalışmalarındaki ihtiyaçlar doğrultusunda kısa ve uzun dönemli olarak üretilmekte, nüfusun büyüklüğü ve demografik göstergelere ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

Türkiye nüfus ve sağlık araştırmaları ile nüfus kayıtları ve nüfus sayımları ile elde edilemeyen demografik ve sağlık bilgileri derlenmektedir.

2. Mevcut Durum

Doğum, evlenme ve boşanma istatistiklerine ilişkin veriler, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde oluşturulan Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi (MERNİS)'den elde edilmektedir.

İl ve ilçe merkezlerini içeren ölüm olaylarına ilişkin bilgiler Sağlık Bakanlığı aracılığıyla derlenmektedir.

İntihar olaylarına ilişkin bilgiler ise, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın idari kayıtlarından elde edilmektedir.

Nüfus projeksiyonları, nüfus sayımları ve TNSA'lara dayalı olarak hesaplanmaktadır.

Nüfus ve demografi istatistiklerinde, eğitim düzeyi için ISCED-97, meslekler için ISCO-68 ve ekonomik faaliyet için ISIC Rev.2 ve ISIC Rev.3, ölüm nedenleri sınıflaması olarak uluslararası hastalık sınıflaması (ICD-8) kullanılmaktadır. Bu bilgiler İBBS Düzey 3' e göre sunulmaktadır.

Hayati istatistikler altında yer alan evlenme ve boşanma istatistikleri uluslararası standartlara uyumlu, doğum, ölüm, yasal düşük ve geç cenin ölümü istatistikleri ise kısmen uyumludur.

Nüfus ve demografi istatistiklerine ilişkin sonuçlar kitap, CD ve web ortamında (<http://www.tuik.gov.tr>) kullanıcıya sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

5490 Sayılı Kanun gereği ülkemizde ikamet eden tüm fertlerin ikamet adresleri ile T.C. kimlik

numaraları eşleştirilerek adrese dayalı nüfus kayıt sistemi TÜİK Başkanlığı tarafından kurulacaktır. Bu sistem kapsamında İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarının da yaşadıkları ülkeler tespit edilecek ve bu bilgiler sürekli güncelleştirilecektir.

2008 yılından itibaren adrese dayalı nüfus kayıt sistemi kullanılarak, yerleşim yeri ayrımında nüfus büyüklüğü, cinsiyet, yaş, iç göç, doğum, evlenme ve boşanmaya ilişkin temel istatistikler idari kayıtlardan güncel olarak üretilecektir.

Ölüm istatistiklerinde kapsam eksikliğini gidermek için 2007 yılından itibaren TÜİK Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ve Sağlık Bakanlığı işbirliği yapacaklardır. Özellikle yasal düşük ve geç cenin ölümü istatistiklerine ilişkin metodolojik çalışmalar 2009 yılında tamamlanacaktır.

Nüfus ve Kalkınma Göstergeleri ile BM Milenyum Kalkınma Göstergeleri, TÜİK Başkanlığı tarafından bölgesel düzeyde aşamalı olarak üretilerek, web üzerinden 2007 yılında kullanıcıya sunulacaktır.

Nüfus sayımları ve idari kayıtlardan elde edilemeyen temel demografik ve sağlık göstergelerinin üretilmesi amacıyla 2008 yılında TNSA yapılacaktır.

Ülkemizde 10 yılda bir yapılan nüfus sayımları, 2007 yılında Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) kurulduktan sonra 2010 yılında bu sistem kullanılarak gerçekleştirilecektir.

2.2. İŞGÜCÜ PİYASASI İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

İşgücü piyasası istatistikleri, işgücü istatistikleri ile işgücü maliyetleri ve kazanç istatistiklerinden oluşmaktadır. İşgücü istatistiklerinde istihdam edilenler ile işsizlerin sayısı ve çeşitli özelliklerine dair gerek araştırma sonucu elde edilen gerekse idari kayıtlardan derlenen istatistikler yer almaktadır. İşgücü maliyeti ve kazanç istatistikleri ise, istihdam edilenlerin elde ettikleri kazançlar ve işverene maliyetleri konusunda anketler yoluyla derlenen istatistikleri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

İşgücü istatistikleri konusunda veri derlemek amacıyla gerçekleştirilen hanehalkı işgücü anketleri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından örnekleme yöntemi ile her ay uygulanmaktadır. Hanehalkı işgücü anketleri ile derlenen veriler, kapsam, değişkenler, kullanılan sınıflamalar, veri derleme sıklığı, tahmin boyutu ve verilerin yayımlanma süreci açısından uluslararası standartlara tamamen uyumludur. Hanehalkı işgücü anketi sonuçları, hareketli üçer aylık dönemler esas alınmak suretiyle aylık olarak, haber bülteni ile kamuoyuna duyurulmaktadır. Aylık veriler Türkiye, kent ve kırsal ayrımında yayımlanırken, anketin yıllık sonuçları 2004 yılından itibaren İBBS Düzey 1 ve Düzey 2'ye göre de verilmektedir. İşgücü anketi verilerine, TÜİK web sayfasında (<http://www.tuik.gov.tr>) yer alan haber bültenleri, zaman serisi tablolar ve işgücü anketi veritabanı kullanılarak ulaşmak mümkündür.

İdari kayıtlara dayalı olarak derlenen aktif ve pasif sigortalı sayıları gerek Sosyal Güvenlik Kurumu'nun web sayfasında (<http://www.sgk.gov.tr>), gerekse yıllık yayınlarında yer almaktadır. Bu verilerde kapsam açısından bir sorun olmamakla beraber, kurumların kullanmakta oldukları sınıflamalar uluslararası sınıflamalardan farklıdır.

Kayıtlı işsiz sayısına ilişkin veriler, Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından her ay düzenli olarak Aylık İstatistik Bülteninde (<http://www.iskur.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

İŞKUR açık işler konusunda bazı veriler derlemekte ve bu verileri de her ay çıkarmakta olduğu “Aylık İstatistik Bülteni”nde yayımlamaktadır. Ancak, bu veriler özel sektör için yalnızca İŞKUR’a yapılan bildirimleri kapsamaktadır.

Grev ve lokavtlara ilişkin veriler, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından derlenmekte ve yayımlanmaktadır. Bu konuda kapsam açısından bir sorun olmamakla birlikte, veriler ulusal amaçlı bir sınıflama olan “işkolu sınıflaması”na göre toplanmakta, daha sonra uluslararası ekonomik faaliyet sınıflamasına dönüştürülmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, grev ve lokavtlara ilişkin verileri her yıl Çalışma İstatistikleri Yıllığı’nda yayımlamaktadır (<http://www.csgb.gov.tr>).

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

2007 yılından itibaren TÜİK Başkanlığı tarafından, hanehalkı işgücü anketi ile birlikte işgücü piyasasının farklı alanlarına ilişkin ayrıntılı veri derlemeyi amaçlayan modüler anketler yapılacaktır.

TÜİK Başkanlığı, kazanç yapısı istatistiklerine ilişkin anketi 2007 ve işgücü maliyeti istatistiklerine ilişkin anketi 2009 yılında yapacaktır. Ayrıca, 2007-2008 döneminde üçer aylık işgücü maliyeti endeksi konusunda fizibilite çalışmaları başlatılacak ve 2010 yılında işgücü maliyet endeks verileri üretilenektir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarının veri tabanları birbiri ile uyumlu hale getirilecektir. Ayrıca, açık işler konusundaki istatistiklerin kapsamı İŞKUR tarafından program döneminde genişletilecektir.

2.3. EĞİTİM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Eğitim İstatistikleri, örgün eğitim, yaygın eğitim ve yükseköğretim istatistikleri ile eğitim harcamaları ve yaşam boyu öğrenme istatistiklerinden oluşmaktadır.

Örgün eğitim istatistikleri, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, amaca göre hazırlanmış programla, okul çatısı altında düzenli olarak yapılan eğitimlere ilişkin verileri kapsar.

Yaygın eğitim istatistikleri, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş veya herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerinden çıkmış bireylere yönelik, örgün eğitimin yanında veya dışında çeşitli süre ve kademelerde yapılan yaşam boyu eğitim-öğretim, rehberlik ve uygulama etkinliklerine ilişkin verileri kapsar.

Yükseköğretim istatistikleri, ortaöğretime dayalı, en az iki yıllık yüksek öğrenim veren eğitim kurumlarının faaliyetlerine ilişkin verileri kapsar.

Eğitim harcamaları istatistikleri, toplam eğitim harcamalarının hizmet sunucuları ve finansman kaynaklarına göre dağılımını kapsar.

2. Mevcut Durum

Örgün ve yaygın eğitim istatistikleri, Milli Eğitim Bakanlığının idari kayıtlarından elde edilmektedir. 2002/03 eğitim öğretim yılından itibaren Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Müdürlükleri Yönetim Bilgi Sistemi (İLSİS)'i kurarak, her eğitim seviyesinde on-line veri toplamaya başlamıştır.

Örgün eğitim istatistikleri, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2005-2006 öğretim yılı itibari ile basılı yayın ve CD olarak yayımlanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı idari kayıtları ile Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı faaliyet gösteren Kur'an kurslarına ilişkin bilgileri içeren yaygın eğitim istatistikleri, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından kitap ve CD ortamında yayımlanmaktadır.

Yükseköğretim istatistikleri Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi tarafından her öğretim yılı itibari ile yıllık olarak kitap ve CD ortamında yayımlanmaktadır.

Türkiye eğitim istatistikleri, uluslararası alanda eğitim konusundaki okullaşma oranı, ISCED-97 sınıflaması kapsamında cinsiyet ve yaşa göre öğrenci sayısı gibi temel göstergeler düzeyinde tam uyumludur.

3 Yapılacak Yeni Çalışmalar

Yaygın eğitim istatistiklerinde, şimdiye kadar kapsama alınamayan vakıf, sivil toplum örgütleri, belediyeler, bakanlık kurum ve kuruluşlar ve üniversitelerin yaygın eğitim faaliyetlerini derlemek için TÜİK Başkanlığı tarafından 2009 yılında çalışma yapılacaktır.

TÜİK Başkanlığı tarafından yayımlanacak olan il özel idareleri, belediyeler ile yüksek öğretim kurumlarının eğitim harcamaları verileri, 2008 yılından itibaren Maliye Bakanlığı analitik bütçe veritabanından derlenecektir.

2008 yılı sonunda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından eğitim harcamaları konusunda UOE (UNESCO, OECD, EUROSTAT) veritabanında eksik kalan verilerin tamamlanması sağlanacaktır.

Yaşamboyu öğrenim istatistikleri kapsamında, 2007 yılında Yetişkin Eğitimi Araştırması ve 2008 yılında Sürekli Mesleki Eğitim Araştırması alan uygulaması TÜİK Başkanlığı tarafından gerçekleştirilecektir.

2.4. KÜLTÜR VE SPOR İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Kültür ve spor istatistikleri, kültürel miras, arşiv, kütüphane, kitap, yazılı basın, kültürel ve bilimsel faaliyetler, görsel sanatlar, gösteri sanatları, işitsel ve işitsel-görsel/karma medya, din ve spor alanlarına ilişkin istatistiklerden oluşmaktadır.

Kültürel miras ve arşiv alanı, tarihi eserler, arkeolojik miras, müzeler, korunan alanlar, milli saraylar, vakıflara ait tarihi eserler, arşivler ve kültürel mirasın diğer biçimleri ile ilgili

istatistikleri kapsar.

Kitaplar, süreli yayınlar v.b. basılı eserlerin oluşturulması, üretimi ve yayımlanması; yayınevi, matbaalar ve kütüphanelere ait istatistikleri kapsar.

Kültürel ve bilimsel faaliyetler, ülkemizde kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen bilimsel faaliyetler, sergi, fuar, kermes, festival, yarışma, gösteri ve tanıtım faaliyetlerinin tümünü kapsar.

Görsel sanatlar alanı, resim, heykel, grafik sanatları, fotoğraf, süs eşyası, el sanatları eşyası biçimlerindeki görsel sanat eserlerine ilişkin istatistikleri kapsar.

Gösteri sanatları alanı, canlı müzik, müzikal, tiyatro, dans ve diğer gösteri sanatları istatistiklerini kapsar.

İşitsel ve işitsel-görsel/karma medya alanı, sinema, radyo ve televizyon, video, ses kayıtları ve karma medya yapıtları istatistiklerini kapsar.

Din istatistikleri, dini yapılar, hac, umre, dini yayınlar, din değiştirme, kadrolarına göre personel sayıları vb. istatistikleri kapsar.

Spor istatistikleri, spor alanları, sporcular, teknik elemanlar, hakemler, spor tesisleri ve spor kulüplerinin faaliyetleri, sponsorluk ve spor/oyun düzenlemeleri ile ilgili istatistikleri kapsar.

2. Mevcut Durum

Müzeler, Milli Kütüphane, halk kütüphaneleri, opera, bale ve devlet tiyatroları, yıl içinde satılan kitap ve kitap dışı materyallere ait bandrol sayılarına ilişkin bilgiler Kültür ve Turizm Bakanlığı idari kayıtlarından derlenmektedir.

Üniversite kütüphaneleri, resmi kurum ve özel tiyatrolar, sinema salonlarına ait bilgiler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yıllık olarak derlenmektedir.

Din istatistikleri, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından derlenmekte ve yayımlanmaktadır.

Spor istatistikleri, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Futbol Federasyonu Başkanlığı'nın idari kayıtlarından 5 yılda bir derlenmektedir.

Kültür ve spor istatistikleri ile ilgili tahmin düzeyi Türkiye ve İBBS Düzey 3'tür.

Kültür İstatistikleri yıllık, Spor İstatistikleri yayını ise 5 yılda bir kitap ve CD ortamında TÜİK Başkanlığı tarafından yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

2007 yılından itibaren Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde istatistik konusunda koordinasyonu sağlayıcı bir birim kurulacaktır. Ayrıca, Kültür ve Turizm Bakanlığı kültür istatistikleriyle ilgili veriyi veritabanında muhafaza edecek, web tabanlı yazılım ile TÜİK Başkanlığının bu veritabanına erişimi sağlanacaktır.

Kültürel miras alanındaki kapsam eksiklikleri TÜİK Başkanlığının koordinasyonunda Çevre ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Kültür Varlıkları ve

Müzeler Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Milli Saraylar Daire Başkanlığı tarafından 2008 yılından itibaren giderilecektir.

Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, belediye arşivleri, özel arşivler ile araştırmaya açık diğer kurum ve kuruluşların arşivlerine ilişkin istatistik üretme çalışmalarına TÜİK Başkanlığı'nın koordinasyonunda 2008 yılından itibaren başlanacaktır.

Kütüphaneler ve Yayınlar Genel Müdürlüğü, Uluslararası Standart Kitap Numarası (ISBN) ve Uluslararası Standart Süreli Yayın Numarası (ISSN) Merkezinin web tabanlı programla derlenen verilerin kapsam eksikliğini 2007 yılında giderecektir.

Ülkemizde kurum/kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen bilimsel faaliyetler ve kültürel etkinliklere ilişkin çalışmalar, 2007 yılından itibaren Tanıtma Genel Müdürlüğü, Dernekler Dairesi Başkanlığı, TOBB, Vakıflar Genel Müdürlüğü ve TÜİK Başkanlığı işbirliği ile gerçekleştirilecektir.

Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü tarafından ilim ve edebiyat eserleri, güzel sanat eserleri, musiki eserleri, sinema eserleri, işlenmeler ve derlemeler ile kayıt tescil ve satılan bandrol sayılarına ilişkin verilerin kapsam eksikliği 2009 yılından itibaren giderilecektir.

Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü tarafından resim heykel müzeleri, plastik sanatlar ve fonetik sanatlarla ilgili olan verilerin kapsam eksikliği 2008 yılından itibaren giderilecektir.

2.5. SAĞLIK İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Sağlık istatistikleri, sağlık hizmetleri ile iş sağlığı ve güvenliği istatistiklerinden oluşmaktadır. Sağlık hizmetleri istatistikleri altında, sağlık hizmetleri sunumu, sağlık durumu, sağlık hizmetleri fiziki altyapı, sağlık insan gücü, ilaç, ölüm nedeni istatistikleri ve sağlık harcama istatistikleri; iş sağlığı ve güvenliği istatistikleri altında ise iş kazaları, meslek hastalıkları istatistikleri ve İş Teftişi Genel Raporu bilgileri kapsamaktadır. İş sağlığı ve güvenliği istatistikleri dışındaki tüm sağlık istatistikleri kamu ve özel tüm sağlık kurumlarından derlenmektedir.

Sağlık hizmetleri sunumu istatistikleri, su sağlığı istatistikleri ile koruyucu ve tedavi edici hizmetlerin tamamını kapsamaktadır.

Sağlık durumu istatistikleri, anne ve çocuklar ile riskli gruplar başta olmak üzere tüm nüfusun fiziksel ve ruhsal sağlık durumu ve sunulan sağlık hizmetlerinin etkinliğini gösteren bilgileri kapsamaktadır.

Sağlık hizmetleri fiziki altyapı istatistikleri, sağlık hizmetlerinin sunulduğu kurumların fiziki durum ve altyapısına ait bilgileri kapsamaktadır.

Sağlık insan gücü istatistikleri, sağlık kurum ve kuruluşlarında, sağlık hizmeti sunumunda aktif olarak görev yapan personele ait bilgileri kapsamaktadır.

İlaç istatistikleri, beşeri tıbbi ürünlerin imal, ithal, ihraç, ruhsat ve piyasaya sunum şekillerinin izin, kontrol, fiyatlandırma, piyasa gözetim ve denetimine ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

Sağlık harcama istatistikleri, kamu, hanehalkı ve özel sektörün sağlık harcamalarından oluşmaktadır.

İş sağlığı ve güvenliği istatistikleri, işyerlerinde çalışanların sağlıklı ve güvenli çalışmalarını sağlamak üzere alınması gereken tedbirler olarak tanımlanan, işin yürütümü sırasında çeşitli sebeplerden kaynaklanan sağlığa zarar verebilecek şartlardan korunmak amacıyla yapılan sistemli ve bilimsel çalışmalara ait bilgileri kapsar.

2. Mevcut Durum

Sağlık istatistiklerinin veri kaynağı, Sağlık Bakanlığı'nın idari kayıtları ile aynı Bakanlık tarafından yürütülen araştırmalar ve beş yılda bir yapılan Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA)'dır.

Yatan hasta istatistiklerinin derlenmesinde Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organization-WHO) tarafından önerilen ICD-10, kanser olguları sınıflamasında ise ICD-O-3 kullanılmaktadır.

Sağlık hizmetleri istatistikleri ile ilgili veriler, İBBS Düzey 1'den Düzey 3'e kadar derlenmekte olup, yatan hasta istatistikleri ülke geneline göre, yatan hasta istatistikleri dışında kalan istatistikler ise İBBS Düzey 3'e göre Sağlık Bakanlığı tarafından (<http://www.csgeb.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Farklı kurum ve kuruluşların tüm sağlık giderleri ile ilgili bir akış şemasının çıkarılması için OECD Sağlık Hesapları Sistemi (SHS) çerçevesinde Ulusal Sağlık Hesapları (USH) sisteminin oluşturulması gerekmektedir. Türkiye geneli için sağlık harcamalarının hesaplanması 2010 yılında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yapılacaktır.

2011 yılına kadar Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından iş kazaları ve meslek hastalıkları bildirim formlarındaki kapsam eksiklikleri giderilecek ve kullanılan sınıflama NACE'ye uyumlu hale getirilecektir.

2009 yılından itibaren ölüm nedeni soru formlarındaki kapsam eksikliği giderilecek ve ICD-10 sınıflamasına göre kodlanacaktır.

2008 yılında Türkiye Sağlık Araştırması TÜİK Başkanlığı tarafından yapılacaktır.

2.6. TÜKETİM HARCAMALARI, YOKSULLUK VE GELİR DAĞILIMI İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Tüketim harcaması istatistikleri, hanehalklarının anket ayı içinde yaptığı satın alımlar, kendi üretiminden tüketimi, çalışan fertlerin aynı geliri, hanehalkının hediye/yardım etmek amacıyla satın aldıkları mal ve hizmetler ile son bir yıl içinde dayanıklı tüketim mal ve hizmetleri için yaptığı harcamaları içermektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı, 2002 yılından itibaren yoksullukla ilgili yıllık göstergeler üretmektedir. Uygulanan metodoloji çerçevesinde mutlak (gıda ve gıda+gıda dışı) ve harcamaya dayalı göreceli anlamdaki yoksulluk sınırları yanında uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlayan yoksulluk sınırları (1 dolar, 2.15 dolar ve 4.3 dolar), bu sınırların altında kalan yoksul nüfus oranları hesaplanmakta ve yoksulların temel özellikleri incelenmektedir.

Gelir dağılımı, göreceli yoksulluk, sosyal dışlanma ve yaşam koşulları konularını içeren araştırma 2006 yılından itibaren TÜİK Başkanlığı tarafından yıllık olarak yapılmaktadır. Panel anket tasarımının kullanıldığı araştırmadan, yıllık kesit anket verileri yanında sürekli yoksulluğun ölçülmesine, zaman içindeki mikro bazda net değişimleri izlemeye ve periyodik gözlemlere imkan sağlayan veriler elde edilmektedir.

2. Mevcut Durum

Tüketim harcamaları ve yoksulluk istatistiklerinin veri kaynağı olan Hanehalkı Bütçe Araştırmasında hanehalklarının sosyo-ekonomik durumu ile fertlerin anket ayı içindeki istihdam durumu, elde ettiği gelir vb. bilgileri görüşme yoluyla, harcama bilgileri ise hanehalklarının tuttuğu kayıtlardan derlenmektedir.

Gelir dağılımı, sosyal dışlanma ve yaşam koşullarına ilişkin istatistiklerin veri kaynağı gelir ve yaşam koşulları araştırmasıdır.

Hanehalkları tarafından yapılan mal ve hizmet harcamalarının sınıflanmasında COICOP kullanılmaktadır.

Çalışan hanehalkı fertlerinin ekonomik faaliyet gösterdikleri alanların sınıflandırılmasında NACE Rev.1.1, hanehalkı fertlerinin yaptıkları iş ve mesleklerin sınıflandırılmasında ise ISCO-88 kullanılmaktadır.

Tüketim harcamaları, yoksulluk, gelir dağılımı istatistikleri, haber bülteni ve internet aracılığıyla (<http://www.tuik.gov.tr>) TÜİK Başkanlığı tarafından yayımlanmaktadır. Hanehalkı bütçe araştırmasının dinamik veritabanı 2006'dan itibaren kullanıma açılmıştır. Ayrıca ayrıntılı çapraz tablolardan oluşan yıllık tablo yayınları (CD ve basılı yayın) ile anketten elde edilen hanehalkı ve fert düzeyindeki mikro verilerin yer aldığı CD'ler de araştırmacıların kullanımına sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

2008 yılından itibaren hanehalkı bütçe anketlerinin örnek hacmi artırılabacaktır.

2.7. SOSYAL KORUMA İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Sosyal koruma istatistikleri, eş zamanlı olarak karşılıklı veya bireysel bir düzenleme olmadan, hanehalklarının ve bireylerin tanımlanmış risk ve ihtiyaç yüklerini hafifletmek için kamu veya özel kuruluşlardan gelen tüm müdahalelere ilişkin verileri kapsamaktadır. Sosyal koruma gerektiren risk ve ihtiyaçlar, hastalık ve sağlık bakımı, özürlülük/malüllük, yaşlılık/emeklilik, dul ve yetim, aile ve çocuk, işsizlik, barınma ve başka yerde sınıflandırılmayan sosyal dışlanmadır.

Sosyal koruma çerçevesinde yapılan yardımlar, korunan kişilere yapılan nakit ödemeler, korunan kişiler tarafından yapılan harcamaların fatura karşılığının kişiye geri ödenmesi ve korunan kişilere doğrudan sağlanan mal veya hizmet şeklindeki aynı yardımları kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Sosyal koruma istatistiklerinin veri kaynağı, bu alanda faaliyet yürüten kurum ve kuruluşların idari kayıtlarıdır.

Sosyal koruma istatistikleri, ESSPROS (The European System of Integrated Social Protection Statistics) el kitabında kullanılan tanım ve sınıflamalar doğrultusunda derlenmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yayımlanacak olan sosyal koruma verileri 2008 yılından itibaren Maliye Bakanlığı analitik bütçe veritabanından derlenecektir. Bu kapsamda, sosyal koruma istatistikleri, 2009 yılına kadar tüm eksikleri giderilerek yıllık olarak web üzerinden kullanıcılara sunulacaktır.

2.8. TOPLUMSAL CİNSİYET İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından üretilen toplumsal cinsiyet istatistikleri, sosyal, ekonomik ve kültürel konularda cinsiyetler arası farklılığı vurgulayacak ileri analiz çalışmalarını ve toplumsal cinsiyet göstergelerini kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Ülkemizde, bireye ilişkin sayım ve anket çalışmaları, cinsiyet ayrımında veri üretecek şekilde yürütülmektedir. Toplumsal cinsiyet göstergelerinin hesaplanmasında, anket ve idari kayıtlar ile derlenen veriler kullanılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Mevcut verilerle hesaplanamayan toplumsal cinsiyet göstergeleri konusunda, eksik veya yetersiz olan ya da hiç veri üretilmemiş alanlar belirlenerek, üretilmesine yönelik çalışmalara 2007 yılında başlanacaktır.

2007 yılından itibaren cinsiyetler arası ücret farklılığı göstergesi hesaplanacaktır.

Kadına karşı aile içi şiddetin sebep ve sonuçları hakkında 2007 yılında Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından yaptırılacak araştırmalar sonucunda elde edilecek bulgulardan TÜİK Başkanlığı bir veritabanı oluşturacaktır.

2.9. YAŞAM MEMNUNİYETİ ARAŞTIRMASI

1. Kapsam

Yaşam Memnuniyeti Araştırması ile, Türkiye'deki bireylerin öznel mutluluk algılaması, sağlık, sosyal güvenlik, örgün eğitim, çalışma hayatı, gelir, kişisel güvenlik ve adalet hizmetleri, kişisel gelişim gibi temel yaşam alanlarındaki memnuniyetleri ölçülmekte ve bunların zaman içindeki değişimi takip edilmektedir.

2. Mevcut Durum

Yaşam memnuniyeti araştırması 2003 yılından itibaren her yıl düzenli olarak yapılmaktadır. Araştırma sonuçları Türkiye, kent ve kırsal ayrımında verilmektedir.

Yaşam memnuniyeti araştırmasında, NACE Rev.1.1 ve ICSE-93 sınıflamaları kullanılmaktadır.

2.10. SUÇ VE ADALET İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Suç ve adalet istatistikleri, olay istatistikleri, adalet istatistikleri, ceza infaz kurumu istatistikleri, güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri ve insan hakları istatistikleri çalışmalarından oluşmaktadır.

Olay istatistikleri, polis, jandarma, sahil güvenlik ve gümrük muhafaza birimlerince işlem yapılan olaylar ile bu olaylardaki şüpheli ve mağdurlara ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

Adalet istatistikleri, savcılık, mahkeme, icra müdürlükleri, noterlik, adli tıp, Yüksek Hakem Kurulu, askeri savcılık, askeri mahkeme, infaz hakimliği ile adalet personeli yapısına ait bilgileri içermektedir.

Ceza infaz kurumu istatistiklerinde, hükümlü, tutuklu, ceza infaz kurumu ve tutukevlerine ilişkin bilgiler ile ceza infaz kurumu ve tutukevlerinde meydana gelen olaylar ve denetimli serbestlik hizmetlerine ilişkin bilgiler derlenmektedir.

Güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri, polise ve jandarmaya bağlı güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuklarla ilgili bilgilerden oluşmaktadır.

İnsan hakları istatistikleri, insan hakları ihlal iddiası ile ilgili yapılan başvurular, şikayet konusu kurum, ihlal iddiasında bulunulan hak konuları ve başvuruyu yapan kişiler ile ilgili bilgileri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Olay istatistikleri Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), Jandarma Genel Komutanlığı (JGnK), Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü idari kayıtlarından derlenmektedir.

Adalet istatistikleri kapsamında derlenmekte olan savcılık, mahkeme (adli ve idari yargı), icra müdürlükleri ve infaz hakimliğine ait bilgiler, Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından, yüksek yargı kurumları, noterlik, adli tıp, Yüksek Hakem Kurulu çalışmaları, askeri savcılık, askeri mahkeme ile adalet personeline ait bilgiler, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından ilgili kurum kayıtlarından yıllık olarak derlenmektedir.

Ceza infaz kurumu istatistikleri, Adalet Bakanlığı'na bağılı tüm ceza infaz kurumları idari kayıtlarından derlenmektedir. TÜİK Başkanlığı, ceza infaz kurumlarına hükümlü olarak giren ve tahliye olan her bir hükümlüye ait bilgiyi, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ise hükümlü ve tutuklular ile ilgili gruplandırılmış bilgiyi aylık olarak derlemektedir.

Güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri, polise ve jandarmaya bağılı güvenlik birimlerince aylık olarak derlenmektedir.

İnsan hakları istatistikleri, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı tarafından İl ve İlçe İnsan Hakları Kurullarından, İnsan Hakları İhlal İddiası Başvuru Formu ile aylık olarak derlenmektedir.

Suç ve adalet istatistikleri kapsamında üretilen istatistiklerden olay istatistikleri, savcılık, adli ve idari yargı mahkemeleri, icra müdürlükleri, noterlik, hükümlü istatistikleri ve güvenlik birimine gelen veya getirilen çocuk istatistikleri için İBBS Düzey 3 kullanılmakta, bu kapsam dışında kalan istatistikler Türkiye geneli için üretilmektedir. Hükümlülerin eğitim durumlarının sınıflandırılmasında ISCED-97, iş durumlarının sınıflandırılmasında ise ISCO-88 kullanılmaktadır.

Adalet istatistikleri Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından, Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri ile Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri yayınları TÜİK Başkanlığı tarafından yıllık olarak kitap, CD, ve web ortamında (<http://www.tuik.gov.tr>), İnsan Hakları İstatistikleri ise haber bülteni şeklinde Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı tarafından yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

TÜİK Başkanlığı, EGM, JGnK, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü tarafından derlenmekte olan olay istatistiklerini kapsayan yeni bir yayın hazırlayacaktır. İlgili kurumlar tarafından derlenen veriler, TÜİK Başkanlığı'na 2007 yılından itibaren manyetik ortamda iletilecektir. Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri çalışmasının coğrafi kapsamı, Türkiye genelinde istatistiklerin elde edilebilmesi amacıyla 81 ile genişletilecek ve derlenen veriler manyetik ortamda TÜİK Başkanlığı'na iletilecektir. Çalışma, 2007 yılında EGM ve JGnK tarafından başlatılacaktır.

Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü ve TÜİK tarafından iki ayrı yayın olarak basılan Adalet İstatistikleri yayını, 2007 yılından itibaren Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanacak, yayının içeriği, TÜİK ile Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nün yapacağı ortak çalışma ile belirlenecektir. Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü, savcılık aşamasında dava türüne göre hakkında soruşturma yapılan kişi sayıları ile ilgili bilginin derlenebilmesi için, savcılık istatistikleri formunu 2007 yılında yeniden düzenleyecektir.

2007 yılından itibaren Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanacak olan "Adalet İstatistikleri" yayını kapsamında, mahkeme, savcılık ve icra müdürlükleri çalışmalarına ait bilgiler Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından derlenecek ve yayımlanacak; Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Askeri Yargıtay, Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi, Milli Savunma Bakanlığı/Askeri Adalet İşleri Başkanlığı, Yüksek Hakem Kurulu, Adli Tıp Kurumu ve Türkiye Noterler Birliği'nin çalışmalarına ait bilgiler TÜİK tarafından derlenerek, yayımlanmak üzere Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü'ne gönderilecektir.

Adalet istatistikleri kapsamında derlenen Danıştay çalışmaları ile ilgili istatistikler, ihtiyaca cevap verebilecek şekilde yeniden düzenlenecek, derlenen veriler 2007 yılından itibaren manyetik ortamda yıllık olarak TÜİK Başkanlığı'na iletilecektir.

Mevcut durumda, hem Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hem de TÜİK Başkanlığı tarafından derlenen hükümlü istatistikleri, sadece TÜİK Başkanlığı tarafından derlenecek ve yayımlanacaktır. Adalet Bakanlığı tarafından yürütülmekte olan ve 2008 yılında tamamlanması planlanan Ulusal Yargı Ağı Projesi (UYAP) kapsamında, hükümlü istatistiklerine ilişkin tüm veriler elektronik ortamda (on-line) derlenebileceğinden, kağıt ortamda bilgi derlenmeyecek, yeni veri derleme yöntemine geçildiğinde hükümlü istatistiklerine ait veriler de Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanacaktır.

İnsan hakları istatistikleri ile ilgili yürütülmekte olan çalışmanın kapsamı, ülke genelinde tüm kurum ve kuruluşlara yapılan başvuruları kapsayacak şekilde genişletilecektir. İnsan hakları istatistiklerindeki kapsam eksikliğinin giderilmesi amacıyla 2007 yılında Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı sorumluluğunda yeni bir çalışma başlatılacaktır. Yeni çalışma ile ayrımcılığın türü ve ayrımcılığa uğrayan kişinin demografik özellikleri ile ilgili bilgiler de derlenecektir.

2.11. SEÇİM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Milletvekili genel seçimi ile mahalli idareler seçiminden oluşan seçim istatistikleri, kayıtlı seçmen, oy kullanan seçmen, geçerli oy, seçime katılan siyasi parti ve bağımsızların aldığı oy sayısı, seçime katılım oranı, parti bazında kazanılan milletvekilliği, il genel meclisi, belediye meclisi üyeliği ve belediye başkanlığı sayısı ile ilgili bilgileri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Seçim istatistikleri, idari kayıtlara dayalı bilgiler olup, Yüksek Seçim Kurulu (YSK) Başkanlığı il ve ilçe seçim kurulları tarafından, seçim sonucuna göre tanzim edilen birleştirme tutanaklarından elde edilmektedir.

Seçim çevresi düzeyindeki bilgiler, seçim türüne göre seçim kurulları tarafından YSK'ye gönderilen ve YSK tarafından Resmi Gazete'de ilan edilen sonuçlardan; ilçe, belediye ve sandık düzeyindeki bilgiler ise, ilçe seçim kurulları tarafından tanzim edilen ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı'na gönderilen ilçe birleştirme tutanaklarından, üzerinde hiçbir değişiklik yapılmaksızın aynen alınmaktadır.

Seçim istatistikleri kapsamında üretilen bilgiler, milletvekili genel seçimleri için il, ilçe, bucak ve köyler itibari ile sandık düzeyinde, mahalli idareler seçiminde, il genel meclisi üyeleri seçimi için il, ilçe düzeyinde, kent-kır ayrımında, büyükşehir belediye başkanlığı, belediye başkanlığı ve belediye meclisi üyeleri seçimlerinde ise belediyeler düzeyinde, kitap, CD ve web ortamında (<http://www.tuik.gov.tr>) TÜİK Başkanlığı tarafından yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

YSK Başkanlığı'nın yürütmekte olduğu Bilgisayar Destekli Merkezi Seçmen Kütüğü Projesi (SEÇSİS) kapsamında, kağıt ortamda tutulan il ve ilçe birleştirme tutanağı üzerindeki tüm

bilgiler, YSK Başkanlığı veya İl ve İlçe Seçim Kurulları tarafından manyetik ortamda her iki kurumun ihtiyacını karşılayacak kayıt deseninde, SEÇSİS kodları ile TÜİK Başkanlığı'na gönderilecektir. Proje, 2007 yılında yapılacak milletvekili genel seçiminde uygulanacaktır.

Bilgi taleplerinin karşılanabilmesi için kapsam eksikliklerinin giderilerek, kayıtlı seçmen, oy kullanan seçmen ile milletvekili, il genel meclisi, belediye meclisi, belediye başkanlığı, büyükşehir belediye başkanlığına aday olanlar ile kazananlara ilişkin cinsiyet, yaş, öğrenim durumu, meslek vb. değişkenler ayırımında istatistiki bilgi üretilmesi konusundaki çalışmalar da SEÇSİS kapsamında YSK Başkanlığı'nın sorumluluğunda yürütülecektir. SEÇSİS uygulamaya geçtiğinde, seçim istatistikleri YSK Başkanlığı tarafından da web ortamında (<http://www.ysk.gov.tr>) kullanıma sunulacaktır.

2.12. TURİZM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Turizm istatistikleri, çıkış yapan ziyaretçiler anketi, vatandaş giriş anketi, sınır istatistikleri, yabancılara ait gayrimenkul çalışması, turizm işletme belgeli ve mahalli idarelerce belgelendirilen konaklama istatistikleri, yat istatistikleri, turizm belgeli tesislerin istatistikleri ve tarifersiz uçaklar (charter) istatistiklerinden oluşmaktadır.

Çıkış yapan ziyaretçiler anketi, yurt dışı ikametli olup ülkemizi ziyaret ederek yurt dışına çıkış yapan yabancılar ile Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyan vatandaşlarımızın profilinin ve gezi niteliklerinin saptanması ve ülkemizin turizm gelirinin hesaplanmasını içermektedir.

Vatandaş giriş anketi, yurt içi ikametli olup, başka ülkeleri ziyaret ederek yurt dışından gelen Türkiye Cumhuriyeti pasaportu taşıyan vatandaşlarımızın profilinin ve gezi niteliklerinin saptanması ve ülkemizin turizm giderinin hesaplanmasını içermektedir.

Sınır istatistiklerinde, ülkemizi ziyaret eden yabancıların ve Türkiye Cumhuriyeti pasaportlu vatandaşların giriş ve çıkış sayıları, milliyet ve sınır kapısı ayrıntısında elde edilmektedir.

Konaklama istatistikleri (turizm işletme belgeli, mahalli idarelerce belgelendirilen) ile ülkemize gelen yabancılar ve iç turizme katılan Türk vatandaşlarının, turizm işletme ve mahalli idarelerce belgelendirilen konaklama tesislerinde tesise geliş ve geceleme sayılarının, ortalama kalış sürelerinin ve söz konusu tesislerin doluluk oranlarının ölçülmesine ilişkin bilgileri içermektedir.

Yat istatistikleri, yat limanlarımıza gelen yatların bandıralarına (bayrak) ve boylarına göre dağılımının, yolcu ve mürettebat sayılarının, yatların limanlarımızdaki kalış sürelerinin ve yat sayılarının yıllara göre dağılımını kapsamaktadır.

Tarifersiz uçaklar (charter) istatistikleri, hava limanlarımıza iniş-kalkış yapan tarifersiz uçaklara ilişkin uçak sayılarını, milliyetlerini, gelen ve giden yolcu sayılarını kapsar.

2. Mevcut Durum

Çıkış yapan ziyaretçiler anketi ve vatandaş giriş anketi üçer aylık dönemleri kapsayacak şekilde yıl içinde dört defa, yüz yüze görüşme yöntemi ile yapılmaktadır.

Sınır istatistikleri, her ay sınır kapılarımızdan yapılan giriş-çıkış sayılarının, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün idari kayıtlarından derlenerek üretilmektedir.

Konaklama İstatistikleri, turizm işletmesi belgeli konaklama tesislerinin tümünde, mahalli idarelerce belgelendirilen konaklama tesislerinin ise örneklem kapsamına alınanlarında (faaliyette olduğu ay sayısı kadar) İl Kültür ve Turizm Müdürlükleri kanalıyla gönderilen konaklama tesisi giriş ve geceleme formu aracılığıyla üretilmekte ve veriler aylık olarak derlenmektedir.

Yat istatistikleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, Gümrük Müsteşarlığı, Denizcilik Müsteşarlığı, Liman Başkanlıkları, Gümrük Muhafaza Müdürlükleri ve Kültür ve Turizm Bakanlığı il Müdürlükleri aracılığı ile derlenmektedir.

Turizm belgeli tesislerin istatistikleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından, turistik tesis yapmak ya da açmak üzere yapılan başvuruların turizm tesisleri yönetmeliğine uygun görülmesi durumunda verilen turizm yatırımı veya turizm işletmesi belgelerindeki bilgilerden derlenmektedir.

Tarifesiz uçaklar (charter) İstatistikleri, Türkiye hava limanlarına iniş-kalkış yapan tarifesiz uçaklara ilişkin bilgilerin, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Devlet Hava Meydanları İşletmesinin idari kayıtlarından aylık olarak derlenmesiyle üretilmektedir.

Çıkış Yapan Ziyaretçiler ve Vatandaş Giriş Anketlerinde, EUROSTAT ve Dünya Turizm Örgütü (The World Tourism Organization-UNWTO) ikamete dayalı veri derlenmesini önermesine rağmen ikamete dayalı kayıt olmadığından örnekleme çalışması ilki için milliyete göre, ikincisi için ise Türkiye’de ikamet eden ve Türk Pasaportu taşıyan ziyaretçilere göre yapılmakta, fakat alan uygulaması yapılırken ikametgah esas alınarak bilgi derlenmektedir.

Yat istatistikleri, tarifesiz uçaklar (charter) istatistikleri ile mahalli idarelerce belgelendirilen konaklama tesisleri envanteri çalışmaları sadece ulusal ihtiyaçları karşılamak için yapılmaktadır. Uluslararası bir sınıflama kullanılmamaktadır.

Turizm belgeli tesislerin istatistikleri ile konaklama istatistiklerinde EUROSTAT ve UNWTO tarafından kabul edilen uluslararası sınıflamalar kullanılmaktadır.

Çıkış yapan ziyaretçiler anketi ve vatandaş giriş anketinden elde edilen geçici sonuçlar üçer aylık dönemler halinde haber bülteni şeklinde, web ortamında (<http://www.tuik.gov.tr>) Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından kullanıma sunulmaktadır.

Sınır istatistiklerinden elde edilen geçici sonuçlar aylık haber bülteni şeklinde, web ortamında (<http://www.tuik.gov.tr>) TÜİK Başkanlığı ve (<http://www.kultur.gov.tr>) Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kullanıma sunulmaktadır.

Yat istatistikleri, tarifesiz uçaklar (charter) istatistikleri, konaklama istatistikleri (turizm işletme belgeli ve mahalli idarelerce belgelendirilen) ve turizm belgeli tesislerin istatistikleri yıllık olarak web ortamında (<http://www.kultur.gov.tr>) Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kullanıma sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

2007 yılında Hanehalkı Yurtiçi Turizm Anketi ön çalışması ve 2011 yılında Turizm Uydu Hesapları yapılacaktır.

2.13. ULUSLARARASI GÖÇ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Uluslararası göç istatistiklerinin kapsamını, yurt dışından gelenler, yurt dışına gidenler, oturma ve çalışma izni alan yabancılar, sığınmacı ve mülteciler, yasa dışı göç edenler, vatandaşlığa girenler, vatandaşlıktan çıkanlar, yabancı nüfus ve yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına ilişkin bilgiler oluşturmaktadır.

2. Mevcut Durum

Türkiye’de uluslararası göç istatistikleri konusunda veri kaynakları, nüfus sayımları, sınır istatistikleri, idari kayıtlar ve araştırmalardır. İdari kayıt olarak, oturma izinleri, sığınmacı ve mülteci kayıtları ile pasaport ve yasa dışı göç bilgileri Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) tarafından, çalışma izinleri ve yurt dışında yaşayan Türk vatandaşlarına ait bilgiler Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, vatandaşlık bilgileri Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından derlenmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yapılan nüfus sayımlarıyla yurt dışından Türkiye’ye göç eden nüfusun büyüklüğü ve niteliği ile ilgili bilgiler derlenmektedir.

Uluslararası göç verilerinin derlenmesine ilişkin düzenli bir kayıt sistemi bulunmamaktadır. Bununla birlikte, ilgili kurumlar idari çalışmaları doğrultusunda bazı verileri derlemektedirler. Bu veriler, göç istatistiklerinin karşılaştırılabilirliği ve ölçülebilirliği açısından uluslararası tanımlamalara ve sınıflamalara uygun değildir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

TÜİK Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, EGM, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü işbirliği içerisinde uluslararası göç konusundaki veri kaynaklarını geliştireceklerdir. Bu kapsamda, EGM’nin 2000 yılında başlatmış olduğu Polis Bilgi Sistemi (POLNET) Projesi kapsamında oluşturulan yolcu ve yabancılar veritabanından istatistik üretimine ilişkin çalışmalara 2007 yılında başlanacaktır.

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu gereği ülkemizde ikamet eden T.C. vatandaşları ve yabancı uyruklular ile yurt dışında yaşayan T.C. vatandaşlarının ikamet ettikleri yerleşim yeri tespit edilecek ve Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından bu bilgiler sürekli güncelleştirilecektir. Bu veritabanından 2008 yılından itibaren ülkemizde yaşayan yabancılar ile ilgili bilgiler üretilecektir. Ayrıca, yurtdışında yaşayan T.C. vatandaşları ile ilgili bilgiler 2011 yılına kadar üretilecektir.

TÜİK Başkanlığı, yabancı nüfus ve vatandaşlık verilerini, oturma ve çalışma izinlerini, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımıza ilişkin bilgileri, sığınmacı, mülteci ve yasa dışı göç kayıtlarını 2009 yılına kadar üretecek ve yayımlayacaktır.

2.14. ZAMAN KULLANIM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Bireylerin çeşitli günlük faaliyetleri içinde zamanlarını nasıl kullandıklarını ortaya koymak amacıyla uygulanan temel araştırma, zaman kullanım anketidir. Ülkemizde uluslararası karşılaştırılabilir nitelikte ilk kez 2006 yılında uygulanmaya başlanan zaman kullanım anketleri ile kişilerin profesyonel yaşamları ve günlük aile yaşamlarını nasıl bağdaştırdıkları, gelir getiren işlerle ev işleri arasındaki ayırım, gönüllü olarak yapılan işler, ev ve çocuk

bakımı, boş zaman, eğitim, kültürel faaliyetleri ve yaşamdaki diğer faaliyetlere katılımlardaki farklılıklar vb. konularda bilgi üretilmektedir.

2. Mevcut Durum

Nüfusun çeşitli faaliyetlerde geçirdiği zamanı ölçmek amacıyla katılımcılar tarafından doldurulan günlüklere dayalı, geniş kapsamlı bir hanehalkı anketi olan zaman kullanım anketinde, her hanehalkı için istatistiksel tekniklere göre seçilen iki ayrı gün boyunca hanedeki 15+ yaştaki fertlerin yaptığı günlük faaliyetler, onar dakikalık aralıklarla kaydedilmektedir.

Hanehalkı fertlerinin günlük faaliyetlerinin sınıflandırılmasında EUROSTAT tarafından zaman kullanım anketi için önerilen günlük faaliyet sınıflaması kullanılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Zaman kullanım anketi, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından beş yıllık aralıklarla tekrarlanacaktır.

6. ÇEVRE İSTATİSTİKLERİ

6.1. Çevre İstatistikleri

Sıra no	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayım Dönemi
6.1.1	Su Kalitesi (Nehir ve Göl)	Çevre ve Orman Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Aylık	5 Yılda Bir	t+17 ay, t+18 ay
6.1.2	Su Potansiyeli	Çevre ve Orman Bakanlığı	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Aylık, Yıllık	Yıllık, 2 Yılda Bir, 5 Yılda Bir	t+5 ay, t+1 ay, t+23 ay, t+24 ay, t+35 ay, t+36 ay
6.1.3	Su Temini	TÜİK	Çevre ve Orman Bakanlığı İçişleri Bakanlığı	2 Yılda Bir	2 Yılda Bir	t+16 ay

			Bayındırlık ve İskan Bakanlığı			
6.1.4	Atıksu İstatistikleri	TÜİK	Çevre ve Orman Bakanlığı	2 Yılda Bir	2 Yılda Bir	t+16 ay
			İçişleri Bakanlığı			
			Bayındırlık ve İskan Bakanlığı			
6.1.5	Belediye Katı Atıkları	TÜİK	Çevre ve Orman Bakanlığı	2 Yılda Bir	2 Yılda Bir	t+16 ay
			İçişleri Bakanlığı			
6.1.6	Tehlikeli ve Tehlikesiz Endüstriyel Atıklar	TÜİK	Çevre ve Orman Bakanlığı	2 Yılda Bir	2 Yılda Bir	t+14 ay
6.1.7	Ambalaj ve Ambalaj Atıkları	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+26 ay
6.1.8	İnşaat ve Yıkıntı Atıkları	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+18 ay
6.1.9	Tıbbi Atıklar	TÜİK	Çevre ve Orman Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+16 ay
			Sağlık Bakanlığı			
6.1.10	Tarımsal Atıklar	TÜİK	-	Yıllık	Yıllık	t+16 ay

6.1.11	Özel Atıklar	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+18 ay
6.1.12	Diğer Atıklar	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+18 ay
6.1.13	Tehlikeli ve Tehlikesiz Atık İthalatı ve İhracatı	Çevre ve Orman Bakanlığı	Dış Ticaret Müsteşarlığı	Yıllık	Yıllık	t+13 ay
			TÜİK			
			Gümrük Müsteşarlığı			
6.1.14	Katı Atık Kompozisyonu	Çevre ve Orman Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı	5 Yılda Bir	5 Yılda Bir	t+18 ay
			TÜİK			
6.1.15	Hava Emisyonu (Sera Gazı Emisyonları Dahil)	TÜİK	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+18 ay
			Çevre ve Orman Bakanlığı			
			Ulaştırma Bakanlığı			
			Tarım ve Köyişleri Bakanlığı			
6.1.16	Hava Kalitesi	TÜİK	Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı	Günlük, Saatlik	Aylık, Kış Sezonu, Yıllık	t+2 ay
			Sağlık Bakanlığı			

			Çevre ve Orman Bakanlığı			
6.1.17	Kamu Sektörü Çevresel Harcamaları	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+15 ay
			Maliye Bakanlığı			
6.1.18	Sanayi Sektörü Çevresel Harcamaları	TÜİK	-	Yıllık	Yıllık	t+16 ay
6.1.19	Diğer Çevresel Harcamalar	TÜİK	Hazine Müsteşarlığı	Yıllık	Yıllık	t+15 ay
			Tarım ve Köyişleri Bakanlığı			
6.1.20	Çevresel İstihdam	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+15 ay
6.1.21	Biyoçeşitlilik ve Korunan Alan İstatistikleri	Çevre ve Orman Bakanlığı	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	-	-	-
			Kültür ve Turizm Bakanlığı			
			TÜİK			
6.1.22	İklim İstatistikleri	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	Günlük, Saatlik	-	-
6.1.23	Toprak Kirliliği İstatistikleri	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+2 ay, t+7ay
6.1.24	Deniz Kirliliği İstatistikleri	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+7 ay

6.1.25	Gürültü İstatistikleri	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	5 Yılda bir	-	-
6.1.26	Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri	TÜİK	Çevre ve Orman Bakanlığı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı İçişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+21 ay

Ek: 1 Katılımcı kurum/kuruluşlar

1. Adalet Bakanlığı
 - Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü
 - Adli Tıp Kurumu Başkanlığı
 - Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
 - Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
2. Anayasa Mahkemesi
3. Ankara Sanayi Odası
4. Ankara Ticaret Odası
5. Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi
6. Askeri Yargıtay
7. Askeri Yüksek İdare Mahkemesi
8. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
9. Başbakanlık
 - Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
 - Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
 - Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
 - Diyanet İşleri Başkanlığı
 - Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
 - İnsan Hakları Başkanlığı
 - Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
 - Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
 - Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
 - Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü
 - Vakıflar Genel Müdürlüğü
10. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
 - Afet İşleri Genel Müdürlüğü
 - İller Bankası Genel Müdürlüğü
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

- Yapı İşleri Genel Müdürlüğü
11. Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçılar Birliği
 12. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
 - Çalışma Genel Müdürlüğü
 - Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü
 - İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
 - Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
 13. Çevre ve Orman Bakanlığı
 - Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü
 - Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
 - Çevresel Etki Değerlendirme ve Planlama Genel Müdürlüğü
 - Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü
 - Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
 - Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
 - Orman Genel Müdürlüğü
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 14. Danıştay
 15. Denizcilik Müsteşarlığı
 16. Devlet Personel Başkanlığı
 17. Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
 18. Dışişleri Bakanlığı
 - Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
 - Yurtdışında Yaşayan Türkler Dairesi Başkanlığı
 19. Dış Ticaret Müsteşarlığı
 20. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
 - Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAS) Genel Müdürlüğü
 - Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü
 - Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
 - Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
 - Maden İşleri Genel Müdürlüğü
 - Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
 - Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
 - Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü
 - Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
 - Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğü
 - Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü
 - Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü
 - Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü
 21. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
 22. Gümrük Müsteşarlığı
 - Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü
 - Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü
 23. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü
 24. Hazine Müsteşarlığı

- Ekonomik Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Kamu Finansmanı Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - KİT Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Sigortacılık Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Teşvik ve Uygulama Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Yabancı Sermaye Genel M¼d¼rl¼ę¼
25. İçişleri Bakanlığı
- Dernekler Dairesi Başkanlığı
 - Emniyet Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Jandarma Genel Komutanlığı
 - Mahalli İdareler Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - N¼fus ve Vatandaşlık İşleri Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Sahil G¼venlik Komutanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
26. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
27. Kamu İhale Kurumu
28. Kamu İşveren Sendikaları
29. K¼lt¼r ve Turizm Bakanlığı
- Devlet Opera ve Balesi Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Devlet Tiyatroları Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - G¼zel Sanatlar Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - K¼lt¼r Varlıkları ve M¼zeler Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - K¼t¼phaneler ve Yayınlar Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Milli K¼t¼phane Başkanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Tanıtma Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Telif Hakları ve Sinema Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Yatırım ve İşletmeler Genel M¼d¼rl¼ę¼
30. Maliye Bakanlığı
- B¼tçe ve Mali Kontrol Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Gelir İdaresi Başkanlığı
 - Muhasebat Genel M¼d¼rl¼ę¼
31. Merkezi Kayıt Kuruluğu A.ř.
32. Milli Eğitim Bakanlığı
- Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Y¼ksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel M¼d¼rl¼ę¼
33. Milli Savunma Bakanlığı
- Askeri Adalet İşleri Başkanlığı
 - Harita Genel Komutanlığı
34. Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığı
35. Sağlık Bakanlığı
- Hudut ve Sahiller Sağlık Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Tedavi Hizmetleri Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Temel Sağlık Hizmetleri Genel M¼d¼rl¼ę¼
 - Verem Savaş Daire Başkanlığı

36. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
 - İç Ticaret Genel Müdürlüğü
 - Küçük Sanatlar ve Sanayi Bölgeleri ve Siteleri Genel Müdürlüğü
 - Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
 - Milli Prodüktivite Merkezi
 - Sanayi Genel Müdürlüğü
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü
 - Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.
 - Türk Patent Enstitüsü
 - Türk Standartları Enstitüsü
37. Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı
38. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
 - Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü
 - Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
 - Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü
 - Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
 - Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
39. Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
40. TARİŞ
41. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanlığı
42. TBMM
 - İletişim Daire Başkanlığı
 - Milli Saraylar Daire Başkanlığı
43. Telekomünikasyon Kurumu Başkanlığı
44. TÜBİTAK Başkanlığı
45. Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası
46. Türk İşbirliği Kalkınma İdaresi Başkanlığı
47. Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
48. Türkiye Bankalar Birliği Başkanlığı
49. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı
 - İstatistik Genel Müdürlüğü
50. Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği
51. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu
52. Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatifleri Birliği
53. Türkiye Futbol Federasyonu
54. Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu
55. Türkiye Noterler Birliği
56. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
57. Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği
58. Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği
59. Türkiye Şeker Kurumu
60. Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
61. Türkiye Yumurta Üreticileri Derneği
62. TÜRKSAT A.Ş.
63. Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu
64. Ulaştırma Bakanlığı
 - Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü

- Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü
 - Haberleşme Genel Müdürlüğü
 - Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü
 - Karayolları Genel Müdürlüğü
 - Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü
 - Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü
65. Uyuşmazlık Mahkemesi
66. Yargıtay
67. Yüksek Hakem Kurulu Başkanlığı
68. Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı
- Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı
69. Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı

Ek: 2 Konu ve Çalışma Gruplarına göre katılımcı kurum/kuruluşlar

İstatistiksel Altyapı

Sınıflamalar

- Türkiye İstatistik Kurumu
- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
- Dış Ticaret Müsteşarlığı
- Denizcilik Müsteşarlığı
- Gümrük Müsteşarlığı
- Hazine Müsteşarlığı
- Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
 - Türk Standartları Enstitüsü
- Maliye Bakanlığı
 - o Gelir İdaresi Başkanlığı
- Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı
- Milli Savunma Bakanlığı
- Sağlık Bakanlığı
- Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı
- Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği
- Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Konfederasyonu
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
 - o Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
 - o Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
- Milli Eğitim Bakanlığı
- Ankara Sanayi Odası
- Ankara Ticaret Odası
- Telekomünikasyon Kurumu Başkanlığı
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
 - o Maden İşleri Genel Müdürlüğü
 - o Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
 - o Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü

- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
- Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
- Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
- Ulaştırma Bakanlığı
 - Karayolları Genel Müdürlüğü
 - Kültür ve Turizm Bakanlığı
 - TÜBİTAK Başkanlığı
 - Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
 - Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
- Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Sosyal ve Demografik İstatistikler

Nüfus ve Demografi İstatistikleri

- Türkiye İstatistik Kurumu
- İçişleri Bakanlığı
 - Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
 - Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
 - Jandarma Genel Komutanlığı
 - Emniyet Genel Müdürlüğü
- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü
- Sağlık Bakanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

İşgücü Piyasası İstatistikleri

- Türkiye İstatistik Kurumu
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
 - Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
 - Çalışma Genel Müdürlüğü
- Maliye Bakanlığı
 - Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü
- Devlet Personel Başkanlığı
- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
- Hazine Müsteşarlığı
 - KİT Genel Müdürlüğü
- İçişleri Bakanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
- Kamu İşveren Sendikaları
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu

Eğitim İstatistikleri

- Türkiye İstatistik Kurumu
- Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
- Milli Eğitim Bakanlığı
 - Strateji Geliştirme Başkanlığı
 - Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü

Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı
Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
Maliye Bakanlığı
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü
İçişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Başbakanlık
Diyanet İşleri Başkanlığı
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü

Kültür ve Spor İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Milli Kütüphane Başkanlığı
Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
Tanıtma Genel Müdürlüğü
Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü
Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
İçişleri Bakanlığı
Dernekler Dairesi Başkanlığı
TBMM
İletişim Daire Başkanlığı
Milli Saraylar Daire Başkanlığı
Başbakanlık
Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
Diyanet İşleri Başkanlığı
Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü
Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü
Vakıflar Genel Müdürlüğü
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığı
Çevre ve Orman Bakanlığı
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
Milli Eğitim Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Adalet Bakanlığı
Türkiye Futbol Federasyonu
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Sağlık İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
İçişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
Jandarmanın Genel Komutanlığı
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Dernekler Dairesi Başkanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü
Sağlık Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Hudut ve Sahiller Sağlık Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü
Maliye Bakanlığı
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü
Başbakanlık
Vakıflar Genel Müdürlüğü
Milli Savunma Bakanlığı
Yüksek Öğretim Kurulu Başkanlığı
Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği
Adalet Bakanlığı
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı

Tüketim Harcamaları, Yoksulluk ve Gelir Dağılımı İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Maliye Bakanlığı
Gelir İdaresi Başkanlığı
Muhasebat Genel Müdürlüğü
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Başbakanlık
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
İçişleri Bakanlığı
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sosyal Koruma İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Başbakanlık
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü
Vakıflar Genel Müdürlüğü
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü
Maliye Bakanlığı
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü
Sağlık Bakanlığı

Strateji Geliştirme Başkanlığı
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Verem Savaş Daire Başkanlığı
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
İçişleri Bakanlığı
Dernekler Dairesi Başkanlığı
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Afet İşleri Genel Müdürlüğü
Milli Eğitim Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Yüksek Öğrenim Kredi Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğü

Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Başbakanlık
Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü
Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü
Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü

Yaşam Memnuniyeti Araştırması

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Suç ve Adalet İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Anayasa Mahkemesi Başkanlığı
Yargıtay
Danıştay
Askeri Yargıtay
Askeri Yüksek İdare Mahkemesi
Uyuşmazlık Mahkemesi
Milli Savunma Bakanlığı
Askeri Adalet İşleri Başkanlığı
Adalet Bakanlığı
Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürlüğü
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Bilgi İşlem Daire Başkanlığı
Adli Tıp Kurumu Başkanlığı
İçişleri Bakanlığı
Jandarma Genel Komutanlığı
Sahil Güvenlik Komutanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Başbakanlık
İnsan Hakları Başkanlığı
Türkiye Noterler Birliği
Yüksek Hakem Kurulu Başkanlığı
Gümrük Müsteşarlığı

Gümrükler Muhafaza Genel Müdürlüğü

Seçim İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Turizm İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü
Ulaştırma Bakanlığı
Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı
İstatistik Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
İçişleri Bakanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü

Uluslararası Göç İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Çalışma Genel Müdürlüğü
Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü
İçişleri Bakanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü
Dışişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı
Yurtdışında Yaşayan Türkler Dairesi Başkanlığı

Zaman Kullanım İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Makroekonomik İstatistikler

Ulusal Hesaplar ve Para-Banka-Maliye

Türkiye İstatistik Kurumu
Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Hazine Müsteşarlığı
KİT Genel Müdürlüğü
Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü
Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü
Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü
Sigortacılık Genel Müdürlüğü
Maliye Bakanlığı
Gelir İdaresi Başkanlığı

Muhasebat Genel Müdürlüğü
Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı
İstatistik Genel Müdürlüğü
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanlığı
Türkiye Bankalar Birliği Başkanlığı
İçişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
İstanbul Menkul Kıymetler Borsası
Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Takas ve Saklama Bankası A.Ş.
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Fiyat ve Endeksler

Türkiye İstatistik Kurumu
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı
İstatistik Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Dış Ticaret İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Dış Ticaret Müsteşarlığı
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Gümrük Müsteşarlığı
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı
İstatistik Genel Müdürlüğü

Satınalma Gücü Paritesi İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Personel Başkanlığı
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Maliye Bakanlığı
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü
Sağlık Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası

Kalkınma Yardımları İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Türk İşbirliği Kalkınma İdaresi Başkanlığı
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Kamu Alımları İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Kamu İhale Kurumu
Maliye Bakanlığı
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

İş İstatistikleri

Yıllık Sanayi-Hizmet ve Sanayi Ürün İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Dış Ticaret Müsteşarlığı
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü
Maden İşleri Genel Müdürlüğü
Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü
Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğü
Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü
Hazine Müsteşarlığı
Ekonomik Araştırmalar Genel Müdürlüğü
Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğü
KİT Genel Müdürlüğü
Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü
Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü
Ulaştırma Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü
Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.
Sanayi Genel Müdürlüğü
Milli Prodüktivite Merkezi
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığı
Türkiye Şeker Kurumu
Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu

Kısa Dönemli İş İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
İçişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Yapı İşleri Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Hazine Müsteşarlığı
Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı
İstatistik Genel Müdürlüğü
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Enerji İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü
Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü
Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü
Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Petrol İşleri Genel Müdürlüğü
Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. Genel Müdürlüğü
Türkiye Elektrik İletim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. Genel Müdürlüğü
Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. Genel Müdürlüğü
Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
Maden İşleri Genel Müdürlüğü
Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu Genel Müdürlüğü
Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü
Türkiye Taşkömürü Kurumu Genel Müdürlüğü
Enerji İşleri Genel Müdürlüğü
Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
Dış Ticaret Müsteşarlığı
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu

Ulaştırma İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Denizcilik Müsteşarlığı
Gümrük Müsteşarlığı
Gümrükler Kontrol Genel Müdürlüğü
Ulaştırma Bakanlığı
Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü
Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları Genel Müdürlüğü
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü
Karayolları Genel Müdürlüğü
İçişleri Bakanlığı
Emniyet Genel Müdürlüğü
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü
Jandarmanın Genel Komutanlığı
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü
Boru Hatları İle Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAS) Genel Müdürlüğü

Bilim ve Teknoloji İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Dış Ticaret Müsteşarlığı
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
 Strateji Geliştirme Başkanlığı
 Türk Patent Enstitüsü
 Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı
Telekomünikasyon Kurumu Başkanlığı
Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
TÜBİTAK Başkanlığı
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Maliye Bakanlığı
 Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü
Enerji Bakanlığı
 Türkiye Atom Enerjisi Kurumu

Haberleşme İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Ulaştırma Bakanlığı
 Haberleşme Genel Müdürlüğü
 Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü
Telekomünikasyon Kurumu Başkanlığı

Mali Aracı Kuruluş İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Hazine Müsteşarlığı
 Sigortacılık Genel Müdürlüğü
Sermaye Piyasası Kurulu Başkanlığı
Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanlığı
 İstatistik Genel Müdürlüğü
Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Başkanlığı
Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi Kefalet Kooperatifleri Birliği

Tarım İstatistikleri

Bitkisel Üretim İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
 Strateji Geliştirme Başkanlığı
 Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
 Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü
 Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
 Strateji Geliştirme Başkanlığı

Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Çevre ve Orman Bakanlığı
Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Orman Genel Müdürlüğü
Maliye Bakanlığı
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Türkiye Şeker Kurumu
Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Tarımsal Yapı İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Hayvancılık İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Beyaz Et Sanayicileri ve Damızlıkçılar Birliği
Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği
Türkiye Yumurta Üreticileri Derneği
Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi

Su Ürünleri İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü
Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

Tarımsal Fiyat İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu
Çevre ve Orman Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Orman Genel Müdürlüğü
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
İç Ticaret Genel Müdürlüğü
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Türkiye Şeker Kurumu
Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü
Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü

TARİŞ

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği

Dış Ticaret Müsteşarlığı

Tarımsal Çevre, Denge ve Hesaplar

Türkiye İstatistik Kurumu

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Dış Ticaret Müsteşarlığı

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Koruma ve Kontrol Genel Müdürlüğü

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü

Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü

Maliye Bakanlığı

Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Türkiye Şeker Kurumu

Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu

Ormancılık İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Çevre ve Orman Bakanlığı

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü

Orman Genel Müdürlüğü

Uzaktan Algılama

Türkiye İstatistik Kurumu

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü

Çevre ve Orman Bakanlığı

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Orman Genel Müdürlüğü

Milli Savunma Bakanlığı

Harita Genel Komutanlığı

TÜRKSAT A.Ş.

Çevre İstatistikleri

Türkiye İstatistik Kurumu

İçişleri Bakanlığı

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Çevre ve Orman Bakanlığı

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü
Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü
Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü
Çevresel Etki Değerlendirme ve Planlama Genel Müdürlüğü
Kültür ve Turizm Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
İller Bankası Genel Müdürlüğü
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü
Elektrik Üretim A.Ş. Genel Müdürlüğü
Sağlık Bakanlığı
Strateji Geliştirme Başkanlığı
Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Refik Saydam Hıfzıssıhha Merkezi Başkanlığı
Maliye Bakanlığı
Muhasebat Genel Müdürlüğü
Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı
Dış Ticaret Müsteşarlığı
Gümrük Müsteşarlığı
Hazine Müsteşarlığı
Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı
Ulaştırma Bakanlığı
Demiryollar, Limanlar ve Hava Meydanları İnşaatı Genel Müdürlüğü

2. SOSYAL VE DEMOGRAFİK İSTATİSTİKLER

2.1. Nüfus ve Demografi İstatistikleri

Sıra no	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayım Dönemi
2.1.1	Doğum İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Yıllık	t+12 ay
			Sağlık Bakanlığı			
2.1.2	Evlenme İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Yıllık	t+12 ay
2.1.3	Boşanma İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Yıllık	t+12 ay

2.1.4	Ölüm İstatistikleri	TÜİK	Sağlık Bakanlığı	Aylık	Yıllık	t+12 ay
			İçişleri Bakanlığı			
2.1.5	İntihar İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Aylık	Yıllık	t+12 ay
2.1.6	İdari Kayıtlara Dayalı Nüfus İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Yıllık	t+12 ay
2.1.7	2010 Nüfus ve Konut Sayımı	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	10 Yılda Bir	10 Yılda Bir	-
2.1.8	Nüfus Projeksiyonları	TÜİK	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	-	-	-
			H.Ü. Nüfus Etütleri Enstitüsü			
2.1.9	2008 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması	H.Ü. Nüfus Etütleri Enstitüsü	Sağlık Bakanlığı	5 Yılda Bir	5 Yılda Bir	t+12 ay
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
			TÜİK			

2.2. İşgücü Piyasası İstatistikleri

2.2.1	İşgücü İstatistikleri	TÜİK	-	Aylık	Aylık, Yıllık	Aylık (t+45 gün), Yıllık (t+60 gün)
2.2.2	İş Kazaları ve İşe Bağlı Sağlık Problemleri Konulu Modüler Anket	TÜİK	-	1 Defalık	-	t+90 gün
2.2.3	Gençlerin İşgücü Piyasasına Girişi Konulu Modüler Anket	TÜİK	-	1 Defalık	-	t+90 gün

2.2.4	Açık İş İstatistikleri	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Aylık	t+15 gün
2.2.5	İş Uyuşmazlığı İstatistikleri	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+7 ay
2.2.6	İŞKUR Aylık İstatistik Bülteni	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Aylık	t+15 gün
2.2.7	İŞKUR İstatistik Yıllığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+6 ay
2.2.8	İŞKUR İşgücü Hareket Formu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+6 ay
2.2.9	Sosyal Güvenlik Kurumu İstatistik Yıllığı	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+12 ay
2.2.10	Çalışma Hayatı İstatistikleri	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+7 ay
2.2.11	Kamu İstihdamı	Maliye Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	3 Aylık, Yıllık	t+45 gün
			İçişleri Bakanlığı			
			Hazine Müsteşarlığı			
2.2.12	İşgücü Maliyeti İstatistikleri	TÜİK	-	4 Yılda Bir	4 Yılda Bir	t+18 ay
2.2.13	Kazanç Yapısı İstatistikleri	TÜİK	-	4 Yılda Bir	4 Yılda Bir	t+18 ay
2.2.14	İşgücü Maliyeti Endeksi	TÜİK	-	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay

2.2.15	Aylık İstatistik Bülteni	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Aylık	t+1 ay
2.2.16	İşgücü Maliyetlerinde ve Net Ele Geçen Ücretlerdeki Gelişmeler	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı TÜİK Kamu İşveren Sendikaları Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu	Yıllık	Yıllık	t+11 ay

2.3. Eğitim İstatistikleri

2.3.1	Örgün Eğitim İstatistikleri	Milli Eğitim Bakanlığı	TÜİK Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	Yıllık	Yıllık	t+2 ay
2.3.2	Yaygın Eğitim İstatistikleri	TÜİK	Milli Eğitim Bakanlığı Diyanet İşleri Başkanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
2.3.3	Yükseköğretim İstatistikleri	Yüksek Öğretim Kurulu	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+6 ay
2.3.4	Eğitim Harcamaları İstatistikleri	TÜİK	Maliye Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığı Yüksek Öğretim Kurulu İçişleri Bakanlığı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü	Yıllık	Yıllık	t+12 ay

2.3.5	İşyerlerinde Sürekli Mesleki Eğitim Araştırması	TÜİK	Milli Eğitim Bakanlığı	5 Yılda Bir	5 Yılda Bir	t+12 ay
2.3.6	Yetişkin Eğitimi Araştırması	TÜİK	Milli Eğitim Bakanlığı	5 Yılda Bir	5 Yılda Bir	t+12 ay
			Yüksek Öğretim Kurulu			

2.4. Kültür ve Spor İstatistikleri

2.4.1	Kültürel Miras	TÜİK	TBMM	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			Çevre ve Orman Bakanlığı			
			Kültür ve Turizm Bakanlığı			
			Vakıflar Genel Müdürlüğü			
2.4.2	Araştırmaya Açık Arşiv İstatistikleri	TÜİK	TBMM	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü			
			Bayındırlık ve İskan Bakanlığı			
2.4.3	Kütüphane İstatistikleri	TÜİK	Milli Eğitim Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			Kültür ve Turizm Bakanlığı			
2.4.4	Görsel Sanat İstatistikleri	TÜİK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay

2.4.5	Kitap İstatistikleri	Kültür ve Turizm Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
2.4.6	Yazılı Medya İstatistikleri	TÜİK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			Adalet Bakanlığı			
			Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü			
2.4.7	Kültürel ve Bilimsel Faaliyet İstatistikleri	TÜİK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			İçişleri Bakanlığı			
			Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği			
			Vakıflar Genel Müdürlüğü			
2.4.8	Gösteri Sanatları İstatistikleri	TÜİK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
2.4.9	İşitsel ve İşitsel / Görsel / Karma Medya İstatistikleri	TÜİK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			Radyo ve Televizyon Üst Kurulu			
2.4.10	Din İstatistikleri	Diyanet İşleri Başkanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+8 ay
2.4.11	Spor İstatistikleri	TÜİK	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü	Yıllık	5 Yılda Bir	t+12 ay

			Türkiye Futbol Federasyonu			
2.5. Sağlık İstatistikleri						
2.5.1	Sağlık Hizmetleri Sunumu İstatistikleri	Sağlık Bakanlığı	TÜİK İçişleri Bakanlığı	Aylık, 3 Aylık, 6 Aylık ve Yıllık	Yıllık	t+9 ay
2.5.2	Sağlık Durumu İstatistikleri	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Aylık, 3 Aylık, 6 Aylık ve Yıllık	Yıllık	t+9 ay
2.5.3	Sağlık Hizmetleri Fiziki Altyapı İstatistikleri	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Aylık, 3 Aylık, 6 Aylık ve Yıllık	Yıllık	t+9 ay
2.5.4	Sağlık İnsangücü İstatistikleri	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+9 ay
2.5.5	İlaç İstatistikleri	Sağlık Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+9 ay
2.5.6	Sağlık Harcama İstatistikleri	TÜİK	Maliye Bakanlığı Sağlık Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı Milli Savunma Bakanlığı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğü İçişleri Bakanlığı Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketler Birliği	Yıllık	Yıllık	t+12 ay

2.5.7	İş Kazaları İstatistikleri	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
2.5.8	İş Teftişi Genel Raporu	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	-
2.5.9	Meslek Hastalıkları İstatistikleri	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
2.5.10	Ölüm Nedeni İstatistikleri	TÜİK	Sağlık Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
2.5.11	Türkiye Sağlık Araştırması	TÜİK	Sağlık Bakanlığı	-	Diğer	t+12 ay

2.6. Tüketim Harcamaları, Yoksulluk ve Gelir Dağılımı İstatistikleri

2.6.1	Tüketim Harcamaları İstatistikleri	TÜİK	-	Aylık	Yıllık	t+9 ay
2.6.2	Yoksulluk İstatistikleri	TÜİK	-	Aylık	Yıllık	t+12 ay
2.6.3	Gelir Dağılımı ve Yaşam Koşulları İstatistikleri	TÜİK	Maliye Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+10 ay
			Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı			
			Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü			

			İçişleri Bakanlığı			
			Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı			
2.7. Sosyal Koruma İstatistikleri						
2.7.1	Sosyal Koruma İstatistikleri	TÜİK	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			Maliye Bakanlığı			
			Sağlık Bakanlığı			
			Vakıflar Genel Müdürlüğü			
			Bayındırlık ve İskan Bakanlığı			
			İçişleri Bakanlığı			
			Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü			
			Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü			
			Sanayi ve Ticaret Bakanlığı			
			Milli Eğitim Bakanlığı			
			Özelleştirme İdaresi Başkanlığı			
			İşveren, İşçi Konfederasyon, Federasyon ve Sendikaları			
2.7.2	Kamu Kesimi Sosyal Harcama İstatistikleri	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+11 ay
			Milli Eğitim Bakanlığı			
			Sağlık Bakanlığı			
			İçişleri Bakanlığı			

			Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı			
			TÜİK			
			Özelleştirme İdaresi Başkanlığı			
			Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü			
			Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü			

2.8. Toplumsal Cinsiyet İstatistikleri

			Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü			
2.8.1	Toplumsal Cinsiyet Göstergeleri	TÜİK	Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü	Yıllık	Yıllık	t+10 ay
			Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü			

2.9. Yaşam Memnuniyeti Araştırması

2.9.1	Yaşam Memnuniyeti Araştırması	TÜİK	-	Yıllık	Yıllık	t+2 ay
-------	-------------------------------	------	---	--------	--------	--------

2.10. Suç ve Adalet İstatistikleri

2.10.1	Adalet İstatistikleri	Adalet Bakanlığı	TÜİK	Yıllık, 3 Aylık	Yıllık	t+12 ay
			Anayasa Mahkemesi			
			Yargıtay			
			Danıştay			

			Askeri Yargıtay			
			Askeri Yüksek İdare Mahkemesi			
			Uyuşmazlık Mahkemesi			
			Yüksek Hakem Kurulu			
			Adli Tıp Kurumu			
			Milli Savunma Bakanlığı			
			Türkiye Noterler Birliği			
2.10.2	Ceza İnfaz Kurumu İstatistikleri	TÜİK	Adalet Bakanlığı	Aylık	Yıllık	t+12 ay
2.10.3	Olay İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Yıllık	t+12 ay
			Gümrük Müsteşarlığı			
2.10.4	İnsan Hakları İstatistikleri	Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı	TÜİK	Sürekli	6 Aylık	t+7 ay
2.10.5	Güvenlik Birimine Gelen veya Getirilen Çocuk İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Yıllık	t+12 ay
2.11. Seçim İstatistikleri						
2.11.1	Seçim İstatistikleri	TÜİK	Yüksek Seçim Kurulu	Seçim Yılı	Seçim Yılı	t+12 ay
2.12. Turizm İstatistikleri						

2.12.1	Çıkış Yapan Ziyaretçiler İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	3 Aylık	3 Aylık, Yıllık	t+27 gün, t+10 ay
			T.C. Merkez Bankası			
			Bayındırlık ve İskan Bakanlığı			
			Kültür ve Turizm Bakanlığı			
2.12.2	Vatandaş Giriş İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	3 Aylık	3 Aylık, Yıllık	t+27 gün, t+10 ay
			T.C. Merkez Bankası			
			Kültür ve Turizm Bakanlığı			
2.12.3	Sınır İstatistikleri	Kültür ve Turizm Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı	Aylık	Aylık, Yıllık	t+20 gün, t+10 ay
			TÜİK			
2.12.4	Konaklama İstatistikleri (Turizm İşletme Belgesi)	Kültür ve Turizm Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı	Aylık	Yıllık	t+9 ay
			TÜİK			
2.12.5	Konaklama İstatistikleri (Mahalli İdarelerce Belgelendirilen)	Kültür ve Turizm Bakanlığı	TÜİK	Aylık, Yıllık	Yıllık	t+9 ay
			İçişleri Bakanlığı			
2.12.6	Yat İstatistikleri	Kültür ve Turizm Bakanlığı	Denizcilik Müsteşarlığı	-	Yıllık	t+10 ay
			TÜİK			
			Gümrük Müsteşarlığı			

2.12.7	Turizm Belgeli Tesislerin İstatistikleri	Kültür ve Turizm Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+9 ay
2.12.8	Tarifersiz Uçaklar (Charter) İstatistikleri	Kültür ve Turizm Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Yıllık	t+9 ay
			Ulaştırma Bakanlığı			
2.12.9	Hanehalkı Yurtiçi Turizm İstatistikleri	TÜİK	Kültür ve Turizm Bakanlığı	5 Yılda Bir	5 Yılda Bir	t+12 ay

2.13. Uluslararası Göç İstatistikleri

2.13.1	Yabancı Nüfus ve Vatandaşlık İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Aylık	Yıllık	t+11 ay
2.13.2	Çalışma İzin İstatistikleri	TÜİK	Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı	Aylık	Yıllık	t+11 ay
2.13.3	Yurt Dışında Yaşayan Türk Vatandaşlarına İlişkin İstatistikler	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+11 ay
			Dışişleri Bakanlığı			
			Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı			
2.13.4	Oturma İzinleri, Sığınmacı ve Mülteci Kayıtları, Yasa Dışı Göç İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Aylık	Yıllık	t+11 ay

2.14. Zaman Kullanımı İstatistikleri

2.14.1	Zaman Kullanım İstatistikleri	TÜİK	-	Aylık	5 Yılda Bir	t+7 ay
--------	-------------------------------	------	---	-------	-------------	--------

ANA KONU 3. MAKROEKONOMİK İSTATİSTİKLER

- [3.1. ULUSAL HESAPLAR VE PARA, BANKA, MALİYE İSTATİSTİKLERİ](#)
- [3.2. FİYAT İSTATİSTİKLERİ VE ENDEKSLER](#)
- [3.3. DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ](#)
- [3.4. SATINALMA GÜCÜ PARİTESİ](#)
- [3.5. KALKINMA YARDIMLARI İSTATİSTİKLERİ](#)
- [3.6. KAMU ALIMLARI İSTATİSTİKLERİ](#)

3.1. ULUSAL HESAPLAR VE PARA, BANKA, MALİYE İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Ulusal hesaplar ve para, banka, maliye ile ilgili istatistikler, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı, Maliye Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu (TMSF), Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) ve Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) tarafından üretilmektedir.

Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından gayri safi milli ve yurtiçi hasıla hesapları, kurumsal sektörlere göre mali olmayan hesaplar, arz-kullanım ve girdi-çıkıtı tabloları ve dış alem hesaplarına ilişkin istatistikler;

Maliye Bakanlığı tarafından genel ve merkezi yönetimin mizan, bütçe uygulama sonuçları tablosu, gelir-gider (faaliyet) tablosu, nakit akım tablosu, yıllık bilanço, fonksiyonel harcama, vergi veya sosyal katkı tipine göre detaylı vergi ve sosyal katkı gelirleri istatistikleri, genel yönetim mali istatistikleri (GFS) ve ayrıca vergi kimlik numarası ve mükellef sayısı istatistikleri;

Hazine Müsteşarlığı tarafından merkezi yönetim iç borç ve dış borç verileri, toplam kamu dış borç verileri, kamu net borç verileri, Türkiye dış borç verileri, Türkiye net dış borç verileri, ESA-95 kapsamında genel yönetim borç verileri, hazine garantili dış borç verileri, hazine alacak verileri, genel bütçe finansmanı verileri, merkezi yönetim bütçe finansmanı verileri, konsolide kamu sektörü dengesi (CGS), AB - mali bildirim tabloları (EDP), Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) mali tabloları, doğrudan dış yatırım verileri, doğrudan yabancı yatırım firma istatistikleri, sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin bilançoları ve kâr-zarar tablolarına ilişkin istatistikler;

Merkez Bankası tarafından para ve banka, para politikası, kurlar ve seçilmiş faiz istatistikleri, ESA-95 kapsamındaki finansal hesap tabloları, ödemeler dengesi istatistikleri, uluslararası yatırım pozisyonu, uluslararası rezervler, yerel ve konsolide bankacılık istatistikleri ile yurt içi doğrudan yatırım, yurt dışı portföy yatırımları, kısa vadeli dış borçlar ile özel sektör dış borcu çalışmalarına ilişkin istatistikler;

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından bankacılık sektörü toplulaştırılmış bilanço, kar-zarar tablosu, kredi dağılımı, menkul değerler cüzdanı, mevduat bilgileri, sermaye yeterliliği, likidite durumu, yabancı para pozisyonu ile faktöring, finansal kiralama ve finansman şirketlerinin sektör bazında toplulaştırılmış bilanço ve kar-zarar tabloları ile ilgili istatistikler;

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kredi kuruluşlarından toplanan sigorta primleri, zamanaşımına uğrayarak fona devredilen kıymetler, banka mevduat geri ödemeleri, fon çözümleme tahsilatları ile ilgili istatistikler;

Sermaye Piyasası Kurulu tarafından Menkul kıymet yatırım fonları'nın portföy bilgileri, getirileri, tarihsel konsolide bilgiler ve piyasa payları, yabancı yatırım fonları ile emeklilik yatırım fonları'nın portföy bilgileri ve getirileri, tarihsel konsolide bilgiler ve piyasa payları, yatırım ortaklıkları'nın portföy bilgileri ve tarihsel konsolide bilgileri, portföy yönetim şirketlerinin portföy bilgileri, yatırım, emeklilik, menkul kıymet yatırım fonları, yabancı menkul kıymet yatırım fonları ihraç talepleri ve kayda alınma sonuçları, yatırım ortaklıklarının paylarının başvuru ve kayda alma sonuçları ile kayıtlı sermaye tavan artırımı başvuruları ve sonuçları, halka açık şirket sayıları, iletişim bilgileri, halka açık şirketler tarafından yapılan başvuru sayıları, kurul kaydına alınan menkul kıymetler, borsa şirketlerinin karşılaştırmalı mali tabloları, kar dağıtım, mali tablo verileri, genel kurul bilgileri, yabancı para pozisyonları, genel ve özel durum açıklamaları, yayınladıkları faaliyet raporları, izahname, sirküler gibi çalışmalar kapsamındaki istatistikler;

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından ekonominin genel dengesi, kamu kesimi genel dengesi, genel devlet gelir-giderleri ve dengesi, sabit sermaye yatırımlarına (sektörler itibariyle, toplam-kamu-özel; bütçe türleri itibariyle, kamu) ilişkin istatistikler;

üretilir.

2. Mevcut Durum

Dönemsel gayri safi milli ve yurtiçi hasıla hesapları ve arz-kullanım tabloları; idari kayıtlar, sektör raporları ve anket sonuçları kullanılarak SNA 68, SNA 93, ESA 95'e göre hesaplanmaktadır. Dış alem hesaplarında ödemeler dengesi istatistiklerinden yararlanılmaktadır. Mevcut sistem içerisinde kullanılan sınıflandırmalar ISIC Rev 2, ISIC Rev.3, NACE Rev 1.1, COICOP, CPA, BEC, HS, EBOPS ve CN'dir.

Ulusal hesaplara ilişkin bilgiler haber bültenleri ve internet üzerinden (<http://www.tuik.gov.tr>) kullanıma sunulmaktadır.

Ulusal Hesaplar Sistemi'nin SNA 93 ve ESA 95'e uyum çalışmaları devam etmektedir.

Maliye Bakanlığı tarafından üretilen istatistiklerin veri kaynağı idari kayıtlardır.

Genel yönetimin ve merkezi yönetimin mizan, bütçe uygulama sonuçları tablosu, gelir-gider (faaliyet) tablosu, nakit akım tablosu ve yıllık bilançosunun oluşturulmasında ve vergi veya sosyal katkı tipine göre detaylı vergi ve sosyal katkı gelirleri kategorisinde kullanılan sınıflandırma sistemleri Genel Yönetim Çerçeve Hesap Planı, Analitik Bütçe Sınıflandırması, Genel Yönetim Mali İstatistikleri (Government Finance Statistics - GFS) ve COFOG'dur.

5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 53. maddesi gereğince genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin mali istatistiklerinin derlenmesi ve yayınlanması yetkisi Maliye Bakanlığı'na ait olduğundan, GFS tabloları 2007 yılından itibaren Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanacaktır.

Hazine Müsteşarlığı tarafından üretilen merkezi yönetim iç borç ve dış borç verileri ile toplam kamu dış borç, net borç, hazine garantili dış borç, hazine alacak, genel bütçe finansmanı, merkezi yönetim bütçe finansmanı, CGS ve doğrudan dış yatırım verileri ile doğrudan

yabancı yatırım firma istatistiklerinin kaynağı idari kayıtlardır. Hazine Müsteşarlığı tarafından hazırlanan borç istatistiklerinin ESA-95 ve GFSM 2001 kılavuzlarına uyumlaştırma süreci devam etmektedir. Türkiye dış borç verilerinde ise orta ve uzun vadeli dış borç verilerinin kaynağı Hazine Müsteşarlığı iken, kısa vadeli dış borç ve özel sektörün dış borç verilerinin kaynağı TCMB'dir. Türkiye brüt dış borç stokundan bankacılık sektörü hariç tutulması ile elde edilen Türkiye net dış borç stoku verilerinde de bankacılık sektörü net dış varlıklarına ilişkin verilerin kaynağı TCMB'dir. ESA-95 kapsamında genel yönetim borç verileri (borç stoku ve bütçe açığına ilişkin veriler), Hazine Müsteşarlığı'nın koordinasyonu ile Maliye Bakanlığı ve DPT'nin katkılarıyla oluşturulmaktadır. Yıllık olarak EUROSTAT'a gönderilen veriler, ESA-95 kılavuzunda da ayrıntılı bir şekilde belirtilen esaslar çerçevesinde derlenmektedir.

KİT mali tabloları, Hazine Müsteşarlığı tarafından KİT ile özelleştirme programında bulunan ve kamu payının yüzde 50'nin üzerinde olduğu iktisadi kuruluşlardan gelen bildirimler yoluyla derlenmektedir.

Doğrudan dış yatırım verileri ile doğrudan yabancı yatırım firma istatistikleri, mevcut durum itibarıyla sektörel dağılım bakımından NACE'ye uyumlu değildir.

Sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin bilanço ve kar – zarar tablolarına ilişkin veriler söz konusu şirketlerden üçer aylık olarak derlenmektedir. Sigortacılık istatistiklerinin AB normlarına uyumlaştırma süreci devam etmektedir.

Merkezi yönetim iç borç ve dış borç verileri, hazine alacak verileri, genel bütçe finansmanı verileri, merkezi yönetim bütçe finansmanı verileri, CGS, doğrudan yabancı yatırım firma istatistikleri aylık olarak; toplam kamu dış borç verileri, kamu net borç verileri, Türkiye dış borç verileri, Türkiye net dış borç verileri, ESA-95 kapsamında genel yönetim borç verileri, hazine garantili dış borç verileri, doğrudan dış yatırım verileri üçer aylık periyotlarla; sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin bilanço ve kâr-zarar tabloları yıllık olarak, KİT mali tabloları üçer aylık veya yıllık olarak, EDP istatistikleri ise yıllık olarak Hazine Müsteşarlığı'nın web sayfasında (<http://www.hazine.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

TCMB tarafından para ve banka istatistikleri içerisinde aylık ve haftalık olarak üretilmekte olan tablolar, Türkiye'de yerleşik bankalardan elektronik ortamda raporlama formları ile alınan veriler ve TCMB'nin detaylı bilanço kalemlerini içeren idari kayıtları aracılığı ile üretilmektedir. TCMB verileri ve bankalardan elde edilen verilerin konsolide edilmesi ile bankacılık sistemine ilişkin tablolar üretilmektedir. Para banka istatistikleri, IMF "Para ve Finans İstatistikleri El Kitabı 2000"nin standartlarına büyük ölçüde uyumludur. Parasal mali kuruluşlar sektörü konsolide bilançoları ESA-95 standartlarına kısmen uyum (akım verilerin eksikliği, para birimi ve ülke dağılımlarındaki eksiklikler vb.) göstermektedir. Para ve banka istatistikleri, IMF "Para ve Finans İstatistikleri El Kitabı 2000" ve ESA-95'te belirlenen kurumsal sektör ve finansal araç sınıflamalarına göre üretilmektedir.

Para ve banka, para politikası ile kurlar ve seçilmiş faiz istatistikleri haftalık ve üç aylık TCMB haber bültenleri ile internet sayfasında (<http://www.tcmb.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Para politikası istatistikleri ile kurlar ve seçilmiş faiz istatistikleri çoğunlukla TCMB'nin idari kayıtlarından günlük, haftalık ve aylık olarak üretilmektedir. Bankacılık sistemince uygulanan mevduat faiz oranları bankalardan derlenmektedir. Para politikası istatistikleri ile kurlar ve seçilmiş faiz istatistikleri büyük ölçüde ESA-95 standartlarına uygun olarak üretilmekte olup zorunlu karşılıklara ilişkin istatistiklerde ESA-95'e uyumlulaştırılması gereken hususlar (hesaplama metodolojisi, rezerv tutma, rezerv oranları vb.) bulunmaktadır. Kurlar ve seçilmiş

faiz istatistikleri içinde yer alan parasal mali kuruluşlarca uygulanan faiz oranlarına ilişkin istatistikler ESA-95 standartlarına büyük ölçüde uyum göstermekle birlikte, tam uyumu sağlamaya yönelik stok ve akım faiz oranlarının geliştirilmesi çalışmaları (finansal araç çeşitlerinin ve vade ayırımlarının uyumlaştırılması gibi) sürmektedir.

Finansal hesap tablolarında yer alan ana sektörlerden biri olan parasal mali kuruluşlar sektörüne ilişkin tabloların üç aylık ve yıllık olarak üretilmesi çalışmaları TCMB tarafından sürdürülmektedir. Bu konuda önemli veri kaynağı para ve banka istatistikleri olup, akım tabloların üretilmesinde stok verilerden ve bazı ek bilgilerden faydalanılmaktadır. Finansal hesap tablolarının parasal mali kuruluşlar sektörü için hesaplamalar TCMB tarafından devam edilmekte olup, istenen ayrımlara kısmen uyum sağlanmıştır.

Ödemeler dengesi istatistiklerinin veri kaynakları bankalar ve TCMB dövizli işlem raporlamaları, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası (İMKB) idari kayıtları ile TÜİK Başkanlığı tarafından üretilen dış ticaret, turizm ve bavul ticareti istatistikleridir. Uluslararası yatırım pozisyonunun veri kaynakları Hazine Müsteşarlığı, TÜİK Başkanlığı, İMKB, TCMB, bankalar, IMF ve Uluslararası Ödemeler Bankası (Bank for International Settlements-BIS)'in ilgili verileridir. Uluslararası rezervler tablosunun veri kaynaklarını TCMB ve Hazine Müsteşarlığı idari kayıtları oluşturmaktadır. BIS yerel ve konsolide bankacılık istatistikleri üçer aylık dönemler itibariyle bankalardan derlenmektedir. Yurt içi doğrudan yatırımlarının veri kaynağı yurt içinde yerleşik yabancı sermayeli şirketlerle yapılan yıllık anketlerdir. Yurt dışı portföy yatırımlarının veri kaynağı firmalar, bankalar, sigorta şirketleri, leasing ve factoring şirketleri, aracı kurumlarla yapılan yıllık anketlerdir. Kısa vadeli dış borç istatistiklerinin veri kaynakları bankalar, TCMB idari kayıtları ve TÜİK Başkanlığı dış ticaret istatistikleridir. Özel sektör dış borç istatistiklerinin veri kaynakları bankalar ve gerçek/tüzel kişilerdir.

Ödemeler dengesi istatistikleri IMF, BIS ve OECD'nin ilgili el kitaplarındaki kavram ve sınıflamalara uygun olarak hazırlanmakta ve TCMB internet sayfasında (<http://www.tcmb.gov.tr>) aylık olarak yayımlanmaktadır. Diğer taraftan uluslararası rezervler tablosu kısa vadeli dış borçlar aylık, özel sektör dış borç istatistikleri üçer aylık, uluslararası yatırım pozisyonu yıllık ve gösterge niteliğinde üçer aylık olarak TCMB internet sayfasında (<http://www.tcmb.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Kapsam bölümünde BDDK tarafından üretildiği belirtilen istatistikler, Bankacılık Kanunu ve ilgili diğer kanunlar ile bunlara bağlı olarak çıkarılan alt düzenlemeler gereği bankalar ile faktoring, finansal kiralama ve finansman şirketlerince Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından oluşturulan Türkiye Muhasebe Standartlarına ve Kurumca çıkarılan ilgili düzenlemelere uyumlu bir biçimde hazırlanarak BDDK'ya gönderilen idari kayıtlardan derlenmektedir.

Kapsam bölümünde TMSF tarafından üretildiği belirtilen istatistikler idari kayıtlardan derlenmekte ve üçer aylık dönemler halinde yayımlanmaktadır. Metodoloji çalışmalarının takip edilmesi, eksikliklerin giderilmesi, ulusal ve uluslararası düzeyde temel göstergelerin hesaplanabilmesi için kapsam eksikliklerinin giderilmesine yönelik gerekli çalışmalar sürdürülmektedir.

SPK tarafından üretilen istatistikler idari kayıtlardan derlenmekte ve kurumun web sayfasında (<http://www.spk.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

DPT tarafından üretilen istatistiklerde yıllık gerçekleşmiş verilerle birlikte gelecek yıllara ilişkin çok yıllık tahmin ve projeksiyonlar bulunmaktadır. Sabit sermaye yatırımları sektörler itibariyle kamu, özel ayırımında ve bütçe türlerine göre derlenmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Ulusal hesaplar alanındaki hesaplamaların ESA-95'e uygun olarak yapılabilmesi için çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmaların sonucunda kavram, yöntem ve sınıflama uyumu ile kapsam güncellemesi 2007 yılında gerçekleştirilecektir.

Maliye Bakanlığı tarafından üretilen mali tablolar, 2008 yılı sonuna kadar ESA-95 ve GFSM 2001 gibi uluslararası standartlarda oluşturulacaktır.

Doğrudan dış yatırımlara ilişkin Hazine Müsteşarlığı kayıt sistemi güncellenerek, 2009 yılı sonuna kadar uluslararası sınıflama standartlarına uygun veri üretimine başlanacaktır.

TCMB tarafından yürütülmekte olan para ve banka istatistikleri için parasal mali kuruluşlar sektörüne ilişkin konsolide edilmiş bilançoların ESA-95 çerçevesinde üretilme çalışmaları devam etmekte olup, uyum 2008 yılında sağlanacaktır. Bu uyumun sağlanmasından sonra Finansal Hesap Tabloları'nın parasal mali kuruluşlar sektörü kapsamındaki çalışmalar da ESA 95'e uyumlu hale getirilecektir.

Genel Yönetim için Hazine Müsteşarlığı ve Maliye Bakanlığı, Mali Aracılar sektöründe yer alan finansal kiralama, faktoring ve finansman şirketleri için BDDK, yatırım fonları, yatırım ortaklıkları vb. kuruluşlar için SPK, sigortacılık için Hazine Müsteşarlığı, mali yardımcılar sektörü içinde yer alan Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu için TMSF, mali olmayan şirketler için TCMB ile TÜİK Başkanlığı ve menkul kıymetler için İMKB Takas ve Saklama Bankası A.Ş ve Merkezi Kayıt Kuruluşu tarafından, ESA-95 tanım ve sınıflamaları çerçevesinde 2009-2011 döneminde finansal hesabın derlenmesi halinde, söz konusu tablolar 2011 yılından itibaren TCMB tarafından üretilecektir.

Ödemeler dengesi tablosundaki hizmet kalemlerinin ayrıştırılması, hizmet istatistiklerinin coğrafi dağılımının üretilmesi ile finansal türev işlemlerinin derlenmesine ilişkin çalışmalar 2007 yılında tamamlanacaktır.

Faktoring, finansal kiralama ve finansman şirketlerine ilişkin tek düzen hesap planının 2007 yılı içerisinde BDDK tarafından oluşturulacaktır.

3.2. FİYAT İSTATİSTİKLERİ VE ENDEKSLER

1. Kapsam

Fiyat istatistikleri ve endeksler, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından üretilen Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE), Harmonize Tüketici Fiyatları Endeksi, Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE), Bina İnşaatı Maliyet Endeksi, Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları, Dış Ticaret Fiyat Endeksi ile Tüketici Güven Endeksini kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

TÜFE için Türkiye genelinde işyerleri, konutlar ve resmi kuruluşlardan derlenen fiyatlar temel veri kaynağı olarak kullanılmaktadır. Fiyatlar, 26 bölge bazında 81 il merkezinden ve seçilmiş ilçelerden TÜİK Başkanlığı tarafından derlenmektedir. Endeks sepetinde kapsanacak

mal ve hizmetlerin belirlenmesi ve ağırlıklandırılmasında ise Hanehalkı Bütçe Anketi verileri temel kaynak olarak kullanılmaktadır. Bu kaynağın yanı sıra Yabancı Ziyaretçiler Anketi, Kurumsal Nüfus Bireysel Harcama Anketi ve idari kayıtlar dikkate alınmaktadır.

Harmonize Tüketici Fiyatları Endeksi'nin hesaplanmasında TÜFE için derlenen bilgiler kullanılmakta ve endeks değerleri her ay EUROSTAT'a gönderilmektedir.

TÜFE'nin hesaplanmasında COICOP sınıflaması kullanılmaktadır. İstatistiki bölge sınıflaması olarak İBBS Düzey 2 kullanılmaktadır.

ÜFE'nin hesaplanmasında kullanılan fiyatlar TÜİK Başkanlığı tarafından derlenmektedir. Türkiye genelinde işyerleri ve resmi kuruluşlardan derlenen fiyatlar temel veri kaynağı olarak kullanılmaktadır. Ana sektör ağırlıklarının tespitinde Ulusal Hesaplar verileri kullanılmaktadır.

ÜFE, NACE Rev.1.1'e göre 5 ana sektör ve 31 alt sektör olarak yapılanmaktadır.

TÜFE ve ÜFE her ayın 3'ünde haber bülteni ile yayımlanmaktadır. Haber bülteni ve haber bülteninde yer almayan detay bilgilere, TÜİK Başkanlığı web sayfası (<http://www.tuik.gov.tr>) aracılığı ile ulaşılabilmektedir.

Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranlarının hesaplanmasında kullanılan veriler, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), diğer bankalar, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası ve İstanbul Altın Borsasından aylık olarak derlenmektedir.

Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları her ayın 12'sinde haber bülteni ile yayımlanmaktadır. Haber bültenlerine basılı olarak veya TÜİK Başkanlığı web sayfası (<http://www.tuik.gov.tr>) aracılığı ile ulaşılabilmektedir.

TÜİK tarafından 1991 yılından beri hesaplanan bina inşaatı maliyeti endeksi, bina inşaatlarının genel maliyetindeki değişimleri göstermektedir. Bina İnşaatı Maliyet Endeksi'ne temel oluşturan fiyat verileri TÜİK tarafından işyerlerinden anket yolu ile derlenmektedir.

Bina İnşaatı Maliyet Endeksinde yer alan malzemeler için Bayındırlık ve İskan Bakanlığı tarafından hazırlanan özel bir sınıflama kullanılmaktadır. Bu endeks, çatıyı oluşturan işçilik, makine ve malzeme olmak üzere üç ana grup altında yer alan alt grup ve bu alt grupların alt sektörleri için hesaplanmaktadır.

Tüketici Güven Endeksinin veri kaynağı, aylık olarak hanehalklarına uygulanan anketlerdir. Tüketici güven endeksi anketinde yer alan soruların tamamına yakın bölümü, Avrupa Komisyonu tarafından uygulanan İşyerleri ve Tüketici Anketleri Ortak Uyumlu AB Programı'na uyumludur. Endeksler, AB'nin de kullandığı denge yöntemine göre hesaplanmaktadır.

Tüketici güven endeksi TÜİK Başkanlığı ve TCMB tarafından aylık olarak haber bülteni ve internet aracılığı ile açıklanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Mevcut ÜFE yurt içi fiyatlarını kapsamaktadır. İhracat fiyat endekslerinin de hesaplanmaya başlanmasından sonra toplam çıktı fiyat endeksleri 2011 yılında hesaplanacaktır. Ayrıca,

mevcut yapıda kapsanmayan hizmetler sektörü 2011 yılından itibaren ÜFE'nin kapsamına alınacaktır.

Ekonomik güven endeksi (birleşik endeks) imalat sanayii, inşaat, tüketici ve perakende ticaret güven endekslerinin birleştirilmesiyle 2011 yılında TÜİK Başkanlığı tarafından üretilen olacaktır.

1991 temel yıllık Bina İnşaatı Maliyet Endeksi, 2008 yılında 2005 temel yıllık olarak yenilenecektir.

3.3. DIŞ TİCARET İSTATİSTİKLERİ VE ENDEKSLERİ

1. Kapsam

Dış Ticaret İstatistikleri ve Endeksleri, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından üretilen mal ticareti istatistikleri ile dış ticaret birim değer ve miktar endekslerinden oluşmaktadır.

2. Mevcut Durum

Dış ticaret istatistiklerinin ana veri kaynağı Gümrük Müsteşarlığı'nın idari kayıtlarıdır. Ham petrol, doğalgaz ve elektrik dış ticaretine ilişkin bilgiler doğrudan ihracat ve ithalat yapan kuruluşlardan derlenmektedir.

Türkiye'nin dış ticaret istatistiklerinin derlenmesinde, AB Kombine Nomanklatörü ile uyumlu GTIP kodları kullanılmakta, HS 2002, SITC Rev.3, ISIC Rev.3.1, BEC ve CPA 2002 sınıflamalarına göre de tasnif edilmektedir.

Dış ticaret istatistikleri, Gümrük Birliği'nden dolayı mevzuat uyumunun yanında metodolojik olarak da uluslararası normlara uyumludur.

Birim değer ve miktardan oluşan dış ticaret endeksleri, dış ticaret istatistikleri kullanılarak oluşturulmaktadır. Birim değer endeksleri, ABD Doları ve Yeni Türk Lirası cinsinden ISIC Rev.3.1, SITC Rev.3, CPA 2002 ve BEC sınıflamalarına göre hesaplanmaktadır.

Dış ticaret istatistikleri ve endeksleri özet bilgileri aylık haber bülteni ile açıklanmakta ve dış ticaret istatistiklerine ilişkin ayrıntılı bilgiler TÜİK web sayfasında (<http://www.tuik.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

3.Yapılacak Yeni Çalışmalar

2007 Ocak ayından itibaren serbest bölgelere ilişkin dış ticaret verileri, Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından sağlanacaktır.

Genel Ticaret Sistemine geçiş için ihtiyaç duyulan yurtdışından antrepoya giren ve antrepodan yurtdışına çıkan mallara ilişkin beyanname bilgileri, Gümrük Müsteşarlığı tarafından 2007 yılından itibaren sağlanacaktır.

TÜİK Başkanlığı tarafından başlatılan, gümrüksüz satış mağazalarına ait verilerin elde edilmesine yönelik çalışma 2007 yılında sonuçlandırılacaktır.

2008 yılından itibaren bu veriler kullanılarak dış ticaret istatistikleri Genel Ticaret Sistemine göre de oluşturulacaktır.

Mevcut nitelik, nicelik ve zamanlılık kriterlerinin karşılanması ve Resmi İstatistik Programı dönemi içinde öngörülen kapasite arttırımı altyapısının oluşturulması halinde, dış ticaret istatistikleri Gümrük Müsteşarlığı tarafından üretilip yayınlanacaktır.

3.4. SATINALMA GÜCÜ PARİTESİ

1. Kapsam

EUROSTAT tarafından organize edilen ve 31 ülkeyi kapsayan Satınalma Gücü Paritesi (SGP) çalışmaları, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yürütülmektedir.

2. Mevcut Durum

SGP hesaplamalarının temel veri kaynakları Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) harcama bileşenleri, idari kayıtlar ve işyerleri ile yapılan anketlerdir.

GSYH'nın ana grupları düzeyinde kullanılan sınıflamalar; COICOP, COPNI, COFOG ve CPA 2002 ve ISCO 88 olarak sıralanmaktadır.

Çalışmanın sonuçları EUROSTAT tarafından belirlenen program doğrultusunda haber bülteni şeklinde yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Devletin Nihai Tüketim Harcamaları kapsamında, çeşitli mesleklerde çalışan personel sayısı Devlet Personel Başkanlığı tarafından 2009 yılına kadar TÜİK Başkanlığına sağlanacaktır.

Devletin nihai tüketim harcamaları grubunda kapsanan ücret verilerinin, ulusal ortalamaları yansıtması ve çalışmada kapsanan meslek tanımlarının gözden geçirilmesi çalışmaları Maliye Bakanlığı ile koordineli olarak 2007 yılı sonuna kadar sonuçlandırılacaktır.

SGP hesaplamaları çerçevesinde, ulusal fiyat tahmininde kullanılacak mekansal düzeltme katsayılarının hesaplanmasına yönelik çalışmalar 2009 yılına kadar tamamlanacaktır.

3.5. KALKINMA YARDIMLARI İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA) tarafından üretilen kalkınma yardımları istatistikleri, Türkiye'nin gelişmekte olan ülkelerin kalkınmalarına destek ve acil problemlerine çözüm bulmak amacıyla yaptığı ayni veya nakdi yardımlar ile yatırımları kapsar.

Kalkınma yardımları, resmi kalkınma yardımları, diğer resmi yardımlar, pazar şartlarında özel sektör katkıları ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) yardımları olarak sınıflandırılmaktadır.

Resmi kalkınma yardımları, kamu kaynağı kullanılarak yapılan yardımlar olup, çoğunlukla hibe niteliğindedir. Diğer resmi yardımlar, kredi ve borç işlemleri olup, geri ödemesi olan yardımlardır. Pazar şartlarında özel sektör katkıları, kamu ve/veya özel sektörün geçerli pazar şartlarında ilgili ülkeye yaptığı yatırım veya finans desteği kapsamındaki yardımlardır. STK

yardımları ise, kamu kaynağı kullanılarak ve/veya STK'larının kendi oluşturdukları kaynaklarla gerçekleştirdikleri hibe yardımlardır.

2. Mevcut Durum

Türkiye kalkınma yardımı verileri, OECD-DAC (The Development Assistance Committee) standartlarına uygun olarak tüm kamu kurum ve kuruluşları, mahalli idareler, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile TİKA program koordinasyon ofisleri ve büyükelçiliklerden internet ortamında TİKA tarafından yıllık olarak derlenmekte, kitap ve web ortamında (<http://www.tika.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Mültecilere ilişkin istatistiki bilgiler ile Türk yatırımcıları tarafından gerçekleştirilen yatırımlar 2008 yılına kadar, kalkınma yardımları istatistikleri verilerine dahil edilecektir.

3.6. KAMU ALIMLARI İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Kamu İhale Kurumu (KİK) tarafından üretilen kamu alımları istatistikleri, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında bulunan idarelerin her türlü kaynaktan gerçekleştirdikleri mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihale sözleşme sonuç, ihale ilan, ihale şikayet ve yasaklılık teyit istatistiklerini kapsar.

2. Mevcut Durum

KİK tarafından belirlenen standart bilgi ve belge formları ile; Kanun kapsamındaki idarelerin gerçekleştirdikleri mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin veriler Kurum tarafından elektronik ortamda internet yoluyla toplanır. Toplanan veriler üçer aylık dönemler itibariyle derlenerek kamu alımları istatistikleri oluşturulur. Oluşturulan istatistiki raporlar web ortamında (<http://www.kik.gov.tr>) ve basın aracılığı ile kamuoyuna duyurulur. Ayrıca yıl sonu kamu alımları raporu kitap olarak basılıp ilgili kurum ve kuruluşlara gönderilmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Orta vadede kamu alımlarına ilişkin işlemlerin elektronik ortamda on line olarak yapılması planlanmıştır. Bu projenin uygulamaya konulması akabinde kamu alımlarına ilişkin istatistiklerin real time olarak ifade edilmesi 2011 yılı olarak hedeflenmiştir. Ayrıca AB uyum sürecinde kamu alımları istatistiklerinin AB Standartlarında kullanılan sınıflandırmalara uygun olarak ortaya konulması çalışmaları devam edecektir.

3. MAKROEKONOMİK İSTATİSTİKLER

3.1. Ulusal Hesaplar ve Para, Banka, Maliye İstatistikleri

Sıra no	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi
---------	----------	-----------------------	----------------------	----------------------	-------------------	--------------

3.1.1	Cari ve Sabit Fiyatlarla Üretim Yöntemiyle Gayrisafi Milli ve Yurtiçi Hasıla	TÜİK	T.C. Merkez Bankası	3 Aylık	3 Aylık, Yıllık	3 Aylık (I.Dönem t+90 gün, II.Dönem t+70 gün, III. Dönem t+70 gün, IV. Dönem t+90 gün), Yıllık (t+3 ay)
			Maliye Bakanlığı			
			Hazine Müsteşarlığı			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
3.1.2	Cari ve Sabit Fiyatlarla Harcama Yöntemiyle Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH)	TÜİK	T.C. Merkez Bankası	3 Aylık	3 Aylık, Yıllık	3 Aylık (I.Dönem t+90 gün, II.Dönem t+70 gün, III. Dönem t+70 gün, IV. Dönem t+90 gün), Yıllık (t+3 ay)
			Maliye Bakanlığı			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
3.1.3	Gelir yöntemiyle Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYH)	TÜİK	T.C. Merkez Bankası	Yıllık	Yıllık	Yıllık (t+6 ay)
			Maliye Bakanlığı			
			Hazine Müsteşarlığı			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
3.1.4	Kurumsal Sektörlere Göre Mali Olmayan Hesaplar	TÜİK	T.C. Merkez Bankası	Yıllık	Düzensiz	-

			Maliye Bakanlığı			
			Hazine Müsteşarlığı			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
3.1.5	Arz - Kullanım ve Girdi -Çıktı Tabloları	TÜİK	T.C. Merkez Bankası	Yıllık	5 Yılda Bir	t+36 ay
			Maliye Bakanlığı			
			Hazine Müsteşarlığı			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
3.1.6	Dış Alem Hesapları	TÜİK	T.C. Merkez Bankası	Aylık	Yıllık	t+9 ay
3.1.7	Vergi Kimlik Numarası ve Mükellef Sayıları İstatistikleri	Maliye Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Aylık	Aylık
3.1.8	Merkezi Yönetim; Mizan, Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosu, Gelir-Gider (Faaliyet) Tablosu, Nakit Akım Tablosu, Yıllık bilanço	Maliye Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık, Yıllık	Aylık (t+15 gün), Yıllık (t+3 ay)
3.1.9	Genel Yönetim, Mizan, Bütçe Uygulama Sonuçları Tablosu, Gelir-	Maliye Bakanlığı	İçişleri Bakanlığı	3 Aylık	3 Aylık, Yıllık	3 Aylık (t+2 ay), Yıllık (t+5 ay)

	Gider (Faaliyet) Tablosu, Nakit Akım Tablosu, Yıllık Bilanço		Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı			
			TÜİK			
3.1.10	Genel Yönetimin Fonksiyonel Harcamaları	Maliye Bakanlığı	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık, Yıllık	3 Aylık (t+2 ay), Yıllık (t+ 3 ay)
3.1.11	Vergi veya Sosyal Katkı Tipine Göre Detaylı Vergi ve Sosyal Katkı Gelirleri	Maliye Bakanlığı	TÜİK	Aylık, 3 Aylık	3 Aylık, Yıllık	3 Aylık (t+2 ay), Yıllık (t+3 ay)
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
3.1.12	Genel Yönetim Mali İstatistikleri (GFS)	Maliye Bakanlığı	Hazine Müsteşarlığı	Yıllık	Yıllık	t+8 ay
			TÜİK			
			T.C. Merkez Bankası			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
3.1.13	Merkezi Yönetim İç Borç Verileri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gün
3.1.14	Merkezi Yönetim Dış Borç Verileri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gün
3.1.15	Türkiye Dış Borç Verileri	Hazine Müsteşarlığı	T.C. Merkez Bankası	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay
			TÜİK			
3.1.16	Hazine Garantili Dış Borç Verileri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay

3.1.17	Türkiye Net Dış Borç Verileri	Hazine Müsteşarlığı	T.C. Merkez Bankası	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay
			TÜİK			
3.1.18	Toplam Kamu Net Borç Verileri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay
3.1.19	ESA 95 Kapsamında Genel Yönetim Borç Verileri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay
3.1.20	Genel Bütçe Finansmanı Verileri / Merkezi Yönetim Bütçe Finansmanı Verileri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gün
3.1.21	Hazine Alacak Verileri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gün
3.1.22	Konsolide Kamu Sektörü Dengesi (CGS)	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+50 gün
3.1.23	AB - Mali Bildirim Tabloları (EDP)	Hazine Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+4 ay
			TÜİK			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
3.1.24	KİT Mali Tabloları	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	3 Aylık, Yıllık	3 Aylık, Yıllık	3 Aylık (t+1 ay), 3 Aylık (t+2 ay), Yıllık (t+5 ay)
3.1.25	Türkiye'de Yerleşik Kişiler Tarafından Gerçekleştirilen Doğrudan Dış Yatırımlar	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	3 Aylık (t+15 gün)

3.1.26	Doğrudan Yabancı Yatırım Firma İstatistikleri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+2 ay
3.1.27	Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketlerinin Mali Tabloları	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	3 Aylık, Yıllık	Yıllık	t+5 ay
3.1.28	Para ve Banka İstatistikleri	T.C. Merkez Bankası	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu TÜİK	Haftalık, Aylık	Haftalık, Aylık	Haftalık, Aylık
3.1.29	Para Politikası İstatistikleri	T.C. Merkez Bankası	TÜİK	Günlük, Haftalık	Günlük, Haftalık	Günlük, Haftalık
3.1.30	Kurlar ve Seçilmiş Faiz İstatistikleri	T.C. Merkez Bankası	TÜİK	Günlük, Aylık	Günlük, Aylık	Günlük, Aylık
3.1.31	ESA 95 Kapsamında Derlenecek Finansal Hesap Tabloları (ESA 710, 720, 610, 620, 612, 622)	T.C. Merkez Bankası	Maliye Bakanlığı Hazine Müsteşarlığı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Sermaye Piyasası Kurulu Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Takas ve Saklama Bankası A.Ş. TÜİK	3 Aylık, Yıllık	Yıllık	-

3.1.32	Ödemeler Dengesi İstatistikleri	T.C. Merkez Bankası	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası	Aylık	Aylık	Aylık
			TÜİK			
3.1.33	Uluslararası Yatırım Pozisyonu	T.C. Merkez Bankası	Hazine Müsteşarlığı	Yıllık	Yıllık	t+6 ay
			TÜİK			
			İstanbul Menkul Kıymetler Borsası			
3.1.34	Bank for International Settlements (BIS) Yerel ve Konsolide Bankacılık İstatistikleri	T.C. Merkez Bankası	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+ 4 ay
3.1.35	Yurtiçi Doğrudan Yatırım ve Yurtdışı Portföy Yatırımları İstatistikleri	T.C. Merkez Bankası	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+6 ay
3.1.36	Uluslararası Rezervler ve Döviz Likiditesi	T.C. Merkez Bankası	TÜİK	Aylık	Aylık	Aylık

3.1.37	Özel Sektör Dış Borcu	T.C. Merkez Bankası	TÜİK	Aylık	3 Aylık	t+3 ay
3.1.38	Bankacılık Sektörü Toplaştırılmış Bilanço, Kar-Zarar Tablosu, Yabancı Para Pozisyonu, Likidite Durumu, Kredi Dağılımı, Menkul Değerler Cüzdanı, Sermaye Yeterliliği ve Mevduat Bilgilerine İlişkin İstatistikler	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	TÜİK	Aylık	Aylık	Aylık
3.1.39	Tüketici Kredileri ve Kredi Kartı Harcamalarına İlişkin İstatistikler	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	TÜİK	Haftalık, Aylık	Haftalık, Aylık	Haftalık, Aylık
3.1.40	Faktoring, Finansal Kiralama ve Finansman Şirketlerine Ait Bilanço ve Kar-Zarar Tabloları	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay
3.1.41	Kredi Kuruluşlarından Toplanan Sigorta Primleri, Banka Mevduat Geri Ödemeleri ve Fon Çözümleme Tahsilatları	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+2 ay
3.1.42	Zaman Aşımına Uğrayarak Fona Devredilen Kıymetler	Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+8 ay

3.1.43	Menkul Kıymet ve Yatırım Fonlarına / Emeklilik Yatırım Fonlarına / Menkul Kıymet, Gayrimenkul Girişim Sermayesi Yatırım Ortaklıklarına ve Portföy Yönetim Şirketlerine İlişkin Günlük, Aylık, Yıllık İstatistikler	Sermaye Piyasası Kurulu	TÜİK	Günlük, Aylık, Yıllık	Günlük, Aylık, Yıllık	Günlük, Aylık, Yıllık (t+2 ay)
3.1.44	Emeklilik ve Menkul Kıymet Yatırım Fonlarının İhraç Talepleri ve Kayda Alınma Sonuçları; Tüm Yatırım Ortaklıkları Paylarının Başvuru ve Kayda Alma Sonuçları; Tüm Yatırım Ortaklıkları Kayıtlı Sermaye Tavan Artırım Başvuruları ve Sonuçları ve Kurul Kaydına Alınan Menkul Kıymetler	Sermaye Piyasası Kurulu	TÜİK	Haftalık	Haftalık	Haftalık
3.1.45	Halka Açık Şirket İstatistikleri	Sermaye Piyasası Kurulu	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası TÜİK	Günlük	Haftalık, Aylık, Düzensiz	Haftalık (t+5 gün), Aylık (t+2 ay), Düzensiz
3.1.46	Borsa Şirketlerinin İstatistikleri	Sermaye Piyasası Kurulu	İstanbul Menkul Kıymetler Borsası TÜİK	3 Aylık	Düzensiz	Düzensiz
3.1.47	Ekonominin Genel Dengesi	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	TÜİK	Yıllık, Çoklu Yıllarda	Yıllık, Çoklu Yıllarda	t+11 ay

3.1.48	Kamu Kesimi Genel Dengesi	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	TÜİK	Yıllık, Çoklu Yıllarda	Yıllık, Çoklu Yıllarda	t+11 ay
3.1.49	Sabit Sermaye Yatırımları (Sektörler itibariyle, kamu, özel ve toplam)	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	TÜİK	Yıllık, Çoklu Yıllarda	Yıllık, Çoklu Yıllarda	t+11 ay
3.1.50	Sabit Sermaye Yatırımları (Bütçe türleri itibariyle, kamu)	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	TÜİK	Yıllık, Çoklu Yıllarda	Yıllık, Çoklu Yıllarda	t+11 ay
3.1.51	Genel Devlet Gelir-Giderleri ve Dengesi	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	Maliye Bakanlığı	Yıllık, Çoklu Yıllarda	Yıllık, Çoklu Yıllarda	t+11 ay
			İçişleri Bakanlığı			
			Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı			
			TÜİK			
3.1.52	İl Düzeyinde Mevduat ve Kredi Bilgileri	Türkiye Bankalar Birliği	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+6 ay
3.1.53	Hazine Nakit Dengesi Gerçekleşmesi	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+13 gün
3.1.54	Kısa Vadeli Dış Borçlar	T.C. Merkez Bankası	TÜİK	Aylık	Aylık	Aylık
3.1.55	Kurulan ve Kapanan Şirket İstatistikleri	TÜİK	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	Günlük	Aylık	t+17 gün

3.2. Fiyat İstatistikleri ve Endeksler

3.2.1	Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE)	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+3 gün
3.2.2	Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+3 gün
3.2.3	Harmonize Tüketici Fiyatları Endeksi	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+7 gün
3.2.4	Finansal Yatırım Araçlarının Reel Getiri Oranları	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+12 gün
3.2.5	Tüketici Güven Endeksi	TÜİK	T.C. Merkez Bankası	Aylık	Aylık	t+16 gün
3.2.6	Ekonomik Güven Endeksi	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+16 gün
3.2.7	Dış Ticaret Fiyat Endeksleri	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+40 gün
3.2.8	Bina İnşaatı Maliyeti Endeksi	TÜİK	-	3 Aylık	3 Aylık	t+25 gün
3.2.9	2010 Temel Yıllı İnşaat Maliyet Endeksi	TÜİK	Bayındırlık ve İskan Bakanlığı	3 Aylık	3 Aylık	-

3.3. Dış Ticaret İstatistikleri

3.3.1	Dış Ticaret İstatistikleri	TÜİK	Gümrük Müsteşarlığı	Aylık	Aylık	t+30 gün
			Dış Ticaret Müsteşarlığı			

3.3.2	Dış Ticaret Miktar ve Birim Değer Endeksleri	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+40 gün
3.4. Satınalma Gücü Paritesi						
3.4.1	Satınalma Gücü Paritesi	TÜİK	Sağlık Bakanlığı	Yıllık, 2 Yılda Bir, 3 Yılda Bir	Yıllık, 2 Yılda Bir, 3 Yılda Bir	t+12 ay
			Maliye Bakanlığı			
			Türk Ağır Sanayi ve Hizmet Sektörü Kamu İşverenleri Sendikası			
			Devlet Personel Başkanlığı			
3.5. Kalkınma Yardımları İstatistikleri						
3.5.1	OECD-DAC İstatistikleri	TİKA	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+8 ay
3.5.2	Türkiye Kalkınma Yardımları Raporu	TİKA	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+9 ay
3.5.3	TİKA Faaliyet Raporu (Teknik İşbirliği Raporu)	TİKA	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+9 ay
3.6. Kamu Alımları İstatistikleri						
3.6.1	Kamu Alımları İstatistikleri	Kamu İhale Kurumu	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+30 gün
			Maliye Bakanlığı			
			4734 sayılı Kamu İhale Kanunu Kapsamındaki diğer İdareler			

Not: Kamu kesiminin istatistiki verilerinin birbirleriyle uyumlaştırılması

çalışmalarına devam edilecektir.

ANA KONU 4. İŞ İSTATİSTİKLERİ

- [4.1. YAPISAL İŞ VE YILLIK SANAYİ ÜRÜN \(PRODCOM\) İSTATİSTİKLERİ](#)
- [4.2. KISA DÖNEMLİ İŞ İSTATİSTİKLERİ](#)
- [4.3. ENERJİ İSTATİSTİKLERİ](#)
- [4.4. ULAŞTIRMA İSTATİSTİKLERİ](#)
- [4.5. BİLİM VE TEKNOLOJİ İSTATİSTİKLERİ](#)
- [4.6. HABERLEŞME İSTATİSTİKLERİ](#)
- [4.7. MALİ ARACI KURULUŞ İSTATİSTİKLERİ](#)

4.1. YAPISAL İŞ VE YILLIK SANAYİ ÜRÜN (PRODCOM) İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından üretilen yapısal iş istatistikleri, girişim ve yerel birimlere ilişkin demografik değişkenler ile girdi ve çıktıya ilişkin değişkenleri kapsamaktadır.

Yapısal iş istatistiklerinde, sektörel olarak NACE Rev.1.1 Kısım C'den, K'ya ve M'den, O'ya kadar [Madencilik ve Taşocakçılığı, İmalat Sanayi, Elektrik, Gaz ve Su, İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret, Otel, Lokanta ve Kahvehaneler, Ulaştırma, Depolama ve Haberleşme, Mali Aracı Kuruluşların Faaliyetleri Gayrimenkul, Kiralama ve İş Faaliyetleri (kendi adına yapılan gayrimenkul alım-satımı ve Kendine ait gayrimenkulün kiraya verilmesi faaliyetleri hariç), Eğitim, Sağlık İşleri ve Sosyal Hizmetler, Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri (Kâr Amacı Olmayan Kurumlar hariç)] tüm piyasa faaliyetleri kapsamaktadır.

Diğer Sosyal, Toplumsal ve Kişisel Hizmet Faaliyetleri içerisinde yer alan radyo ve televizyon faaliyetleri, yayıncı bağlantılı olsun ya da olmasın, canlı veya bant ve diğer kayıt cihazlarına alınmış radyo ve televizyon programlarının yapımını içermektedir. Bu faaliyetler içerisine kablolu televizyon, nakledici ya da uydu yoluyla radyo ve televizyon yayınlarının aktarılması, acenta faaliyetleri ve sinema salonlarında sinema ve video bandı üretimi dahil edilmemektedir.

TÜİK tarafından üretilen yıllık sanayi ürün istatistiklerinin sektörel kapsamı, NACE Rev.1.1'e göre ana faaliyetleri veya ikincil faaliyetleri, Madencilik ve Taşocakçılığı (C), İmalat Sanayi (D), Elektrik, Gaz ve Su (E) sektörlerinden biri olup 20 ve daha fazla kişi çalışan girişimlerdir.

2. Mevcut Durum

Yapısal iş istatistiklerinin veri kaynağı ülkemiz sınırları içinde yer alan ve çalışma kapsamındaki sektörlerde faaliyet gösteren girişimlerdir. Bu girişimlerden 20+ çalışanı olanlar tamsayım, bunun dışında kalan girişimler ise örnekleme yöntemi ile kapsamaktadır. Ayrıca Madencilik ve Taşocakçılığı, Elektrik, Gaz, Buhar ve Sıcak Su Üretimi ve Dağıtımı, Demiryolu Taşımacılığı, Boru Hattı Taşımacılığı, Havayolu Taşımacılığı, Bankacılık Sektörü, Finansal Kiralama, Menkul Değerler, Faktoring, Tarım Kredi Kooperatifleri, Katılım Bankaları, Sigorta Şirketleri, Radyo ve Televizyon Kurumları sektörlerinde tamsayım uygulanmaktadır.

Girişimlerin ana faaliyetlerine göre sınıflandırılmasında NACE Rev.1.1, yerel birim düzeyindeki bölgesel istatistikler için İBBS Düzey 2'de NACE Rev. 1.1 2'li düzeyde kullanılmaktadır.

Yıllık sanayi ürün istatistiklerinde, PRODCOM sınıflamasına 2 basamak eklenerek ulusal düzeyde oluşturulan Türkiye Sanayi Ürünleri Listesi (PRODTR) kullanılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Yapısal iş istatistikleri, büyüklük gruplarına göre 2010 yılında üretilecektir.

Yabancı iştirakli girişim istatistiklerinden, ülke sınırları dışındaki yerleşik bir girişimin ülke sınırları içinde bulunan yerleşik şubelerinin faaliyetlerine ilişkin istatistikler (Inwards FATS) 2011 yılında derlenecektir.

Referans yıla ait sanayi ürün istatistikleri, sonraki yılın ilk altı ayında üretilecektir.

4.2. KISA DÖNEMLİ İŞ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Kısa dönemli iş istatistikleri; sanayi, inşaat, hizmet ve perakende ticaret sektörlerine ilişkin aylık ve üç aylık dönemlerde hesaplanan üretim, istihdam, çalışılan saat, maaş ve ücret, alınan yeni siparişler, ciro, yapı belgeleri ile eğilim göstergelerine ilişkin istatistiklerden oluşmaktadır.

Sanayi sektöründeki gelişmeleri kısa dönemde takip etmek amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından, sanayi üretim, imalat sanayi üretimde çalışanlar, çalışılan saat, imalat sanayinde çalışılan saat başına ücret, üretimde ve diğer işlerde çalışan kişi başına kazanç endeksleri hesaplanmaktadır. Ayrıca, imalat sanayinde ücretli çalışanların ekonomik faaliyet kolu, istatistikî bölge, işyeri büyüklüğü ve işyerinin diğer özellikleri ayırımında haftalık fiili çalışma süreleri, toplam kazanç ve ücretin alt bileşenleri hakkında da veriler derlenmektedir.

İmalat sanayinde, nitel verilerin derlendiği Aylık Eğilim Anketi TÜİK tarafından 1991 yılı Şubat ayından itibaren, imalat sanayi işyerlerine uygulanmaktadır. Aylık Eğilim Anketi ile firmaların mevcut durumu, yakın gelecekteki planları, tahmin ve beklentileri konusunda işyeri sahipleri veya üst düzey yöneticilerin görüşleri alınmaktadır.

İktisadi Yönelim Anketi (İYA), Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) tarafından imalat sanayinde ekonomiye yön veren kuruluşlardaki üst düzey yöneticilerin yakın geçmişe ve geleceğe yönelik düşüncelerini alarak, bir aylık zaman dilimi içindeki eğilimleri tespit etmek amacıyla 1987 yılından beri yapılmaktadır. Seçilmiş gönüllü katılımcıların paneli oluşturmasına dayanan, olasılıklı olmayan örnekleme metodu kullanılmaktadır.

Sektörlerin gelişimini takip etmek amacıyla, hizmet ve perakende ticaret sektörlerinde ciro ve istihdam, inşaat sektöründe istihdam, maaş ve ücretler, çalışılan saat ve üretim endeksi hesaplama çalışmaları 2006 yılında TÜİK tarafından başlatılmıştır.

TÜİK tarafından 1954 yılından bu yana Yapı Ruhsatları, 1964 yılı Nisan ayından itibaren de Yapı Kullanma İzin Belgeleri ile yetkili idarelerden (belediye, il özel idaresi, Bayındırlık ve İskan İl Müdürlüğü, organize sanayi bölgesi ve serbest bölge) veriler derlenmektedir.

Yatırım teşvik istatistikleri, 1980 yılından itibaren verilmekte olan yatırım teşvik belgelerine ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Kısa dönemli iş istatistikleri kapsamında sanayi, inşaat, hizmet ve perakende ticaret sektörlerine ilişkin veriler TÜİK tarafından işyerlerinden anket yolu ile derlenmektedir.

Yapı Ruhsatı ve Yapı Kullanma İzin Belgeleri, yetkili idarelerin idari kayıtlarından, TÜİK tarafından derlenmektedir.

Sanayi göstergelerine ilişkin bilgiler NACE Rev.1.1 kullanılarak derlenmekte, hesaplanması ve yayımlanması ise ISIC Rev.3 ile yapılmaktadır.

Sanayi üretim endeksi, üretimde çalışanlar, üretimde çalışılan saat, saat başına ücret ve kişi başına kazanç endekslerinin coğrafi kapsamı Türkiye olup, bu endeksler bölgesel ayrıma göre hesaplanmamaktadır. Ücret ve kazanç istatistikleri imalat sanayini kapsamakta ve İBBS Düzey 1'e göre hesaplanmaktadır. Eğilim istatistiklerinin coğrafi kapsamı Türkiye olup, imalat sanayi için aylık olarak hesaplanmakta ve yayımlanmaktadır (<http://www.tuik.gov.tr>).

Yapı belgelerine ilişkin göstergeler uluslararası standartlara uygun şekilde CC sınıflaması kullanılarak üretilmektedir.

Yatırım teşvik istatistikleri, Hazine Müsteşarlığı tarafından idari kayıtlar esas alınarak hazırlanmakta ve aylık olarak Hazine Müsteşarlığı'nın web sayfasında (<http://www.hazine.gov.tr>) ve Resmi Gazete'de yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

TCMB tarafından 2007 yılında İYA'nın uluslararası standartlara uyumu çalışmalarına başlanacaktır.

1997 temel yıllı olan aylık sanayi üretim endeksi, 2005 temel yıllı olarak yenilenecek ve yeni seri, ciro ve sipariş endeksleri ile birlikte 2008 yılında yayımlanacaktır.

2008 yılından itibaren istihdam, çalışılan saat ile maaş ve ücret endekslerinin temel yılı 2005 olarak yenilenecek ve faaliyet kapsamına madencilik ve taşocakçılığı ile elektrik, gaz ve su sektörleri dahil edilecektir.

Sanayi sektöründe hesaplanacak endeksler Ana Ekonomik Sanayi Gruplarına (MIGs) göre de üretilecektir.

Hizmet ve perakende ticaret sektöründe, 2008 yılından itibaren 2005 temel yıllı üç aylık ciro ve istihdam endekslerinin yayımlanmasına geçilecektir.

2008 yılından itibaren inşaat sektöründe 2005 temel yıllı üretim, istihdam, maaş ve ücretler, çalışılan saat endekslerinin üç aylık olarak yayımlanmasına geçilecektir.

Yapı belgelerinin veri girişleri 2007 yılından itibaren yetkili idareler tarafından web ortamında yapılacaktır.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, bünyesinde bulunan sanayi işletmelerine ait kapasite verilerinin, kapsam, tanım ve sınıflama yönünden uluslararası standartlara uyumunu 2010 yılına kadar sağlayacaktır.

Hazine Müsteşarlığı, Türkiye’de Teşvik Belgeli Yatırım İstatistiklerinin, sınıflama yönünden uluslararası standartlara uyumunu 2010 yılına kadar sağlayacaktır.

Sanayi göstergelerine ilişkin hesaplanan tüm endekslerin temel yılının yenilenmesi ile birlikte NACE Rev.1.1 sınıflamasının kullanımına geçilecektir.

4.3. ENERJİ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Enerji istatistikleri, üretilen ve tüketilen enerji kaynaklarının üretim, tüketim, fiyat ve sektörel analizlere imkan sağlayan verilerinden oluşmaktadır.

Elektrik enerjisi üretim-iletim istatistikleri (Combined Heat Power-*CHP*, birleşik elektrik ve ısı istatistikleri dahil) ile işletmede bulunan elektrik enerjisi santrallerinin kurulu güçleri, fiili ve proje üretimleri, yakıt cinsleri, yakıt tüketimleri (*CHP* santrallerinde üretilen elektrik ve ısı miktarları ile yakıt tüketimleri dahil), iletim tesisleri vb. bilgiler ile aylık ve yıllık yayınlara, enerji denge tablolarına esas oluşturan istatistikler derlenmektedir.

Elektrik dağıtım ve tüketim istatistikleri kapsamında, il düzeyinde ve yıllık olarak, elektrik tüketiminin sektörel dağılımı, şebeke kayıpları, abone sayıları, dağıtım trafolarının adet ve güçleri, dağıtım hat uzunlukları yer almaktadır.

Katı yakıt istatistikleri, katı yakıtların yıllık üretim, tüketim, ithalat-ihracat ve stok bilgilerini içermektedir.

Taşkömürü istatistikleri, taşkömürüne ait saha bazında üretim, iç tüketim, satışlar, stoklar, işleme (yıkama vs.), istihdam, elektrik tüketimi ve patlayıcı madde tüketimi ile ilgili verileri kapsamaktadır.

Kısa dönemli kömür istatistikleri, taşkömürü, linyit ve turbanın aylık üretim, stok ve tüketiminin yanında, ithalat ve ihracat bilgilerini içermektedir.

Doğal gaz istatistikleri kapsamında, doğal gazın üretim, ithalat-ihracat, stoklar ve tüketim bilgileri içermektedir.

Petrol istatistikleri ile petrolün üretim, ithalat-ihracat, stok ve tüketim bilgileri kapsamaktadır.

Yenilenebilir enerji ve atık istatistikleri, yıllık olarak üretim, tüketim, ithalat-ihracat ve stok bilgilerini içermektedir.

Enerji denge tabloları, enerji arz ve talep bilgilerini yansıtmaktadır.

Enerji fiyat istatistikleri, petrol, doğal gaz, kömür ve elektrik fiyatlarını kapsamaktadır.

Sektörel enerji tüketimi istatistikleri, sanayi ve hizmet sektörlerine ilişkin enerji tüketim değişkenlerini içermektedir.

2. Mevcut Durum

Elektrik enerjisi üretim-iletim istatistikleri için temel veri kaynakları; Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) (EÜAŞ kanalı ile EÜAŞ'ın Bağlı Ortaklıkları ve EÜAŞ tarafından kiralama ve hizmet alımı yolu ile işletilen mobil santraller, işletme hakkı devredilen santraller, özelleştirme kapsam ve programına alınan santraller) yap işlet, yap işlet devret ve serbest üretim şirketi statüsünde lisans almış olan elektrik üretim şirketleri, otoprodüktör veya otoprodüktör grubu lisansına sahip vb. santraller ile Türkiye Elektrik Dağıtım Şirketi (TEDAŞ) ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş. (TETAŞ)'ın idari kayıtlarıdır. İstatistikler, Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) tarafından anket ve idari kayıtlar kullanılarak, aylık ve yıllık olarak, ulusal düzeyde derlenmektedir. Ulusal ihtiyaçlar göz önüne alınarak hazırlanan bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Elektrik üretim-iletim istatistikleri, TEİAŞ tarafından yıllık ve aylık olarak web ortamında (<http://www.teias.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Elektrik dağıtım ve tüketim istatistikleri için, elektrik dağıtım müesseseleri, TETAŞ, TEİAŞ, EÜAŞ v.b. kuruluşların idari kayıtları veri kaynağını teşkil etmektedir. TEDAŞ tarafından yıllık olarak derlenen istatistikler, anket ve idari kaynaklar kullanılarak il düzeyinde üretilmektedir. Tüketim dağılımı, ilgili kuruluşun geliştirdiği sınıflamaya göre yayımlanmaktadır. Ulusal ihtiyaçlar göz önüne alınarak hazırlanan bir sınıflama sistemi kullanılmaktadır. Elektrik dağıtım istatistikleri TEDAŞ tarafından yıllık olarak kitap ve web ortamında (<http://www.tedas.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Katı yakıt istatistikleri, Enerji İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yıllık olarak anket ve idari kayıtlar kullanılarak Türkiye düzeyinde derlenmektedir. Türkiye Taşkömürü Kurumu, Türkiye Kömür İşletmeleri, Maden İşleri Genel Müdürlüğü, Dış Ticaret Müsteşarlığı ve büyük ölçekli özel üreticiler veri kaynağını teşkil etmektedir. Bu alandaki bilgiler, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın web sayfasında (<http://www.enerji.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Taşkömürü istatistikleri, Türkiye'deki tek taşkömürü üreticisi olan Türkiye Taşkömürü Kurumu tarafından, idari kayıtlar esas alınarak, aylık ve yıllık olarak, maden ocağı detayında taşkömürü üretimine ve istihdama dayalı veriler derlenmektedir. Taşkömürü istatistikleri, Türkiye Taşkömürü Kurumu tarafından yıllık olarak kitap ve web ortamında (<http://www.taskomuru.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Doğal gaz istatistikleri, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, aylık ve yıllık olarak, idari kayıtlar kullanılarak Türkiye düzeyinde derlenmektedir. Temel veri kaynağı Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. (BOTAŞ), Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), TEİAŞ ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün idari kayıtlarıdır. İstatistikler kurumun web sayfasında (<http://www.pigm.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, aylık ve yıllık olarak, Türkiye düzeyinde üretilen petrol istatistiklerinin veri kaynağı EPDK, Enerji İşleri Genel Müdürlüğü, TEİAŞ ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nün idari kayıtlarıdır. Petrol istatistikleri, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, yıllık olarak, kitap ve web sayfasında (<http://www.pigm.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Yenilenebilir enerji ve atık istatistikleri; TEİAŞ ve Enerji İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, anket ve idari kayıtlar kullanılarak, Türkiye düzeyinde, yıllık olarak derlenmektedir. Bu alandaki bilgiler web sayfasında (<http://www.enerji.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Enerji denge tabloları, Enerji İşleri Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmakta olup enerji kaynaklarına göre üretim, tüketim, ithalat-ihracat, stok bilgileri ve sektörlere göre enerji tüketim verilerinden oluşmaktadır. Bu bilgiler, anket ve idari kayıtlardan temin edilmekte ve web sayfasında (<http://www.enerji.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Enerji fiyat istatistikleri kapsamında yer alan petrol ürün fiyatları, dağıtım şirketlerinden; doğal gaz fiyatları, BOTAŞ'ın idari kayıtlarından ve dağıtım şirketlerinden; kömür fiyatları, Türkiye Taşkömürü Kurumu ve Türkiye Kömür İşletmeleri'nin idari kayıtlarından; elektrik fiyatları, TEDAŞ'ın idari kayıtlarından; Enerji İşleri Genel Müdürlüğü tarafından, üçer aylık dönemler halinde, Uluslararası Enerji Ajansı metodolojisine uygun olarak üretilmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Kısa dönemli kömür istatistikleri alanında, 2009 yılından itibaren gerekli göstergeler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından üretilecektir.

Elektrik ve gaz fiyat istatistikleri, 2007 yılından itibaren uluslararası metodolojiye uygun şekilde TÜİK tarafından üretilecektir.

Sektörel enerji tüketim istatistikleri kapsamında, sanayi ve hizmet sektörlerinde TÜİK tarafından ilk olarak 2005 referans yılı için 2007 yılında veri yayınlanacaktır.

Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğünce Enerji Verimliliği Kanunu hükümlerince yapılacak olan "İmalat Sanayiinde Enerji Tüketimi" çalışmasında, yıllık enerji tüketimi 1000 Ton Eşdeğer Petrol ve üzeri olan endüstriyel işletmelerin enerji tüketim karakteristikleri ortaya konacaktır.

Binaların yapısal durumları ve enerji tüketimleri kapsamında, Enerji Verimliliği Kanunu gereğince inşaat alanı 20 000 m² ve üzeri veya yıllık enerji tüketimi 500 Ton Eşdeğer Petrol ve üzeri olan binaların yapısal durum ile enerji tüketim bilgileri Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından üretilecektir.

Enerji Verimliliği Göstergeleri kapsamında, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından Enerji Verimliliği Kanunu çerçevesinde sektörel bazda enerji yoğunlukları, enerji verimliliği endeksleri vb. çalışmalar yapılacaktır.

4.4. ULAŞTIRMA İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Ulaştırma istatistikleri; karayolu, demiryolu, denizyolu ve havayolu istatistiklerinden oluşmaktadır. Kara ve demiryolu istatistikleri; motorlu kara taşıtları, karayolu trafik kazaları, karayolu yük ve yolcu taşımacılığı, karayolu uzunlukları, demiryolu altyapı, taşıma, kaza ve ekonomik istatistiklerinin yanısıra boru hatları ile doğal gaz ve petrol taşımacılığı istatistiklerini de kapsamaktadır.

Denizyolu istatistikleri, kabotaj ve uluslararası deniz taşıması amacıyla Türk ve yabancı bandıralı gemilerin limanlarımızda yaptığı yükleme ve boşaltma faaliyetlerini kapsamaktadır. Deniz taşıtları istatistikleri ise, sicil limanlarımıza kayıtlı gemilerin çeşitli özelliklerine ait bilgilerden oluşmaktadır. Havayolu istatistikleri kapsamında, havaalanı istatistikleri, havayolu ile yük ve yolcu taşımaları, uçak filosu ve uçak kazalarına ait istatistikler derlenmektedir.

2. Mevcut Durum

Karayolu istatistiklerine ait veriler, ilgili kurumların idari kayıtlarından ve etüt çalışmalarından elde edilmektedir. Motorlu kara taşıtları istatistikleri kapsamında, trafiğe kaydı yapılan ve kaydı silinen taşıtların cinsi, markası, tipi, modeli ve kullanım amacına ait bilgiler il düzeyinde Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) tarafından takip edilmektedir.

Motorlu kara taşıtları istatistikleri aylık haber bülteni olarak, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) web sayfasında (<http://www.tuik.gov.tr>) ayrıca yıllık olarak da kitap ve CD ortamında yayımlanmaktadır.

Trafik kazalarına ait istatistikler EGM ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın idari kayıtlarından derlenmekte ve TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Karayolu trafik kaza istatistiklerine ait bilgiler uluslararası standartlarla uyumlu olmasına rağmen, yaralıların 30 gün süreyle takibine ilişkin istatistikler derlenmemektedir.

Trafik kaza istatistiklerine ait bilgiler; demiryolu, karayolu ve havayolu ulaşımıyla ilgili özet istatistikler ile boru hatları istatistikleri yıllık olarak kitap ve CD ortamında, TÜİK tarafından yayımlanmaktadır.

Karayolu yük ve yolcu taşımacılığına ait ton-km ve yolcu-km verileri, Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından derlenmektedir.

Karayolu uzunluklarına ilişkin bilgilerden otoyol, devlet ve il yolları uzunluğu Karayolları Genel Müdürlüğü, köy yolları uzunluğu ise Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından tutulmaktadır.

Karayolları Genel Müdürlüğü sorumluluğu altında bulunan otoyollar, devlet ve il yollarına ait karayolu istatistikleri, bu kurumun web sayfasında (<http://www.kgm.gov.tr>) ve kitap olarak yayımlanmaktadır.

Boru hatları ile yapılan doğal gaz ve petrol taşımacılığına ilişkin veriler, Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş. tarafından tutulmaktadır.

Demiryolu taşımacılığına ait istatistikler, uluslararası bölgesel istatistikler hariç uluslararası standartlar ile tam uyumludur. Uluslararası bölgesel istatistiklerin derlenmesi çalışmaları Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Demiryolu yük taşımacılığına ait çıkış ve varış verilerinin derlenmesinde, madde cinslerine göre, ulaştırma istatistikleri için NST/R 24 ana grup sınıflaması kullanılmaktadır. Demiryolu istatistiklerinde yol-yolcu-yük-liman faaliyetlerine ait verilerde kullanılan coğrafi sınıflama İBBS Düzey 2'dir.

Demiryollarına ilişkin tüm istatistikler, Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demiryolları Genel Müdürlüğü tarafından idari kayıtlara dayalı olarak üretilip, kurumun web sayfasında (<http://www.tcdd.gov.tr>) ve kitap olarak yayımlanmaktadır.

Denizyolu taşıma istatistikleri, Denizcilik Müsteşarlığı'na bağlı liman başkanlıklarının idari kayıtlarından elde edilmektedir.

Kabotaj hattında yapılan yük ve yolcu taşımacılığına ilişkin veriler, Yola Elverişlilik Belgeleri'nden derlenmektedir. Bu belgenin doldurulma zorunluluğu olmayan Marmara havzasında 75 mil, Marmara havzası dışında 25 mil mesafe içinde yapılan taşıma bilgileri, veri toplama sistemi oluşturulduktan sonra, kamu ve özel nitelikli denizyolu taşıması yapan kuruluş ve şirketlerden Denizcilik Müsteşarlığı tarafından derlenecektir.

Deniz taşıtları istatistiklerine ilişkin veriler, Denizcilik Müsteşarlığı tarafından, Denizcilik Müsteşarlığı Sicil Liman Başkanlıkları idari kayıtlarından derlenmektedir.

Ülkelerin denizcilik idareleri, Bayrak Devleti sorumluluğu çerçevesinde ülke bayrağını taşıyan gemilerin denetim ve sertifikalandırma işlemlerini, Liman Devleti ve Kıyı Devleti sorumluluğu çerçevesinde de kendi limanlarına giriş-çıkış yapan yabancı bayraklı gemilerin denetim işlemlerini yapmakla yükümlüdür. Bu çerçevede, ülkemizde denizcilikten sorumlu idare olarak Denizcilik Müsteşarlığı tarafından, Türk Bayraklı gemilerin denetimleri, Paris Mutabakat Zaptı ve diğer Bölgesel Liman Devleti kontrolü Memorandumları çerçevesindeki denetim ve tutulma değerleri ile yabancı bayraklı gemilerin taraf olunan memorandumlar çerçevesindeki denetim istatistikleri tutulmaktadır. Türk Bayraklı gemilerin yabancı ülke limanlarındaki denetim istatistikleri, o ülkenin bağlı olduğu bölgesel liman devleti kontrolü memorandumu verilerinden oluşmaktadır.

Türk Bayraklı gemilerin yurt dışına çıkış değerleri, Denizcilik Müsteşarlığı bünyesinde oluşturulan sistem üzerinden alınmaktadır. Türk Bayraklı gemilerin “program dışı sörvey” ve “ön sörvey” bilgileri ise, Denizcilik Müsteşarlığı bünyesinde Muhabere ve Elektronik Dairesi ile Gemi Denetimi Dairesi arasında oluşturulan ve tüm bölge müdürlükleri ve limanlarının kullandığı bir sistem üzerinden alınmaktadır.

Akdeniz ve Karadeniz Mutabakat Zaptı kapsamındaki yabancı bayraklı gemilerin, limanlarımızda denetlenmesine ait bilgiler ise, memorandumların kendi bünyelerinde oluşturduğu bilgi sisteminden temin edilmektedir.

Paris Mutabakat Zaptı üyesi ülke limanlarında tutulma, Türk limanlarından yurt dışına çıkış yapan gemiler, Ön Sörvey Uygulaması, Program Dışı Sörvey, limanlarımıza gelen yabancı bayraklı gemilerin Akdeniz ve Karadeniz Memorandumları çerçevesinde denetim ve tutulmalarına ilişkin olarak oluşturulan istatistikler; yıllara ve bölgelere göre sınıflara ayrılarak, Denizcilik Müsteşarlığı tarafından hazırlanmaktadır.

Boğazlardan geçen Türk ve yabancı bandıralı ticari gemilerle ilgili bilgiler; Kıyı Emniyeti Genel Müdürlüğü tarafından derlenerek, manyetik ve yazılı ortamda Denizcilik Müsteşarlığı'na iletilmekte olup gizli niteliğinde olmayan bilgiler, talep edilmesi halinde kurum veya şahıslara verilmektedir.

Denizyolu taşımacılığı istatistikleri, gemi tiplerine göre limandan limana denizyolu taşımacılığı (yükleme ve boşaltma) istatistikleri uluslararası standartlara uygun olarak derlenmektedir.

Havayolu taşımacılığına ait veriler, ilgili kuruluşlar tarafından kendi idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu verilerden hava meydanlarında, iç ve dış hatlarda havayolu ile yapılan yük ve yolcu taşımaları, iniş ve kalkış yapan Türk ve yabancı uçak sayıları, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından derlenmektedir.

Türlerine göre uçak sayıları ile uçak kazalarına ait istatistikler ise Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından derlenmektedir.

Havayolu istatistiklerinden, havaalanı istatistikleri Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından derlenirken, uçuş aşamalarına göre istatistikler ile kalkış ve varış yerlerine göre havayolu taşıma istatistikleri derlenmemektedir.

Havayolu istatistikleri ile ilgili kullanılan sınıflamalar, Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü'nün havaalanı, havayolu ve uçaklar için kullandığı sınıflamalarla birlikte, Uluslararası Hava Ulaştırma Birliği'nce ([International Air Transport Association](http://www.iata.org)-IATA) kullanılan sınıflamalardır. Havayolu istatistiklerinde kullanılan coğrafi sınıflama İBBS Düzey 3'tür.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Karayolu yük taşımacılığı istatistiklerinin üretilmesi için gerekli veriler, TÜİK ile Ulaştırma Bakanlığı'nın işbirliğiyle, Kara Ulaştırması Genel Müdürlüğü Otomasyon Sistemi (U-NET) kapsamında 2009 yılından itibaren üretilecektir.

Denizyolu ile taşınan yük istatistikleriyle ilgili verilerin derlenmesinde NST sınıflamasının ve bölgesel liman sınıflamasının (UNLOCODE for ports) kullanılmasına Denizcilik Müsteşarlığı tarafından program döneminde geçilecektir.

Havayolu istatistikleri konusunda uçuş aşamaları ile kalkış ve varış yerlerine göre aylık, üç aylık ve yıllık periyotlarda tarifeli, tarifersiz uçuşlar ayrıntısında yolcu, yük ve posta istatistiklerinin derlenmesi amacıyla TÜİK, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü ortak çalışmaları neticesinde, 2011 yılına kadar Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü'nde bir veri tabanı kurulacaktır.

4.5. BİLİM VE TEKNOLOJİ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Bilim ve teknoloji istatistikleri; bilim ve teknoloji alanı ile ilgili araştırma-geliştirme (AR-GE) istatistikleri, yenilik istatistikleri, bilişim teknolojileri kullanımına yönelik istatistikler, sınai mülkiyet hakları (patent, faydalı model, marka, tasarım, coğrafi işaret ve entegre devreleri topografyaları) ve ilgili diğer istatistikleri (milyon kişi başına düşen bilimsel yayın sayısı vb.) kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

AR-GE faaliyetleri ve bu faaliyetlerin yürütülmesinde kullanılan insan gücü ve finansal kaynaklar ile yapılan harcamaların tespiti amacıyla, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından OECD metodolojisine uygun olarak 1990 yılından itibaren sanayi/hizmet kuruluşları, kamu kuruluşları ve yükseköğretim kuruluşlarına yönelik yıllık araştırmalar yapılmaktadır. ISCO-88 sınıflamasının ana grup ve dördüncü düzeyleri kullanılmaktadır. Bilim ve Teknoloji Alanı Sınıflaması (BTAS/FSTC)'nda ana bilim ve teknoloji alanı sınıflaması ana grupları, bir basamaklı olarak kullanılmaktadır.

Teknolojik yenilik istatistikleri, TÜİK tarafından Oslo El Kitabı'na uygun olarak derlenmektedir.

Hanehalkı ve girişimlerde bilişim teknolojileri kullanımına ilişkin istatistikler, TÜİK tarafından anket yoluyla derlenmektedir.

Sınai mülkiyet istatistiklerinin kaynağı, Türk Patent Enstitüsü'nün idari kayıtlarıdır.

Sınai mülkiyet istatistiklerinde; patentler ve faydalı modeller IPC'ye, markalar NICE'ye ve endüstriyel tasarımlar LOCARNO kodlama sistemine göre sınıflandırılmaktadır.

Milyon kişi başına düşen bilimsel yayın sayısı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından üretilmekte ve yıllık olarak TÜBİTAK'ın web sayfasında (<http://www.tubitak.gov.tr>) yayımlanmaktadır.

Bilim, teknoloji ve bilişim ile ilgili istatistikler bu konularda hazırlanmış uluslararası standartlara uygun olarak üretilmektedirler.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Program döneminde araştırma-geliştirme ve yenilik istatistiklerinin geliştirilmesi amacıyla, genel bütçeden AR-GE'ye tahsis edilmiş paylar (GBAORD) metodunun kullanımına 2011 yılında geçilecektir.

4.6. HABERLEŞME İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Haberleşme sektöründe meydana gelen gelişmeleri izlemek amacıyla üretilen haberleşme istatistikleri, posta ve kurye hizmetlerine ilişkin istatistikler ile iletişim istatistiklerini kapsamaktadır.

Posta ve Telgraf Teşkilatı (PTT) Genel Müdürlüğü tarafından üretilen veriler; posta yolları uzunluğu ve posta hatları, mektup postası (mektup, posta kartı, tebrik kartı, basılmış kağıtlar, gazeteler, küçük paketler, ücretsiz posta gönderileri, körlere mahsus kabartma baskılar, tebliğ kağıtları), acele posta, alo-post, koli postası (değer konulmuş ve konulmamış) gönderileri gibi ulusal posta faaliyetleri, posta, telgraf ve çek havaleleri, posta çekleri, pul ve değerli kağıtlar ile tahsilat, ödeme ve sigortacılık işlemleri gibi parasal posta faaliyetleri ile telgraf hizmetlerini içermektedir.

2. Mevcut Durum

Haberleşme istatistiklerinde posta ve kurye hizmetlerine ilişkin veriler, PTT Genel Müdürlüğü tarafından yıllık olarak üretilmektedir.

İletişim istatistiklerine ait veriler, Telekomünikasyon Kurumu tarafından aylık, üç aylık ve yıllık olarak üretilmektedir.

Haberleşme istatistikleri, yıllık olarak kitap ve CD ortamında Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanarak, kullanıcıların hizmetine sunulmaktadır.

Posta ve telgraf istatistikleri, PTT Genel Müdürlüğü web sayfasında (<http://www.ptt.gov.tr>) ve faaliyet raporunda yıllık olarak yayımlanmaktadır. İletişim istatistiklerine ait özet bilgiler, aynı alanda faaliyet gösteren işletmecilerin bilgileri bir araya getirilerek Telekomünikasyon Kurumu tarafından web sayfasında (<http://www.tk.gov.tr>) ve yıllık raporda yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Yasal düzenlemelerin tamamlanmasına bağlı olarak, kurye ve kargo taşımacılığına ait istatistiklerin daha sağlıklı derlenmesi sağlanacaktır.

4.7. MALİ ARACI KURULUŞ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından üretilen mali aracı kuruluş istatistikleri; banka, sigorta, menkul kıymetler, finansal kiralama, katılım bankaları, faktoring, tarım kredi kooperatifleri, döviz büroları ve sigorta acenteleri ile diğer mali aracı kuruluş alanlarına ait istihdam, personel maliyetleri, gelirler, giderler vb. bilgileri kapsamaktadır.

Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) sorumluluğunda faaliyet gösteren aracı kuruluşlar kapsamında; faaliyetleri devam etmekte olan ve geçici olarak durdurulan aracı kuruluşlar ile aracı kuruluşların merkez dışı örgütleri ve mevcut yetki belgelerine ilişkin bilgiler SPK tarafından üretilir.

2. Mevcut Durum

Mali aracı kuruluş istatistikleri, tamsayım ve örnekleme yöntemi kullanılarak kamu ve özel kesimde faaliyet gösteren tüm mali aracı kuruluşlardan, yıllık olarak, anket formları ile bilanço ve gelir tabloları derlenerek TÜİK tarafından oluşturulmaktadır.

Bankalar, sigorta şirketleri, faktoring kurumları, katılım bankaları, menkul değerler, finansal kiralama, tarım kredi kooperatiflerine tamsayım yöntemi; döviz büroları, sigorta acenteleri ve diğer mali aracı kuruluşlara örnekleme yöntemi uygulanmaktadır.

Mali aracı kuruluş istatistiklerinde NACE Rev.1.1 sınıflaması kullanılmaktadır.

Mali aracı kuruluş istatistiklerinde hem girişim hem de yerel birim düzeyinde bilgi üretilmekte, girişim bazında NACE 4'lü düzeyde Türkiye, yerel birim bazında ise NACE 2'li düzeyde İBBS Düzey 2'de tahmin verilmektedir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından, bankacılık, faktoring, katılım bankaları, finansal kiralama sektörlerine ilişkin yıllık, kesinleşmiş ayrıntılı bilanço ve gelir tabloları, mali yılı bitiminde girişim düzeyinde, 2007 yılından itibaren, TÜİK'e gönderilecektir.

Sigortacılık sektörüne ait veriler Hazine Müsteşarlığı tarafından, menkul değerler ile diğer yatırım şirketlerinin aracılara ilişkin veriler ise SPK tarafından, 2007 yılından itibaren, TÜİK'e gönderilecektir.

Diğer mali aracı kuruluşlara yardımcı faaliyetlerde bulunan (ipotekli kredi kullandıranlar, brokerler v.b.) girişimlerin adres çerçevesindeki kapsam eksikliği 2007 yılından itibaren, ilgili kuruluşlarla işbirliği içerisinde giderilecektir.

4. İŞ İSTATİSTİKLERİ

4.1. Yapısal İş ve Yıllık Sanayi Ürün İstatistikleri

Sıra no	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayın Dönemi
4.1.1	Yapısal İş İstatistikleri	TÜİK	-	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.1.2	Yıllık Sanayi-Hizmet İstatistikleri-Radyo ve Televizyon Kurumları	TÜİK	Radyo ve Televizyon Üst Kurulu	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.1.3	Sanayi Ürün İstatistikleri	TÜİK	Türkiye Şeker Kurumu	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			Tütün,Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu			
4.1.4	İmalat Sanayii ve Alt Kollarında Verimlilik Göstergeleri	Milli Prodüktivite Merkezi	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+36 ay
4.1.5	Enerji Sektöründe Verimlilik Göstergeleri	Milli Prodüktivite Merkezi	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+36 ay
			Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı			
4.2. Kısa Dönemli İş İstatistikleri						
4.2.1	Sanayi Üretim Endeksi	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+38 gün
4.2.2	İmalat Sanayiinde Eğilimler	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+18 gün
4.2.3	Sanayi Sektörü İstihdam Göstergeleri	TÜİK	-	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay
4.2.4	Sanayi Sektörü Ciro ve Sipariş Göstergeleri	TÜİK	-	Aylık	Aylık	t+2 ay

4.2.5	Hizmet ve Perakende Ticaret Sektörü Göstergeleri	TÜİK	-	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay
4.2.6	İnşaat Sektörü Göstergeleri	TÜİK	-	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay
4.2.7	Yapı Belgeleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Aylık	3 Aylık	t+3 ay
4.2.8	İktisadi Yönelim Anketi	T.C.Merkez Bankası	TÜİK	Aylık	Aylık	Aylık
4.2.9	Yatırım Teşvik İstatistikleri	Hazine Müsteşarlığı	TÜİK	Sürekli	Aylık	t+45 gün
4.2.10	Sanayi Sektörü Kapasite İstatistikleri	Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	TÜİK	Sürekli	Aylık	t+10 gün
4.2.11	Özel İmalat Sanayiinde Birim Ücret Endeksi	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	T.C.Merkez Bankası TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay

4.3. Enerji İstatistikleri

4.3.1	Elektrik Enerjisi Üretim-İletim İstatistikleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Aylık, Yıllık	Aylık, Yıllık	Aylık (gün), Yıllık (t+10 ay)
4.3.2	Elektrik Dağıtım ve Tüketim İstatistikleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+10 ay
4.3.3	Katı Yakıt İstatistikleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+10 ay
4.3.4	Taşkömürü İstatistikleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Yıllık	t+4 ay
4.3.5	Kısa Dönemli Kömür İstatistikleri	TÜİK	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	Aylık	Aylık	t+90 gün
	Doğal Gaz İstatistikleri (Arama-Üretim faaliyetleri)	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Aylık, Yıllık	Aylık, Yıllık	Aylık (gün, t+gün), Yıllık (gün)

4.3.6						ay)
4.3.7	Doğal Gaz İstatistikleri (Piyasa faaliyetleri)	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+1ay, t+3 ay, t+3
			Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı			
4.3.8	Petrol İstatistikleri (Arama-Üretim Faaliyetleri)	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Aylık, Yıllık	Aylık, Yıllık	Aylık (gün, t+gün), Yıllık (ay)
4.3.9	Petrol İstatistikleri (Piyasa Faaliyetleri)	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Aylık, Yıllık	Aylık, Yıllık	Aylık (gün, t+gün), Yıllık (ay)
			Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu			
4.3.10	Yenilenebilir Enerji ve Atık İstatistikleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+10 ay
			Tütün, Tütün Mamülleri ve Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu			
4.3.11	Enerji Denge Tabloları	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	-	Yıllık	t+10 ay
4.3.12	Enerji Fiyat İstatistikleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	3 Aylık	3 Aylık	t+2 ay
			Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu			
4.3.13	Elektrik ve Gaz Fiyat İstatistikleri	TÜİK	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	6 Aylık	6 Aylık	t+2 ay

			Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu			
4.3.14	Sektörel Enerji Tüketim İstatistikleri	TÜİK	-	Çoklu Yıllarda	Çoklu Yıllarda	t+12 ay
4.3.15	İmalat Sanayiinde Enerji Tüketimi	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	2 Yılda bir	t+12 ay
4.3.16	Binaların Yapısal Durumları ve Enerji Tüketimleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	2 Yılda bir	t+12 ay
4.3.17	Enerji Yoğunlukları ve Enerji Verimliliği Endeksleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
4.4. Ulaştırma İstatistikleri						
4.4.1	Motorlu Kara Taşıtları İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Aylık	t+2 ay
4.4.2	Karayolu Trafik Kaza İstatistikleri	TÜİK	İçişleri Bakanlığı	Sürekli	Yıllık	t+11 ay
4.4.3	Karayolu Envanteri (Köy yolları ve şehir içi yollar hariç)	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+2 ay, ay, t+4
4.4.4	Karayolu Envanteri (Köy yolları)	TÜİK	Tarım ve Köy işleri Bakanlığı	Sürekli	Yıllık	t+7 ay
4.4.5	Karayolları Mali İstatistikleri	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Aylık, Yıllık	Aylık (gün), Y (t+3 ay ay)
4.4.6	Trafik ve Ulaşım Bilgileri	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Mevsimlik	Yıllık	t+7 ay
4.4.7	Karayolları Üzerindeki Seyir ve Taşımlar	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+7 ay
4.4.8	Karayolu Yük Taşıma İstatistikleri	TÜİK	Ulaştırma Bakanlığı	3 Aylık	3 Aylık	t+3 ay

4.4.9	Boru Hatları ile Petrol Taşıma İstatistikleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Aylık, Yıllık	Aylık (gün), Yıllık (t+10 a)
4.4.10	Boru Hatları ile Doğalgaz Taşıma İstatistikleri	Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Aylık, Yıllık	Aylık (gün), Yıllık (t+10 a)
4.4.11	Demiryolu İstatistikleri	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Yıllık	t+6 ay
4.4.12	Deniz Taşıtları İstatistikleri (Sicile Kayıtlı)	TÜİK	Denizcilik Müsteşarlığı	Sürekli	Yıllık	t+11 ay
4.4.13	Denizyolu Kabotaj Hattı İstatistikleri	TÜİK	Denizcilik Müsteşarlığı	Sürekli	Yıllık	t+11 ay
4.4.14	Denizyolu Uluslararası Taşıma İstatistikleri	TÜİK	Denizcilik Müsteşarlığı	Sürekli	Yıllık	t+11 ay
4.4.15	Deniz Kazası İstatistikleri	Denizcilik Müsteşarlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+1 ay
4.4.16	Yurtdışına Çıkış Yapan Türk Bayraklı Gemi İstatistikleri	Denizcilik Müsteşarlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+7 ay
4.4.17	Ön Sörvey Uygulamaları	Denizcilik Müsteşarlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+7 ay
4.4.18	Paris Mutabakatı Kapsamında Tutulan Türk Bayraklı Gemi İstatistikleri	Denizcilik Müsteşarlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+9 ay
4.4.19	Akdeniz ve Karadeniz Mutabakatı Kapsamında Liman Denetim İstatistikleri	Denizcilik Müsteşarlığı	TÜİK	Sürekli	Yıllık	t+7 ay
4.4.20	Türk Boğazları Gemi Geçiş İstatistikleri	Denizcilik Müsteşarlığı	TÜİK	Sürekli	Aylık	t+1 ay
4.4.21	Hava Meydanları İstatistikleri	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık, Yıllık	Aylık, Yıllık (ay)

4.4.22	Uçak Filosu İstatistikleri	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+1 ay
4.4.23	Uçak Kazası İstatistikleri	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+1 ay
4.4.24	Hava Ulaşımı İstatistikleri	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Aylık	3 Aylık	t+3 ay

4.5. Bilim ve Teknoloji İstatistikleri

4.5.1	Sanayi / Hizmet Kuruluşları Araştırma-Geliştirme İstatistikleri	TÜİK	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+18 ay
			TÜBİTAK			
			Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı			
4.5.2	Kamu Kuruluşları Araştırma-Geliştirme İstatistikleri	TÜİK	TÜBİTAK	Yıllık	Yıllık	t+18 ay
4.5.3	Yükseköğretim Kesimi Araştırma-Geliştirme İstatistikleri	TÜİK	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	Yıllık	Yıllık	t+18 ay
			TÜBİTAK			
			Yüksek Öğretim Kurulu			
			Maliye Bakanlığı			
4.5.4	Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanımı İstatistikleri	TÜİK	-	Çoklu Yıllarda	Çoklu Yıllarda	t+11 ay
4.5.5	Girişimlerde Bilişim Teknolojileri Kullanımı İstatistikleri	TÜİK	-	Çoklu Yıllarda	Çoklu Yıllarda	t+11 ay

4.5.6	Sanayi ve Hizmet Sektöründe Yenilik İstatistikleri	TÜİK	-	3 Yıllık	3 Yılda bir	t+18 ay
4.5.7	Milyon Kişi Başına Düşen Bilimsel Yayın Sayısı	TÜBİTAK	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+6 ay
4.5.8	Patent İstatistikleri	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gü
4.5.9	Faydalı Model İstatistikleri	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gü
4.5.10	Marka İstatistikleri	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gü
4.5.11	Endüstriyel Tasarım İstatistikleri	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gü
4.5.12	Coğrafi İşaret İstatistikleri	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı	TÜİK	Aylık	Aylık	t+20 gü

4.6. Haberleşme İstatistikleri

4.6.1	Posta İstatistikleri (Yurtiçi, Yurtdışı, Parasal)	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+7 ay
4.6.2	Telgraf İstatistikleri (Yurtiçi, Yurtdışı)	Ulaştırma Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+7 ay
4.6.3	İletişim Hizmetleri İstatistikleri	Telekomünikasyon Kurumu	TÜİK	3 Aylık	Yıllık	t+2 ay, ay

4.7. Mali Aracı Kuruluş İstatistikleri

4.7.1	Bankacılık	TÜİK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.7.2	Finansal Kiralama	TÜİK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.7.3	Katılım Bankaları	TÜİK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme	Yıllık	Yıllık	t+24 ay

			Kurumu			
4.7.4	Faktoring	TÜİK	Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.7.5	Sigortacılık	TÜİK	Hazine Müsteşarlığı	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.7.6	Menkul Kıymetler	TÜİK	Sermaye Piyasası Kurulu	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.7.7	Döviz Büroları	TÜİK	-	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.7.8	Sigorta Acenteleri Ve Diğer Mali Aracı Kuruluşlar	TÜİK	-	Yıllık	Yıllık	t+24 ay
4.7.9	Faaliyetleri Devam Etmekte Olan ve Geçici Olarak Durdurulan Aracı Kuruluşlar ile Aracı Kuruluşların Merkez Dışı Örgütleri ve Mevcut Yetki Belgelerine İlişkin Bilgiler	Sermaye Piyasası Kurulu	TÜİK	Düzensiz	Haftalık, Aylık, Yıllık	Aylık (ay), Yıllık (t+2 ay)

ANA KONU 5. TARIM İSTATİSTİKLERİ

5.1. BİTKİSEL ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

5.2. TARIMSAL YAPI İSTATİSTİKLERİ

5.3. HAYVANCILIK İSTATİSTİKLERİ

5.4. SU ÜRÜNLERİ İSTATİSTİKLERİ

5.5. TARIMSAL FİYAT İSTATİSTİKLERİ

5.6. TARIMSAL ÇEVRE, DENGE VE HESAPLAR

5.7. ORMANCILIK İSTATİSTİKLERİ

5.8. UZAKTAN ALGILAMA

5.1. BİTKİSEL ÜRETİM İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Etkin tarımsal üretim politikalarının geliştirilmesine, uygulanmasına ve kontrolüne ışık tutacak sağlıklı ve ayrıntılı tarım bilgilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bilgiler idari kayıtlardan ve tarım sayımlarından elde edilmektedir.

Ülkemizde bitkisel üretime ait tarımsal alan, üretim miktarı, ağaç sayıları, verim bilgileri ile gübre, tarımsal ilaç, organik tarım, tarımsal alet ve makine sayılarına ilişkin istatistiklerin kaynağı idari kayıtlardır.

Genel tarım sayımlarında da bitkisel üretime ait alan, tarımsal alet ve makine varlığı, meyvecilik ve bağcılık istatistikleriyle ilgili veriler tarımsal işletmelerden derlenmektedir.

2. Mevcut Durum

Bitkisel üretim istatistikleri ile tarımsal üretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi sırasında kullanılan alet ve makinelere yönelik veriler Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın il ve ilçe müdürlüklerinden derlenmektedir.

Bitkisel ürünlerde açıkta ve örtü altı olmak üzere alan, üretim, verim ve ağaç sayılarına ilişkin bilgiler derlenmektedir. Bitkisel üretim istatistiklerinde yılda 3 tahmin yapılmaktadır. Birinci tahmin sonuçları Ağustos ayında, ikinci tahmin sonuçları Kasım ayında, üçüncü (son) tahmin sonuçları ise bir sonraki yılın Mart ayında açıklanmaktadır.

Bitkisel üretim istatistikleri kapsamında derlenen alan, üretim, verim ve ağaç sayılarına ait bilgiler derlenen değişkenler bakımından uluslararası normlara uyumlu olmakla birlikte, veri kaynağı açısından farklıdır.

Bitkisel üretim istatistiklerinde, NACE Rev.1.1 kullanılmaktadır. Ayrıca ihtiyaç duyulduğunda diğer sınıflamalara uygun veri sunmaya imkan sağlayacak anahtar tablolar oluşturulabilmektedir.

Bitkisel üretim verileri, Tarım İstatistikleri Özeti yayını ile 20 yıllık zaman serisi halinde Türkiye düzeyinde bitkisel üretim, kimyasal gübre ve ilaç kullanımı ile tarımsal alet ve makinelere ait bilgileri içermektedir. Yıllık periyotlarla kitap ve CD olarak sunulmaktadır. Tarımsal Yapı (Üretim, Fiyat, Değer) yayınında ise İBBS Düzey 3'e göre bitkisel üretim, tarımsal alet ve makinelere ait bilgiler ile bazı tarımsal göstergeleri içermektedir. Yıllık periyotlarla kitap ve CD olarak sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Bitkisel üretim istatistiklerini doğrudan tarımsal işletmelerden elde etmek amacıyla ilk defa 2006 yılında yapılan çalışmanın sonuçları 2007 yılında alınacaktır. 2008–2010 yılları arasında bağcılık istatistiklerine ilişkin ayrıntılı çalışmalar gerçekleştirilecektir.

Tarıma dayalı temel sanayi ürünlerinden öncelikle zeytin (buna bağlı olarak zeytinyağı), ayçiçeği, pamuk, fındık ve üzüm gibi ürünler için Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı katılımıyla bir alt çalışma grubu oluşturulmuş ve çalışmalar sürdürülmektedir. Ayrıca alt çalışma grubu kuru

üzüm, kuru incir, kuru kayısı üretimine ilişkin sağlıklı verilerin derlenip oluşturulmasını sağlamak yönünde çalışmalarını sürdürecektir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, derlenen cari istatistik verilerinin dijital ortamda işlenmesi amacıyla bilgisayar programı hazırlamaktadır. Bu program, 2007 yılından itibaren tahmin verilerinin derlenmesinde kullanılacaktır. Program aracılığı ile oluşturulan veritabanı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın diğer çalışmalarında kullandığı veri tabanlarıyla da (Çiftçi Kayıt Sistemi, vb.) karşılaştırılarak verileri doğrulama imkanı verecektir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı bünyesinde uzaktan algılama yöntemleri kullanılarak bazı bitkisel ürünler için rekolte tahminlerine ilişkin çalışmalar geliştirilecektir.

5.2. TARIMSAL YAPI İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Ülkemizde tarımsal işletmelerin yapısına ilişkin bilgiler, genel tarım sayımları kapsamında yapılan tarımsal işletmeler (hanehalkı) anketleri ve tarımsal işletmelerde ücret yapısı anketleri ile derlenmektedir.

Genel Tarım Sayımları kapsamında yapılan tarımsal işletme (hanehalkı) anketlerinde, her yıl cari tarım istatistikleri ile derlenemeyen yasal durum, işletmenin bitkisel üretim ve/veya hayvancılık faaliyetinin yanında yaptığı diğer faaliyetler, arazi kullanımı, arazi parça sayısı, ürün bazında ekili alan, sulama yapılan alan, sulama kaynakları ve sulama sistemi, üretim sistemi, kimyasal gübre ve zirai mücadele ilacı kullanımı, hayvan sayıları, tarımsal alet ve makine varlığı, tarımsal amaçlı kullanılan binalar ve diğer yapıların varlığı, hanehalkı kompozisyonu ile istihdama ilişkin bilgiler derlenmektedir.

Tarımsal işletmelerde ücret yapısı ile ilgili istatistikler, Tarımsal İşletmelerde (Hanehalkı) Ücret Yapısı ve Devlet Tarım İşletmelerinde İstihdam ve Ücret Yapısı Anketleri olmak üzere iki çalışma ile elde edilmektedir. Tarımsal İşletmelerde (Hanehalkı) Ücret Yapısı Anketi'nin kapsamı, Karar Örnekleme ile belirlenen 19 il ve 48 ilçe için, 1991 Genel Tarım Sayımı Köy Genel Bilgi Anketi sonucuna göre yerleşim yeri dışından tarımsal amaçlı mevsimlik işçi alan yerleşim yerleridir. Bu yerleşim yerleri yıllık olarak yapılan anketlerle güncellenmektedir. Devlet Tarım İşletmelerinde İstihdam ve Ücret Yapısı Anketinin kapsamı ise, tüm Devlet Tarım İşletmeleridir.

2. Mevcut Durum

Tarımsal işletmelerin yapılarını ortaya koyan çalışmalar genel tarım sayımları kapsamında yapılmıştır. Bu amaçla ülkemizde bugüne kadar 7 genel tarım sayımı uygulanmış olup sonucusu 2001 yılında yapılmıştır. 2001 Genel Tarım Sayımı'nda Tarımsal İşletme Listesi, Köy Genel Bilgi Soru Kağıdı ve Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Soru Kağıdı olmak üzere 3 çalışma gerçekleştirilmiştir.

Köy Genel Bilgi Anketi ile yerleşim yerinin genel yapısına ilişkin bilgiler, yerleşim yeri muhtarlarından alınmış olup tam sayım yöntemi uygulanmıştır. Tarımsal işletmelerin yapısına ilişkin bilgiler ise örnekleme ile seçilen tarımsal işletmelere uygulanan Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Anketi ile derlenmiştir.

İstatistiki çiftçi kayıt sisteminin oluşturulması amacıyla 2001 Tarım Sayımı'nda çalışmalara başlanmıştır. İdari kayıtlardan faydalanılarak Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Doğrudan Gelir

Desteği ve ifti Kayıt Sistemi 2004 yılı kayıtları esas alınarak bu çalışmalar sürdürölmektedir. Bu kapsamda, kayıtların güncellenmesi amacıyla 2006 yılında alan uygulaması yapılmıştır.

Tarımsal İşletmelerde (Hanehalkı) Ücret Yapısı Anketi tarımsal işletmelerden (hanehalkı) örnekleme yöntemiyle, Devlet Tarım İşletmelerinde İstihdam ve Ücret Yapısı Anketi ise tamsayım yöntemi ile yapılmakta olup, bilgiler yıllık olarak derlenmektedir. 1996 yılından beri yapılmakta olan bu çalışmada, tarımsal işletmelerin tarımsal amaçlı çalıştırdıkları işçilere ödediği ücretler ve bu işçilere sağlanan imkanlar konusunda bilgiler derlenmektedir.

Tarımsal işletmelerde ücret istatistikleri ulusal ihtiyaçlar doğrultusunda elde edilmektedir.

Tarımsal işletmelerde ücret istatistiklerinde (Devlet Tarım İşletmeleri Anketi), ISIC Rev.3 kullanılmaktadır.

Ölkemizde bugüne kadar uygulanmış olan Genel Tarım Sayımı sonuçları kitap ve CD olarak mevcuttur.

Tarımsal İşletmelerde (Hanehalkı) Ücret Yapısı Anketi ve Devlet Tarım İşletmelerinde İstihdam ve Ücret Yapısı Anketi'nin sonuçları Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yıllık olarak haber bülteni şeklinde ve internet ortamında (<http://www.tuik.gov.tr>) kullanıma sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni alışmalar

Genel Tarım Sayımları kapsamında yapılan çalışmaların dışında, tarımsal işletmelerin yapısını ortaya koyacak 2006 Tarımsal İşletme (iftlik) Yapı Araştırması uygulanmaya başlanmıştır. Bu alışma ile tarımsal işletmelerin fiziksel büyüklüklerini belirlemek ve işletmeler için tipoloji oluşturmak, bu tipoloji için çiftlik ve ekonomik büyüklüğu temel alarak işletmeleri sınıflamak mümkün olabilecektir. Çalışmanın sonuçları 2007 yılında alınacaktır.

2005-2015 yılları arasında Gıda ve Tarım Örgütü (Food and Agriculture Organization-FAO) tüm ölkelerde Genel Tarım Sayımı yapılmasını önermektedir. Ölkemizde de 2011 yılında 8. Genel Tarım Sayımı yapılacaktır.

Çiftçi kayıt sistemi Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından oluşturulmaktadır. Oluşturulan sistem, istatistik amaçlı anketlerin yapılmasına imkan sağlayacak şekilde Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından geliştirilecek, ayrıca zeytincilik ve bağcılık yapan işletmelere ilişkin de daha kapsamlı değişkenleri içerecektir.

5.3. HAYVANCILIK İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Hayvancılık istatistikleri, genel tarım sayımları ile yıllık tarım istatistiklerinden elde edilen bilgilerden oluşmaktadır.

Genel tarım sayımlarında hayvancılık istatistiklerine ait hayvan sayıları ve verimleri tarımsal işletmelerden derlenmektedir.

Yıllık hayvancılık istatistiklerinde, büyükbaş hayvanlar, küçükbaş hayvanlar, kümes hayvanları, deve, domuz ve diğer tırnaklı hayvanlar, arıcılık, ipek böcekçiliği, yumurta, bal,

balmumu, ipek kozası, kırmızı et, beyaz et, süt, deri, yapağı, kıl ve tiftik ürünleri bilgileri kapsamaktadır.

2. Mevcut Durum

Hayvancılık istatistiklerine ait veriler, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nın idari kayıtları ile mezbahane ve kombina kayıtlarından yılda bir kez derlenmektedir. İpek böcekçiliği verileri ise Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliği Genel Müdürlüğü'nden (Kozabirlik) elektronik ortamda alınmaktadır. Kırmızı et, beyaz et, süt, deri, kıl, yapağı ve tiftik üretim miktarları Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yapılan hesaplamalar sonucu elde edilmektedir.

Hayvancılık istatistiklerine ait bilgiler, bilgi derleme formlarıyla yıllık olarak il ve ilçe tarım müdürlükleri aracılığıyla derlenmektedir.

Hayvancılık istatistiklerinde NACE Rev.1.1 kullanılmaktadır. 2007 yılından itibaren hayvancılık istatistiklerinde ürün sınıflaması olarak CPA 2002 kullanılmaya başlanması ve ürünlere ilişkin yayınların bu sınıflama doğrultusunda yeniden oluşturulmasına yönelik çalışmalar tamamlanmıştır.

Hayvancılık verileri yıllık olarak kitap ve CD ortamında, 1991 yılından itibaren de veritabanında kullanıcılara sunulmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Hayvancılık istatistiklerini doğrudan tarımsal işletmelerden elde etmek amacıyla ilk defa 2006 yılında yapılan çalışmanın sonuçları 2007 yılında alınacaktır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından hayvan kimliklendirilmesi çalışmaları sürdürülmekte olup, büyükbaş hayvanlarda çalışma tamamlanmış, yeni doğan buzağuların kimliklenmesi ile ölen ve kesilen hayvanların kayıttan düşürülmesi çalışmaları devam etmektedir. Küçükbaş hayvanların kimliklendirilmesi çalışmaları devam etmekte olup, 2007 yılı içerisinde tamamlanacaktır.

Et ve süt hesaplamaları için 2007 yılından itibaren uluslararası standartlarda yeni soru formları oluşturularak, et ve süt istatistiklerine ait veriler entegre işletmelerden alınacaktır.

5.4. SU ÜRÜNLERİ İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Su ürünleri istatistikleri; deniz balıkçılığı, kültür balıkçılığı (yetiştiricilik) ve iç su (tatlı su) ürünlerinden oluşmaktadır.

Deniz balıkçılığı verileri denize kıyısı olan 28 ilde Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yapılan anketlerle yıllık olarak derlenmektedir.

Yetiştiricilik üretimine ait bilgiler entansif, yarı entansif veya ekstansif şartlarda yapılan su ürünleri üretimi ve/veya büyütme tesislerinden ve iç su ürünleri ise göller, suni göller, lagünler, baraj gölleri, bentler, regülatörler, kanallar, arklar ve mansaplar, üretme ve yetiştirme alanlarından Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından üçer aylık dönemlerde derlenmekte ve TÜİK Başkanlığına yıllık olarak gönderilmektedir.

2. Mevcut Durum

Deniz balıkları ve diğer deniz ürünleri istatistikleri, her yılın Ocak-Şubat aylarında uygulamada bir önceki takvim yılı bilgileri esas alınarak, profesyonel balıkçılarla yüz yüze görüşme yöntemiyle derlenmektedir. Deniz Ürünleri Anketi, büyük balıkçılarda tam sayım, küçük balıkçılarda örnekleme yöntemi ile uygulanmaktadır. Balıkçı adres listeleri Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'ndan alınmaktadır.

İçsu istatistikleri ve yetiştiricilik istatistikleri, her yıl Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından derlenmekte ve yıllık olarak TÜİK Başkanlığına gönderilmektedir.

Su Ürünleri Anketinde yer alan balık türlerine ilişkin ulusal bir sınıflama kullanılmakta olup, CPA 2002 kullanılması için ön çalışmalar tamamlanmıştır.

Su Ürünleri İstatistikleri TÜİK Başkanlığı tarafından, yıllık olarak kitap ve CD ortamında kullanıcılara sunulmaktadır.

Türkiye'de su ürünleri istatistiklerine ait değişkenler AB ile kısmen uyumlu olmasına rağmen, veri toplama yöntemlerinde farklılıklar söz konusudur. Veri derleme yöntemindeki farklılıklar 2010 yılından itibaren, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yapılan Karaya Çıkış Noktası Birimlerinin oluşturulmasıyla giderilecektir.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Gemi kaptanı tarafından tutulması gereken Kaptan Seyir Defteri ve Karaya Çıkış Bildirim Formları'nın Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından uluslararası standartlara uygun hale getirilmesiyle birlikte bu kayıtların eksiksiz ve düzenli bir şekilde tutulması sağlanacaktır. Ulusal ve uluslararası ihtiyaçları karşılamaya yönelik veri toplama yöntemleri uygulanacak ve balıkçılık bilgi toplama sistemi kurulacaktır. Bu sistemle birlikte av araçları ve balık isimleri gibi değişkenlerde ortak bir standart sağlanacaktır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından, Balıkçılık İzleme Merkezi, Tekne İzleme Sistemi ve tüm önemli balıkçı limanlarında öncelikle 30 büro, daha sonra 150 büro kurulacak ve tamamen çalışır duruma getirilecektir. Av kayıt formlarının dağıtımı, toplanması, karaya çıkarılan balıkların kayda geçirilmesini sağlayacak ve verilerin doğruluğunu kontrol edecek bir sistem kurulacaktır. Tüm bu çalışmalara temel teşkil edecek, av kayıt defteri, karaya çıkma bildirim formu, gemiden gemiye aktarma formunun doldurulabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından Su Ürünleri Bilgi Sistemi'nin kurulmasıyla, 2010 yılına kadar balıkçılık istatistikleri uluslararası normlara uygun hale getirilecektir.

5.5. TARIMSAL FİYAT İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Tarımsal fiyatlar kapsamında Çiftçinin Eline Geçen Fiyatlar (ÇEF) derlenmekte ve Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) -Tarım Sektörü Endeksi hesaplanmaktadır. ÇEF, çiftçinin ürettiği veya yetiştirdiği ürünleri aracı kullanmadan doğrudan perakende veya toptan satması ile oluşan ve çiftçinin eline geçen birim fiyattır.

ÇEF, tarla ürünleri, sebzeler, meyveler ve canlı hayvanlar ile hayvansal ürün fiyatlarını içermektedir. 2006 yılı itibariyle ÇEF formu ile 227 maddenin (çeşit ayrıntısında) aylık olarak fiyatı derlenmektedir.

2003=100 temel yıllık ÜFE-Tarım Sektörü Endeksi, tarım ve ormancılık sektörü ile balıkçılık sektöründen oluşmaktadır.

2. Mevcut Durum

ÇEF, pazar kurulan 73 il merkezi ve 786 ilçe Tarım Müdürlüğü'nden aylık olarak posta ve web üzerinden derlenmektedir. ÜFE-Tarım Sektörü Endeksi için, Ticaret Borsalarından, Birlik ve Kurumlardan, Balık Hal ve Kooperatiflerden, Çevre ve Orman Bakanlığı'ndan, Toprak Mahsulleri Ofisi'nden ve Şeker Kurumu'ndan üretici fiyatları aylık olarak derlenmektedir.

ÇEF ve ÜFE-Tarım Sektörü Endeksinde yer alan maddelerin fiyatları NACE Rev.1.1 ve CPA- 2002 sınıflamaları kullanılarak derlenmektedir.

Tarımsal Fiyat İstatistikleri yıllık olarak kitap ve CD ortamında yayımlanmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

2008 yılında, ticaret borsaları ile İncir, Üzüm, Pamuk ve Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri (TARİŞ)'te işlem gören tarımsal fiyatların aylık olarak derlenmesi konusunda, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve TARİŞ ile çalışmalar yürütülecek ve oluşturulacak bir form ve geliştirilecek bir yöntemle veri derlenmesi gerçekleştirilecektir.

Tarım sektörüne ait satın alma gücünde ve ekonomik refahtaki değişimleri incelemek amacıyla kullanılacak göstergeleri elde etmek için girdi endeksinin hesaplanması ile arazi fiyat ve kira ücretinin derlenmesi için pilot çalışma 2011 yılında yapılacaktır.

5.6. TARIMSAL ÇEVRE, DENGE VE HESAPLAR

1. Kapsam

Tarımsal çevre, denge ve hesaplarla ilgili çalışmalar Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yapılmaktadır.

Tarımsal çevre göstergeleri kapsamında; türlerine göre zirai mücadele ilaçları ve gübre tüketimi ile çevreye duyarlı tarımsal üretim yöntemi olan organik tarıma ilişkin bilgiler değerlendirilmektedir.

Tarımsal ürün arz-denge tabloları kapsamında; belirlenen referans dönem boyunca (takvim yılı veya hasat yılı) her bir temel ürün ve işlenmiş ürün bazında tarımsal ürün arzı ve tüketime hazır kısmı için potansiyel olarak mevcut kullanım kaynaklarını ortaya koymak amaçlanmaktadır.

Tarımda ekonomik hesaplar kapsamında; tarım sektörünün ekonomik yapısını ortaya koyacak tarımsal üretimin (tarıma dayalı sanayi dahil) girdi, çıktı, yatırım, tarımsal işgücü verimliliği ve yaratılan gelirine ilişkin bilgiler değerlendirilecektir.

2. Mevcut Durum

Tarımsal ürün arz-denge tablolarının hazırlanması çalışmasında kullanılan değişkenlerden tarımsal üretimde; Yıllık Tarım İstatistikleri, birincil ve işlenmiş tarımsal ürünlerin ticaretinde; Dış Ticaret İstatistikleri ve hanelerin tüketiminin tahmininde; hanehalkı gelir ve tüketim istatistikleri ile stok değerleri için Toprak Mahsulleri Ofisi ve Tarım Satış Kooperatif Birliklerinin kayıtları veri kaynağı olarak kullanılmaktadır.

Tarım sektörünün ekonomik yapısını ortaya koyacak ulusal hesaplar sistemi ile uyumlu tarımsal hesap sisteminin oluşturulması amacıyla metodolojik çalışmalara 2006 yılında başlanmıştır. 2007 yılı ile birlikte potansiyel veri kaynaklarının ve veri derleme yönteminin belirlenmesini de içeren çalışmalar sürdürülecektir.

Arz-denge tabloları çalışmalarında, NACE Rev.1.1, CPA 2002 ve GTİP kullanılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

2009 yılından itibaren Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile işbirliği içerisinde zirai mücadele ilaç satış rakamlarının il bazında derlenmesi için gerekli çalışmalar başlatılacaktır.

Tarımsal arz-denge tablolarının oluşturulması kapsamında birincil tarım ürünlerinin yanı sıra, ülkemiz için önem arz eden zeytinyağı, et ve süt ürünleri gibi işlenmiş tarım ürünlerine yönelik çalışmalar, 2007 yılından itibaren başlatılacaktır. Bu kapsamda, TÜİK Başkanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile işbirliği içerisinde, seçilmiş ürünlerin üretimini yapan işyerlerine hammadde kullanımı, üretim ve stok miktarlarının belirlenmesine yönelik bir anket gerçekleştirecektir.

Tarımsal ürün denge tablolarının hazırlanmasında önemli bir değişken olan ürünlerin yılbaşı ve yılsonu stok miktarlarının belirlenmesi ve ham üründen işlenmiş ürüne dönüşüm katsayılarının güncellenmesi amacıyla tarıma dayalı sanayi işletmelerinden, TÜİK Başkanlığı tarafından 2009 yılında bilgi derlenecektir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, AB uyum çalışmaları kapsamında yapacağı Çiftlik Muhasebe Veri Ağı (FADN) çalışmasını seçilmiş 9 ilde 2007 yılında başlayıp, 2008 yılı sonunda tamamlayacaktır.

Tarımsal ekonomik hesap sisteminin EUROSTAT'ın tarımsal ekonomik hesaplar (EAA/EAF 97 Rev. 1.1) metodolojisi esas alınarak oluşturulması amacıyla çalışmalar 2007 yılından itibaren başlatılacak ve 2011 yılına kadar bu kapsamdaki çalışmalar tamamlanmış olacaktır.

5.7. ORMANCILIK İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Ülkemizin önemli doğal kaynaklarının başında yer alan orman varlığımız hakkındaki istatistikler Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından derlenmektedir.

Ormancılık istatistikleri ile orman alanlarının tespiti, ağaç serveti, odun üretimi ve değerlendirmesi, orman ürünleri birim fiyatları, orman varlığının devamlılığını sağlayacak silvikültürel işlemler ile orman yangını koruma çalışmaları, orman zararlıları ile mücadele, orman kadastro çalışmaları, ağaçlandırma çalışmaları, özel ağaçlandırma faaliyetleri, yeşil kuşak çalışmaları, erozyon kontrolü çalışmaları, fidan ve tohum üretimi, mera ıslahı çalışmaları, yaban hayatı, milli park, tabiat anıtlar ve habitat sahaları ile orman sanayi ürünlerine ilişkin bilgiler derlenmektedir.

2. Mevcut Durum

Ormancılık istatistiklerine ilişkin tüm veriler Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından derlenip, tutulmaktadır. Bu bilgiler farklı ortamlarda ve farklı sınıflamalar altında yer alabilmektedir.Ormancılık istatistiklerine ilişkin istenen bilgilerin metodolojisi incelendiğinde bazı değişkenlere ilişkin bilgilerin karşılanamadığı ya da tanım farklılıklarının olduğu ortaya çıkmaktadır.

Ulusal ve uluslararası kuruluşların bilgi talepleri Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından karşılanmaktadır.

Ormancılık istatistiklerinde NACE Rev.1.1, CPA 2002 ve PRODCOM sınıflamaları kullanılmaktadır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

2007 yılından itibaren, ülkemizin ihtiyaçlarının yanı sıra, Birleşmiş Milletler FAO ve EUROSTAT tarafından yıllık olarak istenen bilgilerin de yer alacağı ormancılık istatistikleri yayını Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı ve Çevre ve Orman Bakanlığı işbirliği ile oluşturulacaktır.

5.8. UZAKTAN ALGILAMA

1. Kapsam

Uzaktan Algılama teknikleri ile uydu görüntüleri, hava fotoğrafları kullanılarak, geleneksel veri toplama yöntemlerine destek olacak şekilde yapay ve doğal alanlara (yerleşim alanları, yollar, tarım alanları, ormanlar, su kütleleri, toprak erozyonu, arazi yapısı, doğal felaketler, kirlilik vb.) ilişkin istatistikler konuma bağlı olarak üretilir.

2. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Arazi kullanım/örtüsü bilgilerinin alan örnekleme yöntemiyle belirlenmesi (LUCAS) çalışması, 2008 yılında Ankara ilinde pilot uygulama olarak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanlığı tarafından yapılacaktır. Bu çalışmada esas olarak hava fotoğrafları, kadastral haritalar ve ihtiyaç duyulduğunda uydu görüntüleri kullanılarak, LUCAS Arazi Kullanım/örtüsü sınıflamasına göre bilgiler üretilecektir.

TÜİK Başkanlığı, alan çalışmalarını Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile işbirliği içerisinde gerçekleştirecektir. Test alanlarında seçilecek arazi parsellerinin sahipleri olan tarımsal işletmelerde anket uygulanacak ve arazi, ürün deseni, makine varlığı, gübre kullanımı, yapılan zirai mücadele gibi konularda bilgiler derlenecektir.

Bu çalışma ile elde edilecek veriler/bilgiler ise, manyetik ve basılı yayın ortamında kullanıcıya sunulacaktır.

5. TARIM İSTATİSTİKLERİ

5.1. Bitkisel Üretim İstatistikleri

Sıra no	Alt Konu	Sorumlu Kurum/Kuruluş	İlgili Kurum/Kuruluş	Veri Derleme Sıklığı	Yayınlama Sıklığı	Yayım Dönemi
5.1.1	Bitkisel Üretim İstatistikleri	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+8 ay, t-ay
			Sanayi ve Ticaret Bakanlığı			
			Türkiye Şeker Kurumu			
			Çevre ve Orman Bakanlığı			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
			Tütün, Tütün Mamülleri, Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu			
5.1.2	Bağcılık Anketi	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	10 Yılda Bir	10 Yılda Bir	t+12 ay

5.2. Tarımsal Yapı İstatistikleri

5.2.1	Tarımsal İşletmeler (Hanehalkı) Ücret Yapısı Anketi ve Devlet Tarım İşletmelerinde İstihdam ve Ücret Yapısı Anketi	TÜİK	-	Yıllık	Yıllık	t+9 ay
-------	--	------	---	--------	--------	--------

5.2.2	Genel Tarım Sayımı	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	10 Yılda Bir	10 Yılda Bir	t+24 ay
5.2.3	Çiftçi Kayıt ve Hayvan Kimlik Sistemi	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	-	-

5.3. Hayvancılık İstatistikleri

5.3.1	Canlı Hayvanlar ve Hayvansal Ürünler	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+8 ay, t-ay
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
5.3.2	Et-Süt-Yumurta Üretim İstatistikleri	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
			Beyaz Et Sanayicileri Damızlıkçılar Birliği			
			Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği			
			Türkiye Yumurta Üreticileri Derneği			
Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği						

5.4. Su Ürünleri İstatistikleri

5.4.1	Deniz Ürünleri Avcılığı	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+11 ay
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
5.4.2	Su Ürünleri Bilgi Sistemi	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Sürekli (Türlerin Av Sezonlarına Göre)	Yıllık	-
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
5.4.3	İçsu Ürünleri Avcılığı ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	3 Aylık	Yıllık	t+11 ay
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			

5.5. Tarımsal Fiyat İstatistikleri

5.5.1	Çiftçinin Eline Geçen Fiyat İstatistikleri	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Aylık	Yıllık	t+12 ay
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
5.5.2	ÜFE-Tarım Sektörü Endeksi	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Aylık	Aylık	t+3 gün
			Sanayi ve Ticaret Bakanlığı			
			Türkiye Şeker Kurumu			
			Tütün, Tütün Mamülleri, Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu			
			Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı			
			TARİŞ			
Çevre ve Orman Bakanlığı						

			Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği			
5.5.3	KİT'lerin ve Birliklerin Alım Yaptığı Tarımsal Ürün Fiyat İstatistikleri	Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı	Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Sürekli (Ürünlerin alım dönemine göre)	Yıllık	t+11 ay

5.6. Tarımsal Çevre, Denge ve Hesaplar

5.6.1	Bitkisel ve Hayvansal Ürün Denge Tabloları	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tütün, Tütün Mamülleri, Alkollü İçkiler Piyasası Düzenleme Kurumu Türkiye Şeker Kurumu	Yıllık	2 Yılda Bir	t+10 ay
5.6.2	Organik Tarım	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+6 ay
5.6.3	Tarımda Ekonomik Hesaplar Sisteminin Oluşturulması	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Maliye Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+10 ay
5.6.4	Zirai Mücadele İlaç Tüketimi	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	Yıllık	Yıllık	t+8 ay
5.6.5	Çiftlik Muhasebe Veri Ağı	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	-	t+12 ay

5.7. Ormanlık İstatistikleri

5.7.1	Ormanlık İstatistikleri	Çevre ve Orman Bakanlığı	TÜİK	Yıllık	Yıllık	t+12 ay
-------	-------------------------	--------------------------	------	--------	--------	---------

5.8. Uzaktan Algılama

5.8.1	Arazi Kullanımı / Örtüsü Bilgilerinin Alan Örneklemesi Yöntemi İle Belirlenmesi	TÜİK	Tarım ve Köyişleri Bakanlığı			t+12 ay
			Çevre ve Orman Bakanlığı			
			Milli Savunma Bakanlığı			
			TÜRKSAT			

ANA KONU 6. ÇEVRE İSTATİSTİKLERİ

6.1. ÇEVRE İSTATİSTİKLERİ

1. Kapsam

Çevre istatistikleri; su, atıksu, katı atık, hava emisyonu, hava kalitesi, biyoçeşitlilik, çevresel harcama, çevresel istihdam, iklim istatistikleri, toprak kirliliği istatistikleri, deniz kirliliği istatistikleri, gürültü istatistikleri ile sürdürülebilir kalkınma göstergelerini kapsamaktadır.

Su istatistikleri, nehir ve göllerde yapılan su kalitesi ölçümleri, su potansiyeli tahminleri, su temini, arıtımı ve su kullanımı ile ilgili istatistik verileri kapsamaktadır.

Atıksu istatistikleri, yaratılan atıksuyun alıcı ortamlara boşaltılması ve arıtımı ile ilgili istatistiklerdir.

Katı atık istatistikleri, yaratılan, toplanan, bertaraf edilen ya da yeniden kullanılan/geri kazanılan, tehlikeli ya da tehlikesiz her türlü katı atıklar, atık ticareti ve atıkların fiziksel kompozisyonu ile ilgili verileri içermektedir.

Hava emisyon istatistikleri, İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi kapsamında, sözleşmeye taraf olan ülkelerin Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Sekreteryasına bildirmek zorunda olduğu, sera gazı salınımlarını içermektedir. Bu kapsamda öncelikle yakıtların yanması, endüstriyel prosesler, çözücü kullanımı, tarımsal faaliyetler ve katı atık bertaraf sahalarından kaynaklanan CO₂, CH₄, N₂O, CO, NMVOC, NO_x ve SO₂ emisyonları ile HFCs, SF₆ emisyonları ele alınmaktadır. Bunun yanı sıra seragazları dışındaki gaz emisyonları da kapsamaktadır.

Hava kalitesi istatistikleri; ülke genelinde il merkezleri ile bazı ilçe merkezlerinde gerçekleştirilen hava kalitesi ölçümlerini içermektedir.

Çevresel harcama istatistikleri, tüm sektörlerin çevre koruma faaliyetleri ile ilgili yapmış olduğu cari ve yatırım harcamalarını, çevre koruma amaçlı teşvikleri ve çevresel vergiler ile gelirleri kapsamaktadır.

Çevresel istihdam istatistikleri, çevresel faaliyetlerde istihdam edilen personelin sayı ve niteliği ile ilgili istatistikleri kapsamaktadır.

Biyolojik çeşitlilik (biyoçeşitlilik) istatistikleri, canlıların farklılığını ve değişkenliğini, içinde buldukları karmaşık ekolojik yapılarla, birbirleriyle ve çevreleriyle karşılıklı etkileşimlerini ifade etmektedir. Biyolojik çeşitlilik; gen, tür ve ekosistem konusundaki istatistikleri, korunan alan istatistikleri ise 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa göre, milli park, tabiatı koruma alanı, tabiat parkı ve tabiat alanı ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanununa göre yaban hayatı koruma sahası ve yaban hayatı geliştirme sahası olarak belirlenen alanlara ilişkin istatistikleri içermektedir.

İklim istatistikleri, Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğünce kurulmuş olan meteoroloji istasyonlarından (büyük klima, küçük klima, sinoptik, radisonde, otomatik hava gözlem sistemi (AWOS), radar görüntüleri ve ozon gözlemleri vb.) gözlem ve ölçümler sonucunda elde edilen verileri içermektedir.

Deniz kirliliği istatistikleri kapsamında ülkemizin taraf olduğu Barselona ve Bükreş sözleşmeleri ve ekleri olan protokoller kapsamında her yıl düzenli olarak ülkemiz kıyılarında

(Akdeniz, Ege ve Karadeniz) uluslararası platformda bilimsel bazda belirlenen kapsamda ölçüm ve izleme projeleri Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yaptırılmaktadır.

Toprak kirliliği istatistikleri ülke genelinde gerçekleştirilen toprak kalitesi ölçümlerini içermektedir.

Gürültü istatistikleri kapsamında karayolları, demiryolları, havaalanları, endüstri tesislerinden kaynaklanan çevresel gürültü göstergeleri kapsamaktadır. Çevresel gürültü göstergeleri gürültü haritaları yapılarak belirlenecektir.

Sürdürülebilir kalkınma göstergeleri, sürdürülebilirlik konusunda ne kadar ilerleme kaydedildiğini, hedeflere ne ölçüde ulaşıldığını ölçmeye yarayan göstergelerdir.

2. Mevcut Durum

Su kalitesi istatistikleri konusunda, halen Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ile Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından 25 havzada nehir ve göl suyu kalitesi izleme çalışmaları yürütülmektedir. Genel su kalitesini izleyebilmek amacıyla, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü yaklaşık 140 istasyonda 20 parametre için, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ise 1.150 istasyonda yılda 4 kez, yeraltı suyunda yılda 2 kez 35 parametre için ölçüm yapmaktadır. Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ayrıca içme suyunda yılda 6 kez ilave olarak ağır metaller ve mikrobiyolojik parametreleri ölçmektedir. Su potansiyeli tahminleri de Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Bu amaçla, Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü yaklaşık 300 akım gözlem istasyonunda debi, göl seviyesi, kar kalınlığı ve karın su eşdeğeri ölçümlerini gerçekleştirmektedir. Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü, göl seviyesi ölçümlerini 13 büyük gölde 24 saat sürekli izlemekte, diğer küçük göllerde aylık olarak takip etmektedir. Kar kalınlığı ve karın su eşdeğeri ölçümleri Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından Ocak-Mayıs döneminde aylık olarak, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından ise ayda iki kez yapılmaktadır.

Su kalitesi ve su potansiyeli tahmini konusunda çalışmakta olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından ölçülen parametreler ve ölçüm yöntemleri birbiri ile uyumlu olmakla beraber, ölçüm sıklığı, dönemi ve istasyonun bulunduğu yerler farklılık göstermekte ve veriler farklı ortamlarda tutulmaktadır.

Su kaynakları istatistikleri kapsamında 25 havza için Akarsu Gözlem İstasyonlarının günlük ve aylık ortalama akım verileri elektronik ortamda mevcut olup Su Akımları Yıllığı olarak kitap olarak da kullanıcılara sunulmaktadır. DSİ bünyesinde üretilen tüm veriler, Su Veritabanında toplanarak bu verilere hızlı erişim sağlanacaktır.

Su, atıksu, katı atık istatistikleri TÜİK Başkanlığı tarafından belediyelerden, imalat sanayi işyerleri ile termik santral ve organize sanayi bölgelerinden anket yoluyla derlenmekte olup, mevcut veriler tanım ve sınıflamalar açısından OECD ve AB ile tam uyumludur.

Su temini, atıksu, belediye katı atıkları ile sanayi katı atıkları verileri, İBBS Düzey 3'e göre üretilmektedir. Sanayi katı atıkları ve diğer katı atıklar ile ilgili veriler, NACE Rev.1.1 ve Atık Sınıflaması kullanılarak, atık ticareti ile ilgili veriler ise ayrıca GTİP sınıflaması da kullanılarak Türkiye ölçeğinde üretilmektedir.

Ulusal Seragazi Emisyon envanteri çalışmaları kapsamında Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) Rehberinde önerilen yaklaşımlar kullanılarak enerji, endüstriyel prosesler, tarımsal faaliyetler ve katı atıklardan kaynaklanan emisyonlar ile yutak alanlarda karbon

giderimi, Türkiye ölçeğinde yıllık olarak hesaplanmaktadır. Enerji kaynaklı emisyonlar, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının enerji-denge tabloları kullanılarak hesaplanmaktadır. Elektrik üretiminden kaynaklanan emisyonlar ise tüm santrallerin yakıt özellikleri esas alınarak Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ) tarafından hesaplanmakta ve TÜİK Başkanlığına aktarılmaktadır. Arazi kullanım değişikliği ve ormancılık başlığı altında karbon giderimi, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. Elektrik üretimi dışındaki diğer sektörlerdeki yakıtların yanmasından kaynaklanan emisyonlar, kömür madenciliği, endüstriyel prosesler, tarımsal faaliyetler ve katı atıklardan kaynaklanan emisyonlar TÜİK Başkanlığı tarafından hesaplanmaktadır. Türkiye ölçeğinde oluşturulan emisyon envanteri TÜİK Başkanlığı bünyesinde birleştirildikten sonra kullanıma sunulmaktadır.

2873 sayılı Milli Parklar ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunlarına göre korunan alanlara ilişkin istatistikler, alan bazında Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından üretilmektedir.

Hava emisyonları, IPCC Rehberinde önerilen yöntemlerle hesaplandığından OECD, AB ve sözleşmeye taraf ülkelerin hesaplama yöntemi ile uyumludur.

Hava kalitesi istatistikleri kapsamında Sağlık Bakanlığı tarafından Türkiye genelinde ölçülen kükürtdioksit ve partiküler madde konsantrasyonları TÜİK Başkanlığı tarafından değerlendirilerek, haber bülteni şeklinde yayımlanmaktadır. Hava kalitesi ölçümleri Türk Standartları Enstitüsü standartlarına uygun olarak yapılmaktadır.

Çevresel harcamalar, merkezi kamu kuruluşları, yerel yönetimler ve sanayi kuruluşlarından (imalat sanayi işyerleri, termik santraller ve organize sanayi bölgeleri) ve merkezi kamu kuruluşlarının çevresel istihdam verileri TÜİK Başkanlığı tarafından yıllık olarak derlenmektedir. Bu veriler uluslararası sınıflamalara uyumludur.

Çevresel istihdam ve harcama istatistiklerinde, BM, Avrupa Ekonomik Komisyonu (United Nations, Economic Commission For Europe-ECE) ve EUROSTAT tarafından hazırlanan Çevre Koruma Faaliyetleri Sınıflaması (Classification of Environmental Protection Activities-CEPA) kullanılarak yerel yönetimler için İBBS Düzey 3, merkezi kamu kuruluşları ve diğer sektörler için Türkiye ölçeğinde üretilmektedir.

Su temini, atıksu, belediye ve sanayi katı atıkları, hava kalitesi, sera gazı emisyonları, çevresel istihdam ve harcama istatistikleri ile sürdürülebilir kalkınma göstergeleri halen yıllık olarak TÜİK web sayfası (<http://www.tuik.gov.tr>) üzerinden kullanıcılara sunulmaktadır.

İklim istatistikleri, DMİ Genel Müdürlüğüne ölçüm istasyonu olan yerleşim yerleri düzeyinde üretilmektedir. Üretilen veriler DMİ bilgi bankasında saklanmakta olup, talep edilmesi halinde kullanıcılara sunulmaktadır.

Denizlerdeki (Akdeniz ve Ege) kirlilik ölçüm ve izleme sonuçları ve bu kapsamda üretilen ham veriler her yıl düzenli olarak Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) ile Akdeniz Eylem Planı (MAP) MED-POL sekreteryasına ÇOB tarafından gönderilmekte, burada veri üreticisi ile birlikte yapılan bir kontrol sürecinden geçerek doğrulandıktan ve güvenilirliği sağlandıktan sonra veri tabanına işlenerek kullanıma açılmaktadır.

Toprak kirliliği istatistiklerine esas olacak veriler, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından çevre durum raporları kapsamında il müdürlükleri vasıtasıyla kısmen derlenmektedir. Ancak yeterli bilgi ve veriye henüz ulaşılamamaktadır.

Çevresel gürültü konusunda denetim ve idari yaptırım yetkisi Çevre ve Orman Bakanlığı' nın merkez ve taşra (İl Çevre ve Orman Müdürlüklerinin) teşkilatındır. Gürültü kaynaklarından oluşan gürültünün belirlenmesine yönelik bazı veriler ilgili kurum ve kuruluşlarda mevcuttur. Ancak, mevcut verilerin yeterli olup olmadığına ilişkin çalışmalar yapılacaktır. Gürültü haritaları henüz gürültü kaynakları ve yerleşim alanları için hazırlanmamıştır.

3. Yapılacak Yeni Çalışmalar

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü bünyesinde üretilen tüm veriler Su Veritabanında toplanarak, bu verilere hızlı erişim sağlanacaktır.

Yerel yönetimlerin su, atıksu, katı atık hizmetleri, çevresel istihdam ve harcama ile ilgili istatistiklerinin üretilmesi, İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen Yerelbilgi Veri Tabanı aracılığıyla gerçekleştirilecektir. Tüm mikro bilgiler Yerelbilgi Veri Tabanı üzerinden, üretilen özet istatistikler ise TÜİK Başkanlığı tarafından 2009 yılından itibaren kullanıcılara sunulacaktır. Evsel atıksu arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamuru ile ilgili verilerin kalitesinin iyileştirilmesine yönelik çalışmalar 2009 yılında tamamlanacaktır.

Madencilik sektörü su, atıksu ve katı atık verilerinin derlenmesi ile ilgili metodolojik çalışmalar TÜİK Başkanlığı tarafından ele alınacak ve veriler 2010 yılından itibaren derlenmeye başlanacaktır. Sanayi kuruluşlarına ait atık bertaraf ve geri kazanım tesisleri ile ilgili istatistikler ise 2009 yılında kapsama dahil edilecektir. Ayrıca tehlikeli atıklarla ilgili veriler Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından internet üzerinden derlenecek ve TÜİK Başkanlığı tarafından değerlendirildikten sonra 2009 yılından itibaren kullanıcıya sunulacaktır.

Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde kapsanan büyük miktarda atık yaratan hastanelerden 2009 yılından itibaren tıbbi atık verisi derlenecektir. Tarımsal atıklarla ilgili metodolojik çalışmalar tamamlanacak, 2011 yılından itibaren TÜİK Başkanlığı tarafından veriler derlenmeye başlanacaktır. Ambalaj atıkları 2008 yılından itibaren, inşaat ve yıkıntı atıkları ile diğer atıklar (atık madeni yağlar, pil, akü, hurda araç vb.) verileri 2010 yılından itibaren Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından İnternet üzerinden derlenerek Türkiye ölçeğinde kullanıcılara sunulacaktır. Atık ticareti ile ilgili veriler ise Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Gümrük Müsteşarlığı ile işbirliği içinde 2008 yılından itibaren derlenecektir.

Çevre ve Orman Bakanlığı 2005 yılından itibaren başlattığı hava kalitesi ölçümlerini Türkiye geneline yaygınlaştırarak hava kalitesi ölçümlerini tamamen Bakanlık bünyesinde toplayacaktır. Ancak geçiş döneminde, Çevre ve Orman Bakanlığı ölçüm ağını tamamlayana kadar, Sağlık Bakanlığı ölçümleri de devam edecektir. Çevre ve Orman Bakanlığı saatlik ve günlük ölçüm sonuçlarını Bakanlık web sitesi üzerinden kamuoyuna duyururken, özet istatistik bilgileri TÜİK Başkanlığı tarafından yayımlanacaktır.

Sera gazı emisyon hesaplamalarının detaylandırılabilmesi için IPCC Rehber Dokümanında önerilen 2. ve 3. yaklaşımların kullanılmasına yönelik çalışmalar 2007 yılından itibaren TÜİK Başkanlığı tarafından başlatılacaktır.

Madencilik sektörü çevresel harcama verileri ile kamu kuruluşlarının çevresel transfer harcamaları ve teşvikleri ile ilgili veriler TÜİK Başkanlığı tarafından 2010 yılına kadar üretilenlerdir.

TÜİK tarafından çevre istatistikleri kapsamında derlenen hava, su, atıksu, katı atık ve çevresel harcamalara ilişkin veriler, aynı coğrafik tabanda ilişkilendirilerek ortak bir platform üzerinden, 2009 yılından itibaren kullanıcılara sunulacaktır.

Biyolojik çeşitlilik istatistikleri konusunda, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve üniversitelerde yapılan araştırmalar, Çevre ve Orman Bakanlığı sorumluluğunda merkezi bir veri tabanına aktarılarak, İnternet üzerinden kullanıma açılacaktır.

Deniz kirliliği istatistikleri kapsamında Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından uluslararası bilimsel değişiklikler ve gelişmeler ışığında çalışma güncellenmektedir.

Toprak kirliliği kapsamındaki istatistikler Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 2011 yılından itibaren derlenecektir.

1 Temmuz 2005 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi yönetmeliği çerçevesinde gürültü haritalarının hazırlanmasına yönelik ilk veriler 2011 yılına kadar Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından toplanacaktır.

Sürdürülebilir Kalkınma Göstergeleri ile ilgili çalışmalara, TÜİK Başkanlığı tarafından Çevre ve Orman Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve diğer ilgili kuruluşların idari kayıtlarından derlenen verilerle kapsamı genişletilerek devam edilecektir.

[R.G. 19 Nisan 2008 – 26852]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Atama Kararları

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9983

1 – Adli Tıp Kurumu Birinci Adli Tıp İhtisas Kurulu İç Hastalıkları Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı öğretim üyesi Doç. Dr. Süheyla APAYDIN'ın, yeniden görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/4/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

— • —

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9984

1 – Adli Tıp Kurumu Beşinci Adli Tıp İhtisas Kurulu İmmünoloji Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi İç Hastalıkları Hematoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Birsen ÜLKÜ'nün, yeniden görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/4/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9985

1 – Adli Tıp Kurumu Altıncı Adli Tıp İhtisas Kurulu Çocuk Cerrahisi Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Cerrahisi Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Haluk EMİR'in, yeniden görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/4/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9986

1 – Adli Tıp Kurumu Birinci Adli Tıp İhtisas Kurulu Kardiyoloji Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kardiyoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Mehmet Sedat TAVŞANOĞLU'nun, yeniden görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/4/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9987

1 – Adli Tıp Kurumu Üçüncü Adli Tıp İhtisas Kurulu Göğüs Hastalıkları Üyeliğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Göğüs Hastalıkları Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Sema UMUT'un, yeniden görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/4/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9988

1 – Adli Tıp Kurumu Beşinci Adli Tıp İhtisas Kurulu Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Üyelğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Mikrobiyoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Kemal ALTAŞ'ın, yeniden görevlendirilmesi,
2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/4/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9989

1 – Adli Tıp Kurumu Beşinci Adli Tıp İhtisas Kurulu Allerji Üyelğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Enfeksiyon Hastalıkları Klinik İmmünoloji ve Allerji Bilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Necla AKÇAKAYA'nın, yeniden görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

14/4/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

[R.G. 15 Nisan 2008 – 26848]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

Karar Sayısı : 2008/9990

1 – Adli Tıp Kurumu Üçüncü Adli Tıp İhtisas Kurulu Nöroloji Üyelğine, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Nöroloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Erbil GÖZÜKIRMIZI'nın, yeniden görevlendirilmesi,

2659 sayılı Adli Tıp Kurumu Kanununun 26 ncı ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 38 inci maddeleri gereğince uygun görülmüştür.

2 – Bu Kararı Adalet Bakanı yürütür.

16/4/2008

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

M. A. ŞAHİN
Adalet Bakanı

[R.G. 17 Nisan 2008 – 26850]

 [İçindekilere dön](#)

Yönetmelikler

Tarım ve Köyışleri Bakanlığından:

KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDA ÇALIŞAN GÖREVLİLERİN ISLAHÇI HAKKINDAN YARARLANMASINA İLİŞKİN YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 30/4/2005 tarihli ve 25801 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışan Görevlilerin Islahçı Hakkından Yararlanmasına İlişkin Yönetmeliğın 10 uncu maddesi aşığıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 10** – Islahçı hakkı olarak elde edilen gelir, döner sermayesi bulunan kurum ve kuruluşlarda döner sermaye, döner sermayesi bulunmayan kurum ve kuruluşlarda ise kurum bütçelerine gelir kaydedilir. İlgili mevzuat uyarınca yapılan kesintilerden sonra, kalan tutarın en fazla % 50’si bu Yönetmelik çerçevesinde çeşidi ıslah eden ve ıslahına katkısı olan personele gider kaydıyla dağıtılır. Kalan tutar ise ilgili mevzuat çerçevesinde yeni bitki çeşitlerinin geliştirilmesi ve yeni çeşitlerin ıslahına yönelik olarak harcanır.

Personellerin ıslahçı hakkı olarak bir ayda elde edecekleri gelir, bunların ek gösterge dahil bir ayda alacakları aylık veya sözleşme ücreti, yan ödeme, ödenek ve her türlü tazminat (makam, temsil ve görev tazminatları hariç) toplamının iki katını geçemez. Personele dağıtılacak tutarların dağıtım oranları ile esas ve usulleri, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca, bu Yönetmeliğın Resmî Gazete’de yayımı tarihinden itibaren altı ay içerisinde düzenlenir."

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyışleri Bakanı yürütür.

[R.G. 10 Nisan 2008 – 26843]

 [İçindekilere dön](#)

Karar Sayısı : 2008/13460

Ekli “Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik”in yürürlüğe konulması; Maliye Bakanlığının 20/3/2008 tarihli ve 3332 sayılı yazısı üzerine, 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi Hakkında Kanununun 27 nci maddesine göre, Bakanlar Kurulu’nca 31/3/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan
C. ÇİÇEK

H. YAZICI

N. EKREN

M. BAŞESGİOĞLU

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bakanı V.

M. BAŞESGİOĞLU Devlet Bakanı	B. YILDIRIM Devlet Bakanı V.	N. ÇUBUKÇU Devlet Bakanı	M. ŞİMŞEK Devlet Bakanı
M. S. YAZICIOĞLU Devlet Bakanı	M. A. ŞAHİN Adalet Bakanı	F. ÇELİK Millî Savunma Bakanı V.	B. ATALAY İçişleri Bakanı
B. ATALAY Dışişleri Bakanı V. Bakanı	K. UNAKITAN Maliye Bakanı	H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	F. N. ÖZAK Bayındırlık ve İskân
R. AKDAĞ Sağlık Bakanı Bakanı	B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı	M. M. EKER Tarım ve Köyüşleri Bakanı	F. ÇELİK Çalışma ve Sos. Güv.
M. Z. ÇAĞLAYAN Sanayi ve Ticaret Bakanı	M. H.GÜLER Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı	E. GÜNAY Kültür ve Turizm Bakanı	V. EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı

SUÇ GELİRLERİNİN AKLANMASININ VE TERÖRÜN FİNANSMANININ ÖNLENMESİNE DAİR TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 10/12/2007 tarihli ve 2007/13012 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının nlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin geçici 2 nci maddesi aşağıdaki Şekilde değiştirilmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Yükümlüler, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla sürekli iş ilişkisi içinde buldukları müŐterilerinin kimlik tespiti kapsamındaki bilgilerini 31/12/2008 tarihine kadar Yönetmeliğe uygun hale getirir. Bu maddenin uygulanmasında yükümlü grupları itibarıyla yapılacak işlemlerin kapsamı, srelerin yeniden belirlenmesi, uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir."

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 3- (1) 1/4/2008 ile 30/6/2008 tarihleri arasında yapılan işlemlere ait olup teyidi zorunlu olan adres ve diğer iletişim bilgilerinin teyidi, 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında yazılı süreyle bağlı olunmaksızın, yükümlülerce 31/12/2008 tarihine kadar tamamlanır."

MADDE 3 – Bu Yönetmelik 1/4/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4 – Bu Yönetmelik hükümlerini Maliye Bakanı yürütür.

[R.G. 15 Nisan 2008 – 26848]

— • —

 [İçindekilere dn](#)

Karar Sayısı : 2008/13478

Ekli "Memurların Hastalık Raporlarını Verecek Hekim ve Sağlık Kurulları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik"ın yürürlüğe konulması; Devlet Bakanlığının 26/2/2008 tarihli ve 3360 sayılı yazısı üzerine, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 2 nci ve 107 nci maddelerine göre, Bakanlar Kurulu'nca 31/3/2008 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Abdullah GÜL
CUMHURBAŞKANI

Recep Tayyip ERDOĞAN

Başbakan

C. ÇİÇEK

H. YAZICI

N. EKREN

M. BAŞESGİOĞLU

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bak. ve Başb. Yrd.Devlet Bakanı V.

M. BAŞESGİOĞLU

B. YILDIRIM

N. ÇUBUKÇU

M. ŞİMŞEK

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı V.

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı

M. S. YAZICIOĞLU

M. A. ŞAHİN

F. ÇELİK

B. ATALAY

Devlet Bakanı

Adalet Bakanı

Millî Savunma Bakanı V.

İçişleri Bakanı

B. ATALAY

K. UNAKITAN

H. ÇELİK

F. N. ÖZAK

Dışişleri Bakanı V.
Bakanı

Maliye Bakanı

Millî Eğitim Bakanı

Bayındırlık ve İskân

R. AKDAĞ

B. YILDIRIM

M. M. EKER

F. ÇELİK

Sağlık Bakanı
Bakanı

Ulaştırma Bakanı

Tarım ve Köyişleri Bakanı
Çalışma ve Sos. Güv.

M. Z. ÇAĞLAYAN

M. H.GÜLER

E. GÜNAY

V. EROĞLU

Sanayi ve Ticaret Bakanı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı
Kültür ve Turizm Bakanı
Çevre ve Orman Bakanı

MEMURLARIN HASTALIK RAPORLARINI VERECEK HEKİM VE SAĞLIK KURULLARI HAKKINDA YÖNETMELİKTE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 30/12/1980 tarihli ve 8/2175 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Memurların Hastalık Raporlarını Verecek Hekim ve Sağlık Kurulları Hakkında Yönetmeliğin 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 10 – 657 sayılı Kanunun 105 inci maddesinde belirtilen en uzun süreler kadar hastalık izni alan memurun göreve başlayabilmesi için iyileştiğine ve o günkü haliyle göreve başlamasında sağlık yönünden bir mahzur bulunmadığına dair sağlık raporu almış olması gerekir. Bu rapor yurt dışında mahalli usule göre düzenlenir."

MADDE 2 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Yönetmelik hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

[R.G. 15 Nisan 2008 – 26848]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından:

ADALET BAKANLIĞI PERSONELİ GÖREVDE YÜKSELME VE UNVAN DEĞİŞİKLİĞİ YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 25/3/2004 tarihli ve 25413 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliğinin 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**MADDE 3** – Bu Yönetmelik, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 2992 sayılı Adalet Bakanlığının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununun 114 üncü maddesi, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile 15/3/1999 tarihli ve 99/12647 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Devlet Memurlarının Görevde Yükselme Esaslarına Dair Genel Yönetmeliğe dayanılarak hazırlanmıştır."

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 4 üncü maddesine (i) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (j) bendi eklenmiştir.

"j) Adalet komisyonu: Adli yargı ilk derece mahkemesi adalet komisyonu, idari yargı adalet komisyonu, bölge adliye mahkemesi adalet komisyonunu"

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (1) numaralı alt bendinde yer alan "Okul Müdürü", (2) numaralı alt bendinde yer alan "Okul Müdür Yardımcısı", (b) bendinde yer alan "APK Uzmanı", (d) bendinin (2) numaralı alt bendinde yer alan "İnfaz ve Koruma Memuru" ibareleri madde metninden çıkarılmış ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendi ile (B) bendinin (1), (2), (3) ve (4) numaralı alt bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş; (5) numaralı alt bendi yürürlükten kaldırılmış ve diğer bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

"MADDE 8 – Görevde yükselme eğitimine alınmada ve atanmada aşağıdaki şartlar aranır:

A) Genel şartlar:

1) Görevde yükselme eğitimine son başvuru tarihinden önceki;

a) Son üç yıl içerisinde denetim elemanlarınca hakkında zayıf rapor düzenlenmemiş olmak,

b) Son üç yıllık sicil notlarının her biri olumlu olmak şartıyla ortalaması yetmiş altı (76) puandan aşağı olmamak,

2) Bakanlıkta en az iki yıl çalışmış olmak.

3) Adalet Bakanlığı Memur Sınav, Atama ve Nakil Yönetmeliğinde belirtilen diğer şartları taşımak."

"B) Özel şartlar:

1) Bilgi işlem müdürü ve mahalli adli sicilde bulunan taşra şube müdürü kadrolarına atanabilmek için;

a) En az dört yıllık yüksek okul veya fakültelerin; bilgisayar, elektrik, elektronik, elektrik-elektronik, elektronik ve haberleşme, endüstri, fizik, matematik mühendislikleri ile matematik, fizik veya istatistik bölümlerinden mezun olmak,

b) En az üç yılı programcı, çözümleyici, mühendis, istatistikçi veya şef kadrosunda olmak üzere toplam en az sekiz yıl hizmeti bulunmak,

c) En az iki programlama dilini bildiğini belgelemek,"

"2) Şube müdürü kadrosuna atanabilmek için;

a) En az dört yıllık yüksek okul, fakülte veya adalet yüksek okulu, meslek yüksek okullarının adalet bölümü veya adalet meslek eğitimi önlisans programı mezunu olmak,

b) Son üç yılı Bakanlık merkez teşkilâtında olmak üzere şef, mühendis, mimar, istatistikçi ve programcı kadrolarında toplam en az sekiz yıl hizmeti bulunmak,"

"3) Yazı işleri müdürü kadrosuna atanabilmek için;

a) En az dört yıllık yüksek okul, fakülte veya adalet yüksek okulu, meslek yüksek okullarının adalet bölümü veya adalet meslek eğitimi önlisans programı mezunu olmak,

b) En az beş yılı zabıt kâtibî kadrosunda olmak üzere toplam en az sekiz yıl hizmeti bulunmak,"

"4) İdari işler müdürü kadrosuna atanabilmek için;

a) En az dört yıllık yüksek okul, fakülte veya adalet yüksek okulu, meslek yüksek okullarının adalet bölümü veya adalet meslek eğitimi önlisans programı mezunu olmak,

b) Bilgisayar işletmeni, veri hazırlama ve kontrol işletmeni, programcı yardımcısı, zabıt kâtibî, memur, ambar memuru, satınalma memuru, daktilograf, veznedar, emanet memuru, tebligat memuru, santral memuru, sekreter, koruma ve güvenlik görevlisi, şoför veya teknisyen kadrolarında toplam en az sekiz yıl hizmeti bulunmak,"

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 10 – Görevde yükselme sınavına ilişkin duyuru üzerine sınava katılmak isteyenler ilgili sınav kuruluna başvururlar. Başvurular görevde yükselme eğitimi istenen

unvan ve mahal belirtilmek suretiyle yapılır. Başvuruda bulunanların gerekli şartları taşıyıp taşımadıkları sınav kurulunca incelenir.

Görevde yükselme eğitimine katılacakların sayısı, atama yapılacak sınav kurulunda her mahal için ilan edilen boş kadro sayısının üç katını geçemez.

İlgili sınav kuruluna yapılan başvurularda duyurulan kadro sayısının üç katından az istekli olması veya üç katı kadar aranan şartları taşıyan aday bulunmaması halinde bu oran aranmaz ve başvuranlardan şartları tutanların tamamı eğitime alınır. Başka adalet komisyonlarında görev yapanların başvurusu kabul edilmez.

Duyurulan kadro sayısının üç katından fazla personelin başvurması halinde, bu Yönetmelik ekindeki Ek-1 Değerlendirme Formunda belirtildiği şekilde puanlama yapılmak suretiyle toplam puanı en fazla olandan başlamak üzere kadro sayısının üç katı kadar personel belirlenerek eğitime alınır. Yapılan puanlama sonunda eşitlik olması halinde sırasıyla hizmet süresi fazla olana, son sicil notu yüksek olana öncelik verilir. Bu durumda da eşitliğin bozulmaması halinde sınav kurulunca kura çekilir ve durum tutanakla tespit edilir.

Aynı unvan için birden fazla yere yapılan başvurular geçersiz sayılır.

Görevde yükselme eğitimine seçilenlerin listesi ile değerlendirme formları başvurunun bitiş tarihinden itibaren on beş gün içinde Eğitim Dairesi Başkanlığına gönderilir."

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 12 nci maddesinin birinci fıkrasına (h) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (ı) ve (i) bentleri, ikinci fıkrasına "(g), (h)" ibaresinden sonra gelmek üzere "(ı)" ve "(i)" ibareleri eklenmiştir.

"ı) Ulusal Yargı Ağı"

"i) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu"

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Sınav sonucunda başarılı olanların aldıkları puanlara göre sınav kurullarında ilan edilen her mahal için ayrı olmak üzere başarı listesi düzenlenir."

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 21 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 21 – Görevde yükselme eğitimine ilişkin belgelerin saklanması ve imhası, 3473 sayılı Muhafazasına Lüzum Kalmayan Evrak ve Malzemenin Yok Edilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile 6304 sayılı Devlet Arşiv Hizmetleri Hakkında Yönetmelik hükümlerine tabidir."

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğin 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 22 – Görevde yükselme sınavında başarılı olanların atamaları, ilân edilen kadro sayısını geçmeyecek şekilde sınav kurullarınca belirlenen başarı listesindeki sıraya göre yapılır. Başarı notunun eşit olması halinde ataması yapılacak personel, Ek-1 Değerlendirme Formundaki puanlama esas alınarak tespit edilir. Yapılan puanlama sonunda eşitlik olması halinde sırasıyla hizmet süresi fazla olana, son sicil notu yüksek olana öncelik verilir. Bu durumda da eşitliğin bozulmaması halinde, sınav kurulunca kura çekilir ve durum tutanakla tespit edilir.

Haklarında atama şartlarının kaybedilmesini gerektirecek nitelikteki eylemlerinden dolayı adli veya idarî bir kovuşturma veya soruşturma bulunanlardan görevde yükselme eğitimine katılarak başarılı sayılanların atamaları kovuşturma ve soruşturma sonuçlanıncaya kadar bekletilir.

Sınavda aranan şartları taşımadıkları halde, sınava girip başarılı olanların sınavları geçersiz sayılarak atamaları yapılmaz. Atamaları yapılmış olsa bile iptal edilir.

Ataması yapılanlardan, geçerli mazereti olmaksızın süresi içerisinde görevine başlamayanların veya atanma hakkından vazgeçenlerin ataması iptal edilir.

Yukarıdaki nedenlerle ataması iptal edilenlerin yerine başarı listesindeki sıralamaya göre atama yapılır.

İlan edildiği halde ilk atama sırasında doldurulamayan kadrolara, ilgili sınav kurullarınca başarılı sayılıp da ataması yapılamayanlardan her mahal için yeniden tercihleri alınmak suretiyle ve en yüksek puandan başlayarak atama yapılır. İlgili sınav kurulunca

yapılan sınav sonucunda ilan edilen kadro sayısı kadar kazanan olmaması halinde, bu kadrolara başka sınav kurullarınca yapılan sınav sonucuna göre atama yapılamaz.

Görevde yükselme suretiyle atananlar, atanma tarihinden önceki mazerete dayanarak naklen atanma talebinde bulunamazlar."

MADDE 10 – Aynı Yönetmeliğin Ek-1 Değerlendirme Formu ekteki şekilde değiştirilmiştir.

MADDE 11 – Bu Yönetmelik Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 12 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

Ek-1

DEĞERLENDİRME FORMU

Adı ve Soyadı		
Sicil No		
Görev Yeri ve Unvanı		
Katılmak İstedığı Eğitim		
DEĞERLENDİRME KISTASLARI	Puan Değeri	Adayın Puanı
1. Başvuru tarihi itibarıyla en son öğrenim durumu		
a) Önlisans	4	
b) Adalet Meslek Yüksekokulu, Meslek Yüksek Okullarının	5	
Adalet Bölümü veya Adalet Meslek Eğitimi		
Önlisans	6	
Programı	8	
c) 3 Yıllık Yüksek Okul	9	
d) Lisans	10	
e) Hukuk Fakültesi	12	
f) Yüksek Lisans		
g) Doktora		
2. Müracaat bitim tarihi itibarıyla 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 2 nci maddesi Kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarında geçen fiili hizmet süresinin (işçi statüsü ile geçici Personel statüsünde geçirilen hizmetler hariç)	1	
a) 10 yıla kadar (10 yıl dahil) her bir yıl için	0.15	
b) 10 yıldan sonraki her bir yıl için		
3. Son üç yıllık sicil notu ortalaması 76 ve daha fazla olanların bu sicil notunun aritmetik ortalamasının 1/10’u (Üç yıllık ortalama sonucu kesirli olması halinde tam sayıya tamamlandıktan sonra 1/10’u hesaplanır)		
4. İlgili mevzuat hükümlerine göre atamaya yetkili amirlerce verilmiş olan (Aynı yılda verilmiş birden fazla belge varsa, sadece birer tanesi değerlendirmeye alınır)	2	
a) Her takdirname için	4	
b) Her ödül için		
5. 18/4/1999 tarihinden sonra katıldığı her bir hizmet içi eğitim programından (Aday memurluk eğitimleri hariç her yıl için adayın katıldığı en çok süreli olan bir eğitim programı değerlendirilir)	0,5	
a) 05-15 gün süreli	1	
b) 16-31 gün süreli	1,5	
c) 2-3 ay süreli	2	

d) 4-6 ay süreli	2,5	
e) 7-12 ay süreli	3	
f) 12 aydan fazla süreli		
6. Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi ve Seviye Tespit Sınavından (375 sayılı KHK'ya göre belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde değerlendirme sadece bir dil için yapılır)	2	
a) (D) alanlara	4	
b) (C) alanlara	6	
c) (B) alanlara	8	
d) (A) alanlara		
7. Aldığı her disiplin cezasından (Af kapsamına girenler hariç)	-3	
a) Her uyarma ve kınama için	-7	
b) Her aylıktan kesme için	-12	
c) Her kademe ilerlemesinin durdurulması için		
8. Görevde yükselme eğitimine katılan ve sınavlarda başarısız olanlarla sınavlara mazeretsiz olarak katılmayanların (Aynı veya benzer unvanlar için uygulanır)	-2	
a) Başarısız olduğu her bir sınav için	-3	
b) Mazeretsiz katılmadığı her bir sınav için	-5	
c) Eğitim programından ilişiği kesilenler için		
Eksi puanlar düşüktükten sonra toplam		

[R.G. 17 Nisan 2008 – 26850]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığında:

ADALET BAKANLIĞI MEMUR SINAV, ATAMA VE NAKİL YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR YÖNETMELİK

MADDE 1 – 10/7/2003 tarihli ve 25164 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adalet Bakanlığı Memur Sınav, Atama ve Nakil Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının f bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"f) Sözlü sınav: İlgilinin atanacağı kadronun gerektirdiği mesleki bilgisi, genel kültürü ve bir konuyu kavrama ve ifade yeteneğinin değerlendirilmesini,"

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 14 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı fıkralar eklenmiştir.

"Sözlü sınav;

- 1) İlgilinin atanacağı kadronun gerektirdiği mesleki bilgi 40,
 - 2) Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi 20,
 - 3) Genel kültür 20,
 - 4) Bir konuyu kavrama ve ifade yeteneği 20
- puan olmak üzere toplam 100 puan üzerinden yapılır."

"İlgilinin atanacağı kadronun gerektirdiği mesleki bilgi tespit edilirken;

- 1) Zabıt katipliği ve mübaşirliğe atanacaklara genel hukuk bilgisi ve kalem mevzuatına,
- 2) İdare memurluğu ve infaz ve koruma memurluğuna atanacaklara genel hukuk, infaz mevzuatı ve ceza infaz kurumu idaresine,
- 3) Diğer kadrolara atanacaklara ise atanacağı kadronun gerektirdiği teknik bilgiye

ilişkin konuların bir veya birkaçından soru sorulur."

"Yapılan değerlendirme, adalet komisyonu üyelerinin her biri tarafından ayrı ayrı EK 3-A Aday Değerlendirme Formuna işlenir."

"Sözlü sınav bitirildikten sonra komisyon üyelerince yapılan değerlendirme sonuçları EK 3-B Birleştirme Tutanağında gösterilir. İlgilinin sözlü sınavda başarılı sayılabilmesi için yüz tam puan üzerinden en az yetmiş puan alması gerekir."

"Sözlü sınav sonuçları EK 3-C Nihai Başarı Listesinin ilgili hanesine işlenir."

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan "EK-3 Değerlendirme Formu", "EK 3-C Nihai Başarı Listesi" olarak değiştirilmiş; aynı Yönetmeliğe "EK 3-A Aday Değerlendirme Formu" ile "EK 3-B Birleştirme Tutanağı" eklenmiştir.

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasının 5 inci bendinin (b) alt bendi ile 18 inci bendinin (a) alt bendi ve 37 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (d) bendi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 5 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Bakanı yürütür.

MADDE 1 – 9/7/2004 tarihli ve 25517 sayılı Resmî Gazete’de Yayımlanan Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile İdari Yargı Hâkim Adaylarının Meslek Öncesi Hazırlık ve Son Dönem Eğitimlerinin Yaptırılmasına Dair Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bentler eklenmiştir.

" h) Hâkim Adayı: Adli Yargı Adaylarından imkânlar ölçüsünde istekleri göz önünde bulundurulmak ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun da görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca hâkimliğe atanacak şekilde ayrılanlar ile idari yargı adaylarını,

1) Savcı Adayı: Adli Yargı Adaylarından imkânlar ölçüsünde, istekleri göz önünde bulundurulmak ve Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun da görüşü alınmak suretiyle Adalet Bakanlığınca Cumhuriyet Savcılığına atanacak şekilde ayrılanları,"

MADDE 2 – Aynı Yönetmeliğin 6 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**Madde 6** – Hazırlık eğitim dönemi dört ay süreli olup, adli yargı hâkim ve savcı adayları ile idari yargı hâkim adayları için ayrı ayrı olarak Eğitim Merkezi Müdürlüğünde yaptırılır. Meslek öncesi eğitim kural olarak hazırlık eğitim dönemi ile başlar."

MADDE 3 – Aynı Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (g) bendi eklenmiştir.

"a) Anayasa yargısında itiraz başvuruları, insan hakları ve kamu hürriyetleri uygulamaları, Avrupa Birliği Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İç Hukuktaki uygulaması, Türk Ceza Kanununun Genel Hükümlerinin uygulaması, Borçlar Kanunu uygulaması, Medenî Kanunun Başlangıç Hükümlerinin uygulaması, Tenfiz ve Tanıma Davaları, Adalet Psikolojisi, Hukukta Metod, Adli Tıp ve uygulaması, Hukuk Yargılaması Usulü, Ceza Yargılaması Usulü, Karşılaştırmalı Ceza Hukuku, Kabahatler Kanunu ve uygulaması, 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun Hükümleri,

"g) İsteğe bağlı olarak Yabancı Dil."

MADDE 4 – Aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki (g) bendi eklenmiştir.

"a) Anayasa Hukuku ve Anayasa Yargısı, İnsan Hakları ve Kamu Hürriyetleri Hukuku uygulamaları, Avrupa Birliği Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İç Hukukta uygulaması, İdare Hukuku, Karşılaştırmalı İdare Hukuku, Hukukta Metod, Kişiler Hukukunun uygulamalı örnekleri, İdari sözleşmelerin uygulamalı örnekleri, idari dava türleri, Türkiye'nin İdari Yapısı, İdari Yargılama Usulü Kanunu ve bütün konuları ile uygulamalı anlatımı ve Hukuk Yargılaması Usulü, (İdari Yargılama Usulü ile ilgisi olan konular.)

g) İsteğe bağlı olarak Yabancı Dil."

MADDE 5 – Aynı Yönetmeliğin 10 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"**Madde 10** – Son eğitim dönemi dört ay süreli olup, adli yargı adayları için hâkim ve savcı adaylarına yönelik iki kısım şeklinde ve idarî yargı hâkim adayları için ayrı ayrı olmak üzere Eğitim Merkezi Müdürlüğünde, kural olarak meslek öncesi eğitimin sonunda yaptırılır."

MADDE 6 – Aynı Yönetmeliğin 11 inci maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Adli yargı hakim adaylarının son eğitim konuları

Madde 11 –Adli yargı hâkim adaylarına, görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla bu görevin gerektirdiği deneyim ve becerilerin yoğun bir şekilde kazandırılmasına yönelik olarak;

a) Türk Medeni Kanunu, Borçlar Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, İcra ve İflas Kanunu, Çocuk Koruma Kanunu, Ailenin Korunmasına Dair Kanun, İş Kanunu, Sosyal Sigortalar Kanunu, Rekabet Kanunu, Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun, Kadastro Kanunu, Fikrî-Sınaî Haklar Kanunu ve bu kanunlara ilişkin uygulamalar,

b) Türk Ceza Kanunu, Özel Ceza Kanunları, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkındaki Kanun, İnfaz Hakimliği Kanunu, Kabahatler Kanunu, Adli Sicil Kanunu ve bu kanunların uygulaması,

c) Ulusal Yargı Ağı ve Bilgisayarın Uygulamalı Anlatımı, Avrupa Birliği Hukuku, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kararlarının İç Hukukta Uygulaması ve Seçim Hukuku,

konularında; ders, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler yoluyla eğitim verilir."

MADDE 7 – Aynı Yönetmeliğe 11 inci maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"Adli yargı savcı adaylarının son eğitim konuları

Madde 11/A – Adli yargı savcı adaylarına, görevlerini etkin ve verimli bir şekilde yerine getirebilmeleri amacıyla bu görevin gerektirdiği deneyim ve becerilerin yoğun bir şekilde kazandırılmasına yönelik olarak;

a) Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Kabahatler Kanunu, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezleri ile Koruma Kurulları Kanunu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Adli Sicil Kanunu, Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu, Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu,

b) Cumhuriyet Savcılığı görevi ile ilgili diğer Kanun ve Yönetmeliklerin uygulaması, konularında ders, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler yoluyla eğitim verilir."

MADDE 8 – Aynı Yönetmeliğin 15 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 15 – Hazırlık ve son eğitim dönemlerinde öğretilmek üzere bu Yönetmelikte belirlenen eğitim konuları, kısa ve uzun vadeli eğitim ve öğretim planı çerçevesinde durum ve koşulların ortaya çıkardığı ihtiyaçlara göre Yönetim Kurulunca değiştirilebilir veya bu konulara eklemeler yapılabilir."

MADDE 9 – Aynı Yönetmeliğe aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 1 – 4954 sayılı Kanunun Geçici 10 uncu maddesine göre Bakanlığın teklifi ve Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun kararı uyarınca meslek öncesi eğitim süreleri yarı oranında indirilen adli yargı hakim ve savcı adayları ile İdarî yargı hâkim adayları hakkında bu Yönetmelikte öngörülen süreler yarı oranında indirilir ve hazırlık eğitimi ile son eğitim dönemi konuları Yönetim Kurulu tarafından buna göre yeniden belirlenir."

MADDE 10 – Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 11 – Bu Yönetmelik hükümlerini Adalet Akademisi Başkanı yürütür.

[R.G. 27 Nisan 2008 – 26859]

 [İçindekilere dön](#)

Genelge

Başbakanlıktan:

Konu: Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Sosyal Tesisleri

GENELGE
2008/5

Sosyal tesisi bulunmayan kamu kurum ve kuruluşlarının personelinin, diğer kamu kurum ve kuruluşlarının Türkiye genelindeki sosyal tesislerinden, bu kuruluşların kendi personeli için uyguladığı statü ve mali imkanlarla yararlanması uygun görülmüştür.

Bulgilerini ve gereğini rica ederim.

[R.G. 24 Nisan 2008 – 26856]

 İçindekilere dön

İlke Kararları

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

1/5/1983 GÜN VE 18034 SAYILI RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANAN 7/4/1983 GÜN

VE 2 SAYILI ADLİ

YARGI HÂKİM VE CUMHURİYET SAVCILARI İLE İDARİ YARGI HÂKİM VE SAVCILARI

HAKKINDA 2802 SAYILI HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNU'NUN 21 VE 118 İNCİ

MADDELERİ UYARINCA TESPİT EDİLEN DERECE YÜKSELMESİ

ESASLARINA

İLİŞKİN HÂKİMLER VE SAVCILAR YÜKSEK KURULU İLKE

KARARINDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA

İLKE KARARI

MADDE 1 – Anılan İlke Kararının "Not Oranı" başlıklı 4 üncü maddesinin dördüncü, "Tercihli Yükselme" başlıklı 5 inci maddesinin dördüncü ve "Mümtaz olarak Yükselme" başlıklı 6 ncı maddesinin dördüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Altı ay ve daha kısa süreli olarak görev yapılan yer ve mahkemelerdeki iş yüzdeleri yükselme incelemeleri sırasında aleyhe değerlendirilemez. Altı aydan fazla, bir yıldan az süreli olarak görev yapılan yer ve mahkemelerdeki iş yüzdeleri, 7/4/1983 gün ve 2 sayılı Derece Yükselmesi Esaslarına İlişkin İlke Kararında yükselme şekillerine göre belirlenen iş yüzdelerinin 12'ye bölünmesi ile bulunacak aylık iş yüzdesinin çalışılan süreyle çarpılması sonucunda ortaya çıkan rakamlar esas alınarak hesaplanır.

Gerek yetki değişikliği gerekse görev yeri değişikliği nedeniyle farklı mahkemelerde veya yerlerde farklı sürelerde çalışılması halinde, bu mahkemelerin veya yerlerin bir kısmının iş yüzdesinin yetersiz olması durumunda iş yüzdesi ortalaması, iş yüzdeleri üzerinden değil terfi dönemi içinde bakılan ve çıkartılan toplam iş sayıları esas alınarak hesaplanır.

Yetki değişikliği veya tayin nedeniyle farklı mahkemelerde veya yerlerde çalışılması durumunda bu mahkemelerdeki veya yerlerdeki sürelerin bir yılın altına düşmesi halinde her mahkemede ve yerde çalışılan sürenin karşılığı olan oranlarda iş çıkarmak gerekir. Aylık oranlamaya tabi mahkemelerdeki veya yerlerdeki iş yüzdesi ortalaması da çalışılan yer ve mahkemelerin toplam süresinin yer ve mahkeme sayısına bölünmesi suretiyle elde edilen sürenin aylık oranlamada karşılığı olan iş yüzdelerinin aritmetik ortalamasının alınması şeklinde değil, bakılan ve çıkarılan toplam iş sayılarının aylık oranlamada karşılığı olan iş yüzdesi esas alınarak hesaplanır."

MADDE 2 – Aynı İlke Kararının "Tercihli Yükselme" başlıklı 5 inci maddesinin (a) bendinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bulunanlardan bir yükselme dönemi içerisinde geçen yıllardan devreden ve gelen toplam iş miktarının birinci, ikinci ve üçüncü bölgelerde % 70'ini, dördüncü, beşinci ve

olağanüstü hal ilan edilmiş yerlerdeki üçüncü bölgelerde % 60'ını karara bağlayan veya emsaline göre işi çok fazla olan merkezlerdeki mahkemelere geçen yıllardan devreden ve gelen toplam iş miktarından; Ağır Ceza ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde 500, Asliye Hukuk ve Aile Mahkemelerinde 1500, Asliye Ceza, Fikri ve Sinai Haklar Ceza ve Çocuk Mahkemelerinde 1400, Sulh Hukuk ve Sulh Ceza Mahkemelerinde 2000, Ticaret ve Fikri ve Sinai Haklar Hukuk Mahkemelerinde 1000, Tüketici Mahkemesinde 1800, İş Mahkemesinde münferit işlerde 1000, seri işlerde 2000, Kadastro Mahkemesinde 1000, İcra Ceza işlerinde 2500 ve İcra Hukuk işlerinde 2000 dosyayı sonuçlandırıp karara bağlayan ve yükselme için gerekli olandan daha üstün bir liyakat gösterenlerin tercihli yükselmeye layık olduklarına Kurulca karar verilebilir. Ancak Yargıtay'da incelenmiş olan karar ve layihalardan aldıkları zayıf notların genel not toplamına göre % 2'yi geçmemesi gerekir."

MADDE 3 – Aynı İlke Kararının "Mümtaz olarak Yükselme" başlıklı 6 ncı maddesinin (a) bendinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bulunanlardan bir yükselme dönemi içerisinde geçen yıllardan devreden ve gelen toplam iş miktarının % 80'ini, olağanüstü hal ilan edilmiş yerlerdeki bir ve ikinci bölgeler hariç olmak üzere % 70'ini karara bağlayan veya emsaline göre işi çok fazla olan merkezlerdeki mahkemelere geçen yıllardan devreden ve gelen toplam iş miktarından; Ağır Ceza ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde 700, Asliye Hukuk ve Aile Mahkemelerinde 2000, Asliye Ceza, Fikri ve Sinai Haklar Ceza ve Çocuk Mahkemelerinde 2000, Sulh Hukuk ve Sulh Ceza Mahkemelerinde 3000, Ticaret ve Fikri ve Sinai Haklar Hukuk Mahkemelerinde 1500, Tüketici Mahkemesinde 2200, İş Mahkemesinde münferit işlerde 1500, seri işlerde 3000, Kadastro Mahkemesinde 1400, İcra Ceza işlerinde 4000 ve İcra Hukuk işlerinde 3000 dosyayı sonuçlandırıp karara bağlayan, Yasada ve İlke Kararlarında belirlenen nitelikleri veya maddi eserleriyle yükselme için gerekli olandan çok yüksek liyakat derecelerine ulaştıklarına kanaat getirilenler mümtaz olarak yükseltilebilirler."

MADDE 4 – Yukarıda belirtilen İlke Kararı Resmî Gazete' de yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

— • —

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:

**13/12/2006 GÜN VE 26375 SAYILI RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANAN 23/1/2006
GÜN VE 6 SAYILI ADLİ
YARGI HÂKİM VE CUMHURİYET SAVCILARI İLE İDARİ YARGI HÂKİM VE
SAVCILARI HAKKINDA
2802 SAYILI HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNUNUN 21 VE 118 İNCİ MADDELERİ
UYARINCA
TESPİT EDİLEN BİRİNCİ SINIF OLMA ESASLARINA İLİŞKİN HÂKİMLER VE
SAVCILAR
YÜKSEK KURULU İLKE KARARINDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA İLKE KARARI**

MADDE 1 – Anılan İlke Kararının "Başarılı Sayılmak İçin Gerekli Not Oranı ve İş Yüzdesi" başlıklı 5 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ayrıca üç yıllık süre içinde emsaline göre işi çok fazla olan merkezlerdeki mahkemelere geçen yıllardan devreden ve gelen toplam iş miktarından; Ağır Ceza ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde 750, Asliye Hukuk ve Aile Mahkemelerinde 2250, Asliye Ceza, Fikri ve Sinai Haklar Ceza ve Çocuk Mahkemelerinde 2100, Sulh Hukuk ve Sulh Ceza Mahkemelerinde 3000, Ticaret ve Fikri ve Sinai Haklar Hukuk Mahkemelerinde 1500, Tüketici Mahkemesinde 2200, İş Mahkemesinde münferit işlerde 1500, seri işlerde 3000, Kadastro Mahkemesinde 1500, İcra Ceza işlerinde 3750 ve İcra Hukuk işlerinde 3000 dosyayı sonuçlandırıp karara bağlayan, Cumhuriyet Savcılıklarına geçen yıllardan devreden ve gelen

işlerden ise 3600 hazırlık, 12000 ilamat evrakını sonuçlandıran ve sicilindeki belgelere göre üstün bir liyakat gösterdiğine kanaat getirilenlerin de başarılı olduklarına Kurulca karar verilebilir. Ancak Yargıtay'da incelenmiş olan karar ve layihalardan aldıkları zayıf notların genel not toplamına göre % 2'yi geçmemesi gerekir."

MADDE 2 – Yukarıda belirtilen İlke Kararı Resmî Gazete' de yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

— • —

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Başkanlığından:
**28/5/2004 GÜN VE 25475 SAYILI RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANAN 26/1/2004
GÜN VE 16 SAYILI ADLİ
YARGI HÂKİM VE CUMHURİYET SAVCILARI İLE İDARİ YARGI HÂKİM VE
SAVCILARI HAKKINDA
2802 SAYILI HÂKİMLER VE SAVCILAR KANUNUNUN 21 VE 118 İNCİ MADDELERİ
UYARINCA
TESPİT EDİLEN BİRİNCİ SINIF OLAN HÂKİM VE SAVCILARIN
ÇALIŞMALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ ESASLARINA İLİŞKİN HÂKİMLER VE SAVCILAR
YÜKSEK KURULU İLKE KARARINDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASI HAKKINDA İLKE KARARI**

MADDE 1 – Anılan İlke Kararının "Başarılı Sayılmak İçin Gerekli Not Oranı ve İş Yüzdesi" başlıklı 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ayrıca üç yıllık süre içinde emsaline göre işi çok fazla olan merkezlerdeki mahkemelere geçen yıllardan devreden ve gelen toplam iş miktarından; Ağır Ceza ve Çocuk Ağır Ceza Mahkemelerinde 750, Asliye Hukuk ve Aile Mahkemelerinde 2250, Asliye Ceza, Fikri ve Sinai Haklar Ceza ve Çocuk Mahkemelerinde 2100, Sulh Hukuk ve Sulh Ceza Mahkemelerinde 3000, Ticaret ve Fikri ve Sinai Haklar Hukuk Mahkemelerinde 1500, Tüketici Mahkemesinde 2200, İş Mahkemesinde münferit işlerde 1500, seri işlerde 3000, Kadastro Mahkemesinde 1500, İcra Ceza işlerinde 3750 ve İcra Hukuk işlerinde 3000 dosyayı sonuçlandırıp karara bağlayan, Cumhuriyet Savcılıklarına geçen yıllardan devreden ve gelen işlerden ise 3600 hazırlık, 12000 ilamat evrakını sonuçlandıran ve sicilindeki belgelere göre üstün bir liyakat gösterdiğine kanaat getirilenlerin de başarılı olduklarına Kurulca karar verilebilir. Ancak Yargıtay'da incelenmiş olan karar ve layihalardan aldıkları zayıf notların genel not toplamına göre % 2'yi geçmemesi gerekir."

MADDE 2 – Yukarıda belirtilen İlke Kararı Resmî Gazete' de yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

[R.G. 25 Nisan 2008 – 26857]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Kararları

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2007/21

Karar Sayısı : 2008/40

Karar Günü : 17.1.2008

İPTAL DAVASINI AÇAN : Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Haluk KOÇ, Kemal KILIÇDAROĞLU ve 117 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU : 10.1.2007 günlü, 5572 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesinin Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 5. ve 11. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

IV - ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenen yasa kuralı, dayanılan Anayasa kurallarıyla bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Dava dilekçesinde, kuralda yer alan üç yıllık sürenin daha önce beş yıla çıkarıldığı, sürenin beş yıldan on yıla çıkarılmasının kamu yararı amacı taşımadığı, Bakanlar Kurulu'nun süre uzatım yetkisini süresi içinde kullanmaması nedeniyle, Danıştay tarafından verilen, Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) kararının yürürlüğünün durdurulması yönündeki karardan sonra, bu Yasa değişikliği ile hem ÖYK'ye hem de Bakanlar Kurulu'na yeni kararlar alma olanağı verildiği, yasakoyucunun takdir yetkisinin sınırsız olmadığı, yasakoyucunun ve Bakanlar Kurulu'nun süre uzatımını, süre bitmeden kullanmadığı halde, yargı kararı sonucu ortaya çıkan durumu karşılamak için süre uzatımı yönünde yasa değişikliği yapıldığı, yasaların soyut, genel ve nesnel olması, özel, geçici ve güncel bir durumu gözeterek ve belli bir kişiyi hedef alarak yapılmaması gerektiği, 2001 yılından sonra bankaların yabancılara satışının yaygınlaşarak sürdüğü, sektördeki yabancı payının % 31'e çıkarak kritik bir sürece girildiği, yabancı payı bulunmayan beş bankanın yabancıya hisse satışının gerçekleşmesi durumunda yabancı payının % 66'ya çıkacağı hesaplandığı, gelişmiş ülkelerde bu payın % 20'nin üzerinde olmadığı, uluslararası ekonomik kuruluşların gözetim ve denetimindeki bir bankacılık sisteminin bütün ekonominin dışa bağımlı hale gelmesine neden olacağı, böylece ekonomik bağımsızlıkla birlikte siyasal bağımsızlığın ve egemenliğin de tehlikeye gireceği, Anayasa'nın Başlangıç'ının beşinci paragrafı gereğince ulusal çıkarların her şeyin üstünde tutulması gerektiği, bağımsızlığın siyasal ve ekonomik bağımsızlığı birlikte içerdiği, dava konusu kuralın IMF Niyet Mektubunda verilen sözün yerine getirilmesi için konulduğu, bu nedenlerle Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 5. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

15.11.2000 günlü, 4603 sayılı Yasa'nın 2. maddesinin (2) numaralı fıkrasında, Yasa kapsamındaki bankaların yeniden yapılandırma işlemlerinin tamamlanmasını müteakiben hisse satış işlemlerinin 4046 sayılı Yasa hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılacağı, yeniden yapılandırma ve hisse satış işlemlerinin 4603 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden itibaren üç yıl içinde tamamlanacağı, Bakanlar Kurulu'nun bu süreyi bir defaya mahsus olmak üzere yarısı kadar uzatabileceği belirtilmiştir. 16.7.2004 günlü, 5230 sayılı Yasa ile beş yıla çıkarılan süre, 25.11.2005'de sona ermiştir. Bu tarihten sonra, kuralda 2007 yılı başlarına kadar herhangi bir değişiklik yapılmamış, 10.1.2007 günlü, 5572 sayılı Yasa'nın dava konusu kuralı ile beş yıllık süre on yıla çıkarılmıştır. Böylece, Yasa kapsamındaki bankaların hisse satış işlemlerine ilişkin süre, 4603 sayılı Yasa'nın yürürlük tarihi olan 25.11.2000 gününden itibaren on yıl olarak belirlenmiştir.

Anayasa'nın Başlangıç'ının beşinci paragrafında, hiçbir faaliyetin "Türk milli menfaatlerinin" karşısında koruma göremeyeceği, 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyeti'nin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan "sosyal bir hukuk devleti" olduğu, 5. maddesinde de "Türk Milletinin bağımsızlığını" ve "kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu" sağlamanın, "kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri" kaldırmanın Devletin temel amaç ve görevleri arasında olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde Cumhuriyetin nitelikleri arasında sayılan hukuk devleti, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, eylem ve işlemleri hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup, bunu geliştirerek sürdüren,

hukuk güvenliğini gerçekleştiren, Anayasa'ya aykırı tutum ve durumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da uyacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

4603 sayılı Yasa'nın Anayasa'ya aykırılık savının incelendiği ve reddedildiği 19.6.2002 günlü, E.2001/33, K.2002/56 sayılı Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği gibi, Yasa'da yeniden yapılandırılmak suretiyle özelleştirilmesi öngörülen bankaların hisse satışlarına sınır getirilmemesinin tümünün yabancılara satılmasına olanak vereceği, bunun da Anayasa'nın Başlangıç'ındaki "Türk Milletinin Bağımsızlığı" ilkesine aykırılık oluşturacağı savının, hisse satışlarının, ekonominin koşullarına, sermaye hareketlerinin gereklerine ve sistemin güçlendirilmesine, ulusal ve uluslararası rekabet gücünün sağlanmasına bağlı olarak belirleneceği gözetildiğinde, anılan ilke ile bağlantısı kurulamamıştır.

Bankaların, Devlet'in para, kredi ve sermaye politikalarının oluşmasında ve saptanmış politikaların uygulanmasında önemli görevleri bulunmaktadır. Para ikrazı işleriyle uğraşan, mevduat kabul eden, sermaye teşekkülüne hizmet eden bankalar, ülke ekonomisinin en hassas kesimi olan kredi piyasasında faaliyet gösteren kuruluşlardır. Devlet, bir yandan tasarrufları korumak, diğer yandan da bankalarda biriken tasarrufların milli ekonominin gereklerine göre kullanılmasını sağlamakla görevli olup, bu görevini yerine getirebilmek için bankaları, para ve kredi piyasalarını düzenleme ve denetleme gereksinimi duyar ya da Merkez Bankası yanında kamu bankaları aracılığı ile sistemi yönlendirir. Devletin ekonomik görevlerini ve amaçlarını gerçekleştirmek için, ulusal ekonominin gereklerine uygun olarak kimi düzenlemeler getirmek, bunları değiştirmek ve kaldırmak, anayasal sınırlar içinde yasakoyucunun yetkisindedir.

Açıklanan nedenlerle, 4603 sayılı Yasa kapsamında bulunan T.C. Ziraat Bankası ve Türkiye Halk Bankası'nın, kamu tüzelkişiliği statüsünden çıkarılarak özel hukuk hükümlerine tabi anonim şirket statüsüne geçirilmesinden sonra, ekonominin gereklerine uygun olarak hisse satış işlemlerinin 4046 sayılı Yasa hükümleri çerçevesinde sonuçlandırılması için süre uzatımına ilişkin düzenleme Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2. ve 5. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Anayasa'nın 11. maddesinin anayasallık denetiminde işlevsel olmaması nedeniyle kuralın bu madde yönünden incelemesine gerek görülmemiştir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

V - YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN İNCELENMESİ

10.1.2007 günlü, 5572 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesine yönelik iptal istemi, 17.1.2008 günlü, E.2007/21, K.2008/40 sayılı kararla reddedildiğinden, bu maddeye ilişkin yürürlüğün durdurulması isteminin REDDİNE, 17.1.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

VI - SONUÇ

10.1.2007 günlü, 5572 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası Anonim Şirketi ve Türkiye Emlak Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 1. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyuları ve OYÇOKLUĞUYLA, 17.1.2008 gününde karar verildi.

[R.G. 8 Nisan 2008 – 26841]

 İçindekilere dön

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/38

Karar Sayısı : 2008/53

Karar Günü : 7.2.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEMELER:

1- Konya 1. İdare Mahkemesi (E:2005/38)

2- Ordu İdare Mahkemesi (E:2005/45, E:2005/46)

İTİRAZLARIN KONUSU : 4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun, 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde yer alan *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile..."* ibaresinin Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

(B) grubu polis amiri olarak komiser yardımcısı kadrosunda görev yapan davacılar, komiser yardımcılığı kursuna başladıkları tarihte yürürlükte olan yasa kuralları gereğince (A) grubu polis amiri olarak atanmaları gerektiğini ileri sürerek yaptıkları başvuruların idarece reddi işlemlerinin iptali istemiyle açmış oldukları davalarda, itiraz konusu ibarelerin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler iptali için başvurmuşlardır.

VI - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Kanun Hükmünde Kararname kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Sınırlama Sorunu

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'ne itiraz yoluyla yapılacak başvurular itiraz yoluna başvuran mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı yasa kuralı ile sınırlıdır.

Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa ile eklenen ve iptali istenilen ibareyi de içeren geçici 20. maddesinde, *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir."* denilmektedir. İtiraz yoluna başvuran Konya İdare Mahkemesi, maddede yer alan *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile"* ibaresinin iptalini istemiş ise de bu ibarenin *"Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce,"* bölümünün, maddenin iptali istenilmeyen kısımları yönünden de uygulanması söz konusudur.

Belirtilen nedenle, itiraz konusu kurala ilişkin esas incelemenin *"dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile"* ibaresi ile sınırlı olarak yapılmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

B - Genel Açıklama

Polis amiri rütbelerine yapılacak atama ve terfilere ilişkin usul ve esaslar, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesinde düzenlenmektedir.

25.9.2000 tarihinde yürürlüğe giren 611 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 1. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesi değiştirilmiş ve *"Polis amirlerinden Polis Akademisi mezunları, Polis Akademisi mezunu sayılanlar ile Emniyet Genel Müdürlüğüne eleman yetiştirmek üzere Polis Akademisi bünyesinde en az 4 yıllık fakülte ve yüksek okullarından mezun olanlar (A), komiser yardımcılığı kursunu başarıyla bitirmiş olanlar (B) grubunu oluşturur."* hükmü getirilmiştir.

Söz konusu değişiklikten önce, dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olan polis memurlarından en az altı aylık komiser yardımcılığı kursunu başarıyla tamamlamış olanların da (A) grubu polis amiri olmaları öngörüldüğünden, bu kişilerin kazanılmış haklarının korunmasına yönelik olarak 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 3201 sayılı Yasa'ya geçici 20. madde eklenmiş ve *"Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser"*

yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede 4 yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirleri, (A) grubunda değerlendirilir.” denilmiştir.

611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname, dayanağı olan 4588 sayılı Yetki Yasasının iptal edilmiş olması nedeniyle yasal ve anayasal dayanaktan yoksun kaldığı gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi'nin 31.10.2000 günlü, E:2000/69, K:2000/42 sayılı kararıyla iptal edilmiş ve 3201 sayılı Kanun'un değişik 55. maddesi ile geçici 20. maddesinin de aralarında yer aldığı 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddelerinin “doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince BU KURALLARA İLİŞKİN İPTAL HÜKMÜNÜN, KARARIN RESMÎ GAZETEDA YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE” karar verilmiştir. Bu karar 7.11.2000 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun, 21.4.2001 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 4638 sayılı Yasa'nın, 1. maddesiyle değiştirilen 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesinde, (A) ve (B) polis amiri gruplarının kapsamını belirleyen 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'deki hükme aynen yer verilmiş, 4. maddesiyle 3201 sayılı Yasa'ya eklenen geçici 20. madde ile de bu Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce (A) grubu olarak atanan veya (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirlerinin kazanılmış hakları korunmuştur.

C - İtiraz Konusu Kuralın Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu

Başvuru kararlarında, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir hukuk Devleti olduğu, yasa koyucunun yasal düzenlemeler yaparken sahip olduğu takdir yetkisinin hukuk devleti ilkesiyle sınırlı bulunduğu, komiser yardımcılığı kursuna başladıkları tarihte geçerli olan kurallara göre (A) grubu polis amiri olmaları gereken davacıların 3201 sayılı Yasa'nın 55. maddesinde yapılan değişiklik sonucunda (B) grubu polis amiri oldukları, kazanılmış hakları korumak ve hukuksal güvenliği sağlamak amacıyla getirilen itiraz konusu kuralın davacılar bakımından hukuki bir koruma içermediği, kazanılmış hakları ihlal ettiği ve davacıların aleyhine geçmişe yürütüldüğü, hukuk devleti ilkelerinden belirlilik, devlete güven ve devlette istikrar kavramlarını aykırı olduğu, daha önce dört yıllık yüksek öğretim mezunu olan ve komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerin atamalarının (A) grubu polis amiri olarak yapılmasına rağmen itiraz konusu kural nedeniyle davacıların (B) grubu polis amiri olarak atanmalarının eşitlik ilkesine aykırı bulunduğu, belirtilen nedenlerle Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olan kuralın iptali gerektiği ileri sürülmüştür.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde, 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bulunduğu rütbede dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olup (B) grubundan (A) grubuna geçen polis amirlerinin, (A) grubunda değerlendirileceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesine göre, herkes dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

“Yasa önünde eşitlik ilkesi” hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunanlar kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Yasa önünde eşitlik, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı tutulacağı anlamına gelmez. Durumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve uygulamaları

gerektirebilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'da öngörülen eşitlik ilkesi zedelenmez.

4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yükseköğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile bu tarihte henüz komiser yardımcılığı kursunu tamamlamamış olanlar aynı hukuksal konumda bulunmadıklarından eşitlik karşılaştırmasına esas alınamazlar.

Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adil bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde yasa koyucunun da uyması gereken Anayasa ve temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Kazanılmış haklara saygı ilkesi, hukukun genel ilkelerinden birisini oluşturmaktadır. Kazanılmış hak, özel hukuk ve kamu hukuku alanlarında genel olarak, bir hak sağlamaya elverişli nesnel yasa kurallarının bireylere uygulanması ile onlar için doğan öznel hakkın korunmasıdır. Kazanılmış bir haktan söz edilebilmesi için bu hakkın, yeni yasadaki önce yürürlükte olan kurallara göre bütün sonuçlarıyla fiilen elde edilmiş olması gerekir. Kazanılmış hak, kişinin bulunduğu statüden doğan, kendisi yönünden kesinleşmiş ve kişisel niteliğe dönüşmüş haktır.

Bir statüye bağlı olarak ileriye dönük, beklenen haklar, kazanılmış hak niteliği taşımadığından 4638 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden önce (A) grubu polis amiri unvanını kazanmamış olan kişilerin (A) grubu polis amirliği yönünden kazanılmış haklarından söz edilebilmesi olanaklı değildir.

Hukuk devleti ilkesinin önkoşullarından biri olan hukuk güvenliği ile kişilerin hukuki güvenliğinin sağlanması amaçlanmaktadır. Hukuk güvenliği ilkesi, hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu'nun 55. maddesini değiştiren 611 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa Mahkemesi'nce iptaline rağmen, Emniyet Genel Müdürlüğü'nce açılan komiser yardımcılığı kursu sınavına sadece dört yıllık yüksek öğretim kurumu mezunu polis memurlarının başvurabileceği belirtildiğinden, bu sınavda başarılı olarak komiser yardımcılığı kursuna başlayan kişilerde söz konusu kursun sonunda (A) grubu polis amiri olma beklentisi yaratılmıştır. Bu durumda, komiser yardımcılığı kursu devam etmekte iken çıkarılan 4638 sayılı Yasa ile Emniyet Teşkilatı Kanunu'na eklenen geçici 20. maddede, bu Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihten önce dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenlerin (A) grubunda değerlendirileceği yolundaki düzenlemenin kapsamına anılan Yasa'nın yürürlüğe girdiği tarihte komiser yardımcılığı kursuna devam edenlerin alınmamış olması, hukuk güvenliği ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenle, dava konusu kural Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamışlardır.

D - İptal Kararının Yürürlüğe Gireceği Gün Sorunu

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez" denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise, Anayasa

Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmiştir.

İptal edilen kuralın doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII - SONUÇ

A - 4.6.1937 günlü, 3201 sayılı Emniyet Teşkilâtı Kanunu'nun 6.4.2001 günlü, 4638 sayılı Yasa ile eklenen geçici 20. maddesinde yer alan "... dört yıllık yüksek öğretim kurumlarından mezun olarak komiser yardımcılığı kursunu bitirenler ile ..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, Mehmet ERTEN, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

B - İptal edilen ibarenin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, KARARIN RESMÎ GAZETEDEN YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

7.2.2008 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Mehmet ERTEN	Üye Cafer ŞAT
Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ	Üye Zehra Ayla PERKTAŞ	

[R.G. 8 Nisan 2008 – 26841]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı: 2006/96

Karar Sayısı : 2008/65

Karar Günü : 28.2.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul 10. İcra Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 31.5.2005 günlü 5358 sayılı Yasa ile değiştirilen 340. maddesinin Anayasa'nın 2., 10., 11., 13. ve 38. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

İcra Dairesinde kararlaştırılan borcun ilk taksidinin ödenmemesi üzerine borçlunun cezalandırılması istemiyle açılan davada itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme iptali için başvurmuştur.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu Yasa kuralı, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, borçludan alacağını rızasıyla alamayan alacaklının alacağını cebri icra yolunu kullanarak tahsil etme olanağına sahip olduğu, özel hukuktan doğan alacakla ilgili olaylarda tarafların birbirlerinin ödeme gücünü bilebilecek durumda oldukları ve basiretli tüccar öngörüsüyle hareket etmeleri gerektiği, ödeme sözleşmesindeki taksitle ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeyen borçlunun ayrıca cezalandırılmasının evrensel hukuk kurallarıyla bağdaşmadığı, ödeme sözleşmesi yükümlülüğünün yerine getirilmemesiyle ihlâl edilen değer toplumsal değil bireysel olduğu, bu düzenlemenin cezalandırmanın temel ilke ve esaslarına uygun olmadığı, tazyik hapsinin suç sayılan eylem, verilecek cezanın türü, süresi ve miktarını belirlemede takdir yetkisi gibi konular yönünden ceza hukukunun genel ilkelerine aykırı olduğu, diğer cezaların ertelenebildiği ve seçenek yaptırımlara çevrilebildiği halde, tazyik hapsi cezasında bu durumlar geçerli olmadığından Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturduğu, Devletin toplum düzenini sağlamak için ceza verme yetkisini istediği biçim ve kapsamda kullanamayacağı, hak ve özgürlüklerin demokratik toplum gereklerine aykırı olarak sınırlandırılmayacağı, çağdaş ceza hukukunda failin kişilik özelliklerinin de dikkate alınarak seçimlik cezaların ve güvenlik önlemlerinin uygulandığı, her sanık için doksan güne kadar tazyik hapsi öngörülmesinin hakim takdir yetkisini sınırlandırdığı, bu nedenlerle kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11., 13. ve 38. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kurala göre, İcra ve İflas Kanunu'nun 111. maddesi uyarınca veya alacaklının muvafakati ile icra dairesinde kararlaştırılan borcu ödeme şartını, makbul bir sebep olmaksızın ihlal eden borçlu hakkında alacaklının şikâyeti üzerine, üç aya kadar tazyik hapsine karar verilebilecek, tazyik hapsinin uygulanmasından sonra borçlu borcun tamamını veya o tarihe kadar icra veznesine yatırmak zorunda olduğu meblağı öderse tahliye edilebilecek, ödemelerini tekrar keserse, hakkında tazyik hapsine yeniden karar verilebilecektir. Ancak, bir borçtan dolayı tazyik hapsinin süresi üç ayı geçemeyecektir.

İcra ve İflas Kanunu'nun 340. maddesinde öngörülen ilk durumda, satış talebinden evvel borçlu tarafından borcun ödenme biçimine ilişkin olarak yollamada bulunulan aynı Yasa'nın 111. maddesine göre, icra takibi sırasında, yeterli mal haczedilip satış talebinden önce borcun dörtte birinden az olmamak üzere birinci taksidinin peşin olarak ve kalan miktarının da muntazam aralıklarla en çok üç ayda üç taksit halinde borçlu tarafından ödenebilmesi imkânı bulunmaktadır. Bu taahhüt, borçlunun tek taraflı olarak Yasa'dan doğan taksitle ödeme hakkını kullanmasıdır. İkinci durumda ise alacaklının muvafakati ile icra dairesinde borcun ödenmesinin kararlaştırılması, alacaklı ve borçlunun icra memurunun huzurunda takibe konu borcun ödenme şeklinin belirlenmesidir.

Anayasa'nın 10. maddesinin birinci fıkrasında herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Durum ve konulardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz. Nitelikleri ve durumları özdeş olanlar için yasalarla değişik kurallar konulamaz.

İtiraza konu yasa kuralıyla, tazyik hapsini gerektiren eylemde bulunan kişinin kendi iradesiyle oluşan yükümlülüğünden caymaması ve borcun zamanında ödenmesinin sağlanması amacı güdülmektedir. Kuralda yaptırım öngörülen eylemi işleyen kişilerle, ceza

yargılamasının konusunu oluşturan diğer suçları işleyen kişiler farklı konumda bulduklarından Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılıktan söz edilemez.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 10. maddesine aykırı değildir.

Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasında hiç kimsenin yalnızca sözleşmeden kaynaklanan bir yükümlülüğü yerine getirmemesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamayacağı belirtilmiştir.

İtiraz konusu kuralda düzenlenen yaptırım Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasında sözü edilen doğrudan sözleşme yükümlülüğünün yerine getirilememesi olmayıp, kanunla getirilen ve kamu otoritesince yürütülen cebri icranın etkinliğini sağlama amacını taşımaktadır.

Bu nedenlerle kural, Anayasa'nın 38. maddesinin sekizinci fıkrasına aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın 2., 11. ve 13. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 31.5.2005 günlü, 5358 sayılı Yasa ile değiştirilen 340. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 28.2.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

[R.G. 10 Nisan 2008 – 26843]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2005/25

Karar Sayısı : 2008/57

Karar Günü : 7.2.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR:

1 - Ankara 9. İdare Mahkemesi Esas Sayısı: 2005/25

2 - Ankara 8. İdare Mahkemesi Esas Sayısı: 2006/86

İTİRAZLARIN KONUSU: 8.5.1985 günlü, 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un Geçici 1. maddesinde yer alan "... en çok iki yıl içinde ..." ibaresinin, Anayasa'nın 2., 10., 60., 61., 62. ve 65. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

Bakılmakta olan davalarda, itiraz konusu ibarenin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler iptalleri için başvurmuşlardır.

II - İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

- Ankara 9. İdare Mahkemesinin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun Geçici 1. maddesinde, "Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurda dönmüş olmakla birlikte, 30/5/1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre hizmet sürelerini değerlendirmemiş olanlar;

a) Prim, kesenek ve karşılık ödemek suretiyle sigortalısı veya iştirakçisi olduğu sosyal güvenlik kuruluşuna;

b) Sosyal güvenlik kuruluşlarından hiçbirine tabi bulunmamaları halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna;

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok iki yıl içinde yazılı istekte bulunmak, Yurt dışında geçen sürelerinin tamamını veya dilediği kadarını, 4. madde hükümlerine göre tahakkuk ettirilecek borç miktarını ödeme tarihindeki doların, Türk Lirası karşılığı esas ile ödemek,

Suretiyle değerlendirilebilirler” hükmü yer almış ve bu kanunun yürürlüğünden önce yurda dönenlerden hizmet sürelerini değerlendirmemiş olanlara yurt dışında geçen hizmet sürelerini borçlanabilmelerini, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içinde başvurma koşuluna bağlamıştır.

2709 sayılı Anayasa'nın 10. maddesinin 3. fıkrasında, “Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar” hükmüne, 60. maddesinde; “herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir.

Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar” hükmüne ve 62. maddesinde de, “Devlet yabancı ülkelerde çalışan Türk Vatandaşlarının... sosyal güvenliklerinin sağlanması... için gerekli tedbirleri alır” hükmüne yer verilmiştir.

3201 sayılı Kanunun geçici 1. maddesinde ise bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurda dönenlerin yurt dışı hizmetlerinin borçlanmak suretiyle sosyal güvenlik bakımından değerlendirilmesini belli bir süreyle sınırlamak suretiyle kısıtlamıştır.

Bu durum Anayasa'nın gerek yukarıda açılan 60. maddesindeki herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu, Devletin bu güvenliği sağlayacağı ve gerekli tedbirleri alacağı kuralına, gerekse 62. maddesindeki Devletin yurt dışında çalışan Türk vatandaşlarının sosyal güvenliklerinin sağlanması için gerekli tedbirlerini alacağı kuralına aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlik Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanunun Geçici 1. maddesi 2. fıkrasını oluşturan “bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok iki yıl içinde istekte bulunanlar” cümlesindeki “en çok iki yıl içinde” ibaresinin Anayasa'nın 10., 60. ve 62. maddelerine aykırı olduğu sonucuna varıldığından, anılan kanun hükmünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesi'ne başvurulmasına ve Anayasa Mahkemesi'nin bu konuda vereceği karara kadar dosyanın bekletilmesine 21.06.2004 tarihinde oybirliği ile karar verildi.”

- Ankara 8. İdare Mahkemesinin başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

“3201 sayılı Yurtdışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un 3/2. maddesinde;

“Türkiye'ye döndükten sonra yurtdışında geçen hizmetlerini borçlanmak isteyenler;

a) Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olmayanlar, Sosyal Sigortalar Kurumuna,

b) Müracaat tarihinde çalışmakta olanlar tabi oldukları sosyal güvenlik kuruluşuna,

c) Başvuru tarihinde herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olamamakla birlikte yurda dönüş tarihinden sonraki çalışmalarından dolayı son defa tabi oldukları sosyal güvenlik kuruluşuna,

d) Hizmetlerinden bir kısmı yurt dışında iken borçlanandan kalan hizmetlerini yurda dönüş yaptıktan sonra borçlanmak isteyenler ilk borçlanmayı yapan sosyal güvenlik kuruluşuna,

e) Ev kadınları Bağ-Kur'a,

yazılı olarak müracaat etmek suretiyle borçlanabilirler” hükmüne yer verilmiş olup aynı kanunun Geçici 1. maddesinde “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurda dönmüş olmakla birlikte, 30.05.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre hizmet sürelerini değerlendirmemiş olanlar;

a) Prim, kesenek ve karşılık ödemek suretiyle sigortalı veya iştirakçisi olduğu sosyal güvenlik kuruluşuna;

b) Sosyal güvenlik kuruluşlarından hiçbirine tabi bulunmamaları halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna;

bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok iki yıl içinde yazılı istekte bulunmak.

Yurt dışında geçen sürelerinin tamamını veya dilediği kadarını, 4 üncü madde hükümlerine göre tahakkuk ettirilecek borç miktarını ödeme tarihindeki doların, Türk Lirası karşılığı esası ile ödemek,

suretiyle değerlendirilebilirler” hükmü yer almıştır.

Dava dosyasının incelenmesinden, davacının 1982 yılında Türkiye’ye dönüş yaptığı, 22.05.1985 tarihinde yürürlüğe giren 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun’un Geçici 1. maddesi çerçevesinde, süresi içinde borçlanma talebinde bulunmadığından dolayı borçlanma isteminin reddedildiği, ancak anılan kanunda davacı ile ilgili herhangi bir düzenlemenin olmamasının Anayasa’ya aykırı olduğu anlaşılmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın 2. maddesinde Türkiye Cumhuriyetinin bir hukuk devleti olduğu, 10. maddesinde Devlet organları ve idare makamlarının bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunluluğu, 60. maddesinde Herkesin sosyal güvenlik hakkına sahip olduğu ve Devletin bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alacağı, 62. maddesinde Devletin yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alacağı ve 65. maddesinde de Devletin sosyal ve ekonomik alanlarda Anayasa ile belirlenen görevlerini, bu görevlerin amaçlarına uygun öncelikleri gözeterek mali kaynaklarının yeterliliği ölçüsünde yerine getirmekle yükümlü olduğu belirtilmiştir.

Dava konusu olayda ise, 22.05.1985 tarihinde yürürlüğe giren 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun’un daha önce yurda dönenler için yürürlüğe girdikten sonra iki yıl içerisinde başvuru şartını koşması ve davacının bu süre içerisinde başvuru yapmaması Anayasa’nın 2., 10., 60., 62., ve 65. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.

Açıklanan nedenlerle 3201 sayılı Kanunun Geçici 1. maddesinde başvuru için iki yıl şartının yer alması Anayasa’nın 2., 10., 60., 62., ve 65. maddelerine aykırı olduğu sonucuna Mahkememizce varıldığından, T.C. Anayasa’nın 152. maddesi uyarınca bu konuda bir karar verilmek üzere konunun Anayasa Mahkemesi’ne götürülmesine, Anayasa Mahkemesi’nin bu konuda vereceği karara kadar davanın geri bırakılmasına, 17.02.2006 gününde oybirliğiyle karar verildi.”

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralı

3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun’un iptali istenilen ibareyi de içeren Geçici 1. maddesi şöyledir:

“Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurda dönmüş olmakla birlikte, 30/5/1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre hizmet sürelerini değerlendirmemiş olanlar;

a) Prim, kesenek ve karşılık ödemek suretiyle sigortalısı veya iştirakçisi olduğu sosyal güvenlik kuruluşuna;

b) Sosyal güvenlik kuruluşlarından hiçbirine tabi bulunmamaları halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna;

Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren **en çok iki yıl içinde** yazılı istekte bulunmak.

Yurt dışında geçen sürelerinin tamamını veya dilediği kadarını, 4 üncü madde hükümlerine göre tahakkuk ettirilecek borç miktarını ödeme tarihindeki doların, Türk Lirası karşılığı esası ile ödemek,

Suretiyle değerlendirebilirler.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında Anayasa'nın 2., 10., 60., 61., 62. ve 65. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince, E.2005/25 ve E.2006/86 sayılı dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

V- BİRLEŞTİRME KARARI

E.2006/86 sayılı davanın, aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2005/25 sayılı dava ile birleştirilmesine, birleştirilen davanın esasının kapatılmasına, esas incelemenin E.2005/25 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 6.6.2006 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

VI- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu ibare, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüldüğü düşünülür:

Başvuru kararlarında, 3201 sayılı Yasanın geçici 1. maddesinde, Yasanın yürürlüğe girmesinden önce yurda dönenlerden yurt dışında geçen hizmet süreleri sosyal güvenlik bakımından değerlendirilmemiş olanların bu sürelerini borçlanabilmelerinin iki yıl içinde başvurma koşuluna bağlandığı, böylece 3201 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce yurda dönenlerin yurt dışı hizmetlerinin borçlanmak suretiyle sosyal güvenlik bakımından değerlendirilmesinin belli bir süre ile sınırlandırılarak kısıtlandığı, bu durumun Anayasa'nın 2., 10., 60., 61., 62. ve 65. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

Anayasa'nın 10. maddesinin birinci fıkrasında herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Durum ve konulardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz. Nitelikleri ve durumları özdeş olanlar için yasalarla değişik kurallar konulamaz.

İtiraz konusu kurala göre, 3201 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce yurt dışından dönmüş olanlar, bu Yasanın yürürlük tarihinden itibaren iki yıl içinde başvurmaları durumunda yurt dışı hizmet borçlanmasından yararlanabilecekler, aksi halde bu Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce yurt dışında geçirdikleri hizmet süreleri sosyal güvenlik bakımından değerlendirilemeyecektir.

3201 sayılı Yasanın 3. maddesi, bu Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra yurda kesin dönüş yapanların kesin dönüş tarihinden itibaren borçlanma ile ilgili isteklerini en geç iki yıl içinde yapmaları gerektiğini kurala bağlamıştır. Anayasa Mahkemesi, 12.12.2002 günlü, E.2000/36 ve K.2002/198 sayılı kararı ile borçlanma işleminin yapılabilmesi için yasanın zorunlu kıldığı yurda kesin dönüş yapmış olma koşulunu ve aranan iki yıllık süreyi iptal etmiştir. Anayasa Mahkemesinin anılan kararının ve bu karar uyarınca 3201 sayılı Yasanın 3. maddesinde 4958 sayılı Yasa ile değişiklik yapılmasının ardından, yurt dışında çalışmış olan veya yurda dönmüş bulunan kişiler diledikleri zaman yurt dışındaki hizmet süreleri nedeniyle hizmet borçlanmasından yararlanabilir hale gelmişlerdir. Ancak, itiraz konusu kural uyarınca 3201 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce yurda dönenler iki yıl içinde ilgili sosyal güvenlik kuruluşuna başvurmamış iseler hizmet borçlanmasından yararlanamamaktadırlar.

Yurt dışında belli bir süre çalışmış olanlar, hangi tarihte dönerlerse dönsünler yurt dışında geçirdikleri sürelerin sosyal sigorta kurumlarında değerlendirilmeleri bakımından aynı durumdadırlar. Yukarıda anılan Anayasa Mahkemesi kararı sonucunda yapılan yasal değişiklikle, 3201 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden sonra yurda dönenler yurda döndükleri tarihe bakılmaksızın hizmet borçlanmasından yararlanabilirken, 3201 sayılı Yasanın yürürlüğe girdiği tarih olan 22.5.1985 tarihinden önce yurda dönmüş, ancak iki yıl içinde hizmet borçlanması için başvurmamış olanların geçici 1. madde uyarınca bu işlemde yararlanamamaları Anayasanın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 10. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural iptal edilmiş olduğundan ayrıca Anayasa'nın 2., 60., 61., 62. ve 65. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

VII - SONUÇ

8.5.1985 günlü, 3201 sayılı Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun'un geçici 1. maddesinde yer alan "...en çok iki yıl içinde..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 7.2.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

[R.G. 15 Nisan 2008 – 26848]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2006/71

Karar Sayısı : 2008/69

Karar Günü : 28.2.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURANLAR :

1- İstanbul 10. İcra Ceza Mahkemesi	Esas Sayısı: 2006/71
2- Zonguldak İcra Ceza Mahkemesi	Esas Sayısı: 2006/137
3- Üsküdar 1. İcra Ceza Mahkemesi	Esas Sayısı: 2008/2
4- Lüleburgaz İcra Ceza Mahkemesi	Esas Sayısı: 2008/10

İTİRAZLARIN KONUSU :

A- 4.12.2004 günlü, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (I) bendinin,

B- 9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun;

1- 31.5.2005 günlü, 5358 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. maddesiyle değiştirilen 337. maddesinin,

2- 5358 sayılı Yasa'nın 18. maddesiyle değiştirilen 346. maddesinin başlığının ve birinci fıkrasının,

3- 349. maddesinin birinci fıkrasının ve beşinci fıkrasının ikinci tümcesinin,

4- 5358 sayılı Yasanın 21. maddesiyle değiştirilen 353. maddesinin,

Anayasa'nın 2., 10., 19., 36., 38. ve 138. maddelerine aykırılığı savıyla iptalleri istemidir.

I - OLAY

Bakılmakta olan davalarda, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun disiplin hapsi cezası, mal beyanında bulunmayanlara uygulanacak yaptırım ve icra cezalarında uygulanan yargılama usûlüyle ilgili itiraz konusu kuralların Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler iptalleri için başvurmuşlardır.

II - İTİRAZLARIN GEREKÇELERİ

İtiraz yoluna başvuran Mahkemelerin gerekçelerinde özetle, Türk Ceza Kanunu'nda disiplin hapsine göre daha ağır yaptırım olan bir yıla kadar hapis cezasının para ya da seçenek yaptırımlara çevrilebildiği, iki yıla kadar olan hapis cezalarının ertelenmesi, dava zamanlaşımı süresinin belli olması ve koşullu salıvermeden yararlanma olanaklı iken, disiplin hapsinde sınırsız dava zamanlaşımı öngörüldüğü, buna yasal ve takdiri indirim hükümleri önödeme ve uzlaşma gibi ceza hukuku müesseselerinin uygulanmadığı, borçludan alacağını rızasıyla alamayan alacaklının devlet kurumlarının yardımıyla alacağını zorla tahsil etme olanağına sahip olduğu, cebri icranın dışında borçlunun ayrıca hapisle cezalandırılmasının evrensel hukuk kuralları ile bağdaşmayacağı, özel hukuktan doğan alacaklarda tarafların birbirlerinin ödeme gücünü bilebilecek durumda oldukları ve basiretli tacir öngörüsüyle hareket etmeleri gerektiği, Avrupa Birliği ülkelerine gönderilen ve hapis cezasını içeren icra ve ödeme emirleri ile ilgili adli yardımlaşma taleplerinin kendi hukuklarında benzer suç bulunmaması nedeniyle kabul görmediği, mal beyanında bulunmama suçunu işleyen kimselere disiplin hapsi cezası verilerek seçenek yaptırımlardan yararlandırılmadıkları, bu durumun eşitsizliğe yol açtığı, mal beyanında bulunmama eylemi nedeniyle borçlu hakkında ayrı ayrı veya aynı anda birlikte tazyik ve disiplin hapsi olmak üzere iki defa aynı veya farklı zamanlarda özgürlüğü kısıtlayıcı ceza uygulanabileceği, böylece tek bir eylem için iki ayrı özgürlüğü bağlayıcı cezanın öngörülmüş olduğu, yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nda şahsi davaya yer verilmediği ve şahsi davaların kamu davasına dönüştürüldüğü, bu nedenle İcra ve İflas Kanunu'na göre açılacak davaların da Cumhuriyet Savcılığı tarafından açılması gerektiği, farklı uygulamaların eşitsizlik doğurduğu, disiplin hapsi suçları ve bunların dışındaki suçlar hakkında ceza verecek makamların farklı öngörüldüğü, idari yaptırımların nitelikleri ve amaçları yönünden kamusal cezalardan farklı olduğu, idari yaptırımların bizzat idari organlar tarafından verilmesi gerektiği, kamu cezalarının toplum düzenini bozan ağır ihlallerin karşılığı olarak getirildiği, disiplin cezasının bir ceza hukuku normu olmadığı, disiplin hapsi cezasının asliye ceza mahkemesi sıfatı ile icra ceza mahkemeleri tarafından verilmesinin eşitlik ilkesine uymadığı, Anayasa'ya göre herkesin adil yargılanma hakkına sahip olduğu, bunun içinde savunma hakkının da bulunduğu, oysa İcra ve İflas Kanunu'nun 349. maddesinin sanık gelmese bile duruşma yapılmasını öngördüğü ve bu durumun adil yargılanma hakkının ihlali anlamına geldiği, bu nedenlerle itiraz konusu kuralların Anayasa'nın 2., 10., 19., 36., 38. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

III - YASA METİNLERİ

A - İtiraz Konusu Yasa Kuralları

1 - 4.12.2004 günlü, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun itiraz konusu kuralı da içeren 2. maddesi şöyledir:

“(1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Şüpheli: Soruşturma evresinde, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,
- b) Sanık: Kovuşturmanın başlamasından itibaren hükmün kesinleşmesine kadar, suç şüphesi altında bulunan kişiyi,
- c) Müdafî: Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı,
- d) Vekil: Katılan, suçtan zarar gören veya malen sorumlu kişiyi ceza muhakemesinde temsil eden avukatı,
- e) Soruşturma: Kanuna göre yetkili mercilerce suç şüphesinin öğrenilmesinden iddianamenin kabulüne kadar geçen evreyi,
- f) Kovuşturma: İddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi,
- g) İfade alma: Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

h) Sorgu: Şüpheli veya sanığın hâkim veya mahkeme tarafından soruşturma veya kovuşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini,

i) Malen sorumlu: Yargılama konusu için hükme bağlanması ve bunun kesinleşmesinden sonra, maddî ve malî sorumluluk taşıyarak hükmün sonuçlarından etkilenecek veya bunlara katlanacak kişiyi,

j) Suçüstü:

1. İşlenmekte olan suç,

2. Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suç,

3. Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suç,

k) Toplu suç: Aralarında iştirak iradesi bulunmasa da üç veya daha fazla kişi tarafından işlenen suç,

l) Disiplin hapsi: Kısmî bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, önödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, şartla salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adlî sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapsi,

İfade eder.”

2- 9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 31.5.2005 günlü, 5358 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. maddesiyle değiştirilen 337. maddesi şöyledir:

“Müddeti içinde beyanda bulunmak üzere mazereti olmaksızın icra dairesine gelmeyen veya yazılı beyanda bulunmayan borçlu, alacaklının şikâyeti üzerine, on gün disiplin hapsi ile cezalandırılır. Alacaklının alacağını karşılayacak miktarda malın haczedilmesi veya borcun ödenmesi hâlinde, bu ceza düşer.

162, 209 ve 216 ncı maddeler hükümlerine muhalefet edenler hakkında da iflas idaresinin vereceği müzekkere üzerine, aynı ceza verilir. Bu maddelerde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi hâlinde, verilen ceza düşer.”

3- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 5358 sayılı Yasa'nın 18. maddesiyle değiştirilen 346. maddesinin başlığı ve birinci fıkrası şöyledir:

“Görev ve birleştirilme yasağı:

Bu Kanun hükümlerine göre disiplin veya tazyik hapsine icra mahkemesi karar verir.”

4 - 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun itiraz konusu kuralları da içeren 349. maddesi şöyledir:

“Şikâyet dilekçe ile veya şifahi beyanla yapılır. Dilekçeyi veya dava beyanını alan tetkik mercii duruşma için hemen bir gün tayin edip şikâyetçinin imzasını alır ve maznuna celpname gönderir. Şahit gösterilmişse o da celbolunur.

İki taraf tayin olunan gün ve saatte tetkik merciinin huzuruna gelmeğe veya vekil göndermeğe mecburdurlar.

İcabında merci, tarafların bizzat hazır bulunmasını emredebilir.

Maznun başka yerde ikamet ediyorsa istinabe yoluyla sorguya çekilir.

Maznun, şikâyeti alan veya istinabe edilen tetkik merciinin huzuruna gelmez veya müdafî göndermezse yahut bizzat bulunmasına lüzum görülürse zabıta marifetiyle getirilir.

Bu suretle de bulundurulamazsa muhakeme gıyabında görülür.

Şikâyetçi muayyen zamanda gelmez ve vekil de göndermezse şikâyet hakkı düşer.

Gelmeyen şahitlere yapılacak muamele ile borçlunun gıyabında verilen karara karşı eski hale getirme talebi hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununda yazılı hükümler tatbik olunur.”

5- 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun 353. maddesi şöyledir:

“İcra mahkemesinin bu Bap hükümlerine göre verdiği tazyik ve disiplin hapsine ilişkin kararlara karşı, tefhim veya tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde, yargı

çevresinde bulunduğu ağır ceza mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz üzerine verilen karar kesindir.

İcra mahkemesinin bu Bapta yer alan suçlardan dolayı verdiği hükümlerle ilgili olarak 4.12.2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun kanun yollarına ilişkin hükümleri uygulanır.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararlarında, Anayasa'nın 2., 10., 19., 36., 38. ve 138. maddelerine dayanılmıştır.

IV - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, E.2006/71 sayılı dosyada 30.5.2006 gününde, E.2008/10 sayılı dosyada ise 12.2.2008 gününde yapılan ilk inceleme toplantılarında dosyalarda eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca E.2006/137 sayılı dosyada 20.10.2006 gününde, E.2008/2 sayılı dosyada ise 17.1.2008 gününde yapılan ilk inceleme toplantılarında öncelikle uygulanacak kural sorunu üzerinde durulmuştur:

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddelerine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İcra ve İflas Kanunu'nun 337. maddesinin ikinci fıkrasında bu Yasa'nın 162., 209. ve 216. maddelerine muhalefet edenler hakkında da iflas idaresinin vereceği müzekkere üzerine aynı cezanın verileceği ve bu maddelerde belirtilen yükümlülüklerin yerine getirilmesi hâlinde verilen cezanın düşeceği belirtilmiştir.

E.2008/2 sayılı başvuruda, itiraz isteminde bulunan mahkemenin bakmakta olduğu dava, mal beyanında bulunmama nedeniyle borçlunun disiplin hapsi ile cezalandırılmasına ilişkindir. Bu dava İcra ve İflas Kanunu'nun 162., 209., ve 216. maddelerine aykırı davranışlarla ilgili olmadığından anılan Yasa'nın 337. maddesinin ikinci fıkrası davada uygulanacak kural değildir.

Bu nedenle, 17.1.2008 gününde yapılan toplantıda, İcra ve İflas Kanunu'nun 337. maddesinin ikinci fıkrasının, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından bu fıkra ile ilişkin başvurunun mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine, 337. maddenin birinci fıkrasının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verilmiştir.

E.2006/137 sayılı dosya uygulanacak kural açısından incelenmiştir. İcra ve İflas Kanunu'nun 353. maddesinde, icra mahkemesinin verdiği tazyik ve disiplin hapsine ilişkin kararlara karşı, ağır ceza mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararın kesin olduğu ve bu konularda 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun kanun yollarına ilişkin hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir. İtiraz yoluna başvuran Mahkeme'nin elindeki davada henüz ağır ceza mahkemesine itiraz edilmemiş olduğu görüldüğünden 353. madde de davada uygulanacak kural değildir.

Bu nedenle, 20.10.2006 gününde yapılan toplantıda, İcra ve İflas Kanunu'nun 353. maddesinin itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma

olanağı bulunmadığından bu maddeye ilişkin başvurunun mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine oybirliği ile karar verilmiştir.

V - BİRLEŞTİRME KARARI

E.2006/137, E.2008/2 ve E.2008/10 sayılı davaların aralarındaki hukuki irtibat nedeniyle E.2006/71 sayılı dava ile birleştirilmesine, birleştirilen davaların esaslarının kapatılmasına, esas incelemenin E.2006/71 sayılı dosya üzerinden yürütülmesine 28.2.2008 gününde oybirliğiyle karar verilmiştir.

VI - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararları ve ekleri, işin esasına ilişkin raporlar, itiraz konusu Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

1 - 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (I) Bendinin İncelenmesi

Başvuru kararında, Türk Ceza Kanunu'nda disiplin hapsine göre daha ağır yaptırım olan bir yıla kadar hapis cezasının para ya da seçenek yaptırımlara çevrilebildiği, iki yıla kadar olan hapis cezalarının ertelenmesi, dava zamanaşımı süresinin belli olması ve koşullu salıvermeden yararlanılması olanaklı iken, disiplin hapsinde ceza hukuku kurumlarının uygulanmayacağı düzenlendiği ve sınırsız dava zamanaşımı öngörüldüğü, buna yasal ve takdiri indirim hükümleri ile önödeme ve uzlaşma kurumunun da dâhil olduğu, bu durumun ise Anayasa'nın 10. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralda, disiplin hapsi cezası, kısmî bir düzeni korumak amacıyla yaptırım altına alınmış olan fiil dolayısıyla verilen, seçenek yaptırımlara çevrilemeyen, önödeme uygulanamayan, tekerrüre esas olmayan, şartla salıverilme hükümleri uygulanamayan, ertelenemeyen ve adlî sicil kayıtlarına geçirilmeyen hapis olarak tanımlanmıştır.

Anayasa'nın 10. maddesinin birinci fıkrasında herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu belirtilmiştir.

Anayasa'nın 10. maddesinde yer verilen eşitlik ilkesi ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmektedir. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalarca aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak ve kişilere yasalar karşısında ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanınmasını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır. Durum ve konumlardaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları gerekli kılabilir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar farklı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik ilkesi çiğnenmiş olmaz. Nitelikleri ve durumları özdeş olanlar için yasalarla değişik kurallar konulamaz.

Öte yandan, Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu belirtilmiştir.

Hukuk Devletinde hangi eylemlerin suç sayılacağı ve bu suçları işleyenlere ne tür ve miktarda ceza verileceği yasakoyucunun belirleyeceği bir alandır. İnfaz hukukunun maddi ceza hukukunu tamamladığı ve onun ayrılmaz parçası olduğu gözetildiğinde, hangi cezaların ertelenip ertelenmeyeceğinin, seçenek yaptırımlara çevrilip çevrilemeyeceğinin, önödeme uygulanıp uygulanmayacağına, tekerrüre esas olup olmayacağına, şartla salıverilme hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına veya adli sicil kayıtlarına geçirilip geçirilmeyeceği konusunun Anayasa'ya ve Ceza Hukukunun genel ilkelerine aykırı olmamak koşuluyla yasakoyucunun takdir yetkisi içinde olduğunun kabulü gerekir.

Buna göre cezanın ertelenmesi, seçenek yaptırımlara çevrilebilmesi, önödeme uygulanabilmesi ya da şartla salıverilme hükümlerinin uygulanması, mahkûm için bir hak değildir. Ertelemenin hükümlü için yasal bir hak olmayıp, bir lütuf ve atıfet, toplum bakımından da yararlı bir uygulama olduğu kabul edilmektedir. Ancak, suçun ağırlığı genellikle toplumdaki olumsuz sonuçları ile yarattığı endişe ve huzursuzlukla orantılı bulunduğuna göre, suçu, cezayı ve ertelemeyi takdir ve tayin etmek yasama meclisinin yetkisinde olup, toplumda değişen koşullar gözetildiğinde, sınırlarının genişletilmesi ve cezalarının artırılıp erteleme dışı bırakılması da doğaldır. Bu nedenle, cezası erteleme dışı bırakılan suçlarla diğerlerinin doğurduğu sonuçların aynı olduğu kabul edilemeyeceği gibi, onlara verilen cezalarla korunmak istenen hukuki yararın da farklı olduğu açıktır.

İtiraza konu yasa kuralı ile disiplin hapsi gerektiren eylemleri işleyenler arasında herhangi bir ayırım yapılmaması ve suç olduğu kabul edilen eylemleri işleyenlerin aynı durumda bulunmaması nedenleriyle, disiplin hapsi cezası için genel kurallardan ayrı olarak farklı özelliklerin öngörülmesi Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Açıklanan nedenlerle itirazın reddi gerekir.

2 - İcra ve İflas Kanunu'nun 5358 sayılı Yasa'nın 7. Maddesiyle Değiştirilen 337. Maddesinin Birinci Fıkrasının İncelenmesi

Başvuru kararlarında, borçludan alacağını rızasıyla alamayan alacaklının Devlet kurumlarının yardımıyla alacağını zorla tahsil etme olanağına sahip olduğu, cebri icranın dışında borçlunun ayrıca hapisle cezalandırılmasının evrensel hukuk kuralları ile bağdaşmayacağı, özel hukuktan doğan alacaklarda tarafların birbirlerinin ödeme gücünü bilebilecek durumda oldukları ve basiretli tacir öngörüsüyle hareket etmeleri gerektiği, Avrupa Birliği ülkelerine gönderilen ve hapis cezasını içeren icra ve ödeme emirleri ile ilgili adli yardımlaşma taleplerinin kendi hukuklarında benzer suç bulunmaması nedeniyle kabul görmediği, mal beyanında bulunmama suçunu işleyen kimselere disiplin hapsi cezası verilerek seçenek yaptırımlardan yararlandırılmadıkları, bu durumun eşitsizliğe yol açtığı, yeni Ceza Muhakemesi Kanunu'nda şahsi davaya yer verilmediği ve şahsi davaların kamu davasına dönüştürüldüğü, bu nedenle İcra ve İflas Kanunu'na göre açılacak davaların da Cumhuriyet Savcılığı tarafından açılması gerektiği, mal beyanında bulunmama nedeniyle İcra ve İflas Kanunu'nda iki ayrı özgürlüğü bağlayıcı ceza öngörüldüğü, farklı uygulamaların eşitsizlik doğurduğu, bu nedenlerle de kuralın Anayasa'nın 2., 10., 11., 13., 38. ve 138. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kuralda, müddeti içinde beyanda bulunmak üzere mazereti olmaksızın icra dairesine gelmeyen veya yazılı beyanda bulunmayan borçlunun, alacaklının şikâyeti üzerine on gün disiplin hapsi ile cezalandırılacağı, alacaklının alacağını karşılayacak miktarda malın haczedilmesi veya borcun ödenmesi halinde, bu cezanın düşeceği öngörülmüştür.

Öte yandan, İcra ve İflas Kanunu'nun 51 sayılı Yasa ile değiştirilen 76. maddesinde mal beyanında bulunmayan borçlunun, alacaklının talebi üzerine beyanda bulununcaya kadar icra mahkemesi hâkimi tarafından bir defaya mahsus olmak üzere hapisle tazyik olunacağı, ancak bu hapsin üç ayı geçemeyeceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu belirtilmiştir.

Hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa ve yasa koyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri bulunduğu bilincinde olan devlettir.

İcra ve İflas Kanunu'nun 337. maddesinin birinci fıkrasında ve 76. maddesinde borçlunun özgürlüğü bağlayıcı ceza ile cezalandırılmasını gerektiren eylem, mal beyanında

bulunmama eylemidir. Yukarıda belirtildiği gibi hukuk devleti ve ceza hukuku ilkeleri gereği kişi aynı eylem nedeniyle birden fazla yargılanmaz ve cezalandırılmaz. İtiraz konusu kural uyarınca, müddeti içinde mazereti olmaksızın icra dairesine gelmeyen veya yazılı olarak mal beyanında bulunmayan kimse disiplin hapsi cezası ile cezalandırılmasının yanı sıra, İcra ve İflas Kanunu'nun 76. maddesine göre de mal beyanında bulunmama eylemi nedeniyle tazyik hapsi cezası ile cezalandırılabilir. Böyle bir olasılığın varlığı İcra ve İflas Kanunu'nun 337. maddesinde öngörülen disiplin hapsi cezasını, Anayasa'nın hukuk devleti ilkesinin düzenlediği 2. maddesine aykırı hale getirmektedir.

Bu nedenle, 337. maddenin birinci fıkrası Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır. İptali gerekir.

Kural iptal edildiğinden Anayasa'nın 10. ve 38. maddeleri yönünden ayrıca incelenmesine gerek görülmemiştir.

Kuralın Anayasa'nın 11., 13. ve 138. maddeleri ile ilgisi bulunmamaktadır.

3 - İcra ve İflas Kanunu'nun 5358 sayılı Yasa'nın 18. Maddesiyle Değiştirilen 346. Maddesinin Başlığının ve Birinci Fıkrasının İncelenmesi

Başvuru kararında, disiplin suçları ve disiplin suçu dışındaki suçlar hakkında ceza verip uygulayacak makamların farklı öngörüldüğü, idari yaptırımların nitelikleri ve amaçları yönünden kamusal cezalardan farklı olduğu, idari yaptırımların bizzat idari organlar tarafından verilmesi gerektiği, kamu cezalarının toplum düzenini bozan ağır ihlallerin karşılığı olarak getirildiği, disiplin cezasının bir ceza hukuku normu olmadığı, asliye ceza mahkemesi sıfatı ile icra ceza mahkemeleri tarafından verilmesinin eşitlik ilkesine uymadığı, bu nedenle Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu maddenin birinci fıkrasına göre, İcra ve İflas Kanunu'nda öngörülen disiplin veya tazyik hapsine icra mahkemesi karar verecektir. Yasakoyucu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. maddesi ile disiplin hapsi cezası adı altında bir ceza yaptırımını getirmiş ve İcra ve İflas Kanunu uyarınca verilen disiplin ve tazyik hapsi cezalarının da icra mahkemeleri tarafından verilmesini öngörmüştür.

Anayasa'ya ve hukukun temel ilkelerine aykırı olmamak koşuluyla toplum düzeninde yaptırım altına alınması gereken eylemlerin hangisinin idari, hangisinin ceza yaptırımına bağlı tutulacağı yasakoyucunun takdir alanı içindedir. İcra ceza mahkemesince uygulanan yaptırımlar idari nitelikte olmayıp, yargısal işlemlerdir. Dolayısıyla bunların hangi yargı merciince verileceği yukarıdaki sınırlamalar içinde yasakoyucunun takdir alanı içindedir.

Disiplin veya tazyik hapsi cezalarının mahiyeti itibarıyla idari bir ceza olmadığı açık olduğundan eşitlik karşılaştırılması yapılamaz.

Bu nedenle, Kural Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırı değildir.

İptal isteminin reddi gerekir.

4 - İcra ve İflas Kanunu'nun 349. Maddesinin Birinci Fıkrasının ve Beşinci Fıkrasının İkinci Tümcenin İncelenmesi

Başvuru kararında, 349. maddenin birinci fıkrası ile kişisel dava öngörüldüğü, oysa 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda şahsi davaya yer verilmediği, 5230 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkındaki Kanun'un 9. maddesi ile diğer kanunlardaki şahsi davaların kamu davasına dönüştürüldüğü, kamu davasının sadece Cumhuriyet savcısı tarafından açılacağı, suçun tespit edilmesi ve ceza verilmesi yetkisinin Devlete ait olduğu, farklı uygulamaların eşitsizlik oluşturacağı, sanık gelmese bile duruşma yapılmasının adil yargılanma hakkının ihlali anlamına geldiği, bu nedenle öngörülen düzenlemenin Anayasa'nın 10., 36. ve 38. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İcra ve İflas Kanunu'nun 349. maddesinin birinci fıkrasında, icra mahkemesine şikâyetin dilekçe ile veya şifahi beyanla yapılacağı, dilekçeyi veya dava beyanını alan icra mahkemesinin duruşma için hemen bir gün tayin edip şikâyetçinin imzasını alacağı ve sanığa celpname gönderileceği, tanık gösterilmişse onun da celp edileceği kurala bağlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin eşitlik ilkesi ile ilgili olarak verdiği birçok kararda belirtildiği üzere, aynı durumda olanlara aynı kuralların uygulanması halinde eşitlik ilkesine aykırılıktan

söz edilemez. İcra ve İflas Kanunu'nda belirtilen suçları işleyenler ile başka yasalarda belirtilen suçları işleyenler eylemlerinin farklılığı nedeniyle aynı durumda değildirler. Bundan dolayı yasakoyucunun İcra ve İflas Kanunu'nda bazı suçlar için farklı usul getirmesi, Anayasa'nın eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz.

Öte yandan, itiraz konusu kural ile dilekçeyi alan mahkemenin duruşma için hemen gün tayin edip şikâyetçinin imzasını alması, sanığa celpname göndermesi ve tanık gösterilmiş ise onun da mahkemeye getirilmesi yasakoyucunun takdirinde olan usul kuralları olup Anayasa'ya aykırı bir yönü bulunmamaktadır.

Başvuran Mahkeme, maddenin beşinci fıkrasının son tümcesi olan “Bu suretle de bulundurulamazsa muhakeme gıyabında görülür” biçimindeki kuralın da Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri sürmüştür.

İcra ve İflas Kanunu'nun 349. maddesinde, şikâyetçi ile sanığın mahkeme tarafından belirlenen gün ve saatte mahkemeye gelmek veya vekil göndermek zorunda oldukları, hâkimin gerektiğinde tarafların bizzat hazır olmasını isteyebileceği, sanığın başka yerde ikamet etmesi durumunda istinabe yoluyla sorguya çekileceği, sanığın, şikâyeti alanın veya istinabe edilenin hâkim huzuruna gelmemesi veya müdafî göndermemesi durumunda ve gerekli görülmesi halinde zabıta aracılığı ile getirileceği belirtilmiştir.

Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasında herkesin meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu vurgulanmıştır.

Savunma hakkı adil yargılanmanın esaslı unsurlarındandır. Yargının temel görevi ve yargılama süreci sonucunda beklenen sonuç adaletin sağlanmasıdır. Bu sonuç, haklı ve haksızın ayırt edilmesi, sakat işlemin ortadan kaldırılması, uğranılan zararın giderimi veya sanığın cezalandırılması şekillerinde ortaya çıkabilir. Usulüne uygun biçimde yapılan tebligata karşın, kendini savunmak için mahkemeye gelmeyen kişinin savunma hakkından vazgeçtiğinin kabulü gerekeceği gibi, duruşmaya fiilen gelmemek suretiyle yargılamanın devamının ve beklenen adalet ve yargısal sonucun elde edilmesine mani olunmaması gerektiği de hukuk devleti ilkelerindedir.

İtiraz konusu kural, yargılamanın sanığın gıyabında görülmesini çeşitli koşullara bağlamıştır. Öncelikle, sanığa celpname gönderilmesi, tanık gösterilmiş ise onun da mahkemeye getirilmesi gerekmektedir. Yasa her iki tarafın da belirlenen gün ve saatte mahkemeye gelmelerini zorunlu tutmuş, İcra Mahkemesine tarafların vekil aracılığı ile değil, bizzat hazır bulunmalarını da isteyebilme yetkisi vermiş, sanığın başka bir yerde ikamet etmesi halinde de istinabe yolu ile sorguya çekilmesini öngörmüştür. Sanık bildirimlere karşın icra mahkemesinin huzuruna gelmez veya müdafî göndermez ise mahkeme zabıta aracılığı ile de sanığı getirtebilecektir. Yargılamanın sanığın yokluğunda görülmesi tüm bu aşamalardan geçildikten sonra gerçekleştirilebilecektir. Sanığın usulüne uygun olarak yapılan bildirimlere karşın mahkemeye gelmemesi veya avukat göndermemesi, duruşmada hazır bulunma hakkından vazgeçtiği anlamına gelir. Bu nedenle, itiraz konusu kural Anayasa'ya aykırı görülmemiştir.

Kural, Anayasa'nın 10. ve 36. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 38. maddesi ile ilgisi görülmemiştir.

B - İptal Kararının Yürürlüğe Gireceği Gün Sorunu

Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında, “Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazetede yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez” denilmekte, Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesinin dördüncü fıkrasında da bu kural tekrarlanmaktadır. Maddenin beşinci fıkrasında ise Anayasa Mahkemesi'nin, iptal halinde meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya

kamu yararını ihlâl edici mahiyette görmesi halinde yukarıdaki fıkra hükmünü uygulayacağı belirtilmiştir.

İcra ve İflas Kanunu'nun 31.5.2005 günlü, 5358 sayılı Yasa ile değiştirilen 337. maddesinin birinci fıkrasının iptaline karar verilmesinin doğuracağı hukuksal boşluk, kamu yararını ihlal edici nitelikte olduğundan gerekli düzenlemelerin yapılması amacıyla iptal kararının, Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

VII - SONUÇ

A- 4.12.2004 günlü, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 2. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (L) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

B- 9.6.1932 günlü, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nun;

1- 31.5.2005 günlü, 5358 sayılı İcra ve İflas Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 7. maddesiyle değiştirilen 337. maddesinin birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

2- 5358 sayılı Yasa'nın 18. maddesiyle değiştirilen 346. maddesinin, başlığının ve birinci fıkrasının Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

3- 349. maddesinin birinci fıkrasının ve beşinci fıkrasının ikinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

C- İptal edilen fıkranın doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, KARARIN RESMÎ GAZETEDE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE,

28.2.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye Mustafa YILDIRIM	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK
Üye Serruh KALELİ		Üye Zehra Ayla PERKTAŞ

[R.G. 16 Nisan 2008 – 26849]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2003/71

Karar Sayısı : 2008/79

Karar Günü : 11.3.2008

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet Partisi (Cumhuriyet Halk Partisi) Grubu adına Grup Başkanvekilleri Oğuz OYAN ve Haluk KOÇ

İPTAL DAVASININ KONUSU : 5.6.2003 günlü, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun 3. maddesinin;

- 1- (d) bendinin,
- 2- (e) bendinin,
- 3- (f) bendinin ikinci tümcesinin

Anayasanın Başlangıcı ile 2., 3., 6., 9., 11., 125. ve 138. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

I - İPTAL ve YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN GEREKÇESİ

Dava dilekçesinin gerekçe bölümü şöyledir:

“III. ANAYASA’YA AYKIRILIK İDDİALARININ GEREKÇESİ

1) 4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu’nun 3 üncü Maddesinin (d) Bendinin Anayasa’ya Aykırılığı

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu’nun 3 üncü Maddesinin (d) bendi “Taşınmaz edinimi” başlığı altında düzenlenmiş olup, yabancı yatırımcıların Türkiye’de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı aynî hak edinmelerine ilişkindir.

Yabancıların ülkemizde mülk edinmelerine ilişkin hukuksal rejimimizi değiştirme girişimleri daha önce de olmuştur.

21.06.1984 tarih ve 3029 sayılı Kanun, Bakanlar Kurulunun uygun göreceği yabancı ülke halkına mütekabiliyet şartı aranmaksızın Türkiye’de mülk edinme hakkı getirmişti. Ayrıca, köylerde yabancıların mülk edinmeleri yasaklanmışken, yabancıların köylerde de mütekabiliyet şartı aranmaksızın Bakanlar Kurulunun uygun göreceği bölge ve illerde arazi ve emlak alabilmeleri esasını getirmişti.

3029 sayılı Kanun, Anayasa Mahkemesi’nce Anayasa’ya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. (E: 1984/14, K: 1985/7)

Daha sonra 1986 yılında çıkarılan 3278 sayılı Kanun ile, yine mütekabiliyet şartı aranmadan yabancılar mülk edinme hakkı tanınmıştır. 3278 sayılı Kanun, iptal edilen 3029 sayılı Kanundaki iptale neden olan benzer hükümleri içermekteydi.

3029 sayılı Kanunda, Bakanlar Kurulunun saptayacağı belli bölgelerdeki mülkler için satış söz konusu iken, 3278 sayılı Kanunda bu da kaldırılarak yabancılar ülkenin tümünde mütekabiliyet şartı aranmaksızın mülk edinme olanağı sağlanmıştı.

Anayasa Mahkemesi, yabancılar Türkiye’de taşınmaz mal edinme hakkı tanıyan 3278 sayılı Kanunu Anayasa’ya aykırı bulmuştur. (E: 1986/18, K: 1986/24)

Yabancıların Türkiye’de taşınmaz mal edinmelerine ilişkin hukuki rejim şöyle gelişmiştir:

Osmanlı İmparatorluğu döneminde; münferit irade ve fermanlarla yapılmış olan padişah ihsanları bir yana bırakılırsa yabancı tüzel kişilerin Osmanlı ülkesinde mülk edinmelerine asla izin verilmemiş ve bu dönemde yabancıya mülk edinme imkanı veren herhangi bir antlaşma da yapılmamıştır. Yabancı gerçek kişilerin mülk edinmelerine imkan sağlayan 7 Sefer 1284 (1868) tarihli Kanunun çıkarılmasında Osmanlı Devletinin o tarihlerde içinde bulunduğu sıkıntılar ve kapitülasyonlarla yabancıların himayesini üstlenmiş bazı batılı devletlerin etkisi yadsınamaz.

Türkiye Cumhuriyeti döneminde ise Lozan Barış Antlaşmasıyla, 7 Sefer 1284 tarihli kanunun kabul ettiği tebaaya temsil sistemi yerini tam bir ahdi mütekabiliyet sistemi getirilmek suretiyle yabancıların ülkede mülk edinme imkanı kısmen sınırlanmış, sözü edilen antlaşmayla ahdi mütekabiliyet sistemini kabul eden Türkiye Cumhuriyeti bu antlaşmadan yedi ay kadar sonra, çıkardığı Köy Kanununda yabancı gerçek ve tüzel kişilerin köyde gayrimenkul edinmelerini yasaklamıştır. Böyle bir yasağın yeni kurulan Devlette milli birlik ve beraberliğin korunması ve bilhassa sosyal ve kültürel açıdan gelişmemiş ve Devlet denetiminin istenilen etkinlikte götürülemediği yörelerin yabancı unsurlara açık tutulmasının yaratabileceği bir takım sakıncalardan duyulan endişe nedeniyle getirildiğinde kuşku yoktur.

Köy Kanunu ile yapılmış olan bu sınırlamayı Tapu Kanununun 35 ve 36 ncı maddelerindeki sınırlama izlemiştir.

İnsan hak ve özgürlüklerini vatandaş gibi yabancıya da tanımış bulunan Anayasa’mız, 16 ncı maddesinde “Temel hak ve hürriyetler, yabancılar için, milletlerarası hukuka uygun olarak

kanunla sınırlanabilir” ilkesini getirmiştir. Anayasa’nın bu ilke ile gözettiği husus, temel hak ve özgürlükler konusunda yabancılar yönünden getirilecek sınırlamaların milletlerarası hukuka uygun bulunması ve her halde bu sınırlamanın ancak kanunla yapılmasıdır. Milletlerarası hukuku da, Devletlerin taraf oldukları iki veya çok taraflı antlaşmalar, milletlerarası teamüller (örf ve adetler) medeni milletlerce kabul edilen ve temel hukuk prensiplerinden bulunan, iyi niyet, ahde vefa, kazanılmış haklara saygı, Devletler Hukukunun iç hukuka üstünlüğü ilkeleri ve yardımcı kaynak sayılan ilmi ve kazai içtihatlar oluşturmaktadır.

Anayasa’mızın Başlangıç kısmının ikinci paragrafı, milletlerarası ilişkilerde geçerli olması gereken en önemli unsurun eşitlik olduğunu göstermektedir. Eşitliği sağlayacak hususların en başta geleni ise karşılıklıdır.

Türk Yabancılar Hukukunun genel ilkelerinden olan karşılıklı muamele (mütekabiliyet) esası, öğretilerde en az iki devlet arasında uygulanan ve her birinin ülkesinde diğerinin vatandaşlarına aynı mahiyetteki hakları karşılıklı tanımalarını ifade eden bir prensip olarak izah olunmaktadır. Bu prensibe göre; bir yabancı Türkiye’de bir haktan yararlanabilmesi, Türklerin de o yabancının ülkesinde aynı tür ve nitelikte olan haklardan yararlanmasına bağlıdır. Karşılıklı muamele esası antlaşma ile (ahdi veya siyasi) ya da kanunla (kanuni veya fiili) olabilir. Hukukumuzda, kanuni karşılıklı muamele, yabancı gerçek kişilerin ülkemizde taşınmaz mal edinme ve miras hakları konusunda da aranmaktadır.

Yabancıların klasik insan hak ve özgürlüklerinden bazılarından vatandaş gibi yararlandırılmamasının, bu hakların kimi sınırlama ya da kısıtlamalara tabi tutulmasının nedenlerini Devleti korumak, onun devamlılığını sağlamak gibi düşüncelerde aramak gerekir. Devletler arasında, ticari, iktisadi, askeri ve kültürel ilişkilerin olabildiğince arttığı, insancıl düşüncelerin son derece yaygınlaştığı günümüzde aynı mülahazaların büsbütün gücünü yitirdiği söylenemez. Tarih boyunca, devletler ülkelerindeki yabancı unsurlara kuşku ile bakmışlar, bazı hakları onlardan esirgemişler, bazılarına ise kimi koşullara, bağlamak suretiyle sınırlamışlardır. Sınırlamaya tabi tutulan hakların başlıcalarından biri mülk edinme hakkıdır. Zira bu hak, ülke denilen yurt toprağıyla ilgilidir.

Ülke devletin asli ve maddi unsurlarından biridir. Ülke olmadan devlet olmaz. Ülke devlet otoritesinin geçerli olacağı alanı belli eder. Devlet sahip olduğu, kurucu unsur niteliğini taşıyan üstün kudretine dayanmak suretiyle, ülkede yerleşik olan ve devletin diğer asli - maddi unsurunu oluşturan insan topluluğunun güvenliğini ve yararını kollamak ve gözetmek durumundadır. Devlet bu asli görevi nedeniyle ki, ülke üzerinde egemenliğe dayalı üstün bir hakka sahiptir. Toprak ile alakalı konuda insan haklarına saygılı, ölçülü, adil bir sınırlama, Devlet için bir nefsi müdafaa tedbiri niteliğindedir; böyle bir tedbirden vazgeçebilmek çoğu kez olası değildir.

Türkiye Cumhuriyetinin dünya milletler ailesine bağımsız bir devlet olarak kabulünün uluslararası belgesi Lozan Barış Antlaşmasıdır. Bu antlaşmaya ekli İkamet ve Selahiyeti Adliye Hakkındaki Mukavelenamede; yabancıların ülkede mülk edinmeleri konusunda mütekabiliyet şartı öngörülmüş, bu tarihten sonra düzenlenen konu ile ilgili yasalarda ve yapılan bir çok antlaşmada mütekabiliyet şartı getirilmek suretiyle, karşılıklı muamele esası, gerek antlaşmalar hukuku, gerek mevzuu hukuk olarak Türk Yabancılar Hukukunun genel ilkelerinden biri haline dönüştürülmüştür.

Tapu Kanununun 35 inci maddesindeki karşılıklılık ilkesi ve Köy Kanununun 87 nci maddesindeki yasaklayıcı hüküm sayesinde, bugüne kadar ülke topraklarının büyük ölçüde yabancılar eline geçmesi önlenebilmiştir.

Devletlerarası ilişkilerde karşılıklı muamele esası, devletlerin ülkeleri üzerindeki egemenlik haklarının doğal sonuçlarından biridir. Devletlerin ilişkilerinde az ya da çok gelişmişlik, nüfus ve toprak büyüklüğü ve öbür niteliklerinin nazara alınmaması, bunların birbirlerine eşit oldukları prensibine dayanır.”

Anayasa’nın 176 ncı maddesinde, Anayasa’nın dayandığı temel görüş ve ilkeleri belirten Başlangıç kısmının, Anayasa metnine dahil olduğu açıklanmış, anılan maddenin gerekçesinde de Başlangıç kısmının, Anayasa’nın diğer hükümleriyle eşdeğerde olduğu vurgulanmıştır.

Anayasa'nın cumhuriyetin niteliklerini belirleyen 2 nci maddesinde ise "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, Başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti" olduğu belirtilmiştir.

Başlangıcın 2 nci paragrafındaki; Türkiye Cumhuriyetinin "Dünya milletler ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olduğu ilkesiyle, devletin beşeri unsurunu oluşturan milletin diğer milletlerle hak eşitliğine sahip bulunduğu vurgulanmıştır.

Başlangıcın 5 inci paragrafında ise "Hiçbir düşünce ve mülahazanın Türk milli menfaatlerinin karşısında korunma göremeyeceği" ilkesi ile, Anayasa'nın öngördüğü hukuk düzeni içinde, milli menfaatlerin her şeyin üstünde tutulması gereği belirlenmiştir.

Yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı aynî hak edinmeleri salt bir mülkiyet sorunu gibi değerlendirilemez. Karşılıklı muamele (mütekabiliyet) esaslı uluslararası ilişkilerde eşitliği sağlayan bir denge aracıdır.

4875 sayılı Kanun karşılıklılık aramaksızın yabancı yatırımcılara Türkiye'de şirket kurmak veya Türkiye'de kurulmuş şirkete iştirak etmek suretiyle, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mal edinmek hakkını tanıyarak, bu eşitliği ve dengeyi bozmuş; Anayasa'nın Başlangıç'ının ikinci paragrafına aykırı bir durumun ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Karşılıklılık aranmadan, Türkiye'de belli ölçüde yatırım yapması, belli sayıda Türkiye Cumhuriyeti vatandaşını işçi olarak çalıştırması veya yatırım alanı bakımından Türkiye'de taşınmaz edinmesinin zorunlu olması gibi koşullar konulmadan yabancı yatırımcılara Türkiye'nin Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına açık olan her bölgesinde taşınmaz edinme hakkı tanınmasında bir kamu yararı yoktur. Çünkü Türkiye'ye olumlu bir katkı söz konusu değildir.

Yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde karşılıklılık koşulu olmaksızın veya kamu yararı ve ülke güvenliği açısından belli alanlar dışlanmadan ve miktar bakımından sınırlama yapılmaksızın taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı aynî hak edinmelerine imkan sağlayan 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun 3 üncü Maddesinin (d) bendi; Anayasa'nın 3 üncü maddesi ile Anayasa'nın Başlangıç kısmının 1 ve 5 inci paragraflarında yer alan Türkiye Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğü ilkesine de aykırıdır. Çünkü yabancıların kolayca satınalma yoluyla ülke topraklarını ele geçirmelerine imkan vermektedir.

Anayasa'nın çeşitli maddelerine aykırı bir düzenleme Anayasa'nın 2 inci maddesindeki hukuk devleti ve Anayasa'nın 11 inci maddesindeki Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkesiyle de bağdaşmaz.

Bu nedenle, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu nun 3 üncü maddesinin Anayasa'nın 2, 3 ve 11 inci maddeleri ile Başlangıç kısmının 1, 2 ve 5 inci paragraflarına aykırı olan (d) bendinin iptalinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

2) 4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun 3 üncü Maddesinin (e)

Bendinin Anayasa'ya Aykırılığı

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3 üncü Maddesinin (e) bendi "Uyuşmazlıkların çözümü" başlığı altında düzenlenmiştir.

Bu madde hükmüne göre, özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü ile yabancı yatırımcıların idare ile yaptıkları kamu hizmeti imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden kaynaklanan yatırım uyuşmazlıklarının çözümlenmesi için; görevli ve yetkili mahkemelerin yanı sıra, ilgili mevzuatta yer alan koşulların oluşması ve tarafların anlaşması kaydıyla, milli veya milletlerarası tahkim ya da diğer uyuşmazlık çözüm yollarına başvurulabileceği hükme bağlanmıştır.

Bilindiği üzere, Türkiye uluslararası tahkim açısından önemli Anayasal ve yasal değişiklikler yapmıştır. Önce, 4446 sayılı Kanun ile Anayasa'nın 47, 125 ve 155 inci maddeleri değiştirilmiştir.

Anayasa'nın 47 inci maddesine "Devlet, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişileri tarafından yürütülen yatırım ve hizmetlerden hangilerinin özel hukuk sözleşmeleri ile gerçek veya tüzel kişilere yaptırılacağı veya devredilebileceği kanunla düzenlenir." hükmünü taşıyan bir fıkra eklenmiştir.

Anayasa'nın, Danıştay'ın "İmtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerini inceleme" yetkisini düzenleyen 155 inci maddesi değiştirilerek, "inceleme" yetkisi "düşünce bildirmeye" dönüştürülmüştür.

Anayasa'nın 125 inci maddesinde yapılan değişiklikle "Kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde, bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletler arası tahkim yoluyla çözülmesi öngörülebilir. Milletler arası tahkime ancak yabancılık unsuru taşıyan uyuşmazlıklar için gidilebilir." hükmü getirilmiştir.

Kamu Hizmetleri İle İlgili İmtiyaz Şartlaşma ve Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklarda Tahkim Yoluna Başvurulması Halinde Uyulması Gereken İlkeler Dair 4501 sayılı Kanun ile 125 inci maddedeki "yabancılık unsuru" tanımlanmıştır. Yabancılık unsuru; sözleşmeye taraf kurulu veya kurulacak şirket ortaklarından her birinin yabancı sermayeyi teşvik mevzuatı hükümlerine göre yabancı menşeli olması veya sözleşmenin uygulanabilmesi için yurt dışı kaynaklı sermaye veya kredi veya teminat sözleşmelerinin akdedilmesinin gerekli olması hallerinden birini ifade eder." denilmiştir. Yani yabancı ortağı yoksa bile, işin yürütülmesi yurt dışı kaynak gerektiriyorsa ulusal şirketlerin de uluslar arası tahkime gidebilmesinin yolları açılmıştır.

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3 üncü Maddesinin (e) bendi ile getirilen "uyuşmazlıkların çözümü" başlıklı düzenlenmede ise, özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü ile yabancı yatırımcıların idare ile yaptıkları kamu hizmeti imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden kaynaklanan yatırım uyuşmazlıklarının çözümlenmesinde uluslararası tahkime olanak sağlanmıştır.

Anayasa'nın 125 inci maddesi, özel hukuka tabi olan sözleşmeleri değil, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde, bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletler arası tahkim yoluyla çözülmesini düzenlemektedir.

Bir başka ifadeyle, Anayasa'nın 125 inci maddesi, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesine izin vermektedir. 125 inci maddedeki tahkim olanağı, idare ile yatırımcı arasındaki özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerini kapsamamaktadır. İdare ile yatırımcı arasındaki özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinin de kapsama alınması, tahkimin sınırlarının Anayasa'dakinden genişletilmesi anlamına gelmektedir.

Anayasa'nın izin verdiği, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinin milli veya milletler arası tahkim aracılığıyla çözümüne ilişkin düzenlemeye, idare ile yatırımcı arasındaki özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların milli veya milletler arası tahkim aracılığıyla çözümünün eklenmesiyle, Anayasa'nın 125 inci maddesine açıkça aykırı olan bir düzenleme ortaya çıkmıştır.

Anayasa'ya aykırı bir hükmün Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle bağdaşması da düşünülemez. Yukarıda açıklanan nedenlerle; 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3 üncü maddesinin Anayasa'nın 2, 11 ve 125 inci maddelerine aykırı olan (e) bendinin iptalinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

3) 4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3 üncü Maddesinin (f) Bendinin İkinci Cümlesinin Anayasa'ya Aykırılığı

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendinin ikinci cümlesi aşağıdaki gibidir:

"Yabancı ülkelerde kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin yatırım aracı olarak kullanılması halinde, menşe ülke mevzuatına göre değer tespitine yetkili makamların veya menşe ülke mahkemelerince tespit edilecek bilirkişilerin ya da uluslararası değerlendirme kuruluşlarının değerlendirmeleri esas alınır."

Anayasa'nın 6 ncı maddesine göre: Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasa'nın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.

Yani Türk Milleti, egemenliğini, Anayasa'nın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Bu maddede anılan yetkili organlar, Anayasa'nın 5, 6 ve 7 nci maddeleri ile belli edilmiştir. Bu maddeler hükümlerine göre yasama yetkisi TBMM'ne, yargı yetkisi bağımsız mahkemelere aittir. Yürütme görevi de Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından yerine getirilir.

Anayasa'nın 9 uncu maddesine göre ise; yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.

Anayasa'nın yargı yetkisi başlıklı 9 uncu maddesinde, yargı yetkisinin Türk Ulusu adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı öngörülmüştür. Bağımsız mahkemeler, Anayasa'nın 6 ncı maddesinde konulan esaslara göre, ulus egemenliğini yargı alanında kullanan yetkili organlardır.

Anayasa'mızın 6 ve 9 uncu maddeleri birlikte düşünüldüğünde, bir başka devletin yargı organı kararlarının veya tespitlerinin Türk hukuk sisteminde geçerli olması mümkün değildir. Bir başka devletin yargı organı kararlarının veya tespitlerinin Türk Mahkemelerinde geçerlilik kazanabilmesi için, bunların Türk Mahkemeleri kararı ile istenmesi ve verdikleri kararlar ile tespitlerin yine Türk Mahkemeleri tarafından benimsenmesi gerekir.

Diğer yandan; yabancı ülkelerde kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin yatırım aracı olarak kullanılması halinde, bunların değerlendirmelerinin menşe ülke mevzuatına göre değer tespitine yetkili makamların veya menşe ülke mahkemelerince tespit edilecek bilirkişilerin ya da uluslararası değerlendirme kuruluşlarının değerlendirmelerinin esas alınması suretiyle yapılması, Türk mahkemelerin ve hakimlerin bağımsızlığını da ciddi bir şekilde zedeleyecektir.

Hakimlerin uygun gördükleri kişileri bilirkişi olarak seçememeleri ve verecekleri kararda söz konusu (f) bendinde tanımlanan makam, bilirkişi ya da uluslar arası değerlendirme kuruluşlarının değerlendirmelerini esas almak zorunda bırakılmaları Anayasa'nın 6, 9 ve 138 inci maddelerine aykırıdır. Hakimlerin bilirkişilerin değerlendirmelerini dikkate almaları, gerektiğinde belirtilen görüşten farklı bir karar vermeleri ayrı bir şeydir, kararların doğrudan bilirkişi değerlendirmeleri esas alınarak verilmesi ayrı bir şeydir.

Kaldı ki hakimin ve mahkemenin kimi bilirkişi tayin edeceğini seçmeye hakkı olmalıdır.

Bu nedenle söz konusu 3 üncü maddenin (f) bendinin ikinci cümlesi, Anayasa'nın 138 inci maddesine aykırı düşmektedir.

Anayasa'nın çeşitli hükümlerine aykırı bir düzenlemenin Anayasa'nın 2 inci maddesindeki hukuk devleti ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle bağdaşmayacağı da açıktır.

Yukarıda açıklanan gerekçelerle; 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendinin, Anayasa'nın 2, 6, 9, 11 ve 138 inci maddelerine aykırı olan ikinci cümlesinin iptalinin gerektiği düşünülmektedir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜ DURDURMA İSTEMİNİN GEREKÇESİ

05.06.2003 tarih ve 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanununun 3 üncü maddesinin (d) ve (e) bentleri ile (f) bendinin ikinci cümlesinin uygulanması halinde, giderilmesi olanaksız durum ve zararlar doğacaktır. Bu zararlar, özellikle Türkiye'de şirket kuran veya şirkete katılan yabancı yatırımcıların karşılıklılık aranmadan Türkiye'de taşınmaz mal satınması konusunda çok belirgin bir nitelik kazanacak ve ülkenin topraklarının kolayca yabancılara geçmesine yol açacaktır.

Bu durum ve zararları önleyebilmek için, söz konusu hükümlerin yürürlüklerinin durdurulması gerekmektedir.”

II - YASA METİNLERİ

A - İptali İstenilen Yasa Kuralları

5.6.2003 günlü, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun iptali istenilen kuralları da içeren 3. maddesi şöyledir:

“Doğrudan yabancı yatırımlara ilişkin esaslar

MADDE 3. - a) Yatırım serbestisi ve millî muamele

Uluslararası anlaşmalar ve özel kanun hükümleri tarafından aksi öngörülmedikçe;

1-Yabancı yatırımcılar tarafından Türkiye'de doğrudan yabancı yatırım yapılması serbesttir.

2- Yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla eşit muameleye tabidirler.

b) Kamulaştırma ve devletleştirme

Doğrudan yabancı yatırımlar, yürürlükteki mevzuat gereğince; kamu yararı gerektirmedikçe ve karşılıkları ödenmedikçe kamulaştırılmaz veya devletleştirilemez.

c) Transferler

Yabancı yatırımcıların Türkiye'deki faaliyet ve işlemlerinden doğan net kâr, temettü, satış, tasfiye ve tazminat bedelleri, lisans, yönetim ve benzeri anlaşmalar karşılığında ödenecek meblağlar ile dış kredi ana para ve faiz ödemeleri, bankalar veya özel finans kurumları aracılığıyla yurt dışına serbestçe transfer edilebilir.

d) Taşınmaz edinimi

Yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı aynî hak edinmeleri serbesttir.

e) Uyuşmazlıkların çözümü

Özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü ile yabancı yatırımcıların idare ile yaptıkları kamu hizmeti imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden kaynaklanan yatırım uyuşmazlıklarının çözümlenmesi için; görevli ve yetkili mahkemelerin yanı sıra, ilgili mevzuatta yer alan koşulların oluşması ve tarafların anlaşması kaydıyla, milli veya milletlerarası tahkim ya da diğer uyuşmazlık çözüm yollarına başvurulabilir.

f) Nakit dışı sermayenin değer tespiti

Nakit dışındaki sermayenin değer tespiti, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılır. **Yabancı ülkelerde kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin yatırım aracı olarak kullanılması halinde, menşe ülke mevzuatına göre değer tespitine yetkili makamların veya menşe ülke mahkemelerince tespit edilecek bilirkişilerin ya da uluslararası değerlendirme kuruluşlarının değerlendirmeleri esas alınır.**

g) Yabancı personel istihdamı

Bu Kanun kapsamında kurulan şirket, şube ve kuruluşlarda istihdam edilecek yabancı uyruklu personele, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çalışma izni verilir.

27.2.2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanununun 23 üncü maddesi uyarınca Hazine Müsteşarlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikte; yabancı sermayeli şirket ve kuruluşlardan hangilerinin bu kapsama gireceği ile söz konusu yönetmelik kapsamında izin verilecek kilit personelin tanımı ve çalışma izinlerine ilişkin özel nitelikteki diğer esas ve usuller belirlenir.

Bu kapsamda istihdam edilecek personele, 4817 sayılı Kanununun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uygulanmaz. İstihdam edilecek yabancı uyruklu kilit personele, 4817 sayılı Kanununun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının hangi durumlarda uygulanacağı hazırlanacak yönetmelikte belirlenir.

h) İrtibat büroları

Müsteşarlık, yabancı ülke kanunlarına göre kurulmuş şirketlere, Türkiye'de ticarî faaliyette bulunmamak kaydıyla irtibat bürosu açma izni vermeye yetkilidir.”

B - Dayanılan Anayasa Kuralları

Dava dilekçesinde, Anayasa'nın Başlangıcı ile 2., 3., 6., 9., 11., 125. ve 138. maddelerine dayanılmıştır.

III - İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi uyarınca, Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Ahmet AKYALÇIN, Mehmet ERTEN ve Fazıl SAĞLAM'ın katılımlarıyla 7.10.2003 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma isteminin bu konudaki raporun hazırlanmasından sonra karara bağlanmasına oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV - ESASIN İNCELENMESİ

Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kuralları, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A - Genel Açıklamalar

5.6.2003 Günlü, 4875 Sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, 17 Haziran 2003 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmış ve aynı tarihte yürürlüğe girmiştir. 4875 Sayılı Kanun, yürürlük ve yürütme maddeleri dahil toplam yedi maddeden oluşmaktadır.

4875 sayılı Kanunun 3. maddesinin (d) ve (e) bentleri ile (f) bendinin ikinci cümlesinin Anayasaya aykırılığı iddiası ile iptal davası açılmıştır. Yasa'nın 3. maddesinin iptali istenilen (d) bendi, yabancı yatırımcıların Türkiye'de taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı ayni hak edinmelerinin serbest olduğuna; (e) bendi, yabancı yatırımcıların Türkiye'deki yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda milli veya milletlerarası tahkime başvurulabileceğine; (f) bendinin ikinci cümlesi ise, yabancı yatırımcı tarafından Türkiye'de şirket kurulurken yabancı ülkede kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin yatırım aracı olarak kullanılması halinde bu menkul kıymetlerin değerinin hangi yöntemle tespit edileceğine ilişkindir.

4875 sayılı Kanun'un amacı, Kanun'un 1. maddesinde gösterilmiştir. Buna göre, Kanunun amacı; doğrudan yabancı yatırımların özendirilmesi, yabancı yatırımcıların haklarının korunması ile yatırım ve yatırımcı tanımlarında uluslararası standartlara uyulması, doğrudan yabancı yatırımların gerçekleştirilmesinde izin ve onay sisteminin bilgilendirme sistemine dönüştürülmesi ve yabancı yatırımların artırılmasına ilişkin esasların düzenlenmesidir.

4875 sayılı Kanunun 2. maddesinde ise, "*yabancı yatırımcı*" ve "*doğrudan yabancı yatırım*" kavramları tanımlanmıştır. Buna göre, "*yabancı yatırımcı*" kavramı, Türkiye'de doğrudan yatırım yapan, yabancı gerçek kişiler ile yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarını ve yabancı ülkelerin kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişileri ve uluslararası kuruluşları ifade etmektedir. "*Doğrudan yabancı yatırım*" kavramı ise Kanunun 2. maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır: Doğrudan yabancı yatırım, Yabancı yatırımcı tarafından, yurt dışından getirilen; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'na alım satımı yapılan konvertibl para şeklinde nakit sermaye, şirket menkul kıymetleri (Devlet tahvilleri hariç), makine ve teçhizat, sınaî ve fikrî mülkiyet hakları; yurt içinden sağlanan; yeniden yatırımda kullanılan kâr, hâsılat, para alacağı veya malî değeri olan yatırımla ilgili diğer haklar, doğal kaynakların aranması ve çıkarılmasına ilişkin haklar gibi iktisadî kıymetler aracılığıyla; yeni şirket kurmayı veya şube açmayı veya menkul kıymet borsaları dışında hisse edinimi veya menkul kıymet borsalarından en az % 10 hisse oranı ya da aynı oranda oy hakkı sağlayan edinimler yoluyla mevcut bir şirkete ortak olmayı ifade etmektedir.

Doğrudan yabancı yatırımlar konusu, 4875 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesinden önce, 1954 tarihli ve 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ile düzenlenmiş bulunuyordu. Bu iki Kanunda yer alan düzenlemeler arasındaki başlıca benzerlikler ve farklılıklar özetle şöyledir:

1954 tarihli, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu'na göre, yurt dışında yerleşik kişi ve kuruluşların Türkiye'de yatırım yapmaları, ticari faaliyette bulunmaları, ortaklığa katılmaları, hisse almaları, ticari faaliyette bulunmaları, şube açmaları ve irtibat bürosu kurmaları; sözü geçen etkinliklerin, ülkemizin ekonomik kalkınmasına yararlı olması, Türk özel sektörüne açık bulunan bir faaliyet sahasında çalışılması kaydıyla serbesti ve yerli ve yabancı yatırımcılar kural olarak aynı hak ve yükümlülüklerle sahip bulunuyorlardı.

4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'na göre de; Uluslararası anlaşmalar ve özel kanun hükümleri tarafından aksi öngörülmedikçe yabancı yatırımcılar tarafından Türkiye'de doğrudan yabancı yatırım yapılması serbesttir ve yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla eşit muameleye (milli muamele ilkesine) tabidirler.

4875 sayılı Yasada, yatırım serbestisi daha geniş kapsamlı olarak düzenlenmiş ve önceki yasada aranan kimi koşulların aranmasından vazgeçilmiştir. Bununla beraber, yatırım serbestisi ve milli muamele ilkesine, "uluslararası anlaşmalar ve özel kanun hükümleri tarafından aksi öngörülmedikçe" şeklinde bir sınırlama da getirilmiş bulunmaktadır. Bu nedenle, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun, 815 sayılı Türkiye Sahillerinde Nakliyatı Bahriye (Kabotaj) ve Limanlarla Karasuları Dahilinde İcrayı Sanat ve Ticaret Hakkında Kanun, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu, 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu gibi çeşitli yasalarda kamu düzeni, kamu güvenliği, kamu sağlığı ve kamu yararı gerekçeleriyle öngörülmüş bulunan kısıtlamalar etkisini devam ettirmektedir. Ayrıca, 3213 sayılı Maden Kanunu, 2872 sayılı Çevre Kanunu ve 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu gibi kimi yasalarda yer alan izin alma zorunluluğu da varlığını sürdürmektedir.

4875 sayılı Kanunla, yabancı sermayeli olarak kurulacak şirketlerin şirket kuruluşu için Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünden almak zorunda oldukları ön izin kaldırılmıştır. Önceki mevzuatta, Türkiye'de yabancı yatırım yapılması izin sistemine bağlı tutulmuşken yeni Yasada bu noktada izin ve onay koşulu aranmamakta, bunun yerine Hazine Müsteşarlığına bilgi verilmesi yeterli görülmektedir.

Yasa'nın 2. maddesine göre, yabancı ülke vatandaşı gerçek kişiler ile yabancı ülkelerin kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişiler ve uluslararası kuruluşların yanı sıra, yurtdışında yerleşik Türk vatandaşları da yabancı yatırımcı sayılmaktadır. Önceki yasada ise yurt dışında yerleşik Türk vatandaşlarının yabancı yatırımcı tanımına dahil edilmesi söz konusu değildi.

Yasa'nın 3. maddesinin (d) bendinde, "*Yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı aynı hak edinmeleri serbesttir*" hükmüne yer verilmiştir.

(e) bendinde de, "Özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü ile yabancı yatırımcıların idare ile yaptıkları kamu hizmeti imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden kaynaklanan yatırım uyuşmazlıklarının çözülmesi için; görevli ve yetkili mahkemelerin yanı sıra, ilgili mevzuatta yer alan koşulların oluşması ve tarafların anlaşması kaydıyla, milli veya milletlerarası tahkim ya da diğer uyuşmazlık çözüm yollarına başvurulabilir" hükmü yer almıştır.

4875 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce de, hem Anayasanın 125. maddesinde kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesine olanak tanınmıştı, hem de Türkiye Cumhuriyeti Devletinin, pek çok ülkeyle yaptığı yatırımların karşılıklı korunması ve teşvik edilmesi konusundaki ikili uluslararası antlaşmalarda yatırım uyuşmazlıklarının çözümünde tahkim usulüne başvurulabileceğine ilişkin hükümlere yer verilmişti.

Böylece, önceki yasal rejimde, Anayasada ve çeşitli uluslararası anlaşmalarda düzenlenmekle birlikte yabancı yatırımlar konusundaki özel yasa olan Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu'nda ayrıca düzenlenmemiş olan tahkim konusu, yeni yasal rejimde, uyuşmazlık durumunda yabancı yatırımcıların milli veya milletlerarası tahkime başvurabilmeleri güvence altına alınarak Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nda düzenlenmiştir.

Önceki rejimde, yabancı yatırımcılar için getirmeleri gereken asgari bir sermaye miktarı öngörülmüşken yeni rejimde, yabancı yatırımcılar için özel bir kurala yer verilmemiştir. Bununla birlikte, Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde Anonim ve Limited şirket kurulabilmesi için gerekli olan asgari sermaye miktarlarına ilişkin hükümlerin hem yerli hem de yabancı girişimciler için uygulanacağı açıktır.

B - Yasa'nın 3. Maddesinin (d) Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 4875 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin (d) bendi ile, yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde karşılıklılık koşulu olmaksızın kamu yararı ve ülke güvenliği açısından belli alanlar dışlanmadan ve miktar bakımından sınırlama yapılmaksızın taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı ayni hak edinmelerine imkan sağlandığı; bu durumun Anayasanın Başlangıç kısmı ile 2., 3. ve 11. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İptali istenilen (d) bendinde, taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı ayni hak edinilmesi konusunda, yabancı yatırımcıların yerli yatırımcılarla aynı statüde değerlendirildikleri, aralarında hiçbir fark gözetilmediği, yabancı yatırımcıların kurdukları veya iştirak ettikleri şirketlerin taşınmaz mülkiyeti edinmeleri konusunda miktar yönünden herhangi bir sınırlamaya yer verilmediği görülmektedir. Böylece, herhangi bir miktar kısıtlaması olmaksızın ve yatırım faaliyeti bakımından gerekli olup olmadığına bakılmaksızın yabancı yatırımcılar Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı ayni hak edinebileceklerdir.

Bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, artan ulaşım ve iletişim olanakları, ekonomik, sosyal ve siyasal ilişkilerde beliren yeni yapılanma gereksinimleri, uluslararası ilişkilere yoğunluk ve yeni boyutlar kazandırmıştır. Bunun sonucu olarak kimi durumlarda yabancı yatırımcılara mülk edinme hakkının tanınması ve buna koşut olarak da konunun ülke koşullarına göre belli yasal sınırlamalara bağlı tutulması gereği ortaya çıkmıştır.

Anayasa'nın Cumhuriyet'in niteliklerini belirleyen 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu vurgulanmaktadır. Bu maddeyle göndermede bulunularak Cumhuriyetin nitelikleriyle özdeşleştirilen Anayasa'nın Başlangıç'ının beşinci paragrafında ise, hiçbir faaliyetin, Türk milli menfaatlerinin, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin karşısında korunma göremeyeceğine işaret edilmektedir.

Anayasa'nın 5. maddesinde de, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya çalışmak, devletin temel amaç ve görevleri arasında sayılmaktadır.

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 5. maddesi bağlamında anlam ve içerik kazanan hukuk devleti, eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına dayanan, bu hak ve özgürlükleri koruyup, güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup, bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla bağlı, işlem ve eylemleri yargı denetimine açık, yasaların üstünde Anayasa'nın ve yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkelerinin bulunduğu bilincinde olan devlettir.

Dava konusu yasa kuralıyla yabancı yatırımcıların Türkiye'de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı ayni hak edinmeleri serbesttir denilmiştir. Hukuk devletinin yukarıda belirtilen işlevlerinin yaşama geçirilebilmesi bağlamında milli ekonominin ulusal çıkarlar doğrultusunda düzenlenebilmesi için yabancı yatırımcıların edineceği taşınmaz

mülkiyeti ve sınırlı ayni hakların iktisap amacı, kullanım şekli ve devrine ilişkin esas ve usullerin Yasada belirlenmesi gerekirken bu yönde hiçbir düzenleme yapılmamış olması belirsizliklere yol açmakta ve yabancı yatırımcılara sınırsız bir şekilde taşınmaz mülkiyeti ve sınırlı ayni hak edinme olanağı tanınmaktadır.

Açıklanan nedenlerle kural, Anayasa'nın 2. maddesine aykırıdır; İptali gerekir.

Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Ahmet AKYALÇIN, Serdar ÖZGÜLDÜR ve Serruh KALELİ bu görüşe katılmamışlardır.

Dava konusu Yasa kuralı, Anayasanın 2. maddesine aykırı görülerek iptal edildiğinden, Anayasanın Başlangıcı ile 3. ve 11. maddeleri yönünden ayrıca incelenmesine gerek görülmemiştir.

C - Yasa'nın 3. Maddesinin (e) Bendinin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, iptali istenilen Yasa kuralıyla, özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların çözümü ile yabancı yatırımcıların idare ile yaptıkları kamu hizmeti imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden kaynaklanan yatırım uyuşmazlıklarının çözümünde uluslararası tahkime olanak sağlandığı, oysa Anayasa'nın 125 inci maddesinde, sadece kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde, bunlardan doğan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim yoluyla çözülmesinin düzenlendiği; 125 inci maddedeki tahkim olanağının, idare ile yatırımcı arasındaki özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerini kapsamadığı, idare ile yatırımcı arasındaki özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinin de kapsama alınmasının, tahkimin sınırlarının Anayasa'ya rağmen genişletilmesi anlamına geldiği; Anayasa'nın izin verdiği, kamu hizmetleri ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinin milli veya milletlerarası tahkim aracılığıyla çözümüne ilişkin düzenlemeye, idare ile yatırımcı arasındaki özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıkların milli veya milletlerarası tahkim aracılığıyla çözümünün eklenmesiyle, Anayasa'nın 125 inci maddesine açıkça aykırı olan bir düzenleme ortaya çıktığı; Anayasa'ya aykırı bir hükmün Anayasa'nın 2 nci maddesindeki hukuk devleti ve 11 inci maddesindeki Anayasa'nın üstünlüğü ve bağlayıcılığı ilkeleriyle bağdaşmayacağı ileri sürülmüştür.

Dava konusu Yasa kuralına göre, “*özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar*” ile “*kamu hizmeti imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden kaynaklanan yatırım uyuşmazlıklarının çözümlenmesi için*” milli veya milletlerarası tahkim yoluna başvurulabilecektir.

Dava konusu Yasa kuralıyla yatırım uyuşmazlıklarının çözümü için tahkim yoluna gidilebilmesi iki koşula bağlanmıştır. Bunlardan birincisi ilgili tarafların anlaşması kaydıyla tahkime gidilebilmesi, ikincisi ise, ilgili mevzuatta aranan koşulların gerçekleşmesi şartıyla tahkime başvurulabilecek olmasıdır. Bu itibarla, yatırım uyuşmazlıklarında tahkim yoluna gidilebilmesi için, başta 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanunu olmak üzere ilgili yasalarda öngörülen bütün koşulların gerçekleşmiş olması şarttır.

Dava konusu Yasa kuralıyla, yatırım uyuşmazlıklarının çözümü bağlamında, görevli ve yetkili mahkemelere başvurulabilmesi imkanı ortadan kaldırılmamış, taraflara bu konuda seçim hakkı tanınmıştır. Böylece, taraflar, isterlerse uyuşmazlığın çözümü için devlet mahkemelerine, bunu tercih etmemeleri durumunda ise, HUMK'na tabi olan milli tahkim yoluna başvurabilecekleri gibi, Milletlerarası Tahkim Kanunu ve ilgili diğer ulusal ve uluslararası sözleşmeler çerçevesinde cereyan edecek olan milletlerarası tahkim yoluna ya da diğer uyuşmazlık çözüm yollarına başvurabileceklerdir.

Anayasanın 125. maddesinde sadece, imtiyaz sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar için tahkime gidilebileceğine dair bir hüküm yer almaktadır. Bununla birlikte, Anayasanın hiçbir maddesinde, özel hukuka tabi yatırım sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar için tahkime başvurulabilmesine engel teşkil eden yasaklayıcı bir kural bulunmamaktadır.

Bu nedenle, yabancı yatırımcının tarafı olduğu ve özel hukuka tabi yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan uyuşmazlıklar hakkında tahkim yönteminin uygulanmasına

yasayla izin verilmesinde Anayasayla bağdaşmayan bir yön bulunmadığından dava konusu kural Anayasanın 125. maddesine aykırı değildir; iptal isteminin reddi gerekir.

Şevket APALAK bu görüşe katılmamıştır.

Kuralın Anayasanın 2. ve 11. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

D - Yasa'nın 3. Maddesinin (f) Bendinin İkinci Tümcenin İncelenmesi

Dava dilekçesinde, 4875 sayılı Yasanın 3. maddesinin (f) bendinin iptali istenilen ikinci tümcenin Anayasaya aykırılığı bağlamında özetle; egemenliğin kayıtsız şartsız Millete ait olduğu; Türk Milletinin egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organlar eliyle kullandığı; Yetkili organların yasama yetkisini kullanan TBMM, yargı yetkisini kullanan bağımsız mahkemeler ile yürütme yetkisini/görevini kullanıp/yerine getiren Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulundan ibaret bulunduğu; Yargı yetkisinin Türk Ulusu adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı ve Anayasanın 6. ve 9. maddelerinin birlikte düşünülmesi halinde, bir başka devletin yargı organı kararlarının veya tespitlerinin Türk hukuk sisteminde geçerli olamayacağı; bir başka devletin yargı organı kararlarının veya tespitlerinin Türk Mahkemelerinde geçerlilik kazanabilmesi için, bunların Türk Mahkemeleri kararı ile istenmesi ve verdikleri kararlar ile tespitlerin yine Türk Mahkemeleri tarafından benimsenmesi gerektiği; yabancı ülkelerde kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin yatırım aracı olarak kullanılması halinde, bunların değerlendirmelerinin menşe ülke mevzuatına göre değer tespitine yetkili makamların veya menşe ülke mahkemelerince tespit edilecek bilirkişilerin ya da uluslararası değerlendirme kuruluşlarının değerlendirmelerinin esas alınması suretiyle yapılmasının, Türk mahkemelerinin ve hakimlerin bağımsızlığını zedeleyeceği; hakimlerin uygun gördükleri kişileri bilirkişi olarak seçememeleri ve verecekleri kararda dava konusu (f) bendinde tanımlanan makam, bilirkişi ya da uluslararası değerlendirme kuruluşlarının değerlendirmelerini esas almak zorunda bırakılmalarının Anayasanın 6, 9 ve 138 inci maddelerine aykırı olduğu savı ileri sürülmüştür.

Yasanın 3. maddesinin (f) bendinin dava konusu ikinci tümcisinde, *“yabancı ülkelerde kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin yatırım aracı olarak kullanılması halinde, menşe ülke mevzuatına göre değer tespitine yetkili makamların veya menşe ülke mahkemelerince tespit edilecek bilirkişilerin ya da uluslararası değerlendirme kuruluşlarının değerlendirmeleri esas alınır”* hükmü yer almaktadır.

Buna göre; yabancı ülkelerde kurulu bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin değeri, -Menşe ülke mahkemelerince tespit edilecek bilirkişiler tarafından, -Menşe ülke mevzuatına göre değer tespitine yetkili makamlar tarafından veya -Uluslararası değerlendirme kuruluşları tarafından belirlenebilecektir.

Anayasanın, “Egemenlik” başlığını taşıyan 6. maddesinde; *“Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk Milleti, egemenliğini, Anayasanın koyduğu esaslara göre, yetkili organları eliyle kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisi kullanamaz.”* hükmüne yer verilmiş; “Yargı Yetkisi” başlığını taşıyan 9. maddesinde de *“Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır.”*denilmiş; “Mahkemelerin bağımsızlığı” başlığını taşıyan 138. maddesinde ise *“Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. Görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz. Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez.”* düzenlemesine yer verilmiştir.

İptali istenilen yasa kuralında, yabancı yatırımcı tarafından Türkiye’de bir şirket kurulması veya kurulu bir şirkete ortak olunması sırasında, sermaye olarak yurt dışında kurulu

bulunan şirketlerin menkul kıymetlerinin getirilmesi halinde, bu şirketlerin menkul kıymetlerinin değerlendirilmesi gerektiğinde, bu değerlendirmeyi yapması için Türk mahkemelerince bilirkişi tayin edilmesinin söz konusu olmayacağı; bunun yerine, sözü edilen menkul kıymetlerin değerinin tespiti noktasında yasada sözü edilen makam, bilirkişi ya da uluslararası değerlendirme kuruluşlarının yapacakları değerlendirmelere itibar edileceği açıkça belirtilmektedir.

Bu nedenle, (f) bendinin ikinci tümcesinde sözü edilen yabancı makam, bilirkişi ya da uluslararası değerlendirme kuruluşlarının söz konusu menkul kıymetlerin değerine ilişkin yapmış oldukları tespit veya değerlendirmeler hakkında (bunların gerçeği yansıtmadığı, değerlendirmede hile yapılmış olduğu vb. iddialarla) Türk mahkemelerinde bir dava açılması durumunda, Türk mahkemelerinin uyuşmazlığın çözümünde sözü edilen değerlendirmelerle bağlı olacağı sonucuna varmak mümkün değildir.

Açıklanan nedenlerle dava konusu kural, Anayasanın 6., 9. ve 138. maddelerine aykırı değildir; iptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasanın 2. ve 11. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

V - İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

Anayasa'nın 153. maddesi ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 53. maddesine göre, Anayasa Mahkemesi'nce, Anayasa'ya aykırı olduğundan, iptaline karar verilen kanun, kanun hükmünde kararname veya TBMM İçtüzüğü ya da bunların belirli madde veya hükümleri iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlandığı gün yürürlükten kalkar. Ancak, Anayasa Mahkemesi iptal kararı ile meydana gelecek hukuksal boşluğu kamu düzenini tehdit veya kamu yararını ihlal edici nitelikte görürse, boşluğun doldurulması için iptal kararının yürürlüğe gireceği günü ayrıca kararlaştırabilir.

4875 sayılı Yasa'nın 3. maddesinin dava konusu (d) bendinin iptaline karar verilmesi ile meydana gelen hukuksal boşluk kamu yararını ihlâl edici nitelikte görüldüğünden, yeni düzenleme yapılabilmesi için yasama organına süre tanımak amacıyla iptal kararının Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi uygun bulunmuştur.

VI - YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ

5.6.2003 günlü, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun 3. maddesinin;

A- (d) bendine ilişkin iptal hükmünün süre verilerek yürürlüğe girmesinin ertelenmesi nedeniyle bu bende yönelik YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

B- (e) bendine ve (f) bendinin ikinci tümcesine yönelik iptal istemleri, 11.3.2008 günlü, E.2003/71, K.2008/79 sayılı kararla reddedildiğinden, bu bent ve tümceye ilişkin YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİNİN REDDİNE,

11.3.2008 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

VII - SONUÇ

5.6.2003 günlü, 4875 sayılı Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu'nun 3. maddesinin;

A- 1- (d) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ, Sacit ADALI, Ahmet AKYALÇIN, Serdar ÖZGÜLDÜR ile Serruh KALELİ'nin karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

2- (e) bendinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, Şevket APALAK'ın karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA,

3- (f) bendinin ikinci tümcesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve iptal isteminin REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- İptal edilen (d) bendinin doğuracağı hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 2949 sayılı Yasa'nın 53. maddesinin dördüncü ve beşinci fıkraları gereğince iptal hükmünün, KARARIN RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK ALTI AY SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE,

11.3.2008 gününde karar verildi.

[R.G. 16 Nisan 2008 – 26849]

 [İçindekilere dön](#)

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından:

Esas Sayısı : 2004/93

Karar Sayısı : 2008/73

Karar Günü : 6.3.2008

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Konya 1. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "...yetkili mahkemeye..." ibaresinin, Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I - OLAY

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 14. maddesi ile 47. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca uygulanan idari para cezasına ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu ibarenin Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

IV - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu ibare, dayanılan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anayasa'nın 152. maddesi ve buna paralel olarak düzenlenen 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve görevine giren bir dava bulunması gerekmektedir.

Anayasa'nın 158. maddesinin birinci fıkrasında Uyuşmazlık Mahkemesinin, adli, idari ve askeri yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 28. maddesinde "*Uyuşmazlık Mahkemesi, vereceği bütün kararların sonuçlarını ilgili Başsavcı ve Başkanunsözcüsüne, görev uyuşmazlığının çözülmesi için kendisine başvuran yargı merciine, kararı beklemesi için yazı yazılmış bulunan yargı merciine veya mercilerine uyuşmazlığın çözülmesi için başvurmuş olan kişilere veya makamlara hemen tebliğ eder.*

İlgili yargı mercileri ile bütün makam, kuruluş ve kişiler; mahkeme kararlarına uymak, geciktirmeksizin onları uygulamakla ödevlidirler." denilmiş, 29. maddesinde de Uyuşmazlık Mahkemesi bölümlerinin ve Genel Kurulun verdiği kararların kesin olduğu belirtilmiştir.

Olumsuz görev uyuşmazlığı nedeniyle Uyuşmazlık Mahkemesine başvuru koşulları, 2247 sayılı Yasa'nın 14. ve 19. maddelerinde düzenlenmiştir. Yasanın 14. maddesine göre yapılacak başvurularda, adli, idari veya askeri yargı mercilerince verilen görevsizlik kararlarının kesin veya kesinleşmiş olması gerektiği; 19. maddeye göre yapılacak başvurularda ise adli, idari veya askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı inceleyen mahkemenin, görevsizlik

kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varması halinde, gerekçeli bir karar ile görevli
Üye Üye Üye
Serruh KALELİ Zehra Ayla PERKTAŞ belirtilmesi için
Uyuşmazlık

Mahkemesine başvuracağı belirtilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesinin verdiği kararlar, niteliği itibariyle görüş bildiren değil, sorunu kesin olarak çözümleyen yargısal tasarruflardır. Bu nedenle, görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuru, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre yapılmış olsa da sorunun çözümüne ilişkin yüksek Mahkemenin verdiği karara uyması, yukarıda açıklanan nedenlerle ilgili mahkeme yönünden anayasal bir zorunluluktur.

Olayda Akşehir Sulh Ceza Mahkemesinin 8.3.2004 gün ve E. 2004/64 Müteferrik sayılı idari yargının görevli olduğuna ilişkin kararının kesinleştiği, başvuran Konya 1. İdare Mahkemesi, görevsiz olduğunu belirterek görevli merciin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurduğu, yüksek Mahkemenin 1.7.2004 tarih E. 2004/60 K. 2004/52 sayılı kararıyla Akşehir Sulh Ceza Mahkemesinin anılan görevsizlik kararını kaldırdığı anlaşılmıştır.

Konya 1. İdare Mahkemesi ise Uyuşmazlık Mahkemesinin adli yargının görevli olduğu yolundaki kesin olarak verilen kararından sonra itiraz konusu kuralın iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmuştur.

Oysa anılan Mahkemenin dosya üzerindeki yargısal tasarruf hakkı, Uyuşmazlık Mahkemesinin karar tarihi itibarıyla son bulunduğu, Mahkemenin dosyayı görevli mahkemeye göndermesi dışında yetkisinin bulunmadığı açıktır.

Bu nedenle başvuran mahkemenin elinde Anayasanın 152. ve 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesi anlamında görevine giren ve bakmakta olduğu bir dava bulunmadığından, itiraz başvurusunun başvuran Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

Fulya KANTARCIOĞLU, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ve Zehra Ayla PERKTAŞ bu görüşe katılmamıştır.

V - SONUÇ

13.10.1983 günlü, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 116. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan "... yetkili mahkemeye..." ibaresine ilişkin başvurunun, Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Fulya KANTARCIOĞLU, A. Necmi ÖZLER, Şevket APALAK ile Zehra Ayla PERKTAŞ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 6.3.2008 gününde karar verildi.

Başkan Haşim KILIÇ	Başkanvekili Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Üye Sacit ADALI
Üye Fulya KANTARCIOĞLU	Üye Ahmet AKYALÇIN	Üye Mehmet ERTEN
Üye A. Necmi ÖZLER	Üye Serdar ÖZGÜLDÜR	Üye Şevket APALAK

[R.G. 24 Nisan 2008 – 26856]

 İçindekilere dön

Yargıtay Kararları

Yargıtay 7. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1266

Karar No : 2008/1111

Mahkemesi : Taraklı Kadastro Mahkemesi

Tarihi : 5/2/2007

Numarası : 2006/191-2007/6

Davacı : Emine Gürsu

Davalı : Mehmet Kısa

Taraflar arasında kadastro tesbitine itirazdan doğan dava sonucunda yerel mahkemesince oluşturulan hükmün, yasal süresinde ilgilileri tarafından temyiz edilmeksizin kesinleşmesi üzerine DAVA DOSYASININ ADALET BAKANLIĞI ARACILIĞIYLA, YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA gönderilmesi üzerine, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gönderilen dava dosyasının tevzi dairesimize intikal etmiş olmakla; Tetkik Hakiminin sözlü açıklamaları dinlendi, dosyadaki raporu okundu;

Dava ve temyize konu 136 ada 20 parsel sayılı taşınmaz hakkında, Kadastro Mahkemesine açılan 2006/191 E.K. sayılı dava dosyasının dayanağı davanın yapılan yargılaması sırasında, 5.2.2007 günlü duruşma oturumunda, davacı Emine Gürsu'nun açtığı davadan kayıtsız koşulsuz feragat ettiği, bu doğrultudaki beyanını usulün 151. maddesi hükmü uyarınca yöntemine uygun biçimde belgelendirdiği, anılan taşınmaz hakkında davacı Rasık Kaya tarafından da 2006/129 esasında kayıtlı dava dosyasının dayanağı davanın açıldığı, dava dosyalarının usulün 43 ve onu izleyen maddeleri hükmü uyarınca yöntemine uygun olarak birleştirildiği, davacı Rasık Kaya'nın açtığı davanın yargılaması sırasında davalı Mehmet Kısa'nın 7.6.2007 günlü oturumda davalının kendisine yöneltilen davayı yöntemine uygun şekilde kayıtsız koşulsuz kabul ettiği, bu doğrultudaki beyanını da usulün 151. maddesi hükmü uyarınca belgelendirdiği, mahkemece toplanıp değerlendirilen deliller ile duruşma tutanaklarına yansıyan bilgiler ve dosya kapsamından anlaşılmaktadır.

Kural olarak davalardan biri hakkında verilecek hükmün diğer davanın sonucunu etkileyeceği tartışmasızdır. Hal böyle olunca, davalar arasında usulün 43 ve onu izleyen maddeleri hükmünde öngörülen fiili ve hukuki irtibatın varlığı kuşkusuzdur. Nitekim bu olgu dikkate alınarak mahkemece dava dosyaları da birleştirilmiştir.

Nevarki, davacı Rasık Kaya tarafından davalı Mehmet Kısa aleyhine açılan dava dosyası ile davacı Emine Gürsu tarafından davalı Mehmet Kısa aleyhine açılan dava dosyaları birleştirildiği halde, birleştirilen davalardan davacı Rasık Kaya'nın tesbit maliki davalı Mehmet Kısa aleyhine açtığı dava hakkında hüküm yerinde olumlu yada olumsuz bir karar verilmemiştir.

Öğretide ve yerleşik Yargıtay uygulamasında kararlılık kazanan görüşlere göre davaların usulün 43 ve onu izleyen maddeleri hükmü uyarınca koşullarının varlığı halinde davaların birleştirilmesi zorunlu olup bu olgu sağlıklı sonuca varmanın ve dava ekonomisine uymanın temel koşullarındandır.

Az yukarıda vurgulandığı gibi yerel mahkemece de bu olgular gözönüne alınarak davalar fiili ve hukuki irtibat nedeniyle birleştirilmiştir.

Kural olarak, davalar birleştirilse de bağımsızlıklarını korurlar. Hal böyle olunca yerel mahkemenin her bir dava hakkında karar yerinde olumlu yada olumsuz hüküm oluşturulması zorunludur.

Gerçekten sicillerin doğru tutulmasından devlet, dolayısıyla hazine sorumludur. Kadastro amacını taşınmazların geometrik durumlarını, yüzölçümlerini ve hak sahiplerini belirlemek ve infazı mümkün doğru sicil oluşturmaktan ibarettir.

Mahkemece bu olgular gözardı edilerek ve davacı Rasık Kaya tarafından davalı Mehmet Kısa aleyhine açılan dava hakkında karar yerinde olumlu yada olumsuz bir hüküm kurulmamış olması isabetsiz, yazılı emir yoluyla Yüksek Yargıtay Cumhuriyet

Başsavcılığının öne sürdüğü temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde görüldüğünden kabulü ile H.U.M.K.nun 427/6. maddesi hükmü uyarınca anılan hükmün KANUN YARARINA BOZULMASINA,

Kararın onaylı bir örneğinin Adalet Bakanlığınca Resmî Gazete’de yayınlanmak üzere, onaylı bir örneğinin de Yüksek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, dava dosyasının ise yerel mahkemesine gönderilmek üzere Yüksek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 18/3/2008 gününde oybirliği ile karar verildi.

Yargıtay 7. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/795

Karar No : 2008/1118

Mahkemesi : İdil Kadastro Mahkemesi

Tarihi : 4/6/1997

Numarası : 1981/187-1997/5

Davacı : İbrahim Yiğit mirascıları

Davalı : İhsan Adil Soyubey ve Müşt.

Taraflar arasında kadastro tesbitine itirazdan doğan dava sonucunda yerel mahkemesince oluşturulan hükmün davacılar tarafından temyizi üzerine adı geçen davacıların temyiz inceleme isteklerinin Daire kararında açıklanan hukuksal nedenlerle açık bir deyişle yerel mahkemece davacıların temyiz inceleme isteklerinin süre aşımından reddine ilişkin hükmün yasal süresinde temyizi üzerine yerel mahkemece oluşturulan hükmün Daire kararında açıklanan nedenlerle onanarak yerel mahkemesine gönderilmesi üzerine ADALET BAKANLIĞI HUKUK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNÜN 26.11.2007 gün B.03.O.HİG.0.00.00.03-153.01-161-2007-25245 SAYILI YAZILARI İLE HÜKMÜN KANUN YARARINA TEMYİZ EDİLMESİ İÇİN DAVA DOSYASI VE EKİ BELGELERİN YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA GÖNDERİLDİĞİ T.C. YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞININ 16.1.2008 GÜN 2007/273227 sayılı yazıları ile usulün 427/6 maddesi hükmü uyarınca yerel mahkemenin oluşturduğu önceki günlü hükmün kanun yararına bozulması istenilmekle; Tetkik hakiminin sözlü açıklamaları dinlendi, dosyadaki raporu okundu;

Kadastro sırasında dava konusu 2 parsel sayılı taşınmaz tutanağında belirtilen hukuksal olgulara dayanılarak davalı ihsan Adil Soyubey ve paydaşları adına tesbit edilmiştir.

İtirazları kadastro komisyonunca reddedilen davacılar Ali Yiğit ve arkadaşları tapu kaydına dayanarak dava açmışlardır.

Mahkemece davacıların davasının reddine karar verildiği dosya içeriğinden anlaşılmaktadır.

Öğretide ve yerleşik Yargıtay uygulamasında kararlılık kazanan görüşlere göre 3402 sayılı Kadastro Kanununun 36. maddesi hükmünün uygulanabilmesi için dava dosyasının keşfe hazır hale getirilmiş olması, uyuşmazlığın sağlıklı biçimde çözümlenebilmesi için taşınmaz başında keşif yapılmasının zorunlu olması, kanıtlama yükümlülüğü kendisine düşen tarafın mahkemece verilen makul yada kesin önel içerisinde keşif giderlerini özürsüz olarak mahkeme veznesine depo etmemiş olması gerekir.

Bu olgular eşliğinde somut olayda uyuşmazlığın sağlıklı bir biçimde çözümlenebilmesi için dava konusu 2 parsel sayılı taşınmaz başında keşif yapılmasının zorunlu olduğu, dosyanın keşfe hazır hale getirildiği davacı tarafın kendisine usulün 163 ve onu izleyen maddeleri hükmü uyarınca verilen kesin süre içerisinde keşif giderlerini mahkeme veznesine yöntemine uygun şekilde depo etmediği dosya içeriğinden anlaşılmaktadır.

Nevarki dosya içeriğinden daha önce taşınmaz başında iddia ve savunmanın kıymetlendirilmesi yönünden keşif yapıldığı da anlaşılmaktadır.

Somut olayda 3402 sayılı Kadastro Kanununun 36. maddesi hükmünün uygulama olanağının bulunmadığı kuşkusuzdur.

Hal böyle olunca mahkemece daha önce taşınmaz başında keşif yapıldığı gözönüne alınmalı, toplanan deliller bu çerçevede değerlendirilerek sonucuna göre bir başka deyişle "mevcut delil durumuna" göre karar verilmelidir.

Mahkemece dava konusu taşınmaz başında yapılan keşif ve uygulama yetersiz görüldüğü takdirde önceki günlük yetersiz keşfi tamamlayacağı nitelikte dava konusu taşınmaz başında keşif yapılmalı, gerekli keşif giderlerinin ileride haksız çıkacak taraftan tahsil edilmek koşuluyla hazineden karşılanacağı düşünülmelidir.

Mahkemece bu olgular gözardı edilerek yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsiz, YARGITAY BAŞSAVCILIĞININ temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde görüldüğünden kabulü ile hükmün HUMK.nun 427/6 maddesi hükmü uyarınca KANUN YARARINA BOZULMASINA,

Kararın onaylı bir örneğinin Adalet Bakanlığınca Resmî Gazete'de yayınlanmak üzere onaylı bir örneğinin de Yüksek Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına, dava dosyasının ise yerel mahkemesine gönderilmek üzere Yüksek Yargıtay Başsavcılığına gönderilmesine, 18/3/2008 gününde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 16 Nisan 2008 – 26849]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1424

Karar No : 2008/3382

Mahkemesi: Elbistan Sulh Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 9/2/2007

Numarası : 2007/87-2007/75

Davacı : RAMAZANMETİN

Davalı : ALİSEYDİAĞCA

Davacı tarafından, davalı aleyhine 1/12/2006 gününde verilen dilekçe ile tapu iptal tescil istenmesi üzerine yapılan duruşma sonunda; davanın kabulüne dair verilen 9/2/2007 günlük temyiz edilmeden kesinleşen hükmün Yargıtayca incelenmesi Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 16/1/2008 gün ve 2007/282657 sayılı tebliğnamesi ile HUMK.nun 427/6 maddesi gereğince kanun yararına bozulması istenilmiş olmakla dosya ve içerisindeki bütün kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü:

- KARAR -

Davacılar davalının da paydaş bulunduğu 377 parsel sayılı taşınmazın 1500 m2 sini ayrı ayrı 750'şer m2 olarak 15/1/2006 tarihinde haricen satın aldıklarını, tapusunun iptali ile adlarına tescilini istemiştir.

Davalı davayı kabul etmiştir.

Mahkemece dava kabul edilmiştir.

Dosya içinde mevcut tapu kaydından 377 parsel sayılı taşınmazın tarla vasfında ve 38.200,00 m2 yüzölçümünde olduğu, 3/16 payının davalı adına kayıtlı bulunduğu görülmektedir.

3194 sayılı İmar Kanununun 18. maddesinin son fıkrası "veraset yolu ile intikal eden, bu kanun hükümlerine göre de şuyulandırılan, Kat Mülkiyeti Kanununu uygulaması, tarım ve hayvancılık, turizm sanayi ve depolama amacı ile yapılan hisselendirmeler ile cebri icra yolu ile satılanlar hariç, imar planı olmayan yerlerde her türlü yapılaşma amacıyla arsa ve parselleri ayıracak özel parselasyon planları, satış vaadi sözleşmeleri yapılamaz.

HUMK.nun 95/2. maddesine göre de kamu düzenini gerektiren bir konuda davalının davayı kabul beyanı, hukuki sonuç doğurmaz. Mahkemece İmar Kanunu 18/son maddesinin gözetilmeden dava konusu taşınmazın satışının yasaklanan nitelikte olup olmadığı

araştırılmadan karar verilmesi yasaya aykırılık teşkil ettiğinden hükmün bozulması gerekmiştir.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin yukarıda açıklanan nedenle kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere kanun yararına BOZULMASINA, gereği yapılmak üzere kararın bir örneğinin ve dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 18/3/2008 gününde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 16 Nisan 2008 – 26849]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1169

Karar No : 2008/2574

Davacı Hüseyin Söğüt ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Kahta Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 9.5.2007 günlü ve 2006/372-2007/125 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 16.1.2008 gün ve Hukuk-2007/282659 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Dava dilekçesinde Doğan Söğüt'ün 25.12.1988 olan doğum tarihinin yılının 1992 olarak düzeltilmesi istenilmiş, mahkemece davanın kabulüne karar verilmiştir.

Doğum tarihinin düzeltilmesine ilişkin davalar diğer kayıt düzeltme davaları gibi kamu düzeni ile yakından ilgili bulunduğundan, hakim taleple bağlı kalmayarak kendiliğinden de yapacağı araştırma ile elde edeceği bulgulara göre ve öteki kayıtlarla çelişki meydana getirmeyecek şekilde karar vermek zorundadır.

Dosyada bulunan nüfus kayıt örneğinden, doğum tarihinin düzeltilmesine karar verilen Doğan Söğüt'ün annesi Medine Söğüt'ün 5.7.1991 tarihinde öldüğü anlaşılmıştır. Düzeltilen doğum tarihine göre davacının annesinin ölümünden sonra doğmuş gibi bir sonuç ortaya çıkmış olup, bu durumun kabulü yaşamın olağan akışına aykırı bulunduğundan dinlenen tanıkların bu konudaki bilgilerinin alınması ve hatta varsa davacının göstereceği yeni tanıklar dinlenerek ve baba Hüseyin Söğüt'ün 28.2.2007 günlü celsedeki açıklaması da değerlendirilerek oluşacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 6.3.2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1173

Karar No : 2008/2575

Davacı Lale Şimşek ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Silvan Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 11/4/2007 günlü ve 2006/693-2007/167 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 29/1/2008 gün ve Hukuk-5714 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Mahkemece, davacı Lale Şimşek'in 4/1/1969 olan doğum tarihi 1/1/1972 olarak düzeltilmişse de, adı geçen kişi nüfusa 17/5/1969 tarihinde kaydedilmiştir. Bir kişinin doğmadan nüfusa kaydı söz konusu olamaz ve böyle bir durum yaşamın olağan akışına uygun düşmez.

Hakim, nüfus kayıtlarında düzeltme yapılmasına karar verirken bu kayıtlar arasında çelişki yaratmamak ve yaşamın olağan akışına ters düşecek durumlara yol açmamaya özen göstermek zorundadır.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 6/3/2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

—•—
Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1172

Karar No : 2008/2576

Davacı Halis Ata ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Şavşat Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 13/6/2006 günlü ve 2006/55-61 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 16/1/2008 gün ve Hukuk-2007/282662 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Dava, evliliğin devamı sırasında eşlerden birisi tarafından, nüfus kaydının düzeltilmesi istenilen küçüğe velayeten açılmış, mahkemece, diğer eşin katılması veya icazeti aranmadan davaya bakılıp kabulüne karar verilmiştir.

Türk Medeni Kanununun 336 ncı maddesinde, (eşlerden herhangi birisine öncelik veya üstünlük tanınmadan) evlilik devam ettiği sürece ana ve babanın, velayeti birlikte kullanacağı öngörülmüş ve 342 nci maddesinde de anne ve babanın çocuğu velayetleri çerçevesinde temsil edecekleri ilkesi yine ayırım yapılmadan getirilmiştir.

Emredici nitelikteki bu yasa kuralı evlilik birliği içerisinde velayetin kullanılması kapsamında ana ve baba tarafından çocuk adına açılacak tüm davalar yönünden de geçerlidir. Buna göre, asıl olan eşlerin birlikte dava açmaları ise de, bunlardan birisi tarafından açılacak davaya diğer eşin sonradan icazetini bildirip olumlu iradesini ortaya koyması ile velayetin birlikte kullanılması gerçekleşmiş olduğundan yeterlidir. Diğer eşin katılımının veya rızasının sağlanmadığı davanın ise reddi gerekir.

Bu bakımdan mahkemece davacıya, eşinin davaya katılmak ya da duruşmada hazır bulunmak suretiyle icazetini bildirmesi veya icazetini gösteren imzası noterden onaylı belge ibraz etmesi için mehil verilip, bunun sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eşlerden birisinin istemi yeterli bulunarak davanın esası hakkında hüküm kurulmuş olması doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 6/3/2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

—•—
Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1174

Karar No : 2008/2578

Davacı Kadir Süner ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Hatay 2. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 12/7/2007 günlü ve 2007/140-189 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay

Cumhuriyet Başsavcılığının 29/1/2008 gün ve Hukuk-2008/5715 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı vekili dava dilekçesinde, müvekkilinin nüfus kütüğündeki "Kadir" olan adının "Süleyman" olarak düzeltilmesini istemiştir.

Dosya içindeki davacının nüfus kaydının incelenmesinden, davacının adı Kader iken Hatay 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 9/10/1990 gün 1990/640 esas-552 karar sayılı ilamı ile (hüküm tarihinde ergin olmayan) Kadir olarak değiştirildiği anlaşılmaktadır.

29/4/2006 günlü, 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Yasası'nın 36. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre; "Aynı konuya ilişkin olarak nüfus kaydının düzeltilmesi davası ancak bir kere açılabilir." hükmü karşısında davanın reddi gerekirken yukarıda belirtilen Yasa hükmüne aykırı şekilde davanın kabulü doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 6/3/2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

—•—

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1168

Karar No : 2008/2959

Davacı Sait Uğurlu ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Kartal 1. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 23/3/1988 günlü ve 1988/179-166 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 16/1/2008 gün ve Hukuk-282656 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Davacı Sait Uğurlu vekilinin 12/2/1988 tarihli dava dilekçesiyle açtığı davada, müvekkilinin velayeti altındaki oğlu İlker'in 10/5/1972 olan doğum tarihinin 10/5/1970 olarak düzeltilmesini istediği, mahkemece davanın kabulüne karar verildiği ve hükmün temyiz edilmeksizin kesinleştiği; davacı vekilinin 29/4/1988 havale tarihli dilekçe ile mahkemeye yaptığı başvurusunda, hükmün tavzih edilerek küçük İlker Uğurlu'nun doğum yerinin Heidelberg olarak düzeltilmesini istediği, anılan mahkemece duruşma yapılarak verilen 4.5.1988 tarihli 1. tavzih kararında küçük İlker'in doğum yerinin F. Almanya Heidelberg olarak, aynı gün 2. verilen tavzih kararında ise, doğum tarihinin 13/3/1970, doğum yerinin F. Almanya Heidelberg olarak tavzihen düzeltilmesine karar verildiği, her iki tavzih kararının da temyiz edilmeksizin kesinleştiği anlaşılmıştır.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Yasasının 455. maddesinde "Hüküm müphem ve gayrivazih olur veya mütenakız fıkraları ihtiva ederse icrasına kadar iki taraftan her biri iphamın tavzihini ve tenakuzun ref'ini isteyebilir." hükmü mevcuttur.

Bu maddede belirtildiği üzere, açık olmayan veya çelişik fıkralar kapsayan hükümlerin açıklanması istenebilir. Hakim, verdiği hüküm ile bağlıdır. Sonradan hükmün yanlış olduğu kanısına varsa dahi, hüküm temyiz edilip bozulmadıkça veya yargılamanın iadesine karar verilmedikçe değiştirilemeyeceği gibi, unutulmuş bir hususun tefhimden sonra tamamlanması da mümkün değildir. Hükümlerin tavzihi bunun bir istisnası olarak kabul edilemez.

Hukuk usulüne göre hakim, esas hükmü tefhim etmekle, davadan elini çekmiş olacağından, daha sonra HUMK.'nun 455. maddesine aykırı olarak hükümlerin tavzihi yoluyla dava dilekçesinde belirtilen talebi aşacak ve uygulamada çelişkiye sebep olacak şekilde tavzih kararları verilmesi usul ve yasaya aykırı bulunmuştur.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nın 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 13/3/2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 16 Nisan 2008 – 26849]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 20. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1529

Karar No : 2008/2960

İncelenen Kararın

Mahkemesi : Araklı Kadastro Mahkemesi

Tarihi : 16/11/2006

Numarası : 2006/5-2006/21

Davacı : ŞAKİR ÇOLAKOĞLU

Davalı : ORMAN YÖNETİMİ-HAZİNE (ARAKLI MAL MÜDÜRLÜĞÜ)

Taraflar arasında görülen KADASTRO TESPİTİNE İTİRAZ davasının yapılan yargılaması sonunda (DAVA DİLEKÇESİNİN GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE) karar verilip, temyiz edilmemek suretiyle kesinleşen hükmün H.U.M.Y.nın 427. maddesi gereğince yasa yararına bozulması Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 29/1/2008 gün ve 2008/5716 sayılı yazıları ile istenilmekle, dosya içerisindeki tüm belgeler incelenerek, gereği düşünüldü:

- KARAR -

Kadastro sırasında YILDIZLI Köyü 101 ada 1 parsel sayılı 86.066,20 m2 yüzölçümündeki taşınmaz, ORMAN niteliği ile HAZİNE adına tespit edilmiştir. Davacı, T. Sani 1288 Daimi tarih 7 ve Temmuz 307 Daimi tarih 8 numaralı tapulara dayanarak, irsen intikal ve paylaşım sonucu maliki olduğu taşınmazın orman sayılan yerlerden olmadığını ileri sürerek, kadastro tespitinin iptali ile adına tescili istemiyle Kadastro Mahkemesinde dava açmıştır. Mahkemece, askı ilanı 28/11/2006 tarihinde yapıldığı halde, davanın bu tarihten önce 21/9/2006 tarihinde açıldığı, 3402 sayılı Yasanın 26. maddesi uyarınca henüz askı ilanı yapılmayan orman ve arazi kadastro tespitlerine karşı açılan davada mahkemenin görevli olmadığı, davacının talebinin öncelikle kadastro komisyonunca değerlendirilmesi gerektiği gerekçesiyle DAVA DİLEKÇESİNİN GÖREV YÖNÜNDEN REDDİNE ve davacının talebi tespit tutanağına itiraz olduğu değerlendirilerek itiraz hakkında karar verilmek üzere dava dosyasının Araklı Kadastro Komisyonuna gönderilmesine karar verilmiş, hüküm temyiz edilmeksizin kesinleşmiştir.

3402 sayılı Yasanın 22/2/2005 gün ve 5304 sayılı Yasa ile değişik 4. maddesinin 5. fıkrasında, "Çalışma alanındaki ormanların bu ekipçe sınırlandırma ve tespitleri yapılarak otuz günlük kısmî ilâna alınır. Bu alanlarda orman kadastrosu yapılmış sayılır", yine aynı yasanın 11. maddesinin 1. fıkrasında "Kadastro müdürü, kadastro tutanaklarına göre yapılan tespitlere dayanarak, askı cetvellerini düzenler; bu cetvelleri ve pafta örneklerini, müdüriyette ve ayrıca muhtarın çalışma yerinde 30 gün süre ile ilan ettirir; itirazı olanların ilan süresi içinde kadastro mahkemesinde dava açabileceklerini belirtir." hükümleri bulunmaktadır.

Yerel mahkemece kadastro tesbitlerinin ilanı yapılmadan dava açıldığı gerekçesiyle, dava dilekçesi kadastro tespit tutanağına itiraz olarak nitelendirilerek görevsizlik kararı verilmiş ise de, dosya kapsamından, çekişmeli parsel hakkındaki, 3402 sayılı Yasanın 4/5 ve 11. maddeleri hükümlerine göre 30 günlük kısmi ilanının 22/8/2006 - 22/9/2006 tarihleri arasında yapıldığı, davacı tarafından yasal süre içinde 21/9/2006 tarihinde bu davanın açıldığı anlaşılmaktadır. Aynı Yasanın 9. maddesi hükmüne göre kadastro tutanağı düzenlendikten sonra ve askı ilanından önce itiraz edildiği takdirde aynı yasanın 10. maddesi gereğince

komisyonca eski tutanağın yerine yeni bir tutanak düzenlenir ve sonuç askı ilanı ile ilgililere duyurulur. Komisyona yapılacak itiraz kadastro teknisyenliğine ya da Kadastro Müdürlüğüne yapılması gerekir. Yanlışlıkla kadastro mahkemesine başvurulmuşsa mahkemece verilecek karar görevsizlik kararı değil "itiraz hakkında 3402 sayılı Yasanın 10. maddesi gereğince bir karar verilmek üzere dilekçenin komisyona gönderilmesi kararı olmalıdır.

Ne var ki; somut olayda, davanın yasal askı ilanı içinde açılmış olduğu anlaşıldığından uyuşmazlığın esası kadastro tespiti incelenerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken dava dilekçesinin görev yönünden gönderilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle; H.Y.U.Y.'nin 427/6. maddesi uyarınca Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulüne ARAKLİKADASTRO MAHKEMESİ'nce verilen ve temyiz edilmemek suretiyle kesinleşen, 16/11/2006 tarih ve 2006/5-21 sayılı hükmün hukuki neticesi saklı kalmak kaydı ile YASAYARARINA BOZULMASINA, gereği yapılmak üzere kararın bir örneğinin Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine 26/2/2008 günü oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 16 Nisan 2008 – 26849]

[İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1170

Karar No :2008/2577

Davacı Pınar Çüllü'ye velayeten babası Murat Çüllü vd. ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Gevaş Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 30/1/2007 günlü ve 2006/91-2007/21 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 16/1/2008 gün ve Hukuk-294052 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Dava dilekçesinde davacıların kızı Pınar Çüllü'nün 1996 olan doğum yılının 1989 olarak düzeltilmesi istenilmiştir.

Gerekçeli kararın, tefhim edilen kısa karara uygun olması gerekir. Kısa kararla gerekçeli kararın çelişkili bulunması durumu 10/4/1992 gün ve 1991/7-1992/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı gereğince mutlak bozma nedenidir.

Davanın kabulüne karar verilerek Pınar Çüllü'nün doğum tarihinin ay ve günü baki kalarak 1989 olarak düzeltildiği, ancak gerekçeli kararda dava ile ilgisi bulunmayan Rahmi Yurdağül'ün yaşının düzeltilmesine ilişkin hüküm kurulduğu saptanmıştır. Saptanan bu çelişki karşısında, anılan İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca diğer hususlar incelenmeksizin mahkeme kararının bozulması gerekmiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 6/3/2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 11 Nisan 2008 – 26844]

[İçindekilere dön](#)

Yargıtay 14. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1425

Karar No : 2008/2763

Mahkemesi: Kozluk Asliye Hukuk Mahkemesi

Tarihi : 17/8/2005
Numarası : 2005/59-2005/196
Davacı : MEHMET SAİT BULUT VD
Davalı : TAPU SİCİL MÜDÜRLÜĞÜ

Davacılar vekili tarafından, davalı Tapu Sicil Müdürlüğü aleyhine 2/5/2005 gününde verilen dilekçe ile mesaha tashihi istenmesi üzerine yapılan duruşma sonunda; davanın kabulüne dair verilen 17/8/2005 günlü temyiz edilmeden kesinleşen hükmün Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nın 16/1/2008 tarih 282661 sayılı tebliğnamesiyle HUMK.nun 427/6. maddesi gereğince kanun yararına bozulması istenilmiş olmakla, dosya ve içerisindeki bütün kağıtlar incelenerek gereği düşünüldü:

KARAR

Davacı, Haziran 1288 yoklama tarihli 1, 2, 3, 4, 5, 10 ve 11 sıra numarası ile tapuda kayıtlı taşınmazların yüzölçümü miktarının düzeltilmesi isteminde bulunmuş, mahkemece davanın kabulüne dair verilen karar temyiz edilmeden kesinleşmiş hükmün Yargıtay'ca incelenmesi yazılı emir yoluyla talep edilmiştir.

Dava, 5520 sayılı Kanunla değişik Tapu Kanununun 31. Maddesi uyarınca, tapu kaydındaki yüzölçümü miktarının düzeltilmesi isteğine ilişkindir. Anılan maddeye göre, taşınmaz malların yüzölçümü tapu sicilinde yazılı miktardan fazla olduğu hallerde bu fazlalığın bitişik araziye elatmaktan ileri gelmediği ve sınırlarında bir değişiklik olmadığı mahkemece tesbit edildiği takdirde, taşınmazın gerçek yüzölçümünün tapu siciline yazılmasına karar verilir.

Yüzölçümü miktarı daha önce hükmen değiştirilmemiş tapulu taşınmazlar için miktar düzeltimi istenebileceğinden, mahkeme taşınmazın tapu kaydını dayanakları ile birlikte uygulayarak taşınmazın sınırlarını belirlemelidir. Bu belirleme sırasında Türk Medeni Kanununun 719. maddesi uyarınca fenni esaslara uygun olarak düzenlenen, gerçek duruma ters düşmeyen bir haritanın varlığının saptanması halinde öncelikle taşınmazın yüzölçümünün belirtilmesinde sınırlara değil haritaya itibar edilmesi gerektiği göz ardı edilmemelidir.

Ayrıca, yukarıda da değinildiği gibi komşu taşınmazlara elatmanın mevcut olup olmadığının saptanması için;

Komşu taşınmaz kayıtlarının uygulanması ve komşu taşınmaz maliklerinin dinlenmesi, dinlenme olanağının bulunmadığı durumlarda davanın niteliğini açıklayan ve yargılamaya katılmadıkları takdirde, davacı ile aralarında sınır çekişmesi olmadığını kabul ettiklerini belirtir şekilde açıklamalı davetiye çıkarılması ve dava konusu taşınmaz ile sınır uyuşmazlığının bulunup bulunmadığının bu şekilde saptanmalıdır.

Tüm bunlardan ayrı ve öncelikle bakılması gereken husus ise tapu kaydında okunan sınırların, değişken nitelikte olmaması gerektiğidir. Sınırların dağ, tepe gibi istikamet gösteren nitelikte olması veya dere, yol gibi değişken nitelik arzemesi halinde artık kayıta yazılı miktara değer verileceğinden, bu nitelikteki kayıtlarda miktar düzeltme olanağı bulunmamaktadır.

Somut olayda; isteme konu taşınmaz kayıtlarının sınırlarına baktığımızda dere, derili karyesi, yol gibi değişken nitelikte ve ayrıca dağ meşe gibi istikamet gösteren sınırları okuduğu görülmektedir. Bu durumda artık davacıların kayda dayanarak kullanımlarında olan arazinin sınırlarına değil kaydın miktarına değer verilmelidir.

Mahkemenin öncelikle taşınmazın sınırlarının değişken ve genişletilmeye müsait olduğu hususunu gözetmemesi doğru görülmemiş kararın bozulması gerekmiştir. Kabule göre de; mesaha tashihi davalarında dikkate alınması gereken yukarıda açıklanan yöntemlerin uygulanmamış olması da usul ve yasaya aykırı bulunmuştur.

SONUÇ: Yukarıda yazılı nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine, 6/3/2008 gününde oybirliği ile karar verildi.

[R.G. 18 Nisan 2008 – 26851]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 18. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2008/1995

Karar No : 2008/3262

Davacı Yaşanur Kaya ile davalı Nüfus Müdürlüğü arasındaki davada Şavşat Asliye Hukuk Mahkemesince verilen ve Yargıtay'ca incelenmeksizin kesinleşmiş bulunan 18/7/2006 günlü ve 2006/78-87 sayılı kararın yürürlükteki hukuka aykırı olduğu savıyla Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 29/1/2008 gün ve Hukuk-5717 sayılı yazısıyla kanun yararına temyiz edilerek bozulması istenilmiş olmakla, dosyadaki tüm kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

YARGITAY KARARI

Temyiz isteminin süresi içinde olduğu anlaşıldıktan sonra dosyadaki bütün kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

Dava, evliliğin devamı sırasında eşlerden birisi tarafından, nüfus kaydının düzeltilmesi istenilen küçüğe velayeten açılmış, mahkemece, diğer eşin katılması veya icazeti aranmadan davaya bakılıp kabulüne karar verilmiştir.

Türk Medeni Kanununun 336 ncı maddesinde, (eşlerden herhangi birisine öncelik veya üstünlük tanınmadan) evlilik devam ettiği sürece ana ve babanın, velayeti birlikte kullanacağı öngörülmüş ve 342 nci maddesinde de anne ve babanın çocuğu velayetleri çerçevesinde temsil edecekleri ilkesi yine ayırım yapılmadan getirilmiştir.

Emredici nitelikteki bu yasa kuralı evlilik birliği içerisinde velayetin kullanılması kapsamında ana ve baba tarafından çocuk adına açılacak tüm davalar yönünden de geçerlidir. Buna göre, asıl olan eşlerin birlikte dava açmaları ise de, bunlardan birisi tarafından açılacak davaya diğer eşin sonradan icazetini bildirip olumlu iradesini ortaya koyması ile velayetin birlikte kullanılması gerçekleşmiş olduğundan yeterlidir. Diğer eşin katılımının veya rızasının sağlanamadığı davanın ise reddi gerekir.

Bu bakımdan mahkemece davacıya, eşinin davaya katılmak ya da duruşmada hazır bulunmak suretiyle icazetini bildirmesi veya icazetini gösteren imzası noterden onaylı belge ibraz etmesi için mehil verilip, bunun sonucuna göre karar verilmesi gerekirken, eşlerden birisinin istemi yeterli bulunarak davanın esası hakkında hüküm kurulmuş olması doğru görülmemiştir.

Bu itibarla yukarıda açıklanan nedenlerle Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının temyiz itirazlarının kabulü ile hükmün HUMK.'nun 427. maddesi gereğince sonuca etkili olmamak kaydıyla kanun yararına BOZULMASINA ve gereği yapılmak üzere kararın bir örneği ile dosyanın Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilmesine, 20/3/2008 gününde oybirliğiyle karar verildi.

[R.G. 24 Nisan 2008 – 26856]

 [İçindekilere dön](#)

Yargıtay 2. Hukuk Dairesinden:

Esas No : 2007/2367

Karar No : 2008/3325

İncelenen Kararın:

Mahkemesi : Burdur Aile Mahkemesi

Tarihi : 23/5/2006

Numarası : Esas No: 2005/301 Karar No: 2006/225

Davacı : Emine Büyükyörük
Davalı : Şengül Akıncı
Dava Türü : Evlat Edinme
Temyiz Eden : Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda mahalli mahkemece verilen hükmün kanun yararına bozulması Adalet Bakanlığının yazısı üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından istenilmekle evrak okunup gereği görüşülüp düşünüldü.

4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 308. maddesinin birinci fıkrasında "Evlat edinilenin, evlat edinenden en az onsekiz yaş küçük olması şarttır." Hükmü yer almaktadır.

Dosyadaki nüfus kayıt örneklerinden 12/4/1942 doğumlu davacı ile 1/1/1959 doğumlu davalı arasındaki yaş farkının onsekiz yıldan az olduğu anlaşılmaktadır.

Mahkemece, yasal şartın oluşmaması nedeniyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken, davanın kabulüne ilişkin hüküm kurulması usul ve yasaya aykırıdır.

SONUÇ: Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 427/6. maddesine dayalı kanun yararına bozma isteğinin açıklanan sebeple kabulü ile hükmün sonuca etkili olmamak üzere BOZULMASINA, oyçokluğuyla karar verildi. 13/3/2008

[R.G. 24 Nisan 2008 – 26856]

 [İçindekilere dön](#)

Yüksek Seçim Kurulu Kararı

Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığından:

Karar No : 145

İtiraz No :

- KARAR -

Başkanlık Makamının 18/03/2008 tarihli derkenar havalesi ile Kurulumuza sunulan İdari ve Mali İşler Daire Başkanlığının 18/03/2008 tarihli, C.05.0.İMİ.0.73 sayılı yazısında, aynen; "Bilindiği üzere; T.C. Anayasasının 127. ve 2972 sayılı Mahalli İdareler ile Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun 8. maddeleri uyarınca, Mahalli İdareler Genel Seçimleri 29 Mart 2009 tarihinde yapılacaktır.

Anılan seçimlerde kullanılacak her türlü seçim malzemesinin ihtiyaç miktarlarının hesaplanarak, İlçe Seçim Kurullarına gönderilmesine esas olmak üzere; "bir sandık bölgesinin kaç seçmeni kapsayacağını" tespitine ihtiyaç duyulmaktadır.

298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Bir sandık bölgesi, esas itibariyle (300) seçmeni kapsar." yolundaki hüküm, 3959 sayılı Kanunla "Bir sandık bölgesi esas itibariyle köylerde (200), kasaba ve şehirlerde (150) seçmeni kapsar." biçiminde değiştirilmiş, ancak 27 Mart 1994 tarihinde yapılan mahalli idareler, 24 Aralık 1995 tarihinde yapılan milletvekili genel, 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan milletvekili ve birlikte yapılan mahalli idareler, 03 Kasım 2002 tarihinde yapılan milletvekili genel, 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimlerinde ve bugüne kadar muhtelif tarihlerde yapılmış olan mahalli idareler ara seçimlerinde hükmün eski hali uygulanmış ve bu seçimlere münhasıran düzenlenen Örnek: 140/I sayılı Güncelleştirme Genelgelerinde de bir sandıkta (300) seçmenin oy kullanması ilkesi benimsenmiş ve bu esasa göre yapılan seçimlerde herhangi bir aksaklık ve gecikme söz konusu olmamıştır.

Bu nedenle, önceki seçimlerdeki sandık bölgesi seçmen sayılarına ilişkin uygulamalar ve mahalli idareler genel seçimlerinin özelliği itibariyle iş hacmi de göz önünde bulundurularak, 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak olan mahalli idareler genel seçimlerinde bir sandık bölgesinin kaç seçmeni kapsayacağı hususunda, Yüksek Seçim Kurulunca bu konuda bir karar alınmasını takdirlerinize arz ederim." denilmiş olmakla, konu incelenerek;

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Teklifte de belirtildiği üzere; 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Bir sandık bölgesi, esas itibariyle (300) seçmeni kapsar." yolundaki hüküm, 3959 sayılı Kanunla "Bir sandık bölgesi esas itibariyle köylerde (200), kasaba ve şehirlerde (150) seçmeni kapsar." biçiminde değiştirilmiş, ancak 27 Mart 1994 tarihinde yapılan mahalli idareler genel, 24 Aralık 1995 tarihinde yapılan milletvekili genel, 18 Nisan 1999 tarihinde yapılan milletvekili ve birlikte yapılan mahalli idareler genel, 28 Mart 2004 tarihinde yapılan mahalli idareler genel, 03 Kasım 2002 tarihinde yapılan milletvekili genel, 22 Temmuz 2007 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimlerinde ve bugüne kadar muhtelif tarihlerde yapılmış olan mahalli idareler ara seçimlerinde hükmün eski hali uygulanmış ve bu seçimlere münhasıran düzenlenen Örnek: 140/I sayılı Güncelleştirme Genelgelerinde de bir sandıkta (300) seçmenin oy kullanması ilkesi benimsenmiş ve bu esasa göre yapılan seçimlerde herhangi bir aksaklık ve gecikme söz konusu olmamıştır.

Bilindiği gibi, Mahalli İdareler Genel Seçimlerinde seçmenler bir sandık bölgesinde en az iki seçim için iki sandıkta oylarını kullanacaklarından, tüm yurt genelinde sandık alanlarının yetersiz olması ve ayrıca tasarruf ilkeleri de göz önüne alınarak, 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak olan mahalli idareler genel seçimlerinde, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 5. maddesinde 3959 sayılı Kanun ile yapılan değişikliğin dikkate alınmayarak, önceki seçimlerde uygulandığı gibi toplam seçmen sayısı 300'ü aşan seçim bölgelerinde sandık bölgelerinin seçmen sayısının (280 – 330) arası olarak belirlenmesine, ancak köylerde seçmen sayısı (400)'ü aşmadığı takdirde bir sandıkta oy kullanılabilmesine karar verilmelidir.

SONUÇ:

Açıklanan nedenlerle ve konunun genelliği göz önüne alınarak;

1 - 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak olan mahalli idareler genel seçiminde toplam seçmen sayısı (300)'ü aşan seçim bölgelerinde sandık bölgelerinin seçmen sayısının (280 – 330) arası olarak belirlenmesine,

2 - Köylerde seçmen sayısı (400)'ü aşmadığı takdirde bir sandıkta oy kullanılabilmesine,

3 - Karar örneğinin tüm il ve ilçe seçim kurulu başkanlıklarına, Kurulumuz Seçmen Kütüğü Genel Müdürlüğü ile İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanlığına ve Siyasi Partilerin Genel Başkanlıklarına gönderilmesine,

4 - Karar örneğinin Resmi Gazetede yayımlanmasına,
29/03/2008 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan
Muammer AYDIN

Başkanvekili
Ahmet BAŞPINAR

Üye
Hasan ERBİL

Üye
Necati SÖZ

Üye
Hüseyin EKEN

Üye
Bahadır DOĞUSOY

Üye
Mehmet KILIÇ

Üye
Kırdar ÖZSOYLU

Üye
Sadri BOZKURT

[R.G. 8 Nisan 2008 – 26841]

İnsan Hakları Mahkemesi Kararları

UYANIK/Türkiye*

Başvuru No. 49514/99
Strazburg
4 Temmuz 2006

USULİ İŞLEMLER

Davanın nedeni, Türk vatandaşı Mehmet Ali Uyanık'ın ("başvuran"), 6 Temmuz 1998 tarihinde, İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Korumaya Dair Sözleşme'nin ("Sözleşme") eski 25. maddesi uyarınca, Türkiye aleyhine Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na ("Komisyon") yaptığı başvurdur (başvuru no. 49514/99).

OLAYLAR

Başvuran, 1937 doğumludur ve Ankara'da ikamet etmektedir.

1990 senesinde belirli olmayan bir tarihte Devlet Karayolları Genel Müdürlüğü, Ankara Otopanı'nı inşa etmek için Ankara'da başvurana ait olan bir parsel toprağı kamulaştırmıştır. Yetkili makamlar, kamulaştırma gerçekleştirildiğinde, bilirkişi komitesince değerlendirilmiş toprağın bedelini, başvurana ödemiştir.

Başvuranın talebini müteakip, 21 Aralık 1993 tarihinde, Ankara Hukuk Mahkemesi, başvurana, ek kamulaştırma tazminatı artı geçerli olan yasal oranda faizin ödenmesine karar vermiştir.

20 Haziran 1994 tarihinde, Yargıtay bu kararı onamıştır.

4 Şubat 1998 tarihinde, başvurana 3.600.000.000 TL ödenmiştir.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK VE UYGULAMA

İlgili iç hukuk ve uygulama *Akkuş – Türkiye* kararında (9 Temmuz 1997 tarihli karar, *Reports of Judgments and Decisions 1997-IV*, §§ 13-16) ortaya konmaktadır.

HUKUK

I. 1 NO.'LU PROTOKOL'ÜN 1. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, yetkililerden ancak Şubat 1998'de almış olduğu ek kamulaştırma tazminatının, ödenebilir gecikme faizinin Türkiye'deki yüksek enflasyon oranına ayak uydurmamış olması dolayısıyla, değer kaybetmiş olduğundan şikayetçi olmuştur. Başvuran, 1

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

No. 'lu Protokol'ün 1. maddesine istinat etmiştir, sözkonusu maddenin ilgili kısmı şöyledir:

“Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Herhangi bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.”

A. Kabul edilebilirlik

AİHM, bu şikayetin, AİHS'nin 35 § 3. maddesi anlamı dahilinde temelsiz olmadığını kaydetmektedir. Ayrıca, başka açılardan da kabul edilmez olmadığını belirtmektedir.

B. Esaslar

AİHM, bu davadaki konularla benzer konular ortaya koyan bazı davalarda, 1 No.'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir (bkz., yukarıda anılan, *Akkuş* s. 1317, § 31).

Hükümet tarafından sunulan olgu ve argümanları inceleyerek, AİHM, geçmiş davalardaki tespitlerinden sapmayı gerektirecek hiçbir unsur bulunmadığı kanısına varmıştır. Yerel mahkemelerin ödenmesine karar verdiği artırma bedelinin ödenmesindeki gecikmenin, kamulaştırma makamına ait olduğunu ve malikin, kamulaştırılmış arsaya ek olarak bir kayba maruz kaldığını tespit etmiştir. Bu gecikmenin ve genel olarak yargılamanın uzunluğu sonucunda, AİHM, başvuranın, kamu yararı ve mülkiyetten faydalanma hakkından yararlanmanın korunması arasında bulunması gereken adil dengeyi bozmuş olan, bireysel ve aşırı bir külfete katlanmak zorunda kaldığını tespit etmiştir.

Sonuç olarak, 1 no'lu Protokol'ün 1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre:

“Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder.”

A. Maddi ve manevi tazminat

Başvuran, adil tazmin görüşlerinde, başvuru formunda yer alan taleplerini yinelemiş ve toplam 25.026 Dolar maddi tazminat talebinde bulunmuştur. Ayrıca, 2.000.000.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

Hükümet, bu meblağlara itiraz etmiş ve AİHM'den adil tazmin ödenmemesine karar vermesini talep etmiştir.

Akkuş kararındaki hesaplama yöntemini kullanarak ve ilgili ekonomik verileri dikkate alarak AİHM, başvurana, maddi tazminat olarak talep edilen toplam meblağın, yani 20.700 Euro'nun, ödenmesine karar vermiştir.

AİHM, 1. no'lu Protokol'ün 1. maddesinin ihlal edildiği tespitinin kendi başına, başvuranın maruz kaldığı manevi zarar için yeterli tazmin teşkil ettiği kanısındadır.

B. Mahkeme masrafları

Başvuran ayrıca, yerel mahkemeler ve AİHM'de yapılan masraflar için 1.000.000.000 TL talep etmiştir.

Hükümet, bu meblağa itiraz etmiş ve AİHM'den mahkeme masrafı ödenmesine hükmetmemesini talep etmiştir.

Bu davada, sahip olduğu tüm bilgileri gözönünde tutan AİHM, başvurana, tüm mahkeme masraflarını kapsamak üzere, 500 Euro tazminat ödenmesinin makul olduğu sonucuna varmıştır.

C. Gecikme Faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar verir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun kabuledilebilir olduğuna,
2. AİHS'ye Ek 1 No'lu Protokol'ün 1. Maddesi'nin ihlal edilmiş olduğuna,
3. Bir ihlalin sözkonusu olduğunun tespit edilmesinin, başvuranın maruz kaldığı her türlü manevi zarar için başlı başına yeterli adil tazmin teşkil ettiğine;
- 4.(a) Sorumlu Devlet'in, başvurana, AİHS'nin 44 § 2. Maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, aşağıdaki meblağları, ödeme günündeki kur üzerinden Yeni Türk Lirası'na dönüştürmek üzere ödemesine,
 - (i) 20.700 EUR (yirmi bin yedi yüz euro) maddi tazminat;
 - (ii) 500 EUR (beş yüz euro) mahkeme masrafı;
 - (iii) yukarıdaki meblağlara uygulanabilecek her türlü vergi;

(b) Yukarıda kaydedilmiş olan üç aylık sürenin bitiminden ödeme gününe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle oluşacak faiz oranına göre yukarıda belirtilen miktarlarda ödenecek basit faizi ödemekle yükümlü olduğuna *karar vermiş,*
5. Başvuranların adil tazmin taleplerinin geri kalan kısmını *reddetmiştir.*

İşbu karar İngilizce olarak hazırlanmış olup 4 Temmuz 2006 tarihinde, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77. Maddesi'nin 2. ve 3. fıkraları uyarınca yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

S. DOLLÉ
Yazı İşleri Müdürü
Başkan

J.-P. COSTA

 [İçindekilere dön](#)

HIDIR DURMAZ/Türkiye*

Başvuru No. 55913/00

OLAYLAR

I. DAVA OLAYLARI

Başvuran 1954 doğumludur. AIHM'ye başvurduğu tarihte Ceyhan Cezaevi'nde tutukludur. Başvuran, 11 Ağustos 1995 tarihinde, TKP/ML-TIKKO isimli yasadışı örgüte üye olduğu şüphesiyle Mersin'de yakalanmış ve gözaltına alınmıştır. Aynı tarihte, Mersin Devlet Hastanesi'nde doktor muayenesinden geçmiş ve vücudunda kötü muamele izine rastlanmamıştır. 23 Ağustos 1995 tarihinde, Mersin Devlet Hastanesi'nde tekrar doktor muayenesinden geçmiş ve vücudunda kötü muamele izine rastlanmamıştır. 24 Ağustos 1995 tarihinde, başvuran Devlet Güvenlik Mahkemesi hakimi huzuruna çıkarılmış ve hakim başvuranın tutuklu yargılanmasına karar vermiştir. Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı, 20 Eylül 1995 tarihli iddianamesinde, başvuranı yasadışı bir örgüte üye olmakla suçlamıştır. Suçlar, Türk Ceza Kanunu'nun 168 § 1. maddesi ile 3713 sayılı Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde yapılmıştır. 12 Ekim 1995 tarihinde, başvuran, Mersin Cumhuriyet Savcısına (bundan böyle "Savcı" olarak anılacaktır) bir dilekçe yazmış ve gözaltında işkenceye kötü muameleye maruz kaldığını iddia etmiştir. Belirli olmayan bir tarihte, Savcı başvuranın iddialarına yönelik bir soruşturma başlatmıştır. 16 Ekim 1995 tarihinde, başvuran ve diğer iki sanığa yönelik cezai takibat Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde başlamıştır. 13 Kasım 1995 tarihinde, Savcı başvuranın ifadesini almıştır. Başvuran özellikle, asıldığını, kendisine elektrik verildiğini ve hortumlu suyla tazyikli su verildiğini belirtmiştir. Ayrıca, sorgulama esnasında, ellerine ve ayaklarına sert bir nesneyle vurulduğunu ifade etmiştir. Son olarak, olaya tanıklık eden dört kişinin isimlerini vermiştir. 15 Kasım 1995 tarihinde, Savcının talebi üzerine, başvuran Konya Adli Tıp Kurumu doktoru tarafından muayene edilmiştir. Doktor, kol altlarında yüzeysel sıyrıklar, sağ el parmaklarının birinde yaklaşık 1mm kadar iyileşmiş bir yara tespit etmiştir. Ayrıca, başvuranın penisinde 1*2 mm kadar pigment kaybı tespit etmiştir. Savcı, başvuranı 17 Kasım 1995 ve 3 Aralık 1997 tarihlerinde sorgulayan iki polis memurunun ifadesini almıştır. Her iki polis de başvuranın iddialarını yalanlamıştır. Savcı ayrıca, tanık olan üç kişinin de ifadelerini almıştır (D.B., Y.A. ve M.U.). Bu tanıkların hepsi, özellikle, gözaltındayken başvuranın kol altlarının kanadığını gördüklerini belirtmişlerdir. 28 Kasım 1995 tarihinde birinci derece mahkemesinde yapılan duruşmada başvuranın tanıkları dinlenmiştir. Dört tanık (D.B., Y.A., M.U. ve A.Ö) başvuranı Emniyet Müdürlüğü'nde alıkonulduğu sürede gördüklerini ve yüzünde ve koltuk altlarında çürükler olduğunu ifade etmiştir. İşlemler devam ederken, Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvurana yönelik işlemleri, aynı örgüte üye olmakla suçlanan diğer kişilere yönelik açılan davalarla birleştirmeye karar vermiştir. 12 Haziran 1997 tarihinde, Konya Devlet Güvenlik Mahkemesi 19 Mayıs 1997 tarihinde 4210 sayılı Kanun'la feshedildiğinden, davaya bakma yetkisi Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne geçmiştir. 4 Aralık 1997 tarihinde, 11 ve 23 Ağustos 1995 tarihli sağlık raporlarını ve 15 Kasım 1995 tarihli

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir. sağlık raporundaki bulguların kötü muameleden kaynaklanıp kaynaklanmadığının belirlenmesinin mümkün olmadığını dikkate alarak, başvuranı sorgulayan iki polise yönelik soruşturma açılmamasına karar vermiştir. Savcı, bu bağlamda, iddiaları destekleyecek yeterli kanıt olmadığını tespit etmiştir. Karar başvurana tebliğ edilmemiştir. 12 Haziran 1997 ile 14 Temmuz 1998 tarihleri arasında, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde, belirli aralıklarla on altı duruşma yapılmıştır. 14 Temmuz 1998 tarihinde, Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi, başvuranı suçlandığı üzere mahkum etmiş ve on dört yıl yedi ay hapis cezasına çarptırmıştır.

20 Nisan 1999 tarihlerinde, Yargıtay birinci derece mahkemesinin kararını onamıştır. Başvuranın temsilcisi duruşmaya gelmemiştir. 24 Aralık 2004 tarihinde, Adana Ağır Ceza Mahkemesi, başvuranın mahkumiyetinin ertelenmesine ve yeni Ceza Kanunu uyarınca serbest bırakılmasına hükmetmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 3. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, AİHS'nin 3. maddesine aykırı olarak, gözaltında olduğu sürede işkenceye maruz kaldığını ileri sürerek şikayetçi olmuştur. Bu maddeye göre:

“Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya işlemlere tabi tutulamaz.”

Hükümet, AİHM'den, AİHS'nin 35 § 1. maddesi uyarınca iç hukuk yolları tüketilmediğinden başvurunun bu kısmının kabuledilemez ilan edilmesini talep etmiştir. Başvuranın, Cumhuriyet Savcısının takipsizlik kararına itiraz etmediğini ve iddia edilen zararın tazmini için hukuk ya da ceza mahkemelerinde dava açabileceğini de belirtmiştir.

Başvuran, Cumhuriyet Savcısı'nın kararının kendisine iletilmediğini iddia etmiştir. Her halükarda buna karşı bir dava açmanın başarısızlıkla sonuçlanacağını zira Türkiye'de işkence yapanların kovuşturulmadığını ileri sürmüştür.

AİHM, Cumhuriyet Savcılarının takipsizlik kararlarına yönelik bir davanın, prensipte, AİHS'nin 35 § 1. maddesi kapsamında etkili ve ulaşılabilir bir hukuk yolu teşkil ettiğini tekrarlar (bkz özellikle *Saraç – Türkiye*, no. 35841/97, 2 Eylül 2004; *Nuray Şen – Türkiye*, no. 41478/98, 30 Nisan 2002).

Bu davada, başvuran, Cumhuriyet Savcısının kararına itiraz etmemiştir. Takipsizlik kararının başvurana resmi olarak tebliğ edilmemesine rağmen, AİHM, daha gayretli davranmış olsalardı başvuran ve/veya temsilcisinin karardan daha erken haberleri olabileceği kanısındadır. Bu bağlamda, ilgili iç hukuk çerçevesinde, başvuranın Cumhuriyet Savcısının kararına itiraz etmek için beş yılı olduğunu not eder. Davanın kendine özgü koşulları içinde, AİHM, başvuranı, iç hukuk yollarını tüketmek için, Cumhuriyet Savcısı'nın takipsizlik kararına itiraz etme yükümlülüğünden muaf tutacak hiçbir özel koşul tespit etmemiştir.

Bu şartlar altında, AİHM, Hükümet'in başvuranın iç hukuk yollarını tüketmediğine dair itirazını kabul eder. Buna göre, başvurunun bu bölümünün AİHS'nin 35 §§ 1. ve 4. maddeleri uyarınca reddedilmesi gereklidir.

II. AİHS'NİN 5. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, tutukluluk süresinin, AİHS'nin 5 § 3. maddesi kapsamındaki “makul süre” şartını aştığını ileri sürerek şikayetçi olmuştur. Söz konusu maddeye göre:

“Bu maddenin 1.c fıkrasında öngörülen koşullara uyarınca yakalanan veya tutulu durumda bulunan herkes hemen bir yargıç veya adli görev yapmaya yasayla yetkili kılınmış diğer bir görevli önüne çıkarılır; kendisinin makul bir süre içinde yargılanmaya veya adli

kovuşturma sırasında serbest bırakılmaya hakkı vardır. Salıverilme, ilgilinin duruşmada hazır bulunmasını sağlayacak bir teminata bağlanabilir.”

Hükümet, başvuranın tutuklu olarak geçirdiği süre, yerel mahkemenin verdiği karardaki süreden düşüldüğü için başvuranın AİHS'nin 34. maddesi kapsamında artık mağdur olmadığını ileri sürmüştür.

AİHM, sonradan verilen cezanın bir parçası olarak tutuklu yargılanmanın 5 § 3. maddenin ihlal edilmesini ortadan kaldırmadığını ancak yalnızca 41. madde çerçevesinde maruz kalınan zararın kısıtlanması temelinde sonuçları olabileceğini tekrarlar (bkz. *Engel ve Diğerleri – Hollanda*, 8 Haziran 1976, *Kirman – Türkiye*, no. 61440/00, 5 Nisan 2005). Buna göre, başvurunun bu kısmının, AİHS'nin 35 §§ 1. ve 4. maddeleri uyarınca, altı kuralına uymadığından reddedilmesi gereklidir.

III. AİHS'NİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI

Başvuran, kendisini yargılayıp mahkum eden İzmir Devlet Güvenlik Mahkemesi heyetinde askeri hakim bulunmasından dolayı bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından adil yargılanmadığını ileri sürerek şikayetçi olmuştur. Ayrıca, kendisine yönelik suçlamaların niteliği ve sebebine ilişkin olarak kendisine bilgi verilmediğini ve savunma hazırlamak için yeterli zaman ve imkanının bulunmadığını ileri sürerek şikayetçi olmuştur. Son olarak, kendisine yönelik cezai takibatın süresinin haddinden fazla olduğunu iddia etmiştir. Başvuran, AİHS'nin 6 §§ 1. ve 3 (a) ve (b) maddelerine atıfta bulunmuştur. Sözkonusu maddelere göre:

“Herkes, ... cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamalar konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içinde, hakkaniyete uygun ...olarak görülmesini istemek hakkına sahiptir.

3. Her sanık en azından aşağıdaki haklara sahiptir:

- a) Kendisine yöneltilen suçlamanın niteliği ve nedeninden en kısa zamanda, anladığı bir dille ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek;
- b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zamana ve kolaylıklara sahip olmak;”

A. Kabuledilebilirlik

Yerleşik içtihadı ışığında (bkz. diğerlerinin yanı sıra *Çıraklar – Türkiye*, 28 Ekim 1998) ve kendisine sunulmuş olan belgeler temelinde, AİHM, başvuranın şikâyetlerinin, belirlenmesi, esasların incelenmesine dayalı olan, karmaşık hukuki ve olgusal konular ortaya koyduğu kanısındadır. Dolayısıyla, AİHM, başvurunun, AİHS'nin 35 § 3. maddesi bağlamında temelden yoksun olmadığı sonucuna varmıştır. Kabuledilmez olduğunun ilanı için başka hiçbir gerekçe tespit edilmemiştir.

B. Esaslar

1. Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı

AİHM, bu davadakine benzer konular ortaya koyan pek çok dava incelemiş ve AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir (bkz yukarıda anılan *Özel*, ve *Özdemir – Türkiye*, no. 59659/00, 6 Şubat 2003).

AİHM, bu davada farklı bir sonuca varmak için hiçbir neden görmemektedir. Buna göre, AİHM, 6 § 1. maddenin ihlal edildiği sonucuna varmıştır

2. Yargılamanın adilliği

Başvuranın bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından adil olarak yargılanma hakkının ihlal edildiğine ilişkin ihlalini dikkate alarak, AİHM, AİHS'nin 6. maddesi kapsamında yerel mahkemelerdeki yargılamanın adilliğine ilişkin şikâyetleri incelemenin gerekli olmadığı kanısına varmıştır (bkz. diğerlerinin yanı sıra, *Incal – Türkiye*, 9 Haziran 1998).

3. Yargılama süresi

AİHM, ele alınacak sürenin başvuranın yakalanarak gözaltına alındığı 11 Ağustos 1995 tarihinde başlayıp, Yargıtay'ın Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin kararını onadığı 20 Nisan 1999 tarihinde sona erdiğini gözlemler. Dolayısıyla sözkonusu süre, iki kademe üç yıl sekiz ay sürmüştür.

Toplam yargılama süresini inceleyerek ve davanın biraz karmaşık olduğunu, sanık sayısını ve davanın iki yargı kademesinde incelendiğini dikkate alarak, AİHM, birinci derece mahkemesinin başvuranın davasını diğer ilgili cezai takibatla birleştirme kararlarıyla bir süre uzamış olmasına rağmen, bu davadaki yargılama süresinin, uzun olmadığı kanısındadır. AİHM ayrıca, davanın Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne gönderilmesinden kaynaklanan ciddi bir gecikme olmadığını tespit etmiştir.

Davanın kendine özgü koşulları dikkate alındığında, AİHM, AİHS'nin 6 § 1. maddesindeki "makul süre" şartının bu davada yerine getirildiğini tespit etmiştir. Sonuç olarak, AİHM, yargılama uzunluğuna ilişkin olarak 6 § 1. maddenin ihlal edilmediği kanısına varmıştır.

IV. AİHS'NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesi şöyledir:

"Mahkeme işbu Sözleşme ve protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun bir surette, zarar gören tarafın tatminine hükmeder."

A. Tazminat

Başvuran, 7,500 Euro manevi tazminat talep etmiştir.

Hükümet, bu meblağa itiraz etmiştir.

AİHM, bu bağlamda, bir 6. madde ihlalinin, bu bağlamda başvuranın maruz kaldığı her türlü manevi zarar için başlı başına yeterli tazminat teşkil edeceği kanısındadır (bkz *Incal*, ve *Çıraklar*).

B. Mahkeme masrafları

Başvuran ayrıca, yerel mahkemeler ve AİHM'deki masraflar için toplam 7,863 Euro talep etmiştir. Başvuran, temsilcisi tarafından ve Konya Barolar Birliği'nin ücret listesine

dayanılarak hazırlanan bir çizelge sunmuştur. Ancak, iddialarını destekleyecek hiçbir makbuz ya da fatura sunmamıştır.

Hükümet, bu meblağa itiraz etmiştir.

AİHM içtihadına göre, bir başvuran, ancak gerçekten ve gerektiği için yapıldığı ve miktar açısından makul olduğu ortaya konulur ise masrafların geri ödenmesine hak kazanabilir. Bu davada, elindeki bilgiler ve yukarıdaki ölçütler dikkate alınarak, AİHM, yerel mahkemelerde yapılan mahkeme masraflarını reddetmiş ve AİHM'deki masraflar için ise 1.000 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C.Gecikme faizi

AİHM, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygun olduğuna karar vermiştir.

YUKARIDAKİ GEREKÇELERE DAYANARAK AİHM OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvuranın bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yargılanmasına ilişkin şikâyetini kabuledilebilir, başvurunun kalan kısmının kabuledilemez olduğuna;

2. Adana Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin olarak AİHS'nin 6 § 1. maddesinin ihlal edildiğine;

3.Cezai yargılamanın süresine ilişkin olarak AİHS'nin 6. maddesinin ihlal edilmediğine;

4.Başvuranın, AİHS'nin 6. maddesi kapsamındaki adil yargılamaya ilişkin şikâyetlerinin incelenmesinin gerekli olmadığına;

5.Bir ihlal tespitinin başvuranın maruz kaldığı her türlü manevi zarar için adil tazmin teşkil ettiğine;

6. (a) Sorumlu Devlet'in, AİHS'nin 44 § 2. maddesi uyarınca kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, başvurana, ödeme tarihinde geçerli olan kur üzerinden yeni Türk Lirası'na çevrilmek üzere mahkeme masrafları için 1.000 Euro (bin Euro) ve uygulanabilecek her türlü vergiyi ödemesine;

(b) yukarıda anılan üç aylık sürenin aşılmasından ödeme gününe kadar geçen süre için Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın gecikme faizi olarak uygulanmasına;

7. Başvuranın adil tazmin talebinin kalan kısmının reddine karar vermiştir.

İngilizce hazırlanmış, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77 §§ 2. ve 3. maddeleri uyarınca 5 Aralık 2006 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

T.L. EARLY
Yazı İşleri Müdürü

Nicolas BRATZA
Başkan

 [İçindekilere dön](#)

KAVAK/Türkiye Davası*

Başvuru No: 69790/01

OLAYLAR

DAVA ŞARTLARI

Başvuran, 1966 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedir.

Olayların gerçekleştiği sırada başvuran HADEP (Halkın Demokrasi Partisi) Bayrampaşa İlçe Başkanlığı görevini yürütmekteydi. Başvuran, 7 Aralık 1997 tarihinde İstanbul'da yapılan olağanüstü HADEP kongresi esnasında bir konuşma yapmış ve bu konuşma polis tarafından kayda alınmıştır.

Polis komiserleri Kemal Çınar ve Gülşen Bilgin 8 Aralık 1997 tarihinde sözkonusu kongrede yapılan konuşmaları hazırladıkları bir raporla yazıya dökmüşlerdir. Raporla başvuranla ilişkili olarak, siyasi mücadeleyi etkin bir biçimde sürdürmek gerektiğini söylediği ve kürsüden ayrılırken eliyle zafer işareti yaparak « *Biji PKK* » (« Yaşasın PKK ») diye bağırdığı belirtilmiştir.

2 Mart 1998 tarihinde İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi adigeçen kongrede yapılan konuşmaların yer aldığı ses kasetlerinin çözümü için polis memuru Abdullah Seçgin'i görevlendirmiştir.

Bunun akabinde, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı sözkonusu kongrede konuşma yapan başvuranın da aralarında bulunduğu kişiler hakkında adli soruşturma açmıştır.

23 Mart 1998 tarihinde Savcılık yetkili makamlardan başvuranın ifadesinin alınmasını istemiştir.

25 Mart 1998 tarihinde Devlet Güvenlik Mahkemesi Cumhuriyet Savcısı Nusrettin Kaplan'ı dinlemiştir. Adigeçen, HADEP kongresine üye sıfatıyla katıldığını beyan etmiştir.

Savcı 26 Mart 1998 tarihinde Arife Çınar'ı dinlemiştir. Adigeçen, kongre esnasında yasadışı nitelikte hiçbir konuşma yapılmadığını beyan etmiştir.

Yine 26 Mart 1998 tarihinde Savcı başvuranın ifadesini almıştır. Başvuran bir konuşma yaparak eliyle zafer işareti yaptığını kabul etmiş ancak «*Biji PKK* » şeklinde bağırdığını inkar etmiştir.

* Dışişleri Bakanlığı Çok Taraflı Siyasî İşler Genel Müdürlüğü tarafından Türkçe'ye çevrilmiş olup, gayriresmî tercümedir.

1 Nisan 1998 tarihinde Savcı, başvuranın yaptığı konuşmayı kayda alan polis memurları Mahir Koyuncu ve Muammer Dünder'ı tanık olarak dinlemiştir. Adigeçenler, kongrenin gerçekleştirildiği salonun kalabalık ve gürültülü olduğunu ancak başvuranın zafer işareti yaparak «*Biji PKK* » diye bağırdığını ifade etmişlerdir.

8 Haziran 1998 tarihli bir iddianame ile Savcı 3713 sayılı kanunun 7 § 2. maddesi temelinde PKK propagandası yapmak suçlamasıyla başvuran aleyhinde bir ceza davası açmıştır.

Biri askeri hakim olmak üzere üç hakimden oluşan DGM, 22 Haziran 1998 tarihinde başvuranın dosyasını incelemeye başlamıştır. Mahkeme başvurana iddianamenin bir suretini tebliğ ederek bir mahkeme celbi göndermiştir. Ayrıca tanık polis memurları Muammer Dünder ve Mahir Koyuncu'ya birer mahkeme celbi gönderilmiştir.

1 Eylül 1998 tarihinde, biri askeri hakim ikisi sivil olmak üzere üç hakimden müteşekkil Devlet Güvenlik Mahkemesi başvuranın gıyabında bir duruşma yapmıştır. DGM, mahkeme celbinin başvuranın eşine tebliğ edildiğini ancak başvuranın duruşmaya katılmadığını tespit etmiştir. Mahkeme polis memuru Mahir Koyuncu'yu dinlemiş, adigeçen başvuranın eliyle zafer işareti yaparak «*Biji PKK* » dediğini beyan etmiştir. Mahkeme Savcı'nın talebi üzerine diğer polis memuru Muammer Dünder'ı dinlemekten vazgeçmiştir. DGM başvuran için yeniden bir mahkeme celbi çıkararak, bir kez daha duruşmaya katılmaması halinde hakkında gıyabi tevkif müzekkeresi çıkarılmasına karar verilmiştir.

10 Kasım 1998 tarihinde biri askeri yargıç ikisi sivil yargıç olmak üzere üç yargıçtan oluşan DGM başvuranın gıyabında bir duruşma daha yaparak, mahkeme celbinin başvuranın evinde kalan bir kişiye tebliğ edildiğini belirtmiştir. «atılı suçun cinsi ve kaçma ihtimali»ni dikkate alan DGM, başvuran hakkında gıyabi tevkif müzekkeresi çıkarmıştır.

18 Aralık 1998 tarihinde biri asker ikisi sivil üç hakimden müteşekkil DGM, başvuran ve avukatının hazır bulunduğu bir duruşma yapmıştır. Başvuran Mahkeme'ye daha önceki duruşmalara adres değişikliği nedeniyle katılmadığı bilgisini vermiştir. Kongrede bir konuşma yaptığını ve eliyle zafer işareti yaptığını kabul eden başvuran kendisine yöneltilen diğer suçlamaları reddetmiştir. Öte yandan başvuran polis tarafından yapılan ses kaydının da «*Biji PKK* » şeklinde bir ifadede bulunmadığını gösterdiğini ancak polislerin ses kayıtlarının yazılı çözümlerinde bu ifadeye yer verdiklerini belirtmiştir. Başvuran Mahkeme tarafından dinlenen polis memurunun sorgulanmasını ve ses kayıtlarının bir bağımsız uzman tarafından incelenmesini talep etmiştir.

12 Ocak 1999 tarihli duruşmada DGM Hakimi E.C, bir mahkeme katibi, bir mübaşir ve başvuranın avukatının eşliğinde sözkonusu konuşmanın video kaydını izlemiştir. Hazırlanan tutanakta ilgili tarafından yapılan konuşmanın net olarak duyulmasının mümkün olmadığı ve böylesi bir beyanda bulunulmadığı tespit edilmiştir (« *herhangibir suç unsurlarının olmadığı* »).

Biri asker ikisi sivil olmak üzere üç hakimden oluşan DGM 18 Şubat 1999 tarihinde başvuran ve avukatının hazır bulunduğu bir duruşma yaparak polis memurları Kemal Çınar ve Gülşen Bilgin'in dinlenilmesine karar vermiştir. Başvuranın avukatı ses kayıtlarının anlaşılabilir olması sebebiyle bu kayıtların dinlenilmesine gerek olmadığını ifade etmiştir. DGM, 29 Nisan 1999 tarihinde ifadelerine başvurmak için tanıklar Kemal Çınar ve Gülşen Bilgin'e birer mahkeme celbi göndermiştir.

Biri asker ikisi sivil olmak üzere üç hakimden oluşan DGM 19 Şubat 1999 tarihinde başvuran ve avukatının gıyabında yapılan duruşmada, devlet memuru olmaları nedeniyle istedikleri zaman duruşmaya katılmayacaklarını belirterek bu tarihte dinlenilmeyi talep eden tanıklar Kemal Çınar ve Gülşen Bilgin'i dinlemiştir. Gülşen Bilgin başvuranın 7 Aralık 1997 tarihinde HADEP kongresi sırasında yaptığı konuşmayı ve başvurana yöneltilen suçlamaların doğruluğunu teyit etmiştir. Kemal Çınar ise olayların bir yıl önce gerçekleştiğini ifade ederek tam olarak hatırlamadığını belirtmiş ve yapılan konuşmalara ilişkin yazılı tutanağı esas almıştır.

Başvuran hakkında çıkarılan gıyabi tevkif müzekkeresi uyarınca 11 Mart 1999 tarihinde polis tarafından tutuklanmıştır.

Bir askeri hakim ve iki sivil hakimden müteşekkil DGM, 29 Nisan 1999 tarihinde yapılan başvuranın katılmadığı ancak avukatının hazır bulunduğu duruşmada Gülşen Bilgin ve Kemal Çınar'ın ifadelerini okumuştur. Başvuranın avukatı, sözkonusu tanıkların ifadelerinin kendisinin ve müvekkilinin gıyabında alınmasına itiraz etmiştir. DGM sözkonusu polislerin başvuran ve avukatının gıyabında bir ara duruşmada dinlendiği tespitinde bulunmaktadır. Başvuran sözkonusu ifadelerle, Ceza Muhakemeleri Usul Kanunu'nun ihlal edilerek alınmış olmaları sebebiyle ve tanıkları sorgulama imkanı bulunmaması nedeniyle itiraz etmiştir. Mahkeme, avukatın tanıkları sorgulama talebini reddetmiştir.

22 Haziran 1998 tarihinden 24 Nisan 1999 tarihine kadar DGM biri askeri hakim olmak üzere üç hakimden oluşmaktaydı.

Üç sivil hakimden müteşekkil DGM 6 Temmuz 1999 tarihinde başvuran ve avukatının hazır bulunduğu duruşmada tanıklar Mecit Aygün, Nizamettin Öztürk ve Kemal Yağış'ı dinlemiştir. Adıgeçen tanıklar başvuranın «*Biji PKK*» şeklinde bağırmadığını beyan etmişlerdir.

Savcılık 23 Eylül 1999 tarihinde yapılan başvuranın katılmadığı ancak avukatının hazır bulunduğu duruşmada 3713 sayılı kanunun 169 ve Türk Ceza Kanunu'nun 5. maddeleri temelinde esasa ilişkin taleplerini sunmuştur.

Başvuranın avukatı 15 Ekim 1999 tarihinde savunma layihasını sunmuştur. Başvuranın avukatı savunmasında, kongereye bir çok katılımcının iştirak ettiğini, başvuran konuşmasını yaptığı esnada katılımcılar tarafından sloganlar atıldığını, ses kayıtlarının çözümünden müvekkilinin «*Biji PKK*» şeklinde bir ifade kullandığının kesin olarak anlaşılmadığını belirterek müvekkilinin bu türden ifadeleri kullandığını teyit eden tanıkların bir ara duruşma yapılarak dinlenmiş olmalarına ve kendisine sözkonusu tanıkları sorgulama imkanı tanınmamasına itiraz etmiştir.

DGM 19 Ekim 1999 tarihinde Türk Ceza Kanunu'nun 169. ve 3713 sayılı kanunun 5. maddeleri uyarınca başvuranı PKK'ya yardım ve yataklık etmek suçlarından üç yıl dokuz ay hapse mahkum etmiştir. Gerekçeli kararında DGM başvuranın olayların meydana geldiği dönemde HADEP Bayrampaşa İlçe Başkanı olduğunu belirtmiştir. Mahkeme, başvuranın HADEP 1. Olağanüstü Kongresinde bir konuşma yaptığını ve kürsüden ayrılırken eliyle zafer işareti yaparak «*Biji PKK*» şeklinde bağırıldığını belirtmiştir. Bu durum kongrede hazır bulunan polisler tarafından düzenlenen tutanaklar ve sözkonusu polislerin verdikleri yeminli ifadelerle teyit edilmiştir. Mahkeme, 12 Kasım 1999 tarihinde ses kayıtlarını dinlediğini ancak bu kayıtların anlaşılabilir olduğunu ve görüntü kayıtlarını izlediğini ancak sözkonusu kayıtlarda herhangi bir kanıt unsuruna rastlanmadığından bu kayıtları dikkate almadığını belirtmiştir. PKK silahlı bir terör örgütü olduğundan bu terör örgütünü övücü ifadeler de yasadışı silahlı bir örgüte yardım ve yataklık etme kapsamında kabul edilebilir.

11 Kasım 1999 tarihinde başvuran Yargıtay'a temyiz başvurusunda bulunmuştur. 8 Haziran 2000 tarihinde Yargıtay Başsavcısı yazılı mütalaasını vererek Yargıtay'dan itiraz edilen kararın onanmasını talep etmiştir. Sözkonusu mütalaa başvurana tebliğ edilmemiştir. Yargıtay 25 Ekim 2000 günü saat 9'da bir duruşma yapılacağı hususunda başvuranı bilgilendirmiştir. İlgilinin avukatı İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde bir duruşması olduğundan sözkonusu duruşmaya mesleki nedenlerle katılamayacağı hususunda Yargıtay'ı bilgilendirmiştir. Yargıtay bu gerekçeyi reddetmiştir.

Yargıtay 2 Kasım 2000 tarihinde aldığı kararla itiraz edilen kararı onamıştır. Mahkem başvuranın avukatı tarafından beyan edilen özrün geçerli bir nedene dayanmadığını ve uygun bir biçimde toplandığını belirtmiştir.

Yargıtay 8 Ocak 2001 tarihli kararla 23 Nisan 1999 Tarihine Kadar İşlenen Suçlardan Dolayı Şartla Salıverilmeye, Dava ve Cezaların Ertelenmesine Dair 4616 sayılı kanun uyarınca başvuran hakkında verilen cezanın infazının ertelenmesine karar vermiştir. Ayrıca Mahkeme, erteleme tarihinden itibaren beş yıl içinde aynı cezaya ya da daha ağır bir cezaya çarptırılması durumunda ilgilinin hakkında verilen cezanın uygulanacağını belirtmiştir.

HUKUK AÇISINDAN

AİHS'İNİN 6. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi önündeki davanın hakkaniyete uygun bir biçimde görülmediğinden ve 22 Haziran 1998'den 24 Nisan 1999 tarihine kadar bünyesinde askeri bir hakim bulunması nedeniyle DGM'nin bağımsız ve tarafsız bir mahkeme olmadığından yakınmaktadır.

Başvuran delil olmadan kendisinin «*Biji PKK*» şeklinde bağırımdan dolayı suçlanarak mahkum edildiğini, oysa polis tarafından yapılan ses kaydında böyle bir ifadenin yer almadığını öne sürmüştür. Başvuran sözkonusu bantların kayıt ve çözümlerinin bu davada uzman olarak görevlendirilmiş polisler tarafından gerçekleştirildiğini ve sözkonusu kişilerin objektif uzmanlar olarak kabul edilemeyeceğini iddia etmektedir. Ayrıca tanık olarak çağırıldığı kişilerin «*Biji PKK*» demediğini beyan ettiklerini ifade etmektedir.

Başvuran DGM'nin polis memuru Mahir Koyuncu'yu sorgulamasına imkan tanımaksızın gıyabında dinlediğini ve Muammer Dündar'ı dinlemekten vazgeçtiğini belirtmektedir. Ayrıca başvuran DGM'nin Gülşen Bilgin ve Kemal Çınar'ı gıyabında bir duruşma yaparak dinlemiş olmasından da yakınmaktadır.

Son olarak başvuran Yargıtay Başsavcısı'nın mütalaasının kendisine tebliğ edilmediğini iddia etmektedir.

Başvuran AİHS'nin 6 §§ 1. ve 3. maddelerinin ihlal edildiğini iddia etmektedir.

Kabuledilebilirliğe dair

AİHM başvurunun AİHS'nin 35 § 3. madde anlamında açıkça dayanaktan yoksun olarak ilan edilemeyeceğini tespit etmektedir. Ayrıca mevcut başvuru hiçbir kabuledilemezlik gerekçesiyle karşılaşılmamaktadır. Bu nedenle başvuru kabuledilebilirdir.

Esasa dair

1. Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin tarafsızlık ve bağımsızlığına ilişkin

Hükümet bir anayasa değişikliği yapılarak Devlet Güvenlik Mahkemesi bünyesinde bulunan askeri hakimin sivil bir hakimle değiştirildiğini hatırlatmaktadır. Bu nedenle 19 Ekim 1999 tarihli DGM kararı bu yeni oluşum tarafından askeri hakim olmadan alınmıştır.

Başvuran iddialarını yinelemektedir.

AİHM başvuranın başlangıçta aralarında bir askeri hakim de bulunduğu üç hakimden oluşan Devlet Güvenlik Mahkemesi tarafından yargıldığını tespit etmektedir. Bu yargılama sırasında Anayasa'nın 143. maddesinin 18 Haziran 1999 tarihinde 4388 sayılı kanunla değiştirilmesini müteakip askeri hakimler DGM bünyesinden çıkarılarak yerlerine sivil hakimler atanmıştır. Söz konusu tarihe kadar başvuranın davasına bakan askeri hakim için de durum bu şekilde cereyan etmiştir.

Bununla birlikte, askeri hakim yerine sivil bir hakim atanmış olması mevcut davada ortaya çıkan kurumsal sorunu çözmek için tek başına yeterli olmayacaktır. Yargılama sürecinin tamamının kurallara uygunluğu noktasında var olan şüphelerin hakim heyetinin değişmesinden sonra ortadan kalkması gerekir (*Öcalan – Türkiye*, no: 46221/99, § 115, ve *Ceylan - Türkiye*, no: 68953/01). Bu nedenle her davada öncelikle askeri hakim katılımıyla gerçekleştirilmiş yargılama işlemlerinin «hazırlık» işlemleri ile «esas» işlemler arasında bir ayırım yaparak incelemek ve akabinde «esasa ilişkin işlemler»in askeri hakim yerine sivil hakim atanmasından sonra da mutlak bir şekilde yinelenip yinelenmediğine bakılmalıdır (adigeçen, *Öcalan*, § 117).

Mevcut davada, dosya unsurları gözönüne alındığında AİHM, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin oluşumunda gidilen değişikliğin 6 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştiğinin altını çizmektedir. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi 22 Haziran 1998'den 24 Nisan 1999 tarihine kadar bir askeri hakim ve iki sivil hakim olmak üzere üç hakimden müteşekkil idi. Bu duruşmalar sırasında DGM başvuran ve avukatının gıyabında, söz konusu konuşmayı kayda alan polis memuru Mahir Koyuncu'yu dinlemiş ve diğer polis memuru Muammer Dündar'ı dinlemekten vazgeçmiştir. Aynı Mahkeme 12 Ocak 1999 tarihli duruşmada konuşmanın video kaydını izleyerek başvurana isnad edilen ifadeyi duymadığını belirtmiştir. Son olarak Mahkeme yine başvuran ve avukatının gıyabında yapılan bir ara duruşmada polis memurları Kemal Çınar ve Gülşen Bilgin'i dinlemiştir. Ancak AİHM, başvuranın kendisine yöneltilen suçlamaları kesin bir dille inkar etmiş olduğunu ve 6 Temmuz 1999 tarihinde sadece sivil üç hakimden müteşekkil yeni Devlet Güvenlik Mahkemesi önünde yapılan duruşmada başvuran tarafından çağırılan tanıkların başvuranın ifadesini teyit ettiklerini tespit etmektedir. Üstelik başvuranın aleyhte tanıkların yeniden dinlenmesi talebi Mahkemece reddedilmiştir. Böylelikle AİHM, DGM bünyesinde askeri bir hakim yer aldığını ve bu askeri hakim esasa ilişkin duruşmalara katılarak sivil hakimlerce yinelenmeyen yargılama işlemlerine iştirak ettiğini tespit etmektedir.

Ancak AİHM, adigeçen *Öcalan* kararında (§ 115), Büyük Daire'nin « şayet askeri bir hakim bir ya da birden çok yargılama işlemine iştirak etmiş ve daha sonra bu işlemler ilgili ceza mahkemesi nezdinde geçerli olmaya devam etmişse, sanık haklı olarak yargılama sürecinin tamamına ilişkin kuşku duyabilir » kanaatine vardığını hatırlatmaktadır. Bu nedenle askeri bir hakim bir sivil karşı açılan bir davada yargılamanın esasına ait bir yargılama işlemine katılmış olması tüm yargılama sürecini bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yürütüldüğü görünümü sergilemekten mahrum bırakır.

Bu sebeplerle AİHS'nin 6 § 1. maddesi ihlal edilmiştir.

2. Devlet Güvenlik Mahkemesi ve Yargıtay önünde yapılan yargılamanın hakkaniyete uygunluğu hakkında

Hükümet başvuranın iddialarına itiraz etmektedir.

AİHM daha önce de benzer davalarda, bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksunluğu kanıtlanmış bir mahkemenin hiçbir şart altında davasını gördüğü kişilere adil bir yargılamayı garanti edemeyeceğine hükmettiğini hatırlatmaktadır (bkz., özellikle, *Çıraklar – Türkiye*, 28 Ekim 1998 tarihli karar).

Başvuranın bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yargılanma hakkının ihlal edildiği kararını gözönünde bulunduran AİHM diğer şikayetleri incelemeye gerek görmemiştir (bkz., *Canevi ve diğerleri – Türkiye*, no: 10 Kasım 2004 tarihli karar, ve *Kutal ve Uğraş – Türkiye*, no: 61648/00, § 32, 13 Haziran 2006).

AİHS’NİN 10. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuran «*Biji PKK*» şeklinde bir ifadede bulunduğu gerekçesiyle hakkında mahkumiyet kararı verilmesiyle AİHS’nin 9. ve 10. maddelerinin ihlal edildiği iddiasında bulunmaktadır. AİHM, bu şikayetin 10. madde yönünden incelenmesine karar vermiştir.

Hükümet başvuranın tezine itiraz etmektedir.

Başvuranın bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından yargılanma hakkının ihlal edildiği kararını gözönünde bulunduran AİHM sözkonusu düzenlemenin mevcut davada ihlal edilip edilmediğini incelemeye gerek olmadığı görüşündedir.

AİHS’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

A. Tazminat

Maddi tazminat olarak 10 000 Euro talep eden başvuran manevi tazminat olarak ise 3 000 Euro talep etmektedir.

Talep edilen miktara itiraz eden Hükümet *Çıraklar* kararına (§ 82) atıfta bulunmaktadır.

AİHM mevcut dava koşullarında ihlal tespitinin iddia edilen manevi zararın tazmini için yeterli bir adil tatmin teşkil ettiğini değerlendirmektedir (*Çıraklar*, adigeçen, § 49).

B. Masraf ve harcamalar

Başvuran ulusal mahkemeler ve AİHM önünde yaptığı masraf ve harcamalar için 3 750 Euro talep etmektedir. Ayrıca başvuran tercüme, posta ve sekreterlik hizmeti masrafları için 2 000 Euro talep etmektedir.

Hükümet bu miktarlara itiraz etmektedir.

AİHM’nin yerleşik içtihadına göre, bir başvuran yaptığı masraf ve harcamaların iadesini ancak sözkonusu masraf ve harcamaların gerçekliğini, zorunluluğunu ve makul oranda olduğunu ispatladığı sürece elde edebilir. Elindeki unsurları ve yukarıda adigeçen kriterleri gözönünde bulunduran AİHM mevcut davayla ilgili olarak yapılan masraf ve harcamalar için, hakkaniyete uygun olarak başvurana 2 500 Euro ödenmesine ve ödeme yapılırken bu meblağdan, Avrupa Konseyi tarafından sağlanan 715 Euro (yedi yüz doksan) tutarındaki adli yardımın düşülmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına üç puan eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK AİHM, OYBİRLİĞİYLE

1. Başvurunun geriye kalan kısmının *kabuledilebilir olduğuna*;
2. İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nin bağımsızlık ve tarafsızlıktan yoksun olması sebebiyle AİHS'nin 6 § 1. maddesinin *ihlal edildiğine*;
3. AİHS'nin 6. maddesi yönünden yapılan diğer şikayetlerin *incelenmesine gerek olmadığına*;
4. AİHS'nin 10. maddesi yönünden yapılan şikayetin *incelenmesine gerek olmadığına* ;
5. Mevcut kararın başlı başına manevi zararın tazmini için yeterli bir adil tatmin *teşkil ettiğine*;
6. a) AİHS'nin 44 § 2 maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, döviz kuru üzerinden Y.T.L.'ye çevrilmek üzere ve miktara yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutularak, Savunmacı Hükümet tarafından başvurana masraf ve harcamaları için 2 500 Euro (iki bin beş yüz) *ödenmesine*;

ödeme yapılırken bu meblağdan Avrupa Konseyi tarafından sağlanan 715 Euro tutarındaki adli yardımın *düşülmesine*;

b) sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

b) Sözkonusu sürenin bittiği tarihten itibaren ödemenin yapılmasına kadar Hükümet tarafından, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda faiz *uygulanmasına*;

5. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;
Karar vermiştir.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 §§ 2 ve 3. maddesine uygun olarak 9 Kasım 2006 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.

 [İçindekilere dön](#)

Tebliğ

Maliye Bakanlığından:

MALİ SUÇLARI ARAŞTIRMA KURULU GENEL TEBLİĞİ (SIRA NO: 5)

1. Konu

9/1/2008 tarihli ve 26751 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak 1/4/2008 tarihinde yürürlüğe giren Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin (Bundan sonra Yönetmelik olarak anılacaktır.) üçüncü bölümünde müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmeliğin 26 ncı maddesinde müşterinin tanınmasına yönelik tedbirler bakımından yükümlülerin daha basit tedbirler almalarına Maliye Bakanlığınca izin verilebileceği ve bu madde kapsamında uygulanabilecek tedbirler ile işlem türlerini belirleme konusunda da Maliye Bakanlığı'nın yetkili olduğu belirtilmiştir.

Bu Tebliğin konusunu Yönetmelik uyarınca yükümlü sayılanlar tarafından müşterinin tanınması ilkesi kapsamında uyulması gereken basitleştirilmiş tedbirler ile diğer açıklamalar oluşturmaktadır.

2. Basitleştirilmiş Tedbirler

2.1. Basitleştirilmiş Tedbirlerin Mahiyeti ve Sınırları

Yönetmeliğin üçüncü bölümünde müşterinin tanınması ilkesiyle ilgili uyulması gereken hususlar ile bunların uygulanmasına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Bu Tebliğ ile işlem türleri bakımından aklama ve terörün finansmanı riskinin düşük olarak değerlendirilebileceği durumlarda, müşterinin tanınması ilkesiyle ilgili uyulması gereken hususların basitleştirilerek uygulanmasına imkân tanınmaktadır.

Bu kapsamda basitleştirilmiş tedbirler, Yönetmeliğin 5 ila 14 üncü maddelerinde geçen kimlik tespiti, 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ve 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesine ilişkin yükümlülükler ile sınırlı olup, kapsamı Tebliğin (2.2) nci bölümünde işlem bazında ayrı ayrı gösterilmiştir.

Basitleştirilmiş tedbir uygulanmasına imkân tanınan durumlarda yükümlüler, müşterinin ve işlemin, Tebliğin (2.2) nci bölümünde belirtilen niteliklere sahip olup olmadığı konusunda yeterli bilgiye sahip olmalıdırlar. Bu amaçla yükümlüler; müşteriden alınacak bilgilerden, kamuya açık kaynaklardan, müşterinin daha önce iş ilişkisine girdiği üçüncü kişilerden ve diğer kaynaklardan faydalanır ve elde ettikleri bilgileri yazılı olarak veya elektronik ortamda kaydederler.

Basitleştirilmiş tedbir uygulanabilecek her bir durum için yükümlüler; aklama veya terörün finansmanı bakımından kötüye kullanımın söz konusu olup olmayacağını ve dolayısıyla aklama ve terörün finansmanı riskini her bir işlem bakımından ayrı ayrı değerlendirmelidirler. Aklama veya terörün finansmanı şüphesinin söz konusu olduğu durumlarda yükümlüler, basitleştirilmiş tedbir uygulamasından yararlanamaz ve konuyu şüpheli işlem bildirimini olarak Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı'na bildirirler.

2.2. Basitleştirilmiş Tedbirlerin Uygulanabileceği Durumlar

2.2.1. Finansal Kuruluşların Kendi Aralarında Gerçekleştirdikleri İşlemler

Yönetmeliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde tanımlanan finansal kuruluşların kendi aralarında gerçekleştirdikleri işlemlerde, müşteri konumunda olan finansal kuruluşa ilişkin olarak Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasındaki bilgiler alınarak kaydedilir. Bu bilgilerin Yönetmeliğin anılan maddesi uyarınca teyidi zorunlu değildir.

Bu kapsamdaki müşterilerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Türkiye'de yerleşik bir finansal kuruluşun müşterisinin yabancı ülkede yerleşik bir finansal kuruluş olması durumunda yukarıda bahsedilen basitleştirilmiş tedbirlerin uygulanabilmesi için, yabancı finansal kuruluşun aklama ve terörün finansmanının önlenmesi konusunda yeterli düzenlemelere ve denetime sahip bir ülkede yerleşik olması gerekmektedir.

Öte yandan finansal kuruluşlar, elektronik ortamda yüz yüze gerçekleştirilmeyen işlemler bakımından güvenli iletişim ağlarının kullanılması, işlem talep eden veya talimat veren kişinin kimliğini ve yetkisini tespiti ve doğrulamaya yarayan şifrelerin kullanılması da dahil gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

2.2.2. Müşterinin Kamu İdaresi veya Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşu Olduğu İşlemler

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 1 göre genel yönetim kapsamında olan kamu idareleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının müşteri olması durumunda yükümlüler; bu kurum ve kuruluşlar adına işlem yapan gerçek kişilerin kimlik bilgilerini alarak kaydeder ve yetki durumlarını da mevzuata uygun olarak

düzenlenmiş yetki belgesi üzerinden teyit ederler. Bu kişilerin adres ve diğer iletişim bilgilerinin Yönetmeliğin 6 ncı maddesi uyarınca teyidi zorunlu değildir.

Bu kapsamdaki işlemlerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

2.2.3. Maaş Ödemesi Kapsamında Toplu Müşteri Kabulüne İlişkin İşlemler

Bankaların, 5018 sayılı Kanuna göre genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya 100'den fazla personel istihdam eden kurum, kuruluş veya işletmelerin çalışanlarına maaş hesabı açılması amacıyla toplu müşteri kabulü yoluyla iş ilişkisi tesisinde, maaş ödemesi yapılacak gerçek kişilerin;

- Adı, soyadı,
- Doğum yeri ve tarihi,
- Anne ve baba adı,
- Uyuşu,
- Türk vatandaşları için T.C. kimlik numarası,
- İşyeri veya ikametgah adresi,
- Varsa telefon numarası, faks numarası, elektronik posta adresi

bilgileri alınır. Bu bilgilerden kimliğe ilişkin olanların teyidi Yönetmeliğin 6 ncı maddesine göre yapılır. Bu teyit işlemi, Türk uyruklular için, İçişleri Bakanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü kimlik paylaşım sistemi veri tabanı kullanılarak da (elektronik görüntüsü alınmak suretiyle) yapılabilir.

Bankalar, müşterilerin kimliğine ilişkin olarak Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen kimlik belgeleri ile imza örneklerini işlemin yapılmasından itibaren en geç üç ay içinde alırlar. Adres ve diğer iletişim bilgilerinin teyidi de bu süre içerisinde yapılır.

2.2.4. Çalışanlara Ücretlerinden Kesinti Yapılmak Suretiyle Emeklilik Hakları Sağlayan Emeklilik Planları ve Kişinin Haklarını Temlik Etme Yetkisi İçermeyen Emeklilik Sözleşmelerine İlişkin İşlemler

Çalışanlara ücretlerinden kesinti yapılmak suretiyle emeklilik hakları sağlayan emeklilik planları ve kişinin haklarını temlik etme yetkisi içermeyen emeklilik sözleşmelerine ilişkin işlemlerde yükümlüler; Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki bilgileri, teyit belgelerine gerek olmaksızın, almak suretiyle işlem yapabilirler.

Bu kapsamdaki işlemlerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

2.2.5. Müşterinin Hisseleri Borsaya Kote Edilmiş Şirket Olduğu İşlemler

Müşterinin, hisseleri İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'na kote edilmiş şirket olduğu işlemlerde, şirkete ilişkin olarak Yönetmeliğin 7 nci maddesinin birinci fıkrasındaki bilgiler alınarak kaydedilir. Bu bilgilerin, Yönetmeliğin anılan maddesi uyarınca teyidi zorunlu değildir.

Bu kapsamdaki müşterilerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

Ancak tüzel kişiyi temsile yetkili kimselerin kimliği ve yetki durumu, Yönetmeliğin 7 nci ve 14 üncü maddesinde belirtilen esaslara uygun olarak tespit edilir.

2.2.6. Ön Ödemeli Kartlara İlişkin İşlemler

Üzerindeki numara bazında hesap takibi yapılan, isimsiz, önceden ödeme ya da yükleme yapılması suretiyle kullanılabilir hale gelen ve yüklenen bakiye kadar kullanıma izin verilen ön ödemeli kartlarla ilgili işlemlerde yükümlüler;

- Tek kullanımlık olup tekrar yükleme yapılması mümkün olmayanlarda yüklü para tutarı 300 YTL'yi,

- Yeniden yükleme yapılabilen ve toplam yükleme limiti bir takvim yılı içinde 5.000 YTL'yi (Limiti 5.000 YTL'den az olmakla birlikte aynı takvim yılı içinde 2.000 YTL üzerinde yükleme yapılanlar hariç)

aşmayan ön ödemeli kartların satışında Yönetmeliğin 6 ncı maddesi kapsamında kimlik tespiti yapmayabilirler.

Bu kapsamdaki müşterilerle ilgili olarak Yönetmeliğin 17 nci maddesinde geçen gerçek faydalanıcının tanınması ve tüzel kişilere özel dikkat gösterilmesi ile 19 uncu maddesinde geçen müşterinin durumunun ve işlemlerin izlenmesi yükümlülüklerinin uygulanması zorunluluğu bulunmamaktadır.

3. Diğer Hususlar

Yönetmelik kapsamındaki bazı teyit ve tespit işlemlerinin aşağıdaki şekilde yapılması uygun bulunmuştur.

3.1. Adres Teyidi

Sürekli iş ilişkisi tesisinde, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde belirtilen gerçek kişilerle ilgili kimlik tespiti kapsamında beyan edilen adresin doğruluğu, e-Devlet veri tabanlarından yararlanmak suretiyle (elektronik görüntüsü de alınarak) teyit edilebilir.

Müşteri adresine alma haberli posta yoluyla tebligat yapılması durumunda, tebligatın müşteriye yapıldığına dair belge de adres teyidinde kullanılabilir.

3.2. Telefon ve Faks Numarası ile Elektronik Posta Adresinin Doğruluğunun Teyidi

Telefon ve faks numarası ile elektronik posta adresinin doğruluğunun teyidi, sürekli iş ilişkisinin tesis edilmesi halinde yapılacaktır.

3.3. Müteakip İşlemlerde Kimlik Tespiti

Daha önce usulüne uygun olarak kimliği tespit edilenlerin sürekli iş ilişkisi kapsamındaki yüz yüze yapılan müteakip işlemlerinde kimlik tespiti, kimliğe ilişkin bilgilerin yükümlüde bulunan bilgilerle karşılaştırılmasını müteakip, ilgili evraka işlemi yaptıran gerçek kişinin ad ve soyadının yazılması ve imza örneğinin alınması suretiyle yapılır.

Tebliğ olunur.

[R.G. 9 Nisan 2008 – 26842]

— • —

 [İçindekilere dön](#)

İlânlar

Üsküdar Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanlığından :

Karar No : 10

Karar Tarihi : 21/1/2008

Tebliğat yapılması istenilen : Avni GENÇ

Ümraniye Adliyesi Eski Yazı İşleri Müdürü halen emekli Avni GENÇ'in Adalet Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu Başkanlığı'nın 21/1/2008 gün ve 10 sayılı kararı ile, disiplin yönünden 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 125/E-g madde, fıkra ve bendi uyarınca takdiren "Devlet Memurluğundan Çıkarma" cezası ile cezalandırılmasına, işlemiş olduğu suçun niteliği, 30 yıllık devlet memuru olmasına karşın bu şekilde disiplinsiz davranması da dikkate alınarak, aynı kanunun 125. maddesinin III. Fıkrasında belirtilen bir alt cezanın uygulanmasına takdiren yer olmadığına, kararın ilgiliye tebliğine, bu karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içinde idari yargı yoluna başvuru yapılabileceğine, karar verilmiştir.

Ancak, Adalet Bakanlığı Yüksek Disiplin Kurulu Başkanlığının 21/1/2008 gün ve 10 sayılı kararı, Avni GENÇ'in Ümraniye adresini nakil almadan terk ettiği, ev telefonuna cevap verilmediği, GSM telefonu ise arandığında kullanılmamaktadır sinyali verdiği, kendisine ulaşamadığından karar tebliğ edilememiş olup, kararın ilanen tebliğine karar verilmiştir.

İş bu kararın Resmi Gazete’de ilan edildiği tarihten itibaren 7201 sayılı Tebligat Kanununun 28 ve müteakip maddeleri gereğince tebliğ edilmiş sayılacağı ve ilan tarihinden itibaren 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 130. maddesi gereğince 60 gün içerisinde İdari Yargı yoluna başvurulmaması durumunda kesinleşmiş sayılacağı hususu ilan tebliğ olunur.

[R.G. 9 Nisan 2008 – 26842]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Beyoğlu 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2007/321 sayılı dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

Bakırköy 3. Sulh Hukuk Mahkemesinin 1985/1171 Esas, 1999/423 Karar sayılı dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylâp veya Heyelân Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilân olunur.

[R.G. 12 Nisan 2008 – 26845]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğünden :
İHALELERE KATILMAKTAN YASAKLAMA KARARI

1. İhale Kayıt Numarası (İKN)	2008/2437		
2. Yasaklama Kararı Veren Bakanlık/Kurum	Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü		
3. İhaleyi Yapan İdarenin			
Adı	Sinop E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu	İl/İlçe	Sinop
Adresi	Aklıman Mevkii No: 57000 Merkez / Sinop	Tel-Faks	0 368 271 44 46/0 368 271 43 68
Posta Kodu		E-Mail	
4. İhalelere Katılmaktan Yasaklanan Gerçek veya Tüzel Kişi	5. Ortak ve/veya Ortaklıkların		
Adı/Unvanı	Meydan Kasabı Özkan Kara		
Adresi	Meydankapı Mah. Kademci Sokak No: 9 Sinop		
T.C. Kimlik No.	61078306944		

Vergi Kimlik/ Mükellefiyet No.	5010176057								
Kayıtlı Olduğu Ticaret/Esnaf Odası	Sinop Esnaf ve Sanatkarlar Odası								
Ticaret/Esnaf Sicil No.	57/16993								
6. Yasaklam a Süresi	A y	(6)	Yı l	()	7. Yasaklamanın Dayanağı ve Kapsamı	a- 4734 KİK	(X)	b-4735 KİSK	()
					c-2886 DİK	()	d-Diğer Mevzuat	()	
					Tüm İhalelerden	()	Tüm İhalelerden	()	
					Bakanlık İhalelerinden	()	Bakanlık İhalelerinden	()	
					Kurum İhalelerinden	()	Kurum İhalelerinden	()	

Yasaklama Kararı Aşağıdaki Açıklamalar Dikkate Alınarak Doldurulacaktır.

1 - İKN : İstisna kapsamındakiler dahil 4734 ve 4735 sayılı Kanunlara göre yapılan yasaklamalarda doldurulacaktır.

2 - T.C. Kimlik No : Yasaklananın gerçek kişi olması durumunda doldurulacaktır.

3 - Kayıtlı Olduğu Ticaret/Esnaf Odası ve Ticaret Esnaf Sicil No : Herhangi bir Ticaret veya Esnaf Odasına kayıtlı olmaması halinde kayıtlı olmadığı belirtilecektir.

4 - Diğer Mevzuat : İstisna kapsamındakiler dahil 4734, 4735 ve 2886 sayılı Kanunların dışındaki mevzuata göre verilen yasaklamalarda doldurulacaktır.

5 - Ortak ve/veya Ortaklıkların : 4734 sayılı Kanunun 58/2 nci maddesi ile 4735 sayılı Kanunun 26/2 nci maddesinde sayılan ortak ve/veya ortakların bulunması halinde bu bölüm doldurulacaktır. Bu bölümde yer alan kişinin birden fazla olması durumunda ek yapılabilir.

[R.G. 13 Nisan 2008 – 26846]

 [İçindekilere dön](#)

Adalet Bakanlığından :

Beyoğlu 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin 2007/321 sayılı dosyasının zayi olduğu anlaşıldığından, 4473 sayılı Yangın, Yersarsıntısı, Seylap veya Heyelan Sebebiyle Mahkeme ve Adliye Dairelerinde Ziyaa Uğrayan Dosyalar Hakkında Yapılacak Muamelelere Dair Kanun hükümlerinin söz konusu dosya için uygulanmasına ve anılan Kanun hükümleri gereğince işlem yapılmasına karar verildiği ilan olunur.

[R.G. 26 Nisan 2008 – 26858]

 [İçindekilere dön](#)

Babaeski Sulh Hukuk Hakimliğinden :

Esas No : 2007/660

Babaeski İlçesi, Nadırlı Köyü, Cilt: 32, Hane No: 140 da nüfusa kayıtlı Şakir oğlu Cevad ERDAL'ın Babaeski Noterliğince gönderilen 4/8/1989 tarihli vasiyetnamesi mahkememizin 27/3/2008 tarihli celsesinde açılıp okunmuş olup, vasiyetname içeriğinin çocukları Hürkan ve Gönül'ü mirasından ıskat etmekle, taşınmazlarını Ülagü isimli evladına bıraktığına ilişkin olduğu anlaşılmış olup, ilgililere ilanen duyurulur.

[R.G. 26 Nisan 2008 – 26858]

— • —